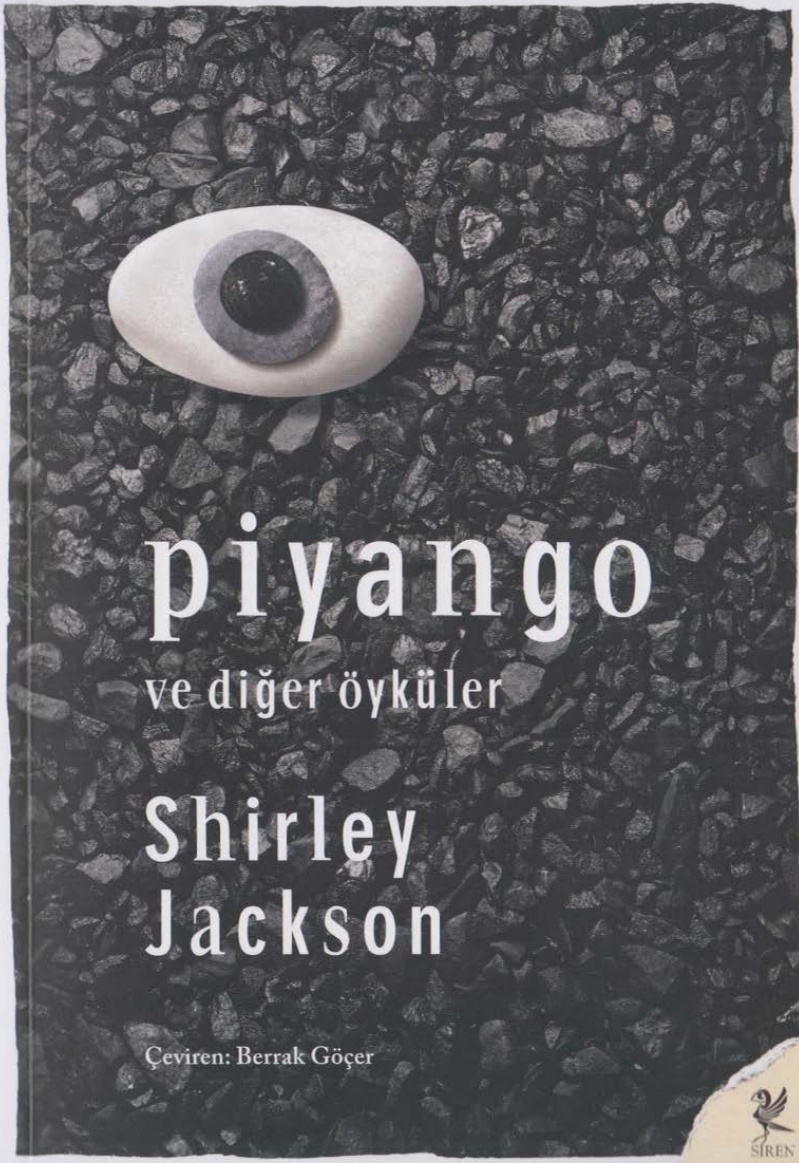

piyango
ve diğer öyküler
Shirley Jackson
Çeviren: Berrak Göçer
SİREN

Shirley Jackson

Çağdaş Amerikan edebiyatının en değerli kalemlerinden Shirley Jackson, 1916 yılında San Francisco'da dünyaya geldi. Okul yıllarında çevresine ve ailesine uyum sağlamakta zorluk çektiği, yazı yazmaya bu dönemde başladığı söylenir. Jackson, insan psikolojisinin derinliklerine eğilen ve toplumsal dinamiklerin temellerindeki çürümüşlüğü ustaca ortaya koyan yapıtlarıyla bilinir. Öyküleri, *The New Republic*'ten *Mademoiselle*'e varana değin pek çok dergide yayımlanmıştır. *The New Yorker* dergisinin 1948 yılında yer verdiği ve bugün en bilinen eserleri arasında anılan 'Piyango' adlı öyküsü, dergi tarihinin en çok tepki çeken yayınları arasına girmiş ve Jackson, maksadını açıklamasını talep eden pek çok mektup almıştır. Bu öykü, kışkırtıcı unsurlar barındırdığı gerekçesiyle kimi yerlerde yasaklanmıştır. Gündelik hayatın içinde gizli, olağanlaşmış şiddet, kitlelerin zalimliğe yatkınlığı ve bireysel zihnin kırılganlığı gibi temalar, Jackson'ın yazınında sık sık ve ustaca işlenir. Kimi eserlerinin yarattığı şok etkisi ve gözlerden uzak durmaya yönelik tercihinin de katkısıyla hakkında türlü söylenti yürümüş, cadılığa varana değin pek çok yönü olduğu iddia edilmiştir. Edebiyat eleştirmeni Stanley Edgar Hyman'la evliliğinden dört çocuk sahibi olan Jackson, kırk sekiz yaşındayken kalp yetmezliği nedeniyle hayata veda etmiş, geride söylentilerle birlikte kuşaklar boyunca okunacak ve edebiyata damgasını vuracak öykü ve romanlarını bırakmıştır.

Yapıtları sinemaya ve tiyatroya da uyarlanmış, Neil Gaiman'dan Stephen King'e uzanan bir yelpazede yer alan pek çok çağdaş yazar, insan psikolojisini benzersiz bir ustalıkla ele alan, gerilim unsurlarını derinlikli ve edebi bir çerçevede sunan eserleriyle Shirley Jackson'ı ilham kaynakları arasında anmıştır. En popüler romanı *Tepedeki Ev* (*The Haunting at Hill House*; çeviren: Dost Körpe) defalarca beyazperdeye uyarlanmıştır. *Biz Hep Şatoda Yaşadık* (*We Have Always Lived in the Castle*; çeviren: Berrak Göçer) Jackson'ın sağlığında yayımlanmış son kitabıdır ve paranoyasının baş gösterdiği, agorafobiden mustarip olduğu dönemde yazılmıştır. *Piyango ve Diğer Öyküler*, edebiyat tarihine damgasını vurmuş Piyango'yu yazarın kadın kahramanlara ve gündelik hayatın dehşetli ayrıntılarına odaklı öyküleriyle bir araya getirir.

Shirley Jackson, yaşamı boyunca kitapları ve öyküleri hakkında açıklama yapmayı, sorulan soruları yanıtlamayı reddetmiş; basından, söyleşilerden ve spot ışıklarından elinden geldiğince uzak durmuştur.

Berrak Göçer

1986'da İstanbul'da doğdu. New York Üniversitesi Medya, Kültür ve İletişim Bölümü'nden mezun oldu. Editörlük ve çevirmenlik yaparak yayın hayatını sürdürüyor. Çevirilerinin arasında *Biz Hep Şatoda Yaşadık* (Shirley Jackson), *Açıklamalı Notlarıyla Sherlock Holmes, I. Cilt* (Sir Arthur Conan Doyle), *Kalanlar* (Tom Perrotta), *Benim Mutlu Hayatım* (Lydia Millet), *Paris ve Londra'da Beş Parasız* (George Orwell), *Papazın Kızı* (George Orwell) ve *Kaygılarımızın Kışı* (John Steinbeck) sayılabilir. (bkz. www.koltukname.com)

The Lottery and Other Stories

© *Shirley Jackson, 1948, 1949*
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Siren Yayınları'na aittir. Kaynak gösterilerek yapılacak kısa alıntılar haricinde, yayıncının izni olmaksızın hiçbir surette ve hiçbir ortamda paylaşılamaz.

© *Siren Yayınları, 2020*

Siren Yayınları - Öykü
Sertifika No: 16232
ISBN: 978-605-5903-83-1
Birinci Baskı: Mart 2020

Yayın Yönetmeni: Sanem Sirer
Yayın Koordinatörü: Erol Aydın
Çeviren: Berrak Göçer
Kapak Tasarım: Nazlım Dumlu
İç Tasarım: adımsanal.com

Baskı: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul. Tel: 212 567 80 03
Sertifika No. 44865

Asmalı Mescit Mah. Ensiz Sokak No. 9/312
Beyoğlu-İSTANBUL
t *(212) 243 45 65* **f** *(212) 251 05 32*
www.sirenyayinlari.com
info@sirenyayinlari.com
sireninsesi.blogspot.com

SHIRLEY JACKSON

Piyango ve Diğer Öyküler

Türkçesi: Berrak Göçer

Annem ve babam için

SARHOŞ

Bu eve ancak kendi başına mutfağın yolunu bulabilecek kadar aşinaydı, çakırkeyif haliyle zaten daha fazlasını da yapamazdı; buz almaya gidiyordu görünürde ama asıl niyeti biraz ayılmaktı, salondaki koltukta sızacak denli samimi değildi aileyle. Partiye, piyanonun başında "Stardust"ı söyleyen insanlara, camları tertemiz ince çerçeveli bir gözlük takmış asık suratlı delikanlıyla heyecanlı heyecanlı sohbet eden ev sahibesine tereddütsüz sırtını döndü ve sandalyelere oturmuş dört-beş kişinin kendi aralarında pürdikkat bir şey tartıştığı yemek odasında sakınarak yürüdü; mutfağın kapıları dokunuşuyla aniden savrularak açıldı; elini koyduğunda yüzeyi ona temiz ve soğuk gelen beyaz masanın başına geçip oturdu. Kadehini yeşil desenin üzerinde uygun bir yere yerleştirdi ve kafasını kaldırdığında genç bir kızın masanın karşısında kendisini merakla süzdüğünü gördü.

"Merhaba," dedi adam. "Sen evin kızı mısın?"

"Adım Eileen," dedi kız. "Evet."

Adam kızı salaş, paspal buldu; giysileri yüzünden öyle, bu zamane genç kızları işte, diye düşündü kafası dumanlı; saçları iki yandan örülmüş kızın taze, dinç, sade bir görünüşü vardı; kazağı mora çalıyordu, saçları koyu renkti. "Ne de güzel ayık ayık konuşuyorsun," dedi adam, bunun genç bir kıza edilecek laf olmadığının farkına sonradan vararak.

"Kahve içiyordum," dedi kız. "Size de ikram edebilir miyim?"

Adam gülmemek için kendini zor tuttu, kız bu kaba sarhoşun hakkından kendinden emin, bilmiş tavırlarla geldiğini düşünüyordu herhalde. "Teşekkürler," dedi. "Bir fincan alırım." Bakışlarını odaklamaya çalıştı, kahvenin dumanı tütüyordu;

kız, "Herhalde sade içersiniz," diyerek kahveyi önüne koyunca suratını fincana yaklaştırıp dumanın gözlerine doğru tütmesine izin verdi ve biraz ayılmayı ümit etti.

"Seslere bakılırsa güzel bir parti," dedi kız, katılmak istiyormuş gibi çıkmamıştı sesi. "Herkes çok eğleniyor olmalı."

"Güzel bir parti." Adam aşırı sıcak kahvesini içmeye başladı, kızın kendisine yardımcı olduğunu bilmesini istiyordu. Baş dönmesi geçti, kıza gülümsedi. "Daha iyi hissediyorum," dedi, "sayende."

"İçerisi çok havasız olmalı," dedi kız, dingin bir ses tonuyla.

Adam bu sefer yüksek sesle güldü, kız kaşlarını çatmıştı ama konuşmasına devam ederken onu mazur gördüğünü fark edebiliyordu: "Yukarısı öyle sıcaktı ki bir süreliğine inip burada oturayım dedim."

"Uyuyor muydun?" diye sordu. "Seni uyandırdık mı?"

"Ödev yapıyordum," dedi kız.

Tekrar kıza baktı ve onu özenli elyazılarıyla kompozisyonlardan, yıpranmış ders kitaplarıyla sıralarda atılan kahkahalardan oluşan bir dünyada hayal etti. "Liseye mi gidiyorsun?"

"Son sınıftayım." Adamın bir şey söylemesini bekliyor gibiydi, sonra ekledi: "Zatürre geçirince bir yıl geri kaldım."

Adamın aklına söyleyecek hiçbir şey gelmediğinden (oğlanlardan mı söz etmeliydi? basketboldan mı?) evin ön tarafından gelen boğuk sesleri dinliyormuş gibi yaptı. "Çok güzel bir parti," diye tekrar etti dalgın dalgın.

"Partileri seviyorsunuz galiba," dedi kız.

Adam sersemlemişti, öylece oturup boş kahve fincanına baktı. Evet, partilerden hoşlanıyordu herhalde, kızın sesinde belli belirsiz bir şaşkınlık tınısı vardı, sanki adam bir an sonra gladyatörlerin yabani hayvanlarla dövüştüğü arenaları ya da bir delinin bahçede tek başına dört dönerek vals yapmasını sev-

diğini söyleyecekmiş gibi. Neredeyse baban yaşındayım kızım, diye düşündü, ama ben de daha dün ödev yapıyordum. "Basketbol oynuyor musun?" diye sordu.

"Hayır," dedi kız.

Kızın mutfağa kendisinden önce geldiğinin, bu evde yaşadığının ve onunla konuşmaya devam etmesi gerektiğinin ayırdına vararak sinirlendi. "Ne ödevi yapıyorsun?" diye sordu.

"Dünyanın geleceğine dair bir kompozisyon yazıyorum," dedi kız gülümseyerek. "Sizce de çok saçma değil mi? Bence çok saçma."

"Şu ön taraftaki partide de bu konuşuluyor. Buraya gelmemin sebeplerinden biri bu." Kızın ona inanmadığını, mutfağa gelme sebebinin bu olmadığını düşündüğünü görebiliyordu, alelacele ekledi: "Dünyanın geleceğiyle ilgili sen ne diyorsun?"

"Bence pek uzun bir geleceği yok," dedi kız. "En azından bu gidişatla."

"Yaşamak için ilginç zamanlar," dedi adam, hâlâ partideymiş gibi.

"Yani, ne de olsa," dedi kız, "*önceden* bilmiyorduk diyemeyiz."

Adam bir an kıza baktı, kız gözlerini iki renkli Oxford ayakkabısının ucuna dikmiş, ayağını usulca ileri geri sallarken bakışlarıyla hareketi takip ediyordu. "On altı yaşındaki bir kız böyle şeyler düşünmek zorunda kalıyorsa çok korkutucu bir çağda yaşıyoruz demektir." Benim zamanımda, diye eklemeyi düşündü alay ederek, kızların akıllarındaki tek şey kokteyl içip oynaşmaktı.

"On yedi yaşındayım ben." Kız kafasını kaldırıp adama tekrar gülümsedi. "Arada büyük fark var," dedi.

"Benim zamanımda," dedi adam üzerine basa basa, "kızların akıllarındaki tek şey kokteyl içip oynaşmaktı."

"Sorun biraz da burada," diye yanıt verdi kız ciddiyetle. "Sizin gençliğinizde insanlar gerçekten, yürekten korku duysaydı bugün böyle berbat bir halde olmazdık."

Adamın sesi istemediği kadar sert ("Benim gençliğimde ha!") çıktı ve çocuğun gönlünü hoş tutmaya çalışan bir yetişkinin mesafeli tavırlarını takındığını vurgulamaya çalışırmış gibi hafifçe ondan uzağa döndü: "Biz de korktuğumuzu düşünüyorduk herhalde. On altı -on yedi- yaşındaki her çocuk korktuğunu sanır. Herkesin geçtiği bir süreçtir bu, kafayı oğlanlarla bozmak gibi."

"Nasıl olacağını kurup duruyorum." Kız adamın hemen arkasına, duvardaki bir noktaya bakarak usulca, tane tane konuşuyordu. "Nedense önce kiliselerin gideceğini düşünüyorum, Empire State Binası'ndan bile önce. Sonra da nehir kenarındaki tüm büyük binalar, içlerinde insanlarla yavaş yavaş suyun içine kayacak. Sonra okullar, belki Latince dersinin ortasında, Caesar'ı okurken." Gözlerini adamın yüzüne çevirip donuk bir heyecanla ona baktı. "Caesar'da her yeni bölüme geçişimizde acaba bu bitiremeyeceğimiz bir bölüm mü olacak, diye düşünüyorum. Belki de biz Latince dersindekiler Caesar'ı okuyan son insanlar olacağız."

"İsabet olurdu," dedi adam kaygısızca. "Caesar'dan nefret ederdim."

"Herhalde sizin gençliğinizde herkes Caesar'dan nefret ederdi," dedi kız soğukça.

Adam bir dakika bekledikten sonra konuştu: "Kafanı böyle karamsar zırvalarla doldurman bence saçma. Kendine bir sinema dergisi al da rahatla."

"İstediğim kadar sinema dergisi alabileceğim," dedi kız ısrarla. "Neticede metrolar yıkılacak ya işte, o küçük gazete bayileri de yerle bir olacak. İstediğiniz kadar şekerleme ve dergi

alabileceksiniz, ucuzculardan rujlar, suni çiçekler. Büyük mağazaların giysileri sokaklara saçılacak. Kürk mantolar da."

"Umarım içki satan yerlerin duvarları da yıkılır," dedi adam, sabrının taştığını hissederek. "İçeri girip kendime bir kasa brendi alır, bir daha da hiçbir şeyi kafama takmazdım."

"Ofis binaları taş yığınlarına dönüşecek," dedi kız, büyük, etkileyici gözleriyle ona bakmayı sürdürerek. "Ah, tamı tamına hangi *anda* olacağını bir bilebilseydik."

"Anlıyorum," dedi adam. "Ben de diğerleriyle birlikte gidiyorum. Anladım."

"Sonrasında her şey çok farklı olacak," dedi kız. "Dünyayı bu hale getiren her şey yok olacak. Yeni kurallarımız, yeni yaşama biçimlerimiz olacak. Belki de evlerde yaşamayı engelleyen bir yasa çıkarılacak, anlıyorsunuz ya, böylece kimse kimseden saklanamayacak."

"Belki de on yedi yaşındaki kızların okulda kalıp mantıklı düşünmeyi öğrenmeleri için bir yasa çıkarılır," dedi adam ayağa kalkarak.

"Okul mokul olmayacak," diye kestirip attı kız. "Kimse bir şey öğrenmeyecek. Şu an bulunduğumuz noktaya geri döneriz yoksa."

"Pekâlâ," dedi adam hafifçe gülerek. "Anlattıklarına bakılırsa gelecek epey ilginç olacak. Ben de görebilmek isterdim." Omzunu yemek odasının sallanan kapısına yaslayarak durdu. İğneleyici bir yetişkin sözü söylemek için kıvranıyor ama kıza onu gerçekten dinlediğini ve kendisi gençken insanların böyle konuşmadığını belli etmekten çekiniyordu. "Latincede takılırsan," dedi sonunda, "yardımcı olmaktan memnuniyet duyarım."

Kız kıkırdayarak adamı afallattı. "Yine de her gece ödevimi yapıyorum ben," dedi.

Salona döndü; insanlar etrafında neşeyle dolanıyor, piyanonun başındaki grup şimdi "Home on the Range"i söylüyordu;

ev sahibesi mavi takım giymiş uzun boylu, zarif bir adamla hararetli bir sohbete dalmışken kızın babasını buldu ve, "Kızınızla az önce çok ilginç bir konuşma yaptım," dedi.

Ev sahibinin gözleri hızla salonu taradı. "Eileen'le mi? Nerede?"

"Mutfakta. Latince ödevini yapıyor."

"'*Gallia est omnie divisa in partes tres,*'*" dedi ev sahibi boş bir yüz ifadesiyle. "Biliyorum."

"Gerçekten olağanüstü bir kız."

Ev sahibi pişmanlık içinde başını salladı: "Zamane çocukları."

---

* (Lat.) "Galya'nın tamamı üç parçaya ayrılmıştır." Caesar'ın *Galya Savaşı* kitabının giriş cümlesi. (ç.n.)

İFRİT SEVGİLİ

Gece iyi uyuyamamıştı; Jamie çıktıktan sonra oyalanarak yatağa girdiği saat bir buçuktan sonunda kalkıp kendine kahve yapma izni verdiği saat yediye kadar yattığı yerde dönüp durmuş, irkilerek uyanıp loş odaya bakmış, olanları tekrar tekrar hatırlayıp yeniden hummalı rüyalara dalmıştı. Kahvesini içmesi neredeyse bir saat aldı -yolda sağlam bir kahvaltı yapacaklardı- sonra erkenden giyinmek dışında yapacak hiçbir şeyi kalmadı. Kahve fincanını yıkayıp yatağı topladı, giymeyi tasarladığı giysileri dikkatle inceledi, pencerenin başına geçip hava güzel olacak mı acaba diye durduk yere endişelendi. Kitap okumak için oturdu, onun yerine kardeşine mektup yazmaya karar verdi, en okunaklı yazısıyla, "Sevgili Anne, sen bu mektubu aldığında ben evlenmiş olacağım. Ne tuhaf değil mi? Ben de hayret içindeyim, olayların nasıl geliştiğini anlatınca ne kadar tuhaf olduğunu göreceksin..." diye yazmaya başladı.

Elinde kalemle otururken mektuba nasıl devam edeceğini düşündü, yazdığı satırları okudu, sonra mektubu yırttı. Pencereye gitti ve havanın su götürmez biçimde güzel olduğunu gördü. Belki de mavi ipek elbiseyi giymemesi gerektiğini geçirdi içinden o an, fazla sadeydi, neredeyse sert bir havası vardı, oysa o yumuşak, kadınsı görünmek istiyordu. Endişe içinde dolabındaki giysilere teker teker baktı ve bir önceki yaz giydiği desenli elbisede duraksadı; onun için fazla genç işiydi, yakası fırfırlı, desenli elbise mevsimi daha gelmemişti, ama yine de...

İki elbiseyi gardırobun kapısına yan yana astı, sonra içinde küçük bir mutfak bulunan dolabın güzelce kapatılmış cam kapılarını açtı. Demliğin altını yakıp pencereye gitti, hava güneşliydi. Kahve fokurdamaya başlayınca mutfağa dönüp temiz bir fincana kahve koydu. Mideme yakında katı bir şeyler girmezse

başım ağrıyacak, diye düşündü, düzgün bir kahvaltı etmeden bunca kahve, bir sürü de sigara. Baş ağrısı, düğün gününde; gidip banyo dolabından aspirin kutusunu aldı ve mavi el çantasının içine attı. Desenli elbiseyi giyerse kahverengi bir el çantasına geçmesi gerekecekti, tek kahverengi el çantasıysa dökülüyordu. Çaresizce durup bir mavi el çantasına, bir desenli elbiseye baktı, sonra el çantasını bıraktı, gidip fincanı aldı, pencerenin yanına oturup kahvesini içmeye ve tek göz dairesini dikkatle incelemeye başladı. Bu gece buraya dönmeyi kararlaştırmışlardı, her şey yerli yerinde olmalıydı. Aniden dehşete kapılarak yatağa temiz çarşaf sermeyi unuttuğunu fark etti; çamaşırlar yıkamadan yeni gelmişti, dolabın üst rafından temiz örtülerle yastık kılıfları aldı ve yatağın üstündekileri çıkardı; çarşafı niye değiştirdiğini düşünmemek için hızlı hızlı çalışıyordu. Bu küçük bir yataktı, koltuğa benzemesini sağlayan bir örtüsü vardı, yani işini bitirdiğinde kimse çarşafı değiştirdiğini anlamayacaktı. Eski örtülerle kılıfları banyoya götürüp kirli sepetine tıkıştırdı, banyodaki havluları da sepete atıp rafa temiz havlular koydu. Döndüğünde kahvesi soğumuştu ama yine de içti.

Sonunda saate bakıp da dokuzu geçtiğini görünce nihayet acele etmeye başladı. Banyo yaptı, temiz havlulardan birini kullanıp sepete attı ve yerine yeni bir temiz havlu koydu. Güzelce giyindi; iç çamaşırlarının hepsi temiz, çoğu da yeniydi; geceliği de dahil önceki gün giydiği her şeyi sepete attı. Sıra elbiseye gelince dolap kapısının önünde duraksadı. Mavi elbise kesinlikle münasip ve temizdi, üstüne de yakışıyordu sanki; ama Jamie'nin yanında birkaç kere giymişti bunu, düğün gününe özel bir yanı yoktu. Desenli elbise fazlasıyla güzeldi, Jamie de onu daha önce görmemişti ama yılın bu vaktinde desenli elbise giymek kuşkusuz mevsime uygun değildi. Bu benim düğünüm, istediğim gibi giyinirim, diye düşündü sonunda ve desenli elbiseyi askıdan aldı. Elbiseyi boynundan, kafasından geçirirken temiz ve hafif olduğunu hissetti ama aynada kendine baktığında

boyundaki fırfırların boğazına hiç de yakışmadığını hatırladı; salınan geniş etek de hiç şüphesiz genç bir kız için, özgürce koşacak, dans edecek, yürürken kalçalarıyla eteği sallandıracak biri için tasarlanmış gibi görünüyordu. Kendimi sırf onun için olduğumdan daha güzel göstermeye çalıştığımı, benimle evlendiği için daha genç görünmek istediğimi sanacak, diye düşündü aynada kendine bakarken tiksintiyle ve desenli elbiseyi üstünden öyle hızlı çıkardı ki koltukaltında bir dikiş attı. Eski mavi elbisenin içinde rahat ve kendi gibi, ama sıkıcı hissediyordu. Önemli olan üstündeki giysiler değil, dedi kendine sertçe, sonra başka bir şeyler bulmak için sıkıntıyla dolaba döndü. Jamie'yle evlenmesine iyi kötü uygun düşecek tek bir şey bile yoktu ve bir an yakınlardaki küçük bir dükkâna koşup bir elbise almayı düşündü. Sonra saatin ona geldiğini fark etti, sadece saç ve makyaja yetecek kadar vakti vardı. Saçı kolaydı, ensesinde topuz yaptı ama makyaj hem olabildiğince güzel hem de olabildiğince kendi gibi görünmesi arasında yine ince bir denge gerektiriyordu. Teninin solgunluğunu ya da kaz ayaklarını bugün, sanki sadece düğün için yapıyormuş gibi saklayamazdı, öte yandan Jamie'nin çökmüş, buruş kırış biriyle evlenmesi düşüncesine de dayanamıyordu. *Ne de olsa* otuz dört yaşındasın, dedi kendine banyodaki aynada. Evlilik ruhsatında otuz yazıyordu.

Saat onu iki geçiyordu, ne giysisinden ne yüzünden ne dairesinden memnundu. Kahveyi tekrar ısıtıp pencerenin yanındaki sandalyeye oturdu. Artık elimden başka bir şey gelmez, diye düşündü, son dakikada bir şeyleri değiştirmeye çalışmanın manası yok.

Kararını vermiş ve sakinleşmiş bir halde Jamie'yi düşünmeye çalıştı ama ne yüzünü gözlerinin önüne getirebildi ne de sesini hatırlayabildi. İnsan sevdiğini hayal edince hep böyle olur zaten, diye düşündü ve bugünle yarını unutup geleceğe, Jamie'nin tanınan bir yazar olduğu, kendisinin işi bıraktığı ve geçen haftaki planları uyarınca beraberce sayfiyede, altın sarısı bir evde ya-

şadıkları geleceğe daldı. "Eskiden çok güzel yemek yapardım," demişti Jamie'ye. "Biraz pratikle tekrar vanilyalı kek yapabilirim. Kızarmış tavuk da," demişti, sözlerinin Jamie'nin zihnine sevgi dolu bir hatıra olarak kazınabileceğinin bilincinde. "Holandez sos da."

On buçuk. Ayağa kalkıp kararlı adımlarla telefona yürüdü. Numarayı çevirdi, bekledi, kızın metalik sesi, "... saat tam olarak onu yirmi dokuz geçiyor," dedi. Hareketinin tam bilincinde olmadan saatini bir dakika geri aldı ve geçen gece kapıda, "Onda görüşürüz o halde. Hazır bekleyeceğim. *Rüya* görmüyorum değil mi?" dediğini hatırladı.

Jamie koridorda ilerlerken gülüyordu.

Saat on bir olduğunda desenli elbisesinin yırtığını dikmiş, dikiş kutusunu dikkatle dolaba kaldırmıştı. Üstünde desenli elbiseyle pencerenin kenarına oturmuş, bir fincan kahve daha içiyordu. Demek giyimime biraz daha vakit ayırabilirmişim, diye düşündü, ama artık vakit öyle geç olmuştu ki Jamie her an gelebilirdi, en başa dönmeden de herhangi bir şey düzeltmeye cesaret edemiyordu. Evde o gün başlayacak ortak yaşamları için ayırdıklarından başka yiyecek yoktu: açılmamış bir paket domuz pastırması, kutuda bir düzine yumurta, açılmamış bir paket ekmek ve açılmamış tereyağı; ertesi sabahın kahvaltısı. Kapıya not bırakıp bir şeyler yemek için aşağıdaki büfeye koşmayı düşündü. Sonra bir süre daha beklemeye karar verdi.

Saat on bir buçuğu bulduğunda öyle başı dönüyordu, öyle elden ayaktan düşmüştü ki aşağı inmek zorunda kaldı. Jamie'nin telefonu olsaydı onu o an ararda. Hal böyleyken çalışma masasını açıp bir not yazdı: "Jamie, aşağıdaki büfedeyim. Beş dakikaya dönerim." Tükenmezkalemin mürekkebi eline aktı, banyoya gidip ellerini yıkadı, kullandığı temiz havlunun yerine yenisini koydu. Notu raptiyeyle kapıya tutturdu, her şeyin mükemmel olduğunu doğrulamak için daireyi son bir kez

süzdü ve Jamie'nin gelme ihtimaline karşı kapıyı çektikten sonra kilitlemeden bıraktı.

Büfede canının sadece biraz daha kahve çektiğini fark etti, onu da yarım bıraktı çünkü aniden Jamie'nin muhtemelen yukarıda sabırsızlanarak beklediği, bir an önce yola çıkmak istediği gibi bir hisse kapıldı.

Ama yukarıda her şey bıraktığı gibi yerli yerinde, sessiz sedasız bekliyordu, kapıya bıraktığı not okunmamış duruyordu, daire sigara dumanına boğulmuştu. Pencereyi açıp yanına oturdu ve sonunda uyuyakaldığını fark etti, uyandığında saat bire yirmi vardı.

Şimdi bir anda korkmaya başladı. Sabah ondan beri her şeyin temiz ve dokunulmamış halde durduğu, hazır ve nazır beklediği odada aniden uyanınca korkuya kapılmış, dayanılmaz bir şekilde acele etme ihtiyacı duymuştu. Sandalyeden kalktı, odayı koşarcasına geçip kendini banyoya attı, yüzüne soğuk su çarptı ve temiz bir havlu kullandı; bu sefer havluyu değiştirmedi, dikkatsizce rafa geri koydu; havlularla ilgilenmek için daha sonra bolca vakti olacaktı. Şapka takmadı, desenli elbiseyi değiştirmeyip sadece üzerine paltosunu attı, içinde aspirinin durduğu mavi, yanlış el çantasını aldı ve bu sefer not falan bırakmadan dairenin kapısını arkasından kilitleyip merdivenden aşağı koştu. Köşede bir taksi çevirip şoföre Jamie'nin adresini verdi.

Ev fazla uzakta sayılmazdı, direnci düşmüş olmasa yürüyebilirdi de; ama takside giderken yüzsüzce Jamie'nin kapısında dikilip onu çağırmanın nasıl da düşüncesiz bir davranış olacağını fark etti aniden. O yüzden şoförden onu evin yakınlarında bir köşede indirmesini istedi, parayı ödedikten sonra sokakta yürümeye başlamadan önce aracın uzaklaşmasını bekledi. Buraya daha önce hiç gelmemişti, bina eski ama hoştu, girişteki posta kutularının ya da kapı zillerinin hiçbirinde Jamie'nin adı yazmıyordu. Adresi kontrol etti, doğruydu, sonunda "Kapıcı"

yazan zile bastı. Bir-iki dakika sonra otomatın sesi duyuldu, kapıyı açıp karanlık bir koridora girdi ve koridorun ucundaki bir kapı açılıp biri, "Buyurun?" diyene dek bocaladı.

O anda ne sorması gerektiğine dair en ufak bir fikrinin olmadığını anladı, böylece açık kapıda ışığa karşı duran karaltıya doğru ilerledi. İyice yaklaşınca karaltı tekrar, "Buyurun?" dedi. Karşısındakinin gömlekli bir adam olduğunu fark etti; o da kendisini seçemiyordu.

Aniden cesaretlenerek, "Bu binada yaşayan birine ulaşmaya çalışıyorum da zillerde adını bulamadım," dedi.

Adam, "Adı neydi?" diye sorunca yanıt vermesi gerektiğinin farkına vardı.

"James Harris," dedi. "Harris."

Adam bir an sessiz kaldı, sonra, "Harris," dedi. Aydınlık kapı ağzında arkaya, odaya dönüp, "Margie, bir dakika baksana," dedi.

"Yine n'oldu?" diye bir ses geldi içeriden; birinin rahat bir koltuktan kalkması için gereken süre geçtikten sonra kapıda adamın yanında bir kadın belirdi, karanlık koridora bakıyordu. "Bir hanım geldi," dedi adam. "Burada yaşayan Harris adında birini arıyor. Binada öyle biri var mı?"

"Yok," dedi kadın. Durumu komik bulmuş gibiydi. "Burada Harris diye biri yok."

"Kusura bakmayın," dedi adam. Kapıyı kapatmaya yeltendi. "Yanlış binadasınız han'fendi," dedikten sonra mırıldanarak, "ya da yanlış adama çattınız," diye ekledi, kadınla birlikte gülüştüler.

Kapının kapanıp onu karanlık koridorda bir başına bırakmasına ramak kala, hâlâ görünen aydınlık ince aralığa doğru, "Ama burada yaşıyor, eminim," dedi.

"Bakın," dedi kadın kapıyı tekrar aralayarak, "olur bazen böyle."

"Lütfen yanlış anlamayın," dedi, otuz dört yılda biriktirdiği gururu sayesinde saygın bir ses tonuyla konuşuyordu. "Korkarım beni yanlış anladınız."

"Neye benziyordu?" dedi kadın bitkinlik içinde, kapıyı hâlâ aralık tutuyordu.

"Uzunca boylu, açık tenli. Çoğu zaman mavi bir takım elbise giyiyor. Yazar kendisi."

"Yok," dedi kadın, sonra ekledi: "Üçüncü katta oturmuş olabilir mi?"

"Emin değilim."

"Bir genç vardı," dedi kadın düşünceli düşünceli. "Hep mavi bir takım giyerdi, bir süre üçüncü katta yaşadı. Royster'lar hanımın kuzeydeki akrabalarını ziyarete gittiklerinde daireyi ona bırakmışlardı."

"O olabilir, gerçi ben sanmıştım ki..."

"Bu bahsettiğim çoğunlukla mavi takım giyiyordu ama boyunu bilemiyorum," dedi kadın. "Burada bir ay kadar kaldı."

"Ben onunla bir ay önce..."

"Royster'lara sorun," dedi kadın. "Bu sabah döndüler. Daire 3B."

Kapı bu sefer nihai biçimde kapandı. Koridor zifiri karanlıktı, merdivenlerse daha da karanlık görünüyordu.

İkinci kata ta yukarılardaki bir tavan penceresinin ışığı hafif hafif vuruyordu. Dört daire kapısı kat boyunca sıralanmış, soğuk ve sessiz duruyordu. 2C'nin önüne bir süt şişesi konmuştu.

Üçüncü katta bir süre duraksadı. 3B'nin kapısının ardından müzik geliyor, konuşma sesleri duyuluyordu. Sonunda kapıyı tıklattı, ardından tekrar tıklattı. Kapı açıldı ve müzik dalgaları üstünden esip geçti; öğle saatlerinin senfoni yayını. Kibarca,

"Merhaba," dedi kapıda duran kadına. "Bayan Royster'la mı görüşüyorum?"

"Evet, benim." Kadının üstünde sabahlık, yüzünde de geceden kalma makyaj vardı.

"Sizinle bir dakika konuşabilir miyim acaba?"

"Tabii," dedi Bayan Royster, kıpırdamadan.

"Bay Harris'le ilgili."

"Bay Harris de *kim*?" dedi Bayan Royster tekdüze bir tonla.

"Bay James Harris. Dairenizde konaklayan beyefendi."

"Ah, Tanrım," dedi Bayan Royster. Gözleri daha yeni açılıyor gibiydi. "Ne yapmış?"

"Hiçbir şey. Sadece ona ulaşmaya çalışıyorum."

"Ah, Tanrım," diye tekrarladı Bayan Royster. Kapıyı iyice açıp, "İçeri girin," dedi, sonra seslendi: "Ralph!"

Daire hâlâ müzikle yankılanıyordu; koltuk, sandalyeler, yerler boşaltılmamış valizlerle doluydu. Köşedeki bir masanın üstünde yemek kalıntıları vardı, burada oturan ve kadının bir anlığına Jamie'ye benzettiği genç adam kalkıp yanlarına geldi.

"Ne oldu?" dedi.

"Bay Royster," dedi. Müziği bastırarak konuşmak çok güçtü. "Aşağıdaki kapıcı bana Bay James Harris'in burada yaşadığını söyledi."

"Doğru," dedi adam. "Adı buysa."

"Ona dairenizi verdiğinizi sanıyordum," dedi şaşkınlık içinde.

"*Ben* onu hiç mi hiç tanımıyorum," dedi Bay Royster. "Dottie'nin arkadaşlarından."

"*Benim* arkadaşım değil," dedi Bayan Royster. "Arkadaşım falan değil." Masaya gitmiş, bir dilim ekmeğe fıstık ezmesi sürüyordu. Bir ısırık aldığı ekmekle fıstık ezmesini kocasına doğru sallayarak ağzı dolu dolu konuştu: "*Benim* arkadaşım değil."

"Onu şu lanet toplantılardan birinde buldun," dedi Bay Royster. Radyonun yanındaki sandalyede duran bir valizi itip oturdu, yanında, yerde duran dergilerden birini aldı. "Ben onunla bir çift laf ya etmiş ya etmemişimdir."

"Daireyi ona vermenin sorun olmayacağını söyledin," dedi Bayan Royster, sonra bir ısırık daha aldı. "*Yani*, onun aleyhinde tek bir söz söylemedin."

"*Senin* arkadaşlarınla ilgili yorum yapmıyorum," dedi Bay Royster.

"Arkadaşım olsaydı demediğini bırakmayacağını bilmiyor muyum sanki," dedi Bayan Royster esrarengiz bir edayla. "İnanın bana öyle olsa demediğini bırakmazdı."

"Bu konuda artık başka söz duymak istemiyorum," dedi Bay Royster, derginin üstünden bakarak. "Bu kadar yeter."

"Al işte." Bayan Royster fıstık ezmeli ekmeğiyle kocasına işaret etti. "Günün yirmi dört saati böyle."

Bay Royster'ın yanında duran radyodan bangır bangır çalan müzik dışında odadan çıt çıkmıyordu, radyonun sesinden duyulması neredeyse imkânsız bir tonla, "Gitti mi yani?" diye sordu.

"Kim?" dedi Bayan Royster, başını fıstık ezmesi kavanozundan kaldırarak.

"Bay James Harris."

"O mu? Bu sabah gitmiş olmalı, biz dönmeden önce. İz bırakmadan yok olmuş."

"Gitmiş mi?"

"Ama sıkıntı yoktu, hiçbir sıkıntı yoktu. Sana demiştim," dedi Bay Royster'a, "sana her şeyle ilgilenir demiştim. Ben böyle şeyleri hissediyorum."

"Şansın yaver gitti sadece," dedi Bay Royster.

"Her şey yerli yerindeydi," dedi Bayan Royster. Fıstık ezmeli ekmeğini sallayarak eve işaret etti. "Her şey bıraktığımız gibiydi," dedi.

"Şimdi nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"En ufak bir fikrim yok," dedi Bayan Royster neşeyle. "Ama dediğim gibi, evi olması gerektiği gibi bırakmış. Neden?" diye sordu aniden. "*Onu mu* arıyorsunuz?"

"Mutlaka bulmam lazım."

"Burada olmadığı için üzgünüm," dedi Bayan Royster. Ziyaretçisinin kapıya yöneldiğini görünce nezaketen o da ilerledi.

"Belki kapıcı görmüştür," dedi Bay Royster dergisine doğru.

Kapı arkasından kapanınca kendini yine karanlık koridorda buldu ama şimdi radyonun sesi kesilmişti. İlk merdiveni yarılamıştı ki kapı açıldı ve Bayan Royster merdiven boşluğundan aşağı bağırdı: "Görürsem aradığınızı söylerim."

"Ne yapabilirim ki?" diye düşündü tekrar sokağa çıktığında. Eve dönmesi imkânsızdı, Jamie burası ile orası arası bir yerlerdeyken hayatta olmazdı. Kaldırımda o kadar uzun süre dikildi ki biraz ilerideki bir pencereden sarkan kadın içeriye dönüp bakması için birini yanına çağırdı. Sonunda, ani bir dürtüyle kendi evinin yönünde, binanın bitişiğindeki küçük şarküteriye girdi. İçeri girdiğinde arkasına yaslanmış gazete okuyan ufak tefek adam kafasını kaldırdı ve onu karşılamak üzere tezgâha yanaştı.

Soğuk etlerle peynirlerin durduğu cam dolabın üstünden konuşarak çekine çekine, "Yan binada yaşayan bir adama ulaşmaya çalışıyorum da, acaba tanıyor musunuz diye sormak istedim," dedi.

"Orada yaşayanlara sorsanız ya," dedi adam gözlerini kısıp kadını süzerek.

Bir şey satın almadığım için böyle davranıyor, diye düşündü kadın. "Kusura bakmayın. Onlara sordum ama hakkında hiçbir şey bilmiyorlar. Bu sabah gittiğini düşünüyorlar."

"*Ben* n'apayım yani?" dedi adam, gazetesine doğru dönerek. "Yan kapıya girip çıkan adamların çetelesini tutmuyorum ya."

Kadın hızlı hızlı konuştu: "Belki dikkatinizi çekmiştir diye düşündüm, o kadar. Ona doğru buradan geçmiş olmalı. Uzun boylu denebilir, genelde mavi bir takım elbise giyiyor."

"Buradan her gün kaç tane mavi takımlı adam geçiyor biliyor musunuz siz hanımefendi?" diye diretti adam. "İşim gücüm yok da..."

"Özür dilerim," dedi kadın. Kapıdan çıkarken adamın, "Tanrı aşkına," diye söylendiğini duydu.

Köşeye doğru giderken, bu taraftan geçmiş olmalı, bana gelmesinin tek yolu bu, bir tek buradan yürümüş olabilir, diye düşündü. Kendisini Jamie'nin yerine koymaya çalıştı: Karşıya hangi noktadan geçmiş olabilirdi? Ne tür biriydi - karşıya kendi binasının önünden mi, sokağın ortasında rasgele bir noktadan mı yoksa köşeden mi geçen biri?

Köşede bir gazete bayi vardı, buradakiler onu görmüş olabilirdi. Acele acele yürüdü ve bir adamın gazete almasını, bir kadının da yol tarifi sormasını bekledi. Gazete bayindeki adam ona baktığında, "Bu sabah on sularında buradan mavi takım giymiş, uzunca bir genç adam geçti mi acaba?" dedi. Adamın gözleri açıldı, ağzı hafif aralık bir halde bön bön baktı; şaka ya da numara yaptığımı sanıyor, diye düşündü ve telaşla ekledi: "Benim için çok önemli, lütfen inanın. Size oyun oynamıyorum."

"*Bana bakın* hanımefendi," diye başladı adam ve kadın aceleyle, "Bir yazar. Sizden dergi almış olabilir," diye ekledi.

"Niye soruyorsunuz?" dedi adam. Ona gülümseyerek baktı, o sırada kadın arkasında bir başka adamın beklediğini ve satıcının tebessümünü bu adama da yönlendirdiğini anladı. "Boş

verin," dedi ama satıcı, "Bakın, belki buraya uğramıştır," diye yanıt verdi. İmalı imalı gülümsüyordu, bakışları kadının omzunun üstünden arkada duran adama kaydı. Kadın bir anda dehşetle üstünde fazlaca genç işi desenli bir elbise olduğunun ayırdına vardı ve hızla paltosuyla önünü kapattı. Satıcı düşünceli düşünceli, "Bakın, yanlış anlamayın, emin değilim ama bu sabah dostunuz gibi bir beyefendi gelmiş olabilir," dedi.

"On civarı mı?"

"On civarı," dedi satıcı. "Uzun boylu bir genç, mavi takım elbiseli. Oysa hiç şaşırmam."

"Ne tarafa gitti?" diye sordu kadın heyecanla. "Yukarı mı?"

"Yukarı," dedi satıcı, başını sallayarak. "Yukarı gitti. Tam da böyle oldu. Buyurun efendim, ne istemiştiniz?"

Kadın geri adım attı, elleriyle paltosuna sarınmıştı. Arkasında duran adam dönüp kadına baktı, sonra satıcıyla bakıştı. Kadın satıcıya bahşiş verip vermemeyi tartıyordu ki adamların ikisi de gülmeye başlayınca sokakta hızla uzaklaştı.

Yukarı, diye düşündü, öyle olması gerekir; caddede ilerlemeye başladı, şöyle diyordu: Caddeden karşıya geçmesi gerekmez, sadece altı sokak yürüyüp benim sokağa dönecek, yeter ki yukarı gitmiş olsun. Bir sokak sonra bir çiçekçi dükkânının önünden geçti, pencerede bir düğün süslemesi vardı. Ne de olsa bu benim düğün günüm, bana çiçek almış olabilir, diye düşünüp içeri girdi. Gösterişli çiçekçi gülümseyerek dükkânın arka tarafından çıkınca bir şeyler satın almaya girdiğini sanmasın diye daha ağzını açmaya fırsat bulamadan konuştu: "Bu sabah sizden çiçek almış olabilecek bir beyefendiye ulaşmaya çalışıyorum, *çok* mühim. *Çok* mühim."

Nefes almak için duraksayınca çiçekçi, "Peki, ne tür çiçeklerdi?" diye sordu.

"Bilmiyorum," dedi kadın şaşırarak. "Hiç..." Duraksadı, "Uzunca boylu bir genç adamdı, mavi takımlı. Saat on civarı," dedi.

"Anlıyorum," dedi çiçekçi. "Ama *gerçekten*, korkarım ki..."

"Ama *çok* mühim," dedi kadın. "Acelesi varmış gibi davranmış olabilir," diye ekledi yardımcı olma hevesiyle.

"Pekâlâ," dedi çiçekçi. Küçük dişlerinin hepsini birden göstererek, dostça gülümsedi. "Bir *hanımefendi* için elimden geleni yaparım," dedi. Masaya gidip büyük bir defter açtı. "Nereye gönderileceklerdi?" diye sordu.

"Yo," dedi kadın, "gönderdiğini sanmıyorum. Anlıyorsunuz ya, geliyordu... yani, *yanında* getirecekti."

"Madam," dedi çiçekçi, gücenmişti. Tebessümü küçümseyici bir gülümsemeye dönüştü ve devam etti: "Gerçekten, bana *somut* bir bilgi vermezseniz size nasıl..."

"*Lütfen* hatırlamaya çalışın," diye yalvardı kadın. "Uzun boyluydu, üstünde mavi bir takım vardı, bu sabah saat on civarı."

Çiçekçi gözlerini kapattı, bir parmağı dudaklarında derin derin düşündü. Sonra başını iki yana salladı. "*Hatırlayamıyorum*," dedi.

Kadın ümidi kırılmış bir halde, "Teşekkürler," dedi, tam kapıya dönmüştü ki çiçekçi heyecan dolu tiz bir sesle, "Durun! Bir dakika durun lütfen madam," dedi. Kadın geri döndü ve tekrar düşünmeye başlayan çiçekçi sonunda, "Kasımpatı olabilir mi?" dedi. Yanıt bekleyerek kadına bakıyordu.

"Yo, *hayır*," dedi, sesi hafif çatlıyordu, devam etmeden önce bir an duraksadı. "Eminim böyle bir gün için kasımpatı seçmezdi."

Çiçekçi dudaklarını büzüştürüp soğuk bir tavırla kafasını çevirdi. "Günün nasıl bir *gün* olduğunu bilmiyorum *elbette*,"

dedi, "ama aradığınız beyefendinin bu sabah gelip bir düzine kasımpatı aldığına eminim. Bir yere göndertmedi."

"*Emin* misiniz?" diye sordu kadın.

"Yüzde yüz," dedi çiçekçi üzerine basa basa. "Kesinlikle o adamdı." Geniş geniş gülümsedi, kadın da ona gülümseyip, "Peki, çok teşekkür ederim," dedi.

Adam ona kapıya kadar eşlik etti. "Yakanıza takmak için bir süs çiçeğine ne dersiniz?" dedi, dükkânı geçerken. "Kırmızı bir gül? Gardenya?"

"Bana yardımcı olmanız büyük incelik," dedi kadın kapıda.

"Hanımefendilere çiçek çok yakışır," dedi adam başını kadına doğru eğerek. "Belki orkide?"

"Hayır, teşekkür ederim," dedi. Adam, pis bir şeyden bahsediyormuş gibi, "Umarım aradığınız delikanlıyı bulursunuz," diye yanıt verdi.

Herkes durumu *komik* buluyor, diye düşünüp paltosuna daha da sıkı sarındı sokakta ilerlerken, şimdi desenli elbisesinin eteğindeki fırfırlar görünüyordu sadece.

Köşede bir polis vardı. Neden polise gitmiyorum ki, diye düşündü – biri kaybolunca polise gidilirdi. Kendimi aptal durumuna düşürürüm, diye düşündü sonra. Karakolda durmuş, "Evet, bugün evlenecektik ama gelmedi," derken hayal etti kendini, üç-dört polis de öylece durup onu dinleyecek, suratına, desenli elbisesine, fazla açık tonlardaki makyajına bakıp birbirlerine gülümseyeceklerdi. Onlara diyecek başka bir şeyi yoktu; onlara, "Evet, budalaca görünüyor, değil mi, süslenip püslenmiş bana evlilik sözü veren genç adamı arıyorum ama peki ya bilmedikleriniz? Ben bundan fazlasıyım, görünenden fazlasıyım: Yetenekliyim belki, kendimce bir mizah anlayışım var, ayrıca bir hanımefendiyim, gururluyum, şefkatli ve duyarlıyım, hayata bakışım berrak, bir erkeği memnun edebilecek, mutlu

edebilecek, üretken kılabilecek bir bakış, bana baktığınızda gördüğünüzden fazlası var bende," diyemezdi.

Jamie'yi, polise gittiğini duyunca Jamie'nin ne düşüneceğini bir yana bıraksa bile bunun imkânsız olduğu aşikârdı. "Yo, yo," dedi yüksek sesle, adımlarını hızlandırarak, yanından geçen biri durup arkasından baktı.

Bir sonraki köşede -kendi evinden üç sokak ötede- bir ayakkabı boyacısı vardı, yaşlı bir adam taburelerden birinde neredeyse uyuyakalmıştı. Önünde durup bekledi ve adam bir dakika sonra gözlerini açıp ona gülümsedi.

"Pardon," dedi, kelimeler ağzından düşünmeye fırsat bulamadan dökülüvermişti. "Rahatsız ettiğim için özür dilerim ama bu sabah on gibi bu taraftan geçen bir genç adamı arıyorum, gördünüz mü?" Sonra tarifine başladı: "Uzun boylu, mavi takımlı, elinde çiçek vardı?"

Yaşlı adam, o daha lafını bitirmeden kafasını sallamaya başladı. "Gördüm," dedi. "Arkadaşınız mı?"

"Evet," dedi kadın ve elinde olmadan gülümsedi.

Yaşlı adam gözlerini kırpıp, "Hatırlıyorum. Sevgilini görmeye gidiyorsun genç adam, diye düşünmüştüm. Hep de sevgililerini görmeye giderler," dedi, başını hoşgörüyle sallayarak.

"Ne tarafa gitti? Cadde boyunca düz mü devam etti?"

"Aynen öyle," dedi yaşlı adam. "Ayakkabılarını boyattı, elinde çiçekler vardı, iki dirhem bir çekirdekti, telaş içindeydi. Sevdiği bir kız var, diye düşündüm."

"Teşekkürler," dedi kadın, cebinde bozuk para bulmaya çalışarak.

"Giyimine bakılırsa kız onu görünce çok sevinmiş olmalı," dedi yaşlı adam.

"Teşekkürler," dedi kadın tekrar, cebinden çıkardığı eli boştu.

Jamie'nin onu beklediğinden ilk defa gerçekten emin olmuştu. Desenli elbisesinin eteği paltosunun altında dalgalanırken üç sokağı hızla geçti, sonunda kendi sokağına döndü. Köşeden kendi evinin pencerelerini seçemiyor, Jamie'nin dışarıya bakarak onu beklediğini göremiyordu, sokakta ilerlerken ona ulaşmak için neredeyse koşmaya başladı. Giriş kapısında anahtarı tutan parmakları titredi, büfe gözüne çarpınca o sabah orada kahve içerken hissettiği paniği hatırladı ve neredeyse güldü. Kapının önünde daha fazla bekleyemedi ve daha açmadan, "Jamie, ben geldim, öyle endişelenmiştim ki," diye seslendi.

Dairesi onu öylece bekliyordu; sessiz, ıssız. Öğleden sonranın ışığında pencereden içeri gölgeler düşüyordu. Bir an sadece boş kahve fincanını görüp, buraya gelip beklemiş, diye düşündü, sonra bunun sabah kendisinin bıraktığı fincan olduğunu anladı. Odanın dört bir yanına, dolabın içinde, banyoya baktı.

"Onu hiç görmedim," dedi büfedeki adam. "Eminim çünkü çiçekleri fark ederdim. Öyle biri hiç gelmedi."

Ayakkabı boyacısı yaşlı adam uyandığında karşısında tekrar onu gördü. "Tekrar merhaba," diyerek gülümsedi.

"*Emin* misiniz?" diye diretti kadın. "Caddeden yukarı mı çıktı?"

"Onu izledim," dedi yaşlı adam, kadının suçlayıcı tonu karşısında gururla konuşarak. "İşte sevgilisi olan bir genç adam, diye düşündüm ve doğruca evine girmesini izledim."

"Hangi eve?"

"Şuradakine," dedi yaşlı adam. İşaret etmek için öne eğildi. "Bir sonraki sokak. Elinde çiçekler, cilalı ayakkabılar, sevgilisiyle buluşmaya gidiyordu. Doğrudan kızın evine gitti."

"Hangi ev?" dedi kadın.

"Sokağın ortasındaki," dedi yaşlı adam. Kadını şüpheyle süzüp, "Sizin niyetiniz tam olarak nedir?" diye sordu.

Kadın "Teşekkürler," demek için durmadan neredeyse koşmaya başladı. Bir sonraki sokakta hızlı hızlı yürüdü; Jamie pencerelerden birinden dışarı bakıyor mu diye görmek için evleri gözlüyor, içeriden bir yerden gülüşünü duymayı bekleyerek etrafa kulak veriyordu.

Evlerden birinin dışında bir kadın oturmuş, önündeki puseti tekdüze hareketlerle uzanabildiği kadarıyla ileri geri sallıyordu. Pusetin içinde ileri geri sallanan bebek uyuyordu.

Soru şimdi hızlıca akıveriyordu. "Affedersiniz, bu sabah on civarında genç bir adamın bu evlerden birine girdiğini gördünüz mü? Uzun boyluydu, mavi bir takım elbise giyiyordu, elinde çiçekler vardı."

On iki yaşlarında bir çocuk konuşmayı dinlemek için durdu, dikkat kesilmiş halde bir kadından ötekine döndü, ara sıra da bebeğe göz attı.

"Yani," dedi kadın yorgun argın, "onda bebeği yıkıyorum. Etrafta yabancı erkeklerin dolaşıp dolaşmadığını nasıl göreyim ben? Sorarım size."

"Büyük bir çiçek demeti miydi?" diye sordu çocuk, kadının paltosunu çekiştirerek. "Büyük bir çiçek demeti miydi? Ben onu gördüm han'fendi."

Kadın başını eğince çocuk arsız arsız gülümsedi. "Hangi eve girdi?" diye sordu kadın bitap bir halde.

"Onu boşayacak mısınız?" diye sordu çocuk inatla.

"Hanımefendiye böyle şeyler sormak hiç hoş değil," dedi puseti sallayan kadın.

"Valla," dedi çocuk. "Onu gördüm. Şuraya girdi." Yandaki evi işaret etti. "Onu takip ettim," dedi çocuk. "Bana yirmi beş

sent verdi." Çocuk sesini kalınlaştırdı, "'Bugün büyük gün evlat,' dedi. Bana yirmi beş sent verin."

Kadın ona bir dolar uzattı. "Nereye gitti?" diye sordu.

"Üst kata çıktı," dedi çocuk. "Bana para verene dek peşinden gittim. Ta en üst kata." Çocuk elinde bir dolarla kaldırımda geri adım atıp kadından uzaklaştı. "Onu boşayacak mısınız?" diye sordu tekrar.

"Elinde çiçek var mıydı?"

"Evet," dedi çocuk. Cırlamaya başladı. "Onu boşayacak mısınız han'fendi? Onu iş üstünde mi yakalayacaksınız?" Sokakta delice koşturmaya başladı, "Zavallı adamı iş üstünde yakalayacakmış," diye bağırıyordu, bebeği sallayan kadın güldü.

Binanın kapısı açıktı, giriş holünde ne kapı zili ne isim listesi vardı. Merdiven dar ve pisti, üst katta iki kapı yer alıyordu. Ön tarafa bakan dairenin kapısı sağda kalıyordu ve dışında, yerde, buruşturulmuş bir çiçek ambalajıyla kâğıt kurdele vardı; bir ipucu, iz sürme oyununun son ipucu gibi.

Kapıyı çaldı, içeriden sesler duyduğunu sandı ve aniden dehşete kapıldı. "Jamie buradaysa, kapıyı açarsa ne diyeceğim?" diye düşünüyordu. Sesler aniden kesilmiş gibiydi. Kapıyı tekrar çaldı ama hiç ses yoktu; belki çok uzaklardan gelen ve kahkahayı andıran bir ses haricinde. Beni pencereden görmüş olabilir, diye düşündü, daire ön tarafa bakıyor ve o küçük çocuk yaygara kopardı. Bekledi, kapıyı tekrar çaldı ama ortalık sessizdi.

Sonunda kattaki diğer daireye gidip kapıyı vurdu. Eli değince kapı ardına kadar açıldı ve boş bir çatı katı odasıyla karşı karşıya kaldı; duvarların çıtaları açığa çıkmıştı, parkeler cilasızdı. İçeriye adım attı, etrafa bakınıyordu; oda büyük sıva çuvalları ve eski gazete yığınlarıyla doluydu, bir de kırık sandık vardı. Bir ses duydu ve bunu bir farenin çıkardığını anladı, sonra hayvanı

gördü; yakınlarında, duvarın dibinde duruyordu; kötücül yüzü pürdikkat kesilmiş, parlak gözlerini üzerine dikmişti. Daireden çıkıp kapıyı kapatmak için telaş ederken sendeledi ve desenli elbisesinin eteği bir yere takılıp yırtıldı.

Diğer dairede birilerinin olduğunu biliyordu çünkü fısıldaşmalar, ara ara da gülüşmeler duyduğuna emindi. Oraya birçok kez döndü, o ilk hafta her gün. Sabah işe giderken uğruyordu ya da akşam tek başına yemeğe giderken, ama kapıyı ısrarla çalmasına da, var gücüyle vurmasına da yanıt veren olmadı.

TIPKI ANNEMİN TURTASI GİBİ

Her işini çabucak, hızlı hızlı yapan David Turner, caddenin ucundaki otobüs durağından alelacele kendi sokağına yöneldi. Köşedeki markete varınca duraksadı, bir şey alması gerekiyordu. Tereyağı, diye hatırlayarak rahat bir nefes aldı, o sabah otobüs durağına yürürken cadde boyunca kendi kendine, "Tereyağı," demişti, "Akşam eve dönerken tereyağını unutma, marketin yanından geçerken tereyağını hatırla." Markete girip raflardaki konserveleri inceleyerek sırasını bekledi. Konserve domuz sosisi yine gelmişti, patatesli et de. Küçük yuvarlak ekmeklerle dolu bir tepsi çarptı gözüne, sonra önündeki kadın dükkândan çıktı ve tezgâhtar David'e döndü.

"Tereyağı ne kadar?" diye sordu David dikkatle.

"Seksen dokuz," dedi tezgâhtar rahat tavırlarla.

"Seksen dokuz mu?" David kaşlarını çattı.

"Evet, seksen dokuz," dedi tezgâhtar. David'in arkasına, sıradaki müşteriye baktı.

"Yüz gram alabilir miyim?" dedi David. "Beş rulo da ekmek."

Paketini eve taşırken, artık oradan alışveriş yapmamalıyım, diye düşündü, beni daha nazik davranacak kadar tanımış olmalarını beklerdim.

Posta kutusunda annesinden bir mektup vardı. Mektubu ekmek torbasının üzerine koydu ve yukarı, üçüncü kata çıktı. Kattaki diğer tek dairenin, Marcia'nın ışıkları yanmıyordu. David kendi kapısına yönelip kilidi açtı, içeri girerken ışığı yaktı. Her akşam eve döndüğünde olduğu gibi daire bu akşam da sıcak, dost canlısı ve güzel görünüyordu; düzenli küçük masa, özenle yerleştirilmiş dört sandalye ve David'in kendi boyadığı soluk yeşil duvarın önünde duran kâsede kadifeçiçekleriyle kü-

çük antre; arkasında küçük mutfak, onun da arkasında David'in kitap okuduğu, uyuduğu ve tavanını sürekli dert ettiği büyük oda; tavanın bir köşesindeki sıvanın döküldüğünü ne yapsa gizleyemiyordu. David, sıvanın sadece eski bir apartmanda daire tutmuş olduğu için döküldüğünü düşünerek kendini sürekli teselli ediyordu, gerçi aynı paraya antresi, geniş bir odası ve küçük mutfağı olan başka bir yer bulması imkânsızdı.

Çantasını masaya bıraktı, tereyağını buzdolabına kaldırdı, ekmekleri de ekmekliğe yerleştirdi. Boş torbayı katlayıp mutfak çekmecesine koydu. Sonra paltosunu girişteki dolaba astı ve salon dediği büyük odaya geçip çalışma masasında duran lambayı yaktı. Zihninde bu odayı "sevimli" diye tanımlıyordu. Sarı ve kahverengi tonlarını oldu olası sevmişti; çalışma masasını, kitaplıkları ve sehpaları kendi elleriyle boyamıştı, duvarları bile kendi boyamış, hayalindeki tüvit görünümlü bronz perdelerin aynısını bulana dek şehrin altını üstüne getirmişti. Odadan memnundu: Halı, perdelerdeki en koyu renklerle aynı tonda, parlak bir koyu kahverengiydi, küçük kanepenin üstündeki örtü ve lambalar turuncu. Pencere pervazındaki bitkiler odaya gerekli yeşilliği katıyordu; David şu sıralar sehpanın üstüne koyabileceği bir süs eşyası aramaktaydı; aslında gönlünden, içine daha fazla kadifeçiçeği koyabileceği sığ, şeffaf bir yeşil kâse geçiyordu ama çatal bıçak takımından sonra böyle şeyleri karşılayabilecek durumu yoktu.

Odaya her girişinde bunun sahip olduğu en rahat ev olduğu hissine kapılıyordu; o akşam da her akşam yaptığı gibi odayı yavaş yavaş gözden geçirdi, bakışları kanepeden perdelere ve kitaplığa kaydı, sehpanın üstünde yeşil bir kâsenin durduğunu hayal etti ve çalışma masasına dönerken içini çekti. Kalemlikten kalemini, masanın gözünden de pürüzsüz not kâğıtlarından birini aldı ve özenle yazmaya başladı: "Sevgili Marcia, bu akşam bana yemeğe geleceğini unutma. Saat altı gibi bekliyorum." Notu "D" diye imzalayıp masadaki yassı kalem tepsisinde duran

anahtarları aldı. David'de Marcia'nın evinin anahtarları vardı çünkü çamaşırlarını getirdiklerinde ya da buzdolabını, telefonu, pencereleri tamire geldiklerinde Marcia hiç evde olmaz, ev sahibi de pas anahtarıyla üç kat çıkmaya meraklı olmadığından birinin kapıyı açması gerekirdi. Marcia, David'in anahtarlarını hiç istememiş, David de vermeyi teklif etmemişti; evinin sadece tek bir anahtarının olması, onun da sağ salim cebinde durması hoşuna gidiyordu, anahtar ona hoş bir his veriyordu; katı ve küçük, o sıcacık güzel evine girmenin tek yolu.

Kapısını açık bırakıp karanlık koridorda karşı daireye geçti. Kapıyı anahtarıyla açıp ışığı yaktı. Bu eve girmek hoşuna gitmiyordu, kendi dairesiyle tıpatıp aynıydı -antre, mutfak, salon- ve ona her seferinde kendi evindeki ilk gününü hatırlatıyordu; burayı bir yuvaya dönüştürmek için yapılması gereken öyle çok iş vardı ki neredeyse ümitsizliğe kapılıyordu. Marcia'nın dairesi boştu, her şey ortalığa rasgele yerleşmişti, yakın zamanda bir arkadaşının verdiği duvar piyanosu yamuk duruyordu, yarısı da antrede kalmıştı çünkü küçük oda piyanonun sığamayacağı kadar dar, büyük oda da bir o kadar dağınıktı; Marcia'nın yatağı toplanmamıştı, yerde de dağ gibi çamaşır yığılıydı. Pencere gün boyu açık kalmıştı ve her yere kâğıtlar saçılmıştı. David camı kapattı, kâğıtlara bakıp duraksadı, sonra hızla uzaklaştı. Notu piyanonun tuşlarının üstüne koydu, çıkıp kapıyı arkasından kilitledi.

Kendi dairesinde güle oynaya yemek yapmaya koyuldu. Bir önceki gün akşam yemeğinde küçük bir rosto yapmıştı, çoğu buzdolabında duruyordu, etleri özenle, ince ince dilimleyip bir tabağa dizdi ve maydanozla süsledi. Tabakları, kanepenin örtüsüyle aynı tonlarda turuncuydu ve turuncu tabakta marulla, ince salatalık dilimleriyle salata hazırlamaktan çok hoşlanıyordu. Yemek yaparken kendine kahve koydu, kızartacağı patatesleri kesti, sonra, yemek güzel güzel pişerken, kızartma kokusu çıksın diye pencereyi açtığı odada özene bezene sofrasını kurmaya

başladı. Önce masa örtüsü, elbette açık yeşil. Ardından iki temiz yeşil peçete. Turuncu tabaklar, tabakların yanında tam olması gerektiği şekilde birer fincan ile altlık. Ortada rulo ekmekler ve iki yeşil kurbağaya benzeyen değişik tuzluk ile biberlik. İki bardak -ucuzcudan alınmışlardı ama etraflarında ince, yeşil bir çizgi vardı- ve sonunda, büyük bir itinayla, çatal bıçaklar. David sevgiyle, yavaş yavaş bir çatal bıçak takımını tamamlamaktaydı, başta mütevazı bir biçimde iki kişilik takım almış ve ona eklemeler yaparak dört kişilik bir takımdan fazlasını elde etmeyi başarmıştı ama henüz altı kişilik takıma ulaşamamıştı, salata çatallarıyla çorba kaşıkları eksikti. Her türlü sofra düzenine uyacak ağır, güzel bir desen seçmişti; kahvaltısının her sabah greyfurt yemek için kullandığı parlak bir gümüş kaşıkla başlamasıyla müthiş övünürdü; kızarmış ekmeği için küçük bir yağ bıçağı, yumurtasını kırmak için büyük, ağır bir bıçağı, kahvesi için başka bir gümüş kaşığı vardı, kahvesinin şekerini de sadece şekere ayrılmış özel bir kaşıkla atardı. Gümüşler onlara ayrılmış yüksek rafta, kararmayı önleyen özel bir kutuda duruyordu, David kutuyu dikkatle indirip iki kişilik takım çıkardı. Masada şaşaalı bir görüntü oluşturdular: bıçaklar, çatallar, salata çatalları, turta çatalları, her servise bir kaşık ve özel servis takımları – şeker kaşığı, patates ve salata için büyük servis kaşıkları, et ve turta servisi için çatallar. Masaya iki kişiye yetip de artacak kadar servis koyduktan sonra kutuyu tekrar rafa kaldırdı, geri adım attı ve her şeyi kontrol edip parlak, temiz masayı hayranlıkla süzdü. Sonra annesinin mektubunu okuyup Marcia'yı beklemek için salonuna geçti.

Patatesler Marcia gelmeden hazırdı; sonra kapı aniden açıldı ve Marcia bağırış çağırış, peşi sıra dışarının havasını sürükleyerek içeri daldı. Bağırarak konuşan, uzun boylu güzel bir kızdı, üstünde kirli bir yağmurluk vardı; "Unutmadım Davie, sadece her zamanki gibi geciktim. Yemekte ne var? Umarım kızmamışsındır," dedi.

David ayağa kalkıp yağmurluğunu almaya gitti. "Sana not bıraktım," dedi.

"Görmedim," dedi Marcia. "Eve uğramadım. Bir şey çok güzel kokuyor."

"Kızarmış patates," dedi David. "Her şey hazır."

"Harikulâde." Marcia bir koltuğa yığıldı, bacaklarını öne uzatıp kollarını yanlardan sarkıttı. "Yoruldum," dedi. "Dışarısı çok soğuk."

"Ben eve dönerken hava soğuyordu," dedi David. Yemeği sofraya getiriyordu, rosto tabağını, salatayı, kızarmış patates kâsesini. Marcia'nın ayaklarına takılmamaya çalışarak mutfakla masa arasında hızla gidip geldi. "Ben gümüşlerimi aldığımdan beri yemeğe ilk defa geliyorsun sanırım," dedi.

Marcia dönüp masaya gitti ve eline bir kaşık aldı. "Çok güzel," dedi parmağıyla desenin üstünden geçerek. "Bununla yemek benim için büyük bir zevk olacak."

"Yemek hazır," dedi David. Marcia'nın sandalyesini tutup oturmasını bekledi.

Marcia hep açtı; servis takımlarına yorum yapmadan tabağına et, patates ve salata alıp yemeğe gömüldü. "Her şey çok güzel," dedi hemen. "Yemekler çok lezzetli Davie."

"Beğenmene sevindim," dedi David. Çatalı avucunda hissetmek, hatta Marcia'nın çatalı ağzına götürmesini seyretmek bile ona zevk veriyordu.

Marcia eliyle geniş bir hareket yaptı. "Gerçekten her şeyi kastediyorum," dedi. "Mobilyalar, senin bu güzel evin, yemek, her şey."

"Böyle olması *hoşuma* gidiyor," dedi David.

"Biliyorum." Marcia'nın sesi hüzünlüydü. "Birilerinin bana da öğretmesi gerek."

"Evini *gerçekten* daha düzenli tutmalısın," dedi David. "En azından perde takıp pencerelerini kapalı bırakabilirsin."

"Hep açık unutuyorum," dedi. "Davie, sen *harikulâde* bir aşçısın." Tabağını itip iç çekti.

David mutluluktan kızardı. "Beğenmene sevindim," dedi tekrar, sonra güldü. "Dün gece turta yaptım."

"Turta." Marcia bir an ona baktı, sonra, "Elmalı mı?" dedi.

David başını hayır anlamında iki yana salladı, Marcia, "Ananaslı mı?" dedi ve David yine başını salladı, sonra, sabredemediği için, "Vişneli," dedi.

"*Tanrım*!" Marcia ayağa kalkıp David'in peşi sıra mutfağa gitti, turtayı ekmeklikten çıkarırken David'in omzunun üstünden baktı. "İlk turtan mı?"

"Daha önce iki kere yapmıştım," diye itiraf etti David. "Ama bu diğerlerinden daha güzel oldu."

Mutluluk içinde David'in turtadan büyük dilimler kesip yeni turuncu tabaklara koymasını izledi, sonra kendi tabağını masaya götürdü, turtanın tadına baktı ve tek bir kelime etmeden el kol hareketleriyle beğendiğini ifade etti. David turtasının tadına baktı ve, "Biraz ekşi olmuş galiba. Şekerim bitmişti," diye eleştirdi.

"Mükemmel," dedi Marcia. "Ben vişneli turtayı hep çok *ekşi* severim. Hatta daha ekşi bile olabilirmiş."

David sofrayı kaldırıp kahveleri doldurdu, demliği ocağa geri koyarken Marcia, "Zilim çalıyor," dedi. Kapıyı açıp dışarıya kulak verdi, dairesinden gelen zil sesini ikisi de duyabiliyordu. David'in evindeki otomata basıp dış kapıyı açtı, uzaklarda ağır adımların merdiveni çıkmaya başladığını duydular. Marcia kapıyı açık bırakıp kahvesine döndü. "Herhalde ev sahibidir," dedi. "Kiramı yine ödemedim." Adımlar son merdivenin tepesine varınca Marcia dışarıyı, koridoru görebilmek için sandalyenin sırtına iyice yaslanarak, "Kim o?" diye seslendi. Sonra,

"Aa, Bay Harris," dedi. Ayağa kalktı, kapıya gidip elini uzattı. "Buyurun," dedi.

"Bir uğrayayım dedim," dedi Bay Harris. Çam yarması gibiydi, merak dolu bakışları masadaki fincanlarla boş tabaklarda geziniyordu. "Yemeğinizi bölmek istemem."

"*Yo*, lafı mı olur," dedi Marcia onu içeri çekerek. "Sadece Davie var. Davie, Bu Bay Harris, aynı şirkette çalışıyoruz. Bu Bay Turner."

"Nasılsınız?" dedi David kibarca, adam da onu yakından inceleyerek, "İyiyim, siz nasılsınız?" dedi.

O sırada Marcia bir sandalyeyi ileri iterek, "Buyurun, buyurun, oturun," diyordu. "Davie, Bay Harris'e de kahve verebilir miyiz?"

"Lütfen zahmet etmeyin," dedi Bay Harris hızlıca. "Ben sadece bir uğrayayım demiştim."

David bir fincan ve fincan altlığı daha çıkarır, kararmayı önleyen özel gümüş kutusundan kaşık alırken Marcia, "Ev yapımı turta sever misiniz?" diye sordu.

"Oo," dedi Bay Harris hayranlıkla, "ev yapımı turtanın *neye benzediğini* bile unutmuşum."

"Davie," diye seslendi Marcia neşeyle, "Bay Harris'e şu turtadan bir dilim kesebilir misin?"

David yanıt vermeden gümüş kutusundan bir çatal çıkardı, turuncu bir tabak aldı ve ortasına bir dilim turta koydu. O akşam için özel bir planı yoktu, hava çok soğuk olmazsa belki sinemaya gitmeyi, en azından Marcia'ya evinin haliyle ilgili kısa bir konuşma yapmayı düşünmüştü. Şimdi Bay Harris sandalyesine kurulmaktaydı, David turtayı sessizce önüne koyunca tadına bakmadan önce tatlıyı bir an hayranlıkla seyretti.

"Vay canına," dedi sonunda. "Turta da turtaymış hani." Marcia'ya baktı. "Bu gerçekten çok *iyi* bir turta," dedi.

"Beğendiniz mi?" diye sordu Marcia ağırbaşlı bir tavırla. Başını kaldırıp Bay Harris'in kafasının üstünden David'e baktı ve gülümsedi. "Bu üçüncü, bilemedin dördüncü turta denemem," dedi.

David karşı çıkmak için elini kaldırdı ama Bay Harris ona dönüp, "Daha önce hiç bu kadar güzel bir turta yemiş miydiniz?" diye sordu.

"Davie galiba pek beğenmedi," dedi Marcia muzırca. "Galiba ona fazla ekşi geldi."

"Ben turtayı ekşi *severim*," dedi Bay Harris. David'i şüpheyle süzdü. "Vişneli turtanın ekşi *olması* gerekir."

"En azından sizin beğenmenize sevindim," dedi Marcia. Bay Harris turtasının son lokmasıyla kahvesinin son yudumunu bitirip arkasına yaslandı. "İyi ki uğramışım," dedi Marcia'ya.

David'in Bay Harris'ten kurtulma arzusu, ne olduğunu anlayamadan tez vakitte ikisinden de kurtulma ihtiyacına dönmüştü; temiz evini, güzel gümüş takımını Marcia ile Bay Harris'in bu ahmakça şakalaşmasına alet edemezdi; kolunu masanın üstünden uzatan Marcia'nın elindeki fincanı neredeyse hoyratça çekerek aldı, mutfağa götürdü, sonra dönüp Bay Harris'in fincanına uzandı.

"Yorulma Davie, gerçekten," dedi Marcia. David'le birlikte Bay Harris'e oyun oynuyorlarmış gibi tekrar gülümseyerek ona baktı. "Ben yarın hepsini hallederim tatlım," dedi.

"Tabii," dedi Bay Harris. Ayağa kalktı. "Dursunlar. Hadi daha rahat bir yere geçelim."

Marcia ayağa kalkıp onu salona götürdü ve birlikte kanepeye oturdular. "Gelsene Davie," diye seslendi Marcia.

Güzel masasını kirli tabaklar ve sigara külüyle dolu gören David donup kaldı. Tabakları, fincanları ve çatal bıçakları mutfağa götürüp lavaboya koydu, sonra, üstlerindeki yemek artıkları sertleşirken öylece durmaları fikrine dayanamadığı

için önlük takıp itinayla bulaşıkları yıkamaya başladı. Ara ara, David bulaşıkları yıkar, kurutur ve kaldırırken Marcia, "Davie, *n'apıyorsun*?" ya da "Davie, şu bulaşıkları bırak da yanımıza gel," diye sesleniyordu. Bir seferinde de, "Davie, bulaşıkların hepsini yıkamanı istemiyorum," dedi, Bay Harris de, "Bırakın uğraşsın, mutlu gözüküyor," diye araya girdi.

David temiz sarı fincanlarla altlıklarını raflarına yerleştirdi -Bay Harris'in fincanı artık tanınmaz olmuştu, sıralı temiz fincanlara bakan hangisini onun kullandığını, hangisinin Marcia'nın rujuyla lekelendiğini, hangisiyle David'in mutfakta kahve içtiğini ayırt edemezdi- sonunda da kararmayı önleyen kutuyu indirip gümüşleri kaldırdı. Önce çatallar, her küçük boşluğa iki çatal -daha sonra, takım tamamlandığında her boşluğa dört çatal girecekti- sonra kendilerine özel boşluklarda düzgün bir şekilde üst üste sıralanmış kaşıklar, sonunda da bıçaklar, hepsinin aynı yöne baktığı intizamlı bir sırayla, özel bantlarla tutturularak kapakta. Tereyağı bıçakları, servis kaşıkları ile turta bıçağının hepsi kendi özel yerine kondu, sonra David güzel, parlak takımının kapağını kapatıp kutuyu rafa yerleştirdi. Bulaşık bezini sıkınca, kurulama bezini asınca ve önlüğünü çıkarınca işi bitmişti, ayaklarını sürüyerek salona geçti. Marcia'yla Bay Harris kanepede dip dibe oturmuş, hararetle sohbet ediyorlardı.

"*Babamın* adı James'di," demekteydi Marcia, David içeri girerken, bir tartışmaya son noktayı koyuyormuş gibi. David gelince dönüp, "Davie, bulaşıkların hepsini halletmen büyük incelikti," dedi.

"Sorun değil," dedi David tuhaf tuhaf. Bay Harris sabırsızlanarak ona bakmaktaydı.

"Sana yardım etmem gerekirdi," dedi Marcia. Sessizlik oldu, sonra Marcia, "Otursana Davie, neden oturmuyorsun?" dedi.

Ses tonu David'e tanıdık geldi; bu, ev sahibelerinin size başka ne diyeceklerini bilemedikleri ya da fazla erken geldiğiniz yahut geçe kaldığınız zaman kullandığı tondu. Bu, kendisinin Bay Harris'e kullanacağını düşündüğü tondu.

"James'le ben de tam şeyden konuşuyorduk..." diye söze başladı Marcia ama sonra duraksayıp güldü. "*Neyden* konuşuyorduk yahu?" diye sordu Bay Harris'e dönerek.

"Havadan sudan," dedi Bay Harris. Hâlâ David'e bakıyordu.

"Eh," dedi Marcia, harfleri uzatarak. David'e döndü, geniş bir tebessümle gülümsedi, sonra tekrar, "Eh," dedi.

Bay Harris sehpadan küllüğü alıp kanepede Marcia'yla arasına yerleştirdi. Ceketinden bir puro çıkardı, Marcia'ya, "Purodan rahatsız olur musunuz?" dedi, Marcia başını hayır manasında sallayınca jelatini şefkatle açıp puronun ucunu kopardı. "Dumanı bitkilere iyi gelir," dedi tok bir sesle, dudaklarının arasındaki puroyu yakarken Marcia güldü.

David ayağa kalktı. Bir an belki, "Bay Harris, bence artık..." şeklinde başlayacak bir şeyler söyleyeceğini sandı ama nihayetinde, Marcia'yla Bay Harris ona bakarken ağzından çıkan şu oldu: "Eh, ben artık müsaadeni isteyeyim Marcia."

Bay Harris ayağa kalkıp içtenlikle, "Sizinle tanıştığımıza çok memnun oldum," dedi. Elini uzattı, David onunla gevşek bir şekilde tokalaştı.

Marcia'ya tekrar, "Eh, ben artık izin isteyeyim," dedi, kadın ayağa kalkıp, "Keşke biraz daha kalabilseydin," diye yanıt verdi.

"Çok işim var," dedi David, istemediği kadar candan bir tonla; Marcia bir kez daha birlikte Bay Harris'e oyun oynuyorlarmış gibi gülümsedi, sonra masaya gidip, "Anahtarlarını unutma," dedi.

David afalladı, Marcia'nın dairesinin anahtarlarını aldı, Bay Harris'e iyi geceler diledi ve kapıya gitti.

"İyi geceler Davie, tatlım," diye seslendi Marcia, David de, "*Bu harikulâde* akşam yemeği için teşekkürler Marcia," diyerek ardından kapıyı kapattı.

Koridorda ilerleyip Marcia'nın dairesine girdi. Piyano hâlâ yamuk duruyordu, kâğıtlar yerdeydi, çamaşırlar ortalıktaydı, yatak toplanmamıştı. David yatağa oturup etrafına bakındı. Burası soğuktu, pisti; çaresizlik içinde kendi sıcak evini düşünürken koridorun ötesinden gelen boğuk gülüşmeler ve bir sandalyenin çekilme sesini duydu. Sonra, boğuk gelen radyo sesini. Takati kalmamıştı, yine de eğilip yerden bir kâğıt aldı ve teker teker hepsini toplamaya başladı.

BAŞA BAŞ

Emily Johnson bir akşam döşeli dairesine dönüp de şifonyerin çekmecesinde duran en kaliteli üç mendilin kayıp olduğunu görünce, onları kimin aldığından da, bu konuda ne yapması gerektiğinden de emin oldu. Yaklaşık altı haftadır bu döşeli dairede yaşıyordu ve son iki haftadır ufak tefek eşyası ara sıra kayboluyordu. Birkaç mendili yok olmuştu, ucuzcudan aldığı ve nadiren taktığı E harfli broş da öyle. Bir keresinde de küçük bir parfümü ile porselen köpek takımı kaybolmuştu. Eşyaları kimin aldığını bir süredir biliyordu ama ne yapacağına ancak o akşam karar verdi. Ev sahibesine şikâyette bulunmaktan çekinmesinin sebebi bunların değersiz şeyler olması ve sorunu eninde sonunda kendi başına çözebileceğine inanmasıydı. En olası şüphelinin pansiyonda gün boyu kalan kişi olduğu düşüncesi başından beri aklına yatıyordu, ardından bir pazar sabahı, çatıda güneşin altında oturduktan sonra aşağı inerken Emily birinin odasından çıkıp merdivenden indiğini gördü ve ziyaretçiyi tanıdı. O akşam ne yapması gerektiğinden kati biçimde emin oldu. Paltosuyla şapkasını çıkardı, torbalarını yere koydu ve elektrikli ocakta mısır yaprağı konservesi ısıtırken neler diyeceğini düşündü.

Akşam yemeğinden sonra kapısını çekip kilitledi ve aşağı indi. Tam altındaki odanın kapısına usulca vurdu, sonra, "Girin," sesi duyduğunu düşününce, "Bayan Allen?" diyerek kapıyı dikkatle açtı ve içeri girdi.

Emily odanın kendininkiyle neredeyse aynı olduğunu hemen fark etti: Aynı bej örtülü dar yatak, aynı akçaağaç şifonyer ve koltuk; gardırop ters taraftaydı ama pencere hemen aynı yerdeydi. Bayan Allen koltukta oturuyordu. Altmışlarındaydı. Benim yaşımın iki katından fazla, diye düşündü Emily kapıda

dururken, ama hâlâ tam bir hanımefendi. Konuşmadan önce Bayan Allen'ın parlak beyaz saçlarına, ütülü lacivert sabahlığına bakarak birkaç saniye duraksadı. "Bayan Allen," dedi. "Ben Emily Johnson."

Bayan Allen okumakta olduğu *Kadının Ev Arkadaşı* dergisini bir kenara koyup ağır ağır ayağa kalktı. "Tanıştığımıza çok memnun oldum," dedi nezaketle. "Elbette sizi birkaç kez gördüm, çok hoş birine benziyordunuz. İnsan böyle bir yerde gerçekten" -Bayan Allen duraksadı- "gerçekten iyi biriyle," diye devam etti, "öyle ender tanışıyor ki."

"Ben de sizinle tanışmak istiyordum," dedi Emily.

Bayan Allen az önce oturduğu koltuğa işaret etti. "Oturmaz mıydınız?"

"Teşekkürler," dedi Emily. "Siz rahatsız olmayın. Ben yatağa geçerim." Gülümsedi. "Eşyaları tanıyormuşum gibi hissediyorum. Benimkilerin de hepsi aynı."

"Maalesef öyle," dedi Bayan Allen tekrar koltuğuna geçerek. "Ev sahibesine anlatmaktan dilimde tüy bitti: Odalara hep aynı eşyayı koyarsan insanlar kendilerini evlerinde hissedemezler. Ama bu akçaağaç mobilyaların hem temiz gözüktüğünü hem de ucuz olduğunu söylüyor."

"Yine de başka yerlerdekinden iyi," dedi Emily. "Ama ben odamı sizinki kadar güzelleştiremedim."

"Ben üç yıldır buradayım," dedi Bayan Allen. "Siz geleli daha bir ay oldu, değil mi?"

"Altı hafta," dedi Emily.

"Ev sahibesi bahsetti. Eşiniz ordudaymış."

"Evet. Benim işim burada, New York'ta çalışıyorum."

"Benim eşim de ordudaydı," dedi Bayan Allen. Akçaağaç şifonyerinin üstündeki birtakım fotoğraflara işaret etti. "Fi tarihinde elbette. Neredeyse beş yıl önce vefat etti." Emily kal-

kıp fotoğraflara bakmaya gitti. Birinde ordu üniforması giymiş, uzun boylu, saygın görünümlü bir adam vardı. Birkaç tanesinde de çocuklar.

"Pek saygın görünümlü bir adammış," dedi Emily. "Bunlar çocuklarınız mı?"

"Ne yazık ki hiç çocuğum olmadı," dedi yaşlı kadın. "Onlar eşimin yeğenleri."

Emily şifonyerin önünde durup odaya bakındı. "Görüyorum da çiçekleriniz de var," dedi. Gidip pencerenin önünde dizili bitkileri inceledi. "Çiçeklere bayılırım," dedi. "Bu akşam odamı renklendirmek için kendime kocaman bir yıldızpatı buketi aldım. Ama öyle çabuk soluyorlar ki."

"Ben de tam bu sebepten bitkileri yeğliyorum," dedi Bayan Allen. "Çiçeklerinizin suyuna aspirin atmayı denesenize. Çok daha uzun dayanırlar."

"Korkarım çiçeklerden pek anlamıyorum," dedi Emily. "Mesela suya aspirin atılması gerektiğini bilmiyordum."

"Ben vazodaki çiçeklere hep atarım," dedi Bayan Allen. "Bence çiçekler odaya sıcak bir hava katıyor."

Emily bir an pencerenin önünde durup Bayan Allen'ın her gün gördüğü manzaraya baktı: karşı taraftaki yangın merdivenine, aşağıda eğik bir çizgi şeklinde duran sokağa. Sonra derin bir nefes alıp arkasını döndü. "Aslında Bayan Allen," dedi, "size uğramamın özel bir sebebi vardı."

"Tanışmak haricinde mi?" dedi Bayan Allen gülümseyerek.

"Ne yapacağımı şaşırdım," dedi Emily. "Ev sahibesine bir şey demek istemiyorum."

"Ev sahibesi acil durumlarda pek işe yaramaz," dedi Bayan Allen.

Emily dönüp yatağa oturdu, Bayan Allen'ı ciddiyetle süzdü ve karşısında tatlı bir yaşlı kadın gördü. "Aslında ehemmiyetsiz bir konu," dedi, "ama birileri odama giriyor."

Bayan Allen başını kaldırdı.

"Eşyam kayboluyor," diye devam etti Emily, "mendiller, küçük, değersiz mücevherler falan. Değerli değiller. Ama birileri odama girip istediklerini topluyor."

"Vah vah, ne yazık," dedi Bayan Allen.

"Mesele şu ki, olay çıkarmak istemiyorum," dedi Emily. "Ama birileri odama giriyor. Değerli bir şeyim alınmadı."

"Demek öyle," dedi Bayan Allen.

"Daha birkaç gün önce fark ettim. Sonra geçen pazar günü çatıdan inerken birinin odamdan çıktığını gördüm."

"Kim olduğunu seçebildin mi?" dedi Bayan Allen.

"Evet, sanırım seçebildim," dedi Emily.

Bayan Allen bir an sessiz kaldı. "Konuyu ev sahibesine açmak istememeni anlıyorum," dedi sonunda.

"Elbette istemiyorum," dedi Emily. "Sadece bu konu kapansın istiyorum."

"Haklısın," dedi Bayan Allen.

"Mesele şu ki, bu birinde odamın anahtarı olduğu anlamına geliyor," diye mantık yürüttü Emily.

"Bu evdeki anahtarlar bütün kapıları açar," dedi Bayan Allen. "Kilitlerin hepsi eski türden."

"Buna artık bir *dur demek* gerekiyor," dedi Emily. "Aksi takdirde harekete geçmek zorunda kalacağım."

"Anlıyorum," dedi Bayan Allen. "Çok talihsiz bir durum." Ayağa kalktı. "Müsaadenizle," diye devam etti. "Çabuk yoruluyorum, erken yatmam lazım. Beni görmeye gelmenize çok sevindim."

"Sizinle sonunda tanıştığıma çok memnun oldum," dedi Emily. Kapıya gitti. "Umarım bir daha rahatsız edilmem," dedi. "İyi geceler."

"İyi geceler," dedi Bayan Allen.

Emily ertesi akşam işten döndüğünde bir çift ucuz küpesi ile şifonyer çekmecesinde duran iki paket sigarasının kaybolduğunu gördü. O akşam odasında tek başına oturup uzun uzun düşündü. Sonra kocasına bir mektup yazıp yattı. Ertesi sabah kalktı, giyindi, köşedeki eczaneye gitti ve telefon kulübesinden işyerini arayıp hasta olduğunu, o gün işe gitmeyeceğini bildirdi. Sonra odasına döndü. Neredeyse bir saat boyunca kapısı aralık halde bekledikten sonra Bayan Allen'ın kapısının açıldığını ve kadının odasından çıkıp usul usul merdivenden indiğini duydu. Bayan Allen'ın sokağa çıkabileceği kadar vakit geçtikten sonra Emily kapısını kilitledi, ardından elinde anahtarıyla onun odasına indi.

Kendi odammış gibi davranacağım ki biriyle karşılaşırsam katları karıştırdığımı söyleyeyim, diye düşünüyordu. Kapıyı açtıktan sonra bir an *gerçekten de* kendi odasındaymış gibi hissetti. Yatak derli topluydu, pencerenin storu indirilmişti. Emily kapıyı kilitlemeden pencereye gidip storu açtı. Oda aydınlanmıştı, artık etrafa bakınabilirdi. Aniden Bayan Allen'a dayanılmaz bir yakınlık duydu ve o da benim odama girince böyle hissediyor olmalı, diye düşündü. Önce dolaba baktı ama içinde Bayan Allen'ın lacivert sabahlığı ve bir-iki sade elbiseden başka bir şey yoktu. Emily şifonyere gitti. Bir an için Bayan Allen'ın eşinin fotoğrafını seyretti, sonra üst çekmeceyi açıp içine baktı. İşte, mendilleri oradaydı, güzelce istiflenmiş halde, yanlarında da sigaralarıyla küpeleri duruyordu. Bir köşede küçük porselen köpek oturuyordu. Her şey burada, diye düşündü Emily, hepsi güzelce kaldırılmış. Çekmeceyi kapatıp diğer ikisini açtı. İkisi de boştu. Üsttekini tekrar açtı. Onun eşyaları dışında çekme-

cede bir çift siyah pamuklu eldiven vardı, onun mendillerinin altında da iki tane sade beyaz mendil duruyordu. Bir kutu kâğıt mendil, küçük bir kutu da aspirin. Bitkileri için, diye düşündü Emily.

Emily mendilleri sayarken arkasından gelen bir sesle döndü. Bayan Allen kapıda durmuş, sessizce onu izliyordu. Emily elindeki mendilleri bırakıp geri adım attı. Kızardığını hissetti, ellerinin titrediğinin de farkındaydı. Şimdi, diye düşündü, şimdi dön ve ona ağzının payını ver. "Bakın Bayan Allen," diye başladı, sonra duraksadı.

"Buyurun?" dedi Bayan Allen usulca.

Emily, Bayan Allen'ın eşinin fotoğrafına daldığını fark etti, nasıl da ince bir adama benziyor, diye düşündü. Birlikte çok güzel bir hayatları olmuştur herhalde, ama şimdi benimki gibi bir odası var, çekmecesinde de kendine ait sadece iki tane mendil duruyor.

"Buyurun?" dedi Bayan Allen tekrar.

Ne dememi bekliyor ki, diye düşündü Emily. Bu hanım hanımcık haliyle benden ne bekliyor? "Aşağı gelmemin sebebi," dedi Emily ve duraksadı. Benim sesim de hanım hanımcık çıkıyor gibi, diye düşündü. "Çok kötü başım ağrıyordu da, aspirin ödünç almaya geldim," dedi hızla. "Korkunç başım ağrıyordu, dışarıda olduğunuzu fark edince aspirin ödünç almamı mazur göreceğinizi düşündüm."

"Vah vah, çok yazık," dedi Bayan Allen. "Ama bana bu kadar yakın hissetmenize sevindim."

"Başım bu kadar çok ağrımasaydı," dedi Emily, "katiyen içeri habersiz girmezdim."

"Tabii tabii," dedi Bayan Allen. "Daha fazla sözünü etmenin lüzumu yok." Şifonyere gidip çekmeceyi açtı. Yanında duran

Emily, elinin mendillerin üstünden geçip aspirini almasını seyretti. "Bunlardan iki tane alıp bir saat yatın," dedi Bayan Allen.

"Teşekkürler." Emily kapıya ilerledi. "Çok naziksiniz."

"Yapabileceğim başka bir şey olursa haber verin."

Emily kapıyı açarken, "Teşekkürler," diye tekrarladı. Bir dakika bekledi, sonra odasına çıkmak için merdivene yöneldi.

"Gün içinde yanınıza uğrar," dedi Bayan Allen, "sizi bir yoklarım."

VILLAGE ÂŞIĞI

Miss Clarence Altıncı Cadde ile 8. Sokak'ın köşesinde durup saatine baktı. İkiyi çeyrek geçiyordu, düşündüğünden erken gelmişti. Whelan'ın yerine girip tezgâha oturdu, *Villager* gazetesini tezgâha, el çantası ile *Parma Manastırı*'nın yanına koydu; ilk elli sayfasını heyecanla okuduğu romanı artık sadece gösteriş olsun diye taşıyordu. Çikolatalı bir milk-shake sipariş etti, garson siparişi hazırlarken sigara tezgâhına geçip bir paket Kool aldı. Tekrar gazoz tezgâhına oturup paketi açtı, bir sigara yaktı.

Miss Clarence yaklaşık otuz beş yaşındaydı ve on iki yıldır Greenwich Village'da oturuyordu. New York'a eyaletin kuzeyindeki küçük bir kasabadan, dansçı olma hayaliyle ve dans, heykel ya da ciltçilik okumak isteyen herkes o sıralar Greenwich Village'a geldiğinden gelmişti, yirmi üçünde; bu insanların çoğu ailelerinden aldıkları harçlıklarla geçiniyor, sanatlarını icra edebilecek kadar para kazanana dek Macy's mağazasında ya da bir kitapçıda çalışmaya bakıyordu. Miss Clarence şanslıydı, stenoyla daktilo kursuna gittiğinden bir kömür ve kok şirketinde stenograf olarak iş bulmuştu. Şimdi, on iki yıl sonra, aynı şirkette özel sekreterdi ve parkın yakınlarında güzel bir Village dairesinde yaşayıp kendine şık giysiler alabilecek kadar para kazanıyordu. Ofisten bir kızla ara sıra dans gösterilerine gittiği hâlâ oluyordu, evdeki eski arkadaşlarına yazdığı zaman da bazen kendisinden tam bir "Village âşığı" olarak bahsediyordu. Miss Clarence bu meseleyi aklına getirecek olduğunda, işini yetkinlikle sürdürmeye yönelik sağduyusunu kullanıp gözde bir pozisyonun pekâlâ üstesinden geldiği ve kasabasında kazanabileceğinden daha fazla kazandığı için kendini takdir ederdi.

Miss Clarence gri tüvit takımı, yakasında da Village'daki bir mücevherciden aldığı dövme bakırdan broşuyla çok iyi gö-

ründüğünden emin, milk-shake'ini bitirip tekrar saatine baktı. Kasiyere ödemesini yapıp Altıncı Cadde'ye çıktı ve hızlı adımlarla yukarı yürümeye başladı. Doğru tahmin etmişti, aradığı ev Altıncı Cadde'nin hemen batısında kalıyordu; kendinden memnun, bir an evin önünde durup binayı kendi şık binasıyla kıyasladı. Miss Clarence göze hoş gelen, modern, yarı tuğla yarı stükko bir binada yaşıyordu, karşısındaki evse ahşaptı ve eskiydi, kapısı yanıltıcı bir şekilde yeniydi ama kapının üstüne, binaya baktığınızda mimarisinin yüzyılın başından kalma olduğunu görüyordunuz. Miss Clarence adresi bir kez daha *Villager*'daki ilanla karşılaştırdı, sonra dış kapıyı açıp karanlık hole adım attı. Zillerde Roberts adıyla daire numarasını buldu: 4B. Miss Clarence iç çekerek merdivenden çıkmaya başladı.

Üçüncü katta durup soluklandı ve daireye etkileyici bir giriş yapabilmek adına bir sigara daha yaktı. Dördüncü katta merdivenin başında 4B'yi buldu, kapısına daktiloyla yazılmış bir not tutuşturulmuştu. Miss Clarence notu raptiyeden çekip çıkardı ve götürüp ışığa tuttu. "Miss Clarence..." diye okudu, "... birkaç dakikalığına çıkmam gerekti ama üç buçuk gibi döneceğim. Lütfen ben dönene dek içeri buyurup etrafa bakın - mobilyaların üzerinde fiyatları yazıyor. Çok özür dilerim. Nancy Roberts."

Miss Clarence kapıyı açmayı denedi, kilitli değildi. Notu elinden bırakmadan içeri girip kapıyı arkasından kapattı. Oda tam bir karmaşa içindeydi: Yerlerde yarısı boş gazete ve kitap kutuları duruyordu, perdeler sökülmüştü, mobilyalar toplanmamış bavullar ve giysilerle doluydu. Miss Clarence ilk iş pencereye gitti; belki dördüncü katta manzara vardır, diye düşünmüştü. Ama tek görebildiği şey kirli çatılardı, bir de sol tarafta, uzaklarda, çiçek bahçeleriyle süslenmiş yüksek bir bina. Bir gün *orada* yaşayacağım, diye düşünüp odaya döndü.

Mutfağa girdi; burası iki gözlü bir ocak, altında küçük bir buzdolabı, bir tarafta da küçük bir eviyeyle duvarda küçük bir

oyuktan ibaretti. Fazla yemek pişirmiyorlar herhalde, diye düşündü Miss Clarence, ocak da hiç temizlenmemiş. Buzdolabında bir şişe süt, üç şişe Coca-Cola, yarım kavanoz da fıstık ezmesi vardı. Yemeği hep dışarıda yiyorlar, diye düşündü. Dolabı açtı: bir kadeh ile bir tirbuşon. Diğer kadeh herhalde banyoda, diye düşündü Miss Clarence, fincan yok, kadın sabahleyin kahve bile yapmıyor. Dolabın içinde bir hamamböceği vardı, Miss Clarence kapağı alelacele kapatıp büyük odaya döndü. Banyonun kapısını açıp içeri göz attı: eski tarz ayaklı bir küvet, duş yok. Banyo kirliydi ve Miss Clarence burada da hamamböcekleri bulunduğuna kalıbını basabilirdi.

Miss Clarence sonunda kalabalık odaya döndü. Sandalyelerden birindeki bavul ile daktiloyu kaldırdı, şapkasıyla paltosunu çıkardı ve oturup bir sigara daha yaktı. Mobilyaların hiçbirinin işine yaramayacağına çoktan karar vermişti bile - iki sandalye ile küçük yatak akçaağaçtı, Miss Clarence buna Village Modern tarzı derdi. Küçük, kitaplıklı sehpa hoş bir parçaydı ama üstünde uzun çiziklerle bardak izleri vardı. Fiyatı on dolardı, Miss Clarence kendi kendine, o kadar para harcamak isterse yenisinden onlarca alabileceğini söyledi. Kömür ve kok şirketine duyduğu hafif içerlemeyle bej ve kırık beyaz tonlarında döşediği küçük dairesine bu parlak akçaağaçlardan sokma düşüncesi Miss Clarence'ı ürkütüyordu. Genç Village tipleri canlandı hemen zihninde, sık sık kitapçılara uğrayıp akçaağaç mobilyaların çevresinde takılan, rom kola içip kadehlerini önlerine gelen yere bırakan gençler.

Miss Clarence bir an kitap satın almayı düşündü ama kutuların üstünde kalanlar çoğunlukla sanat kitaplarıyla portföylerdi. Kitapların bazılarının içinde "Arthur Roberts" yazıyordu; Arthur ve Nancy Roberts, diye düşündü Miss Clarence, genç, güzel bir çift. Demek sanatçı olan Arthur'du, Nancy'yse... Miss Clarence kitapların bazılarını çevirdi ve modern dans fotoğraf-

larının olduğu bir kitap buldu; yoksa, diye düşündü şefkatle, Nancy dansçı mıydı?

Telefon çaldı, odanın öte ucunda duran Miss Clarence bir saniye duraksadıktan sonra gidip telefonu yanıtladı. Alo dediğinde, "Nancy?" diye soran bir erkek sesiyle karşılaştı.

"Hayır, kusura bakmayın, evde yok," dedi Miss Clarence.

"Siz kimsiniz?" diye sordu ses.

"Ben Bayan Roberts'la görüşmeyi bekliyorum," dedi Miss Clarence.

"Peki," dedi ses. "Ben eşiyim, Artie Roberts. Döndüğünde ona beni aramasını söyler misiniz?"

"Bay Roberts," dedi Miss Clarence. "Belki bana siz yardımcı olabilirsiniz. Eşyalara bakmaya gelmiştim."

"Kimsiniz?"

"Adım Clarence, Hilda Clarence. Mobilyalarla ilgileniyorum."

"Ee, Hilda," dedi Artie Roberts. "Ne düşünüyorsunuz? Her şey iyi durumda."

"Kararsız kaldım," dedi Miss Clarence.

"Yatak yeni sayılır," diye sözünü sürdürdü Artie Roberts. "Paris'e gitme fırsatı geçti elime, mesele o. Eşyaları o yüzden satıyoruz."

"Ne güzel," dedi Miss Clarence.

"Nancy Chicago'ya ailesinin yanına dönecek. Eşyaları satıp her şeyi ayarlamak için çok az vaktimiz var."

"Anlıyorum," dedi Miss Clarence. "Zor bir durum."

"Neyse Hilda," dedi Artie Roberts. "Döndüğünde Nancy'yle konuşursanız size her şeyi uzun uzadıya anlatır. Bir şey alırsanız pişman olmazsınız. Yatak çok rahat."

"Eminim öyledir," dedi Miss Clarence.

"Nancy'ye beni aramasını söyleyin olur mu?"

"Mutlaka ileteceğim," dedi Miss Clarence.

İyi günler dileyip telefonu kapattı.

Sandalyesine dönüp saate baktı. Üçü on geçiyordu. Tam üç buçuğa kadar bekleyeceğim, diye düşündü Miss Clarence, sonra giderim. Dans fotoğraflarının olduğu kitabı alıp sayfaları parmaklarının arasından kaydırarak çevirdi, arada bir fotoğraf dikkatini çekince o sayfaya geri dönüyordu. Bunu yıllardır görmemiştim, diye düşündü – Martha Graham. Miss Clarence birden yirmi yaşındaki halini hatırladı, New York'a gelmeden önce, dansçı duruşunu çalıştığı zamanları. Miss Clarence kitabı yere koyup ayakta kollarını kaldırdı. Eskisi kadar kolay değil, diye düşündü, omuzları zorluyor. Omzunun gerisinden aşağıdaki kitaba bakıp kollarını doğru pozisyona getirmeye çalışıyordu ki kapı çalınıp açıldı. Genç bir adam -hemen hemen Arthur'un yaşlarında, diye düşündü Miss Clarence- içeri girip mahzun bir halde tam kapının önünde durdu.

"Kapı aralıktı," dedi. "Ben de içeri girdim."

"Evet, buyurun?" dedi Miss Clarence kollarını indirerek.

"Siz Bayan Roberts mısınız?" diye sordu genç adam.

Doğal tavırlarla sandalyesine yürümeye çalışan Miss Clarence yanıt vermedi.

"Eşyalar için gelmiştim," dedi adam. "Sandalyelere bakmak istiyordum."

"Tabii buyurun," dedi Miss Clarence. "Her şeyin fiyatı üstünde."

"Adım Harris. Şehre yeni taşındım, evimi döşemeye çalışıyorum."

"Bugünlerde insan kolay kolay bir şey bulamıyor."

"Bu baktığım onuncu yer. Bir dosya dolabı ile büyük bir deri koltuk istiyorum."

"Korkarım ki..." dedi Miss Clarence, odaya işaret ederek.

"Biliyorum," dedi Harris. "Bugünlerde öyle bir eşyası olan satmıyor. Ben yazarım da," diye ekledi.

"Gerçekten mi?"

"Daha doğrusu yazar olmayı *umuyorum*," dedi Harris. Yuvarlak, tatlı bir yüzü vardı; bunu söylerken sevimli sevimli gülümsedi. "Bir iş bulup geceleri yazacağım," dedi.

"Başaracağınıza eminim," dedi Miss Clarence.

"Burada yaşayan kişi sanatçı mı?"

"Bay Roberts," dedi Miss Clarence.

"Şanslı adammış," dedi Harris. Pencereye yürüdü. "Resim çizmek yazı yazmaktan daha kolaydır her zaman. Burası benim dairemden çok daha güzel," diye ekledi aniden, camdan dışarı bakarak. "Benimki izbe bir şey."

Miss Clarence söyleyecek söz bulamadı ve adam tekrar dönüp meraklı bakışlarla onu süzdü. "Siz de mi sanatçısınız?"

"Hayır," dedi Miss Clarence. Derin bir nefes aldı. "Dansçıyım," dedi.

Adam sevimli sevimli gülümsedi. "Tahmin etmeliydim," dedi. "İçeri girdiğim zaman."

Miss Clarence ağırbaşlı bir tavırla güldü.

"Bu harika olmalı," dedi adam.

"Zor," dedi Miss Clarence.

"Eminim zordur. Şansınız yaver gidiyor mu bari?"

"Pek sayılmaz," dedi Miss Clarence.

"Eh, galiba hep aynı tas aynı hamam," dedi. Gidip banyonun kapısını açtı, içeri baktığında Miss Clarence irkildi. Adam bir şey demeden kapıyı tekrar kapattı ve mutfak kapısını açtı.

Miss Clarence ayağa kalktı, gidip adamın yanında durarak onunla birlikte mutfağa baktı. "Pek yemek yapmıyorum," dedi.

"Size hak veriyorum, öyle çok lokanta var ki." Kapıyı tekrar kapattı, Miss Clarence da sandalyesine döndü. "Ama ben kahvaltıyı dışarıda yapamıyorum. İşte onu bir türlü yapamıyorum," dedi adam.

"Kendiniz mi hazırlıyorsunuz?"

"Elimden geldiğince," dedi. "Dünyanın en kötü aşçısıyım. Ama dışarıda yemekten iyidir. Aslında benim ihtiyacım olan şey bir eş." Adam tekrar gülümseyip kapıya yöneldi. "Eşyalar için kusura bakmayın," dedi. "Keşke bir şey bulabilseydim."

"Sorun değil."

"Taşınıyor musunuz?"

"Her şeyden kurtulmamız gerekiyor," dedi Miss Clarence. Duraksadı. "Artie Paris'e gidiyor," dedi sonunda.

"Keşke ben de gidebilseydim." Adam iç çekti. "Peki öyleyse, sizlere bol şans."

"Size de," dedi Miss Clarence ve kapıyı arkasından yavaşça kapattı. Ayak seslerinin merdivende uzaklaşmasını dinledi, sonra saatine baktı. Üçü yirmi beş geçiyordu.

Bir anda telaşa kapılarak Nancy Roberts'ın yazdığı notu buldu ve kâğıdın arkasına, kutuların birinden aldığı bir kurşunkalemle şöyle yazdı: "Sevgili Bayan Roberts, üç buçuğa kadar bekledim. Korkarım ki eşyanız bana uygun değil. Hilda Clarence." Elinde kalem, bir an düşündü. Sonra şöyle ekledi: "Hamiş: Eşiniz aradı, onu aramanızı bekliyor."

El çantasını, *Parma Manastırı*'nı ve *Villager*'ı aldı, sonra kapıyı kapattı. Hâlâ yerinde duran raptiyeyi çekip çıkardı ve notu kapıya tutuşturdu. Sonra dönüp merdivenden inerek evine, kendi dairesine gitti. Omuzları sızlıyordu.

BAY R.H. MACY'YLE* HAYATIM

İlk işleri beni ayırmak oldu. Sohbetimin olduğu tek kişiden ayırdılar beni; bu, koridorda yürürken karşılaştığım, bana şöyle diyen bir kızdı: "Sen de benim kadar korkuyor musun?" Ben, "Evet," diye yanıtladığımda, "Ben kadın çamaşırındayım, sen neredesin?" dedi, ben de bir süre düşündükten sonra, "Cam biblo," dedim ki aklıma gelen en iyi yanıt buydu, o da, "Ah. İyi, birazdan burada görüşürüz," dedi. Sonra uzaklaştı, onu ayırdılar ve kızı bir daha hiç görmedim.

Sonra benim adımı çağırıp durdular, ben de seslendikleri yerlere koşturup durdum, onlar da (Bu sırada "onlar" hep üzerlerine cuk oturan takımlar giymiş, kısacık saçlı, akıllara durgunluk verecek denli güzel genç kadınlardı) "Buradaki Miss Cooper'la git. O sana ne yapman gerektiğini söyleyecek," diyorlardı. İlk günümde tanıştığım tüm kadınların adı Miss Cooper'dı. Miss Cooper da bana şöyle diyordu: "Neredesin?" O sırada artık, "Kitaplar," demeyi öğrenmiştim, o da, "Ah, peki o zaman sen buradaki Miss Cooper'lasın," diyordu, sonra, "Miss Cooper?" diye sesleniyordu ve başka bir genç kadın geliyordu; ilk kadın, "13-3138 seninle," diyor, Miss Cooper da, "Nerede?" diye soruyordu ve Miss Cooper, "Kitaplar," diye yanıt verince gidip yine bir yere ayrılıyordum.

Sonra beni eğittiler. Sonunda beni bir sınıfa ayırdılar ve orada bir süre tek başıma oturdum (o derece ayırmışlardı beni), sonra birkaç kız daha geldi, hepsi de üstlerine cuk oturan takımlar giyiyordu (benim üstümde kadifeden rahat bir kırmızı elbise vardı), hepimiz oturduk ve bizi eğittiler. Hepimize, üstünde R.H. Macy yazan büyük bir defter verdiler, bu defterin içinde de (soldan sağa) şöyle yazan küçük not kâğıtları vardı:

* Rowland Hussey Macy, Macy's mağazalar zincirini kuran işadamıdır. (ç.n.)

"Ref. için şirket nüsh. müşt. i.h. no. ya da reyon no. satış defteri no. satış çeki no. tezgâhtar no. dept. tarih B." B'den sonra da Bay ya da Bayan'la isim için uzun bir satır vardı, sonra yazılar tekrar başlıyordu: "Ürün. adet. sınıf. ücret. toplam." En altta ÖZGÜN KOPYA yazıyordu, sonra tekrar: "Ref. için şirket nüsh." ve "Sarı hediye damgasını buraya vurun." Tüm bunları büyük bir dikkatle okudum. Kısa zaman sonra bir Miss Cooper gelip kısaca Macy's'de çalışmanın yararlarından bahsetti ve satış defterlerini anlattı, anlaşılan satış defterleri bir tür yol haritasına, kopya kâğıdına ya da başka şeylere dönüşebiliyordu. Bir süre anlatılanları dinledim ve Miss Cooper küçük kâğıtlara bir şeyler yazmamızı istediğinde yanımdaki kızdan kopya çektim. Eğitim buydu.

Sonunda biri gelip kata çıkacağımızı söyledi ve on altıncı kattan birinci kata indik. O sırada altılı gruplar halindeydik, hepimiz yorulmak bilmez bir azimle Miss Cooper'ın peşinden gidiyorduk; HESAP BİLGİSİ yazan küçük yakalıklar takmıştık. Bunun ne anlama geldiğini hiç çözemedim. Miss Cooper özel indirim reyonunda çalışmam gerektiğini söyleyip bana *Sahne Tutkunu Fok Balığı* adlı küçük bir kitap gösterdi, galiba bunu satacaktım. Kitabı yarılamıştım ki Miss Cooper geri gelip grubumdan ayrılmamam gerektiğini söyledi.

Kart basma makinesiyle tanışmaktan büyük zevk aldım, başında öylece durup çeşitli kartları basarak hoş bir yarım saat geçirdim ama sonra biri gelip şapkam takılıyken kart basamayacağımı söyledi. Böylece oradan ayrılmam gerekti, kontrol saati ile peygamberinin önünde çekinerek eğildim ve gidip dolap numaramı öğrendim, 1773'tü, kontrol saati numaramı da öğrendim, 712'ydi, kasa numaramı da öğrendim, 1336'ydı, yazarkasa numaramı da öğrendim, 253'tü, yazarkasa çekmece numaramı da öğrendim, K'ydi, yazarkasa çekmece anahtar numaramı da öğrendim, 872'ydi, departman numaramı da öğrendim, 13'tü. Bütün bu numaraları bir yere yazdım. İşte ilk günüm böyle geçti.

İkinci günüm daha iyiydi. Katta çalışmaya resmi olarak başlamıştım. Bir tezgâhın köşesinde durup müşteri bekledim, bir elimi kitabı sahiplenircesine *Sahne Tutkunu Fok Balığı*'nın üstüne koymuştum. Reyon şefinin adı 13-2246'ydı ve bana çok nazik davrandı. Beni 13-6454 ve 13-3141'le karıştırdığı için üç kere öğle yemeğine gönderdi. İlk müşteri öğle yemeğinden sonra geldi. Reyona gelip sahne tutkunu fok balıklarımdan birini aldı ve, "Ne kadar?" dedi. Tam ağzımı açmıştım ki müşteri, "İ.H. var bende ve bunu Ohio'daki teyzeme yollatacağım. Bu İ.H. kısmen otuz iki sentlik kitap kartıyla ödenecek, geri kalanı da elbette hesabıma yazılacak. Bu kitap sabit fiyatlı mı?" dedi. Hatırlayabildiğim kadarıyla bunları söyledi. Kendimden emin bir şekilde gülümseyip, "Elbette, lütfen bir dakika bekler misiniz?" dedim. Kasanın altındaki çekmecede küçük bir kâğıt buldum, üstünde büyük harflerle, "İki Nüsha Üç Nüsha" yazıyordu. Müşterinin adını ve adresini, teyzesinin adını ve adresini not ettim, iki nüsha üç nüshanın üstüne "1 Sah. Tutk. Fok Bl." yazdım. Sonra müşteriye tekrar gülümseyip rahat rahat, "Yetmiş beş sent lütfen," dedim. Kadın, "Ama bende İ.H. var," dedi. Ona Noel yoğunluğundan tüm İ.H.lerin dondurulduğunu söyledim ve bana verdiği yetmiş beş senti cebime attım. Sonra kasada "Satış Yok"a bastım ve başka ne yapacağımı bilemediğimden iki nüsha üç nüshayı yırtıp attım.

Daha sonra başka bir müşteri geldi ve "Ann Rutherford Gwynn'in *Fırtına Gibi Esti*'sini nerede bulabilirim?" diye sordu, ben, "Tıp kitapları, tam karşıda," dedim ama 13-2246 araya girip, "O felsefe değil mi?" diye sordu, müşteri öyle olduğunu söyleyince de 13-2246, "Tam bu tarafta, sözlüklerde," dedi. Müşteri uzaklaştı, ben de 13-2246'ya ikimizin tahminin de iyi olduğunu söyledim ama o bana dik dik bakıp felsefe, sosyal bilimler ve Bertrand Russell'ın sözlüklerin arasında durduğunu açıkladı.

Henüz üçüncü günüm için Macy's'e dönmedim çünkü o gece dükkândan ayrılırken merdivenden düşüp çorabımı yırt-

tım ve kapıcı departman şefine gidersem Macy's'in bana yeni bir çift çorap vereceğini söyledi, ben de dönüp Miss Cooper'ı buldum, o da bana, "Yedinci kattaki görevliye gidip ona bunu ver," diyerek elime küçük bir pembe kâğıt tutuşturdu; kâğıdın altında şöyle yazıyordu: "Ref. için şirket nüsh. müşt. i.h. no. ya da reyon no. satış defteri no. satış çeki no. tezgâhtar no. dept. tarih B." B'den sonra ad yerine 13-3138 yazmıştı. Küçük pembe kâğıdı alıp attım, dördüncü kata çıkıp kendime 0,69 dolara bir çift çorap aldım, ardından aşağı inip müşteri kapısından çıktım.

Macy's'e uzun bir mektup yazdım, imza niyetine de tüm numaralarımın toplamını 11.700'e böldüm; Macy's çalışanlarının toplam sayısı bu. Acaba özlüyorlar mıdır beni?

II

Bilgisiz *Gözlemci*, *Ressamın* görünürdeki o *kaba saba Çizgileri* ve *Karalamalarıyla* neyi amaçladığını anlayamaz, oysa bunlar *Resmin Temelleridir*; *Mekanik Biliminden* anlamayanlar için bir *Matematik İşleminin Rakamları* da *Saçmalıktan*, *Cüretkâr Girişimlerden* ibarettir. *Birbirimizin Amaçlarına* ve *Niyetlerine* dair *Karanlıktayız*; ufak tefek *Meselelerimizin* binlerce gizemli yanı var ve gerçek yüzlerini en *yetenekli Araştırmacılara* bile göstermiyorlar.

Joseph Glanvil: *Sadducismus Triumphatus*

CADI

Kompartıman neredeyse boştu ve küçük çocuk bu sayede kendi başına bir koltukta oturabiliyordu; annesi koridorun karşı tarafında, çocuğun kız kardeşinin yanındaki koltuktaydı, bebeğin bir elinde bir parça kızarmış ekmek, diğerinde çıngırak vardı. Kemeri sıkı sıkı bağlanmıştı, böylece isterse dik oturup etrafa bakabiliyor, yavaş yavaş yana kaymaya başladığında da bu onu yarı yolda durduruyordu ve sonra annesi dönüp kemeri düzeltiyordu. Küçük çocuk camdan dışarıyı seyredip kurabiye yerken annesi sessiz sessiz kitap okuyor, çocuğun sorularına başını kaldırmadan yanıt veriyordu.

"Bir nehrin üzerindeyiz," dedi küçük çocuk. "Bu bir nehir ve biz onun üzerindeyiz."

"Ne güzel," dedi annesi.

"Nehrin üzerindeki bir köprünün üzerindeyiz," dedi çocuk kendi kendine.

Kompartımandaki diğer birkaç kişi aracın öteki ucunda oturuyordu ve içlerinden birinin arkaya geleceği tutarsa çocuk başını çevirip, "Merhaba," diyordu, yabancı da çoğunlukla cevaben, "Merhaba," diyor, bazen çocuğa tren yolculuğunu sevip sevmediğini soruyor, hatta ona artık büyük bir adam olduğunu söylüyordu. Bu yorumlardan hoşlanmayan küçük çocuk sinirlenerek tekrar pencereye dönüyordu.

"Aa, bir inek," diyordu ya da, "Daha ne kadar yolumuz var?" diye iç çekiyordu.

"Az kaldı," diyordu annesi ona her seferinde.

Annesinin sık sık eline yenisini verdiği ekmek ve çıngırağıyla meşgul olan sessiz bebek bir seferinde fazla kayıp kafasını çarptı. Ağlamaya başladı ve annesinin koltuğuna bir an gürültü

ve hengame hâkim oldu. Küçük çocuk koltuğundan aşağı kaydı ve karşı tarafa koşup kız kardeşinin ayaklarını okşadı, ona ağlamaması için yalvardı, sonunda bebek gülüp ekmeğine yöneldi, çocuk da annesinden bir lolipop alıp penceresine döndü.

"Bir cadı gördüm," dedi annesine bir dakika sonra. "Dışarıda kocaman, yaşlı, çirkin, yaşlı, kötü, yaşlı bir cadı vardı."

"Ne güzel," dedi annesi.

"Büyük, yaşlı, çirkin bir cadıydı, ona defolmasını söyledim, o da gitti," diye devam etti küçük çocuk, kendi kendine sessizce anlatarak, "gelip bana, 'Seni yiyeceğim,' dedi, ben de ona, 'Hayır, yemeyeceksin,' deyip kovaladım o kötü, yaşlı, pis cadıyı."

Çocuk konuşmayı bırakıp başını kaldırdı, o sırada kompartımanın kapısı açıldı ve içeri bir adam girdi. Yaşlı biriydi, beyaz saçlarının altında sevimli bir çehresi vardı, uzun tren yolculuğu yüzünden mavi takım elbisesi hafif buruşmuştu. Elinde bir puro tutuyordu, çocuk, "Merhaba," dediğinde purosuyla ona işaret edip, "Sana da merhaba evlat," dedi. Çocuğun koltuğunun hemen yanında durdu ve arkasına yaslanıp tepeden çocuğu süzdü, çocuk da yukarı bakabilmek için boynunu geriye eğdi. "Dışarıda ne arıyorsun?" diye sordu adam.

"Cadı," diye hızla yanıtladı küçük çocuk. "Kötü, yaşlı, pis cadılar."

"Hımm," dedi adam. "Bulabildin mi bari?"

"Benim babam da puro içiyor," dedi küçük çocuk.

"Tüm erkekler puro içer," dedi adam. "Bir gün sen de içeceksin."

"Ben zaten erkeğim," dedi çocuk.

"Kaç yaşındasın?" diye sordu adam.

Çocuk bu bir türlü kurtulamadığı soru karşısında adamı bir an şüpheyle süzdü, sonra, "Yirmi altı. Sekiz yüz kırk sekiz," dedi.

Annesi kafasını kitabından kaldırdı. "Dört," dedi çocuğa sevgiyle gülümseyerek.

"Demek öyle?" dedi adam küçük çocuğa kibarca. "Yirmi altı demek." Koridorun öte tarafındaki annesini başıyla işaret etti. "Bu senin annen mi?"

Çocuk bakmak için öne eğildi, sonra, "Evet, annem," dedi.

"Adın ne?" diye sordu adam tekrar.

Çocuk yine şüpheyle baktı adama. "Bay İsa," dedi.

"*Johnny*," dedi küçük çocuğun annesi. Çocukla göz göze geldi ve kaşlarını çattı.

"Bu da kız kardeşim," dedi küçük çocuk adama. "İki buçuk yaşında."

"Kardeşini seviyor musun?" diye sordu adam. Çocuk ona dik dik baktı, adam da koltuğun arkasından dolaşıp çocuğun yanına oturdu. "Baksana," dedi adam, "sana benim kız kardeşimi anlatmamı ister misin?"

Adam küçük çocuğunun yanına oturunca endişeyle bakan anne huzur içinde kitabına döndü.

"Bana kız kardeşini anlat," dedi küçük çocuk. "Cadı mıydı?"

"Olabilir," dedi adam.

Küçük çocuk heyecanla güldü, adam da arkasına yaslanıp purosunu tüttürdü. "Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde," diye başladı adam, "bir kız kardeşim vardı, tıpkı seninki gibi." Küçük çocuk adama baktı, her kelimenin ardından başını yukarı aşağı sallıyordu. "Benim kız kardeşim," diye devam etti adam, "öyle güzel, öyle tatlıydı ki onu dünyadaki her şeyden daha çok seviyordum. Bu yüzden ne yaptım, biliyor musun?"

Küçük çocuk hararetle başını salladı, anne de bakışlarını kitabından ayırıp adama kulak vererek gülümsedi.

"Ona bir sallanan at, bir oyuncak bebek ve bir milyon lolipop aldım," dedi adam. "Sonra onu aldım, ellerimi boynuna doladım ve ölene dek sıktım, sıktım."

Küçük çocuğun nefesi kesildi, tebessümü yok olan anne de adama döndü. Anne ağzını açtı, sonra tekrar kapattı, bu sırada adam devam ediyordu: "Sonra onu alıp kafasını kestim ve kafasını alıp..."

"Onu parçalara mı ayırdın?" diye sordu küçük çocuk nefes nefese.

"Kafasını kestim, ellerini, ayaklarını, saçını, burnunu kestim," dedi adam, "sopayla vurup öldürdüm onu."

"Bana bakın," dedi anne ama tam o sırada bebek yana devrildi, anne bebeği düzeltene kadar adam devam etmeye başlamıştı bile.

"Sonra onun kafasını aldım, tüm saçlarını tek tek yolup..."

"*Kız kardeşinizin mi*?" diye heyecanla tekrar sordu küçük çocuk.

"Kız kardeşimin," dedi adam kesin bir edayla. "Sonra onun kafasını bir ayının kafesine koydum ve ayı hepsini yedi."

"*Kafasının* mı hepsini yedi?" diye sordu küçük çocuk.

Anne kitabını kapatıp yanlarına geldi. Adamın yanında durup, "Ne yaptığınızı sanıyorsunuz?" dedi. Adam nazik bir tavırla başını kaldırınca, "Defolun," dedi.

"Korkuttum mu sizi?" dedi adam. Küçük çocuğa bakıp onu dirseğiyle dürttü ve beraberce güldüler.

"Bu adam kız kardeşini kesmiş," dedi küçük çocuk annesine.

"Kondüktörü çağıracağım," dedi anne adama.

"Kondüktör anneciğimi *yiyecek*," dedi çocuk. "Onun kafasını kopartacağız."

"Kız kardeşinin kafasını da," dedi adam. Ayağa kalktı ve anne onun koltuğundan çıkabilmesi için geri çekildi. "Bu vagona bir daha sakın dönmeyin," dedi anne.

"Benim anneciğim *seni* yiyecek," dedi çocuk adama.

Adam güldü, çocuk güldü, sonra adam anneye, "Affedersiniz," dedi ve yanından yürüyüp vagondan çıktı. Kapı arkasından kapandıktan sonra çocuk, "Bu eski trende daha ne kadar kalmak zorundayız?" dedi.

"Az kaldı," dedi anne. Bir şeyler söylemek istercesine çocuğa bakıyordu, sonunda, "Uslu ol ve yerinde dur. Bir lolipop daha yiyebilirsin," dedi.

Çocuk heyecanla aşağı inip annesini koltuğuna kadar izledi. Kadın el çantasından lolipop çıkarıp çocuğa verdi. "Ne diyoruz?" diye sordu.

"Teşekkürler," dedi çocuk. "O adam kız kardeşini gerçekten de kesmiş miydi?" diye sordu.

"Sadece şaka yapıyordu," dedi anne, sonra telaşla ekledi: "Sadece *şakaydı*."

"Herhalde," dedi küçük çocuk. Lolipopuyla koltuğuna dönüp tekrar pencereden dışarıyı seyredecek şekilde kuruldu. "Cadıydı herhalde."

HAİN

Saat sabah sekizi yirmi geçiyordu. İkizler mısır gevrekleriyle oynuyordu; bir gözü saatte bir gözü önünden okul servisinin her an geçebileceği mutfak penceresinde olan Bayan Walpole okul günü geç kalınca hep olduğu gibi saçma sapan bir şekilde sinirlenmişti, çocukları acele ettirmeye çalışırken havanda su dövüyormuş gibi hissediyordu.

Belki üçüncü kere, "Yürümek zorunda kalacaksınız," dedi kötü bir kehanette bulunurcasına. "Servis beklemez."

"Hızlı yemeye çalışıyorum," dedi Judy. Dolu süt bardağını kendini beğenmiş tavırlarla süzdü. "Bitirmeme Jack'inkinden az kaldı."

Jack bardağını masada itti ve sütleri büyük bir itinayla, titizlikle ölçtüler. "Hiç de bile," dedi Jack. "Bak seninkinde daha ne kadar çok var."

"*Boş verin*," dedi Bayan Walpole. "*Boş verin*. Jack, mısır gevreğini *ye*."

"Başta ikimizinki aynıydı," dedi Jack. "Anne, başta onunki benimkinden çok muydu?"

Çalar saat çalması gerektiği gibi yedide çaldı. Bayan Walpole yukarıda duşun sesini duydu ve zihninde hızla hesap yaptı, kahve bu sabah her zamankinden yavaş demleniyordu, haşlanmış yumurtalar bir gıdım fazla yumuşak kalmıştı. Kendine bir bardak meyve suyu dolduracak kadar vakti ancak bulmuştu ama içmeye vakti yoktu. *Birileri* -Judy, Jack ya da Bay Walpole- gecikecekti.

"*Judy*," dedi Bayan Walpole ezbere, "*Jack*."

Judy'nin saç örgüsü yamuk duruyordu. Jack mendilini unutacaktı. Bay Walpole şüphesiz asabi olacaktı.

Sarı-kırmızı okul servisi tüm heybetiyle mutfak penceresinin dışındaki yolda göründü ve Judy ile Jack mısır gevreklerini bitirmeden, muhtemelen kitaplarını unutarak kapıya atıldı. Bayan Walpole peşlerinden mutfak kapısına gidip, "Jack, süt paranı al, öğlen de doğruca eve gelin," diye seslendi. Servise binmelerini seyretti, sonra hızla işe koyulup sofrayı kaldırdı ve Bay Walpole için servis koydu. Kendisi kahvaltısını sonra, saat dokuzdaki soluklanma molasında yapacaktı. Bu, çamaşırları geç asacağı, dolayısıyla da o gün yağmur yağarsa, ki bu gayet olasıydı, hiçbir şeyin kurumayacağı anlamına geliyordu. Bayan Walpole kocası mutfağa girerken bir gayretle, "Günaydın hayatım," dedi. Adam başını kaldırmadan, "Günaydın," deyince, Bayan Walpole, zihninde, "Başkalarının hiç hisleri yok mu sanıyorsun ya da..." diye başlayan cümleler cirit attığı sırada sabırla kahvaltısını servis etmeye başladı. Yumurtalıklarda rafadan yumurtalar, kızarmış ekmek, kahve. Bay Walpole gazetesine daldı, "Benim iki lokma yeme fırsatı bulamadığım herhalde dikkatini çekmedi..." demek için de can atan Bayan Walpole tabakları masaya koyarken olabildiğince az ses çıkarmaya çalışıyordu.

Yarım saatlik gecikmeye rağmen her şey tıkırında gidiyordu ki telefon çaldı. Walpole'lar paylaşımlı telefon hattı kullanıyordu, Bayan Walpole gerçekten kendilerinin arandığından emin olmak için telefonu yanıtlamadan önce iki kere çalması için bırakırdı; bu sabah, saat daha dokuz olmadan, Bay Walpole kahvaltısını daha yarılamamışken çalan telefon tahammül edilemez bir rahatsızlık verdiğinden istemeye istemeye yanıtlamaya gitti. "Alo," dedi düşmanca.

"Bayan Walpole," dedi ses, Bayan Walpole, "Evet?" dedi. Ses -bir kadın sesiydi- "Rahatsız ettiğim için özür dilerim ama ben..." diye devam etti ve Bayan Walpole'un tanımadığı bir ad verdi. Bayan Walpole tekrar, "Evet?" dedi. Bay Walpole'un ikinci fincanını doldurmak için ocaktan kahveyi aldığını duyabiliyordu.

"Köpeğiniz var mı? Kahverengi-siyah bir tazı?" dedi ses. Bayan Walpole *köpek* kelimesini duyunca, "Evet," yanıtını vermeden önceki bir saniye içinde kırsalda köpek sahibi olmanın ne demek olduğunu çeşitli açılardan tarttı (altı dolarlık kısırlaştırma parası, gecenin bir yarısı gürültülü havlamalar, ikizlerin odasındaki ranzanın yanında halıda uyuyan gölgenin insanı izlemesinin verdiği güven hissi, eve köpek almanın kaçınılmazlığı ve bunun bir ocak, ön veranda ya da yerel gazeteye abonelik kadar önemli olması, dahası, hatta tüm bunlardan daha mühimi köpeğin kendisi, komşuların arasında Leydi Walpole olarak tanınan ve Jack Walpole'la, Judy Walpole'la aynı muameleyi gören, sessiz, becerikli, müthiş hoşgörülü köpekleri) ama şimdi sesinin kendisininki kadar gergin olduğunu fark ettiği birinden böyle erken saatte telefon gelmesini gerektirecek bir sebep bulamadı.

"Evet," dedi Bayan Walpole kısaca. "Köpeğim var. Neden sordunuz?"

"Büyük, kahverengi-siyah bir tazı mı?"

Leydi'nin güzel lekeleri, tuhaf suratı. "Evet," dedi Bayan Walpole, sabırsızlığı sesine yansıyordu. "Evet, o benim köpeğim. Neden?"

"Tavuklarımı öldürüyor." Seste bir tatmin tınısı duyuluyordu, Bayan Walpole köşeye sıkıştırılmıştı.

"Bu duyduğum en saçma şey," dedi Bayan Walpole.

"Köpeğiniz," diye anlatmaya başladı ses ballandıra ballandıra, "bu sabah tavuklarımızı kovalıyordu. Saat sekiz gibi tavukların sesini duyduk, kocam neler olduğunu görmek için dışarı çıkınca iki tavuğun öldüğünü, yanlarında da büyük, kahverengi-siyah bir tazının durduğunu gördü, köpeği sopayla kovaladı, sonra iki ölü tavuk daha buldu. Diyor ki," diye devam etti ses tekdüze bir tonla, "çiftesi yanında olmadığı için çok şanslıymış-

sınız yoksa köpeğinizi anında öldürürmüş. Ortalık rezil olmuştu," dedi ses, "her yer kan ve tüy içindeydi."

"Bunu yapanın *benim* köpeğim olduğunu nereden çıkarıyorsunuz?" dedi Bayan Walpole cılız bir sesle.

"Joe White -komşularınızdan- o sırada buradan geçiyordu, kocamın köpeği kovaladığını gördü. Sizin köpeğiniz olduğunu o söyledi."

İhtiyar White, Walpole'ların iki yanındaki evde oturuyordu. Bayan Walpole ona hep nazik davranmaya çalışmış, evinin önünden geçerken onu verandada görünce içtenlikle sağlığını sıhhatini sormuş, Albany'deki torunlarının fotoğrafını saygıyla incelemişti.

"Demek öyle," dedi Bayan Walpole, aniden farklı telden çalmaya başlayarak. "Pekâlâ, yüzde yüz *eminseniz* öyle olsun. Leydi'nin böyle bir şey yapacağına inanmakta zorlanıyorum ama. Öyle naziktir ki."

Bayan Walpole'un kaygısı karşısında diğer ses de yumuşadı. "Gerçekten *yazık*," dedi kadın. "Nasıl üzüldüğümü anlatamam. Ama..." diye manidar bir şekilde lafı yarıda kesti.

"*Elbette* tüm zararı karşılayacağız," dedi Bayan Walpole telaşla.

"Yo, yo," dedi kadın, neredeyse özür dilercesine. "*Aklınıza* bile getirmeyin."

"Ama elbette..." diye başladı Bayan Walpole, şaşkın halde.

"Köpek," dedi ses. "Köpeğe bir çözüm bulmanız gerekecek."

Bayan Walpole aniden olağanüstü bir korkuya kapıldı. Gün ters başlamıştı, daha kahvesini bile içememişti, daha önce hiç başına gelmeyen kötücül bir durumla karşı karşıyaydı, şimdiyse bu durumun sesi, tınısı, tonlaması, "çözüm bulmak" gibi bir deyişle Bayan Walpole'u korkutmayı başarmıştı.

"Nasıl?" dedi Bayan Walpole sonunda. "Ne yapmamı istiyorsunuz yani?"

Hattın ucunda kısa bir sessizlik oldu, sonra ses hızlıca konuştu: "O kadarını bilemiyorum artık han'fendi. Tavuk öldüren bir köpeği durdurmanın yolu yoktur diye duymuşumdur hep. Dediğim gibi, zarar ziyan yok. Hatta köpeğin öldürdüğü tavuklar yolunup fırına girdi bile."

Bayan Walpole'un boğazı düğümlendi, bir anlığına gözlerini kapattı ama karşısındaki ses taviz vermeden konuşmayı sürdürdü: "Sizden köpeğe bir çözüm bulmanız haricinde bir şey istemiyoruz. Köpeğin tekinin tavuklarımızı öldürmesine göz yumacağımızı düşünmediniz herhalde?"

Ondan yanıt beklendiğini fark eden Bayan Walpole, "Haklısınız," dedi.

"Yani..." dedi ses.

Bayan Walpole telefonun üstünden bakınca eşinin yanından geçip kapıya gittiğini gördü. Bay Walpole hızla el salladı, Bayan Walpole da başıyla selam verdi. Bay Walpole geç kalmıştı, Bayan Walpole ondan şehirde kütüphaneye uğramasını rica edecekti ama şimdi onu daha sonra araması gerekecekti. Bayan Walpole telefondaki sesle tersleyerek konuştu: "Elbette öncelikle tavukları benim köpeğimin öldürdüğünden emin olmam gerekiyor. *Şayet* benim *köpeğimse* bir daha rahatsız olmayacağınıza söz veriyorum."

"Kesinlikle sizin köpeğiniz." Ses bir kez daha yöreye özgü tekdüze tonlamaya dönmüştü ve atışmak istiyorsa Bayan Walpole'un tam adamına çattığı imasını taşıyordu.

"İyi günler," dedi Bayan Walpole, bu kadınla görüşmesini öfkeyle sonlandırmanın yanlış olduğunu bile bile; telefonu kapatmak yerine uzun uzun özür dileyerek *kendi* salak tavuklarından başka bir şey düşünemeyen bu ahmak, inatçı kadına köpeğinin canına kıymaması için yalvarması gerektiğini bile bile.

Bayan Walpole ahizeyi yerine koyup mutfağa geçti. Kendisine bir fincan kahve doldurup ekmek kızarttı.

Kahvemi içene dek bunu kafama takmayacağım, dedi içinden kararlı bir şekilde. Ekmeğine bolca tereyağı sürdü ve sırtını sandalyeye yaslayıp omuzlarını gevşeterek sakinleşmeye çalıştı. Sabah dokuz buçukta böyle hissetmek, diye düşündü, gece on bir sanırsın. Dışarıdaki parlak güneş ona her zamanki kadar keyif vermiyordu, Bayan Walpole aniden çamaşırları ertesi güne bırakmaya karar verdi. Kırsalda henüz Bayan Walpole'un çamaşırı salı günü yıkamaktan utanacağı kadar uzun yaşamamışlardı, onlar hâlâ şehirliydi ve muhtemelen her zaman da şehirli kalacaklardı; tavuk katili bir köpekleri olan, çamaşırı salı günü yıkayan, taşralıların benimsediği toprak, yemek ve hava durumundan ibaret küçük dünyada başlarının çaresine bakmaktan âciz insanlar. Bayan Walpole benzeri konularda olduğu gibi -çöp atma, kötü havada kapı ve pencereleri örtme, vanilyalı kek yapma- bu konuda da birilerinin tavsiyesine ihtiyaç duyuyordu. Kırsalda "işinizi görecek bir adam" bulmak inanılmaz zordu, Bay ve Bayan Walpole da şehirde esasen bina yöneticisinin, kapıcının ya da doğalgaz şirketinden adamın sahip olduğu bilgiler için komşularına danışmayı ilk günden huy edinmişlerdi. Bayan Walpole lavabonun altında Leydi'nin su kabını görünce tarifsiz bir biçimde bunaldığını fark etti, ayağa kalkıp ceketini giydi, başına şalını sardı ve komşusuna gitti.

Yan komşusu Bayan Nash hamur kızartmaktaydı, açık kapıda duran Bayan Walpole'a çatalıyla el sallayarak, "İçeri gel, ocaktan ayrılamıyorum," diye seslendi. Bayan Nash'in mutfağına giren Bayan Walpole lavaboda yığılı duran kirli bulaşıklarla kendi mutfağını düşündü acı acı. Bayan Nash akıl almaz derecede temiz bir önlük giymiş, mutfağı da daha yeni temizlenmişti ve kadın, ortalığı batırmadan hamur kızartmayı başarıyordu.

Bayan Walpole'u başıyla selamlayıp içeri davet etmekten başka bir merasime gerek duymayan Bayan Nash, "Erkekler öğle yemeklerinin yanında hamur kızartmasına bayılıyorlar," dedi. "Önceden olabildiğince çok hazırlamaya çalışıyorum ama asla yetmiyor."

"Keşke ben de yapabilseydim," dedi Bayan Walpole. Bayan Nash misafirperver bir edayla çatalını masadaki yiyeceklere doğru salladı ve Bayan Walpole bir tane alıp düşündü: "Bu benim mideme dokunacak."

"Ben kızartmayı bitirene kadar hepsi silip süpürülüyor," dedi Bayan Nash. Tavadaki hamurları inceledi, sonra, bir anlığına başını çevirebileceğine kanaat getirip masadakilerden birini aldı ve ocağın başında durup yemeye başladı. "Neyin var senin?" diye sordu. "Bu sabah solgun görünüyorsun."

"Doğruyu söylemek gerekirse," dedi Bayan Walpole, "mesele köpeğimiz. Bu sabah biri arayıp bizim köpeğin tavuklarını öldürdüğünü söyledi."

Bayan Nash başını salladı. "Harris'lerinkileri," dedi. "Biliyorum."

Elbette ki çoktan duymuş, diye düşündü Bayan Walpole.

"Biliyorsundur," dedi Bayan Nash, tekrar kızaran hamura dönerek, "tavuk öldüren köpeğe çare yoktur derler. Kardeşimin bir keresinde koyun öldüren bir köpeği olmuştu, hayvanı durdurmak için *denemedikleri* şey kalmadı ama elbette hiçbiri kâr etmedi. Kanın tadını bir kere alınca..." Bayan Nash altın rengi bir hamur parçasını nazikçe tavadan alıp yağını çeksin diye kâğıdın üzerine koydu. "Yemekten ziyade öldürme içgüdüsüyle hareket etmeye başlıyorlar."

"Peki ben *ne yapayım*?" diye sordu Bayan Walpole. "Yapabileceğim *hiçbir şey* yok mu?"

"Bir şeyler deneyebilirsin tabii," dedi Bayan Nash. "Yapılacak ilk iş bağlamak. İyi, sağlam bir zincirle bağla. O zaman en

azından bir süre tavuk peşinde koşmaz da *seni* onu öldürmekten kurtarır."

Bayan Walpole zorla ayağa kalkıp tekrar şalını sarmaya başladı. "Eh, markete gidip bir zincir alsam iyi olacak sanırım," dedi.

"Sokağın aşağısındakine mi gidiyorsun?"

"Alışverişi çocuklar öğle yemeğine dönmeden halletmek istiyorum."

"Tatlı alayım deme sakın," dedi Bayan Nash. "Sonra uğrayıp bir tabak dolusu hamur kızartması getiririm ben sana. Sen şu köpek için iyi, sağlam bir zincir edinmeye bak."

"Teşekkürler," dedi Bayan Walpole. Mutfak kapısından içeri vuran parlak gün ışığı, üstündeki hamur tabağıyla ortaya kurulmuş masa, mis gibi kızartma kokuları, hepsi bir şekilde Bayan Nash'in korunaklı yaşamının ve tavuk cinayeti ya da şehre has korkular içermeyen bir hayat tarzına, bunun güvencesine duyduğu inancın sembolüydü; öyle güven dolu, öyle temizdi ki hayatı, artanını Walpole'lara bahşetmeye, onlara kızarmış hamur götürüp Bayan Walpole'un kirli mutfağını görmezden gelmeye hazırdı. "Teşekkürler," dedi Bayan Walpole tekrardan, ne kadar yetersiz olduğunu bilerek.

"Tom Kittredge'a birazdan domuz rostosu almaya geleceğimi söyle," dedi Bayan Nash. "Söyle de benim için bir parça ayırsın."

"Tamam." Bayan Walpole kapıda duraksadı, Bayan Nash ona çatalla el salladı.

"Görüşürüz," dedi Bayan Nash.

İhtiyar White verandasında güneşin altında oturuyordu. Bayan Walpole'u görünce geniş geniş sırıtıp bağırdı: "Köpeksiz kalacaksınız desenize."

Ona nazik davranmalıyım, diye düşündü Bayan Walpole, taşralılığı göz önünde bulundurulursa hain ya da kötü bir adam olduğu söylenemez, tavuk öldüren bir köpeği kim olsa ispiyonlardı ama halinden bu kadar da memnun olmasına gerek yok, diye düşündü ve sesine kibar bir tını vermeye çalışarak, "Günaydın Bay White," dedi.

"Vuracak mısınız?" diye sordu Bay White. "Senin herifte silah var mı?"

"Öyle korkuyorum ki," dedi Bayan Walpole. Verandanın altındaki patikada durmuş, Bay White'a bakarken içindeki nefreti suratına yansıtmamaya çalışıyordu.

"Köpeğin böyle çıkması çok yazık," dedi Bay White.

En azından *beni* suçlamıyor, diye düşündü Bayan Walpole. "Yapabileceğim herhangi bir şey var mı?" dedi.

Bay White düşündü. "Tavuk katili bir köpeği tedavi etmenin bir yolu var galiba," dedi. "Ölü bir tavuk alıp köpeğin boynuna bağlıyorsun ki çıkaramasın, anladın mı?"

"Boynuna mı?" diye sordu Bayan Walpole ve Bay White dişsiz ağzını göstererek sırıttı.

"Bak şimdi, çıkaramayınca önce tavukla oynamaya başlıyor ama sonra rahatsız oluyor, anladın mı, sonra dönerek tavuktan kurtulmaya çalışıyor ama çıkmayınca ısırarak kurtulmaya çalışıyor ama çıkmıyor, sonra çıkmadığını fark edince ondan hiç kurtulamayacağını sanıp korkuyor, anladın mı? Ondan sonra boynunda tavukla kuyruğunu sıkıştırıp yanına gelmeye başlayacak ve durumu gitgide kötüleşecek."

Bayan Walpole yalpalamamak için bir eliyle verandanın tırabzanına tutunmak zorunda kaldı. "Peki ya sonra?" diye sordu.

"Yani," dedi Bay White, "duyduğuma göre, tavuk gitgide sertleşiyor, anlarsın ya, köpek onu gördükçe, hissettikçe, kokladıkça tavuktan nefret etmeye başlıyor. Ama asla kurtulamıyor, anladın mı?"

"Ama köpeğin," dedi Bayan Walpole. "Yani Leydi'nin... Tavuğun Leydi'nin boynunda ne kadar kalması gerekiyor?"

"Eh," dedi Bay White heyecanla, "herhalde kendiliğinden düşene kadar çürümesini beklemek lazım. Anlıyorsun ya, kafası..."

"Anlıyorum," dedi Bayan Walpole. "İşe yarar mı?"

"Bilmem," dedi Bay White. "Şahsen denemedim." Sesi, *onun* hiçbir zaman tavuk öldüren bir köpeği olmadığını ima ediyordu.

Bayan Walpole oradan aniden ayrıldı, Bay White olmasa Leydi'nin tavukları öldüren köpek olarak ifşa edilmeyeceği düşüncesini bir türlü aklından çıkaramıyordu; bir an, Bay White sırf şehirliler diye Leydi'yi suçluyor olabilir mi, diye merak etti ama sonra, yo, diye düşündü, burada hiç kimse bir köpeğe iftira atmaz.

Markete girdiğinde içerisi boş sayılırdı, sadece hırdavat tezgâhında bir adam vardı, bir de et tezgâhına yaslanmış market sahibi Bay Kittredge'la konuşan bir adam. Bay Kittredge, Bayan Walpole'un içeri girdiğini görünce olduğu yerden seslendi: "Günaydın Bayan Walpole. Ne güzel bir gün."

"Çok güzel," dedi Bayan Walpole, market sahibi de, "Köpeğinize yazık olmuş," diye karşılık verdi.

"Ne yapacağımı şaşırdım," dedi Bayan Walpole, Bay Kittredge'la konuşan adam da ona düşünceli düşünceli baktıktan sonra tekrar market sahibine döndü.

"Bu sabah Harris'lerin orada üç tavuk öldürmüş," dedi Bay Kittredge adama, adam da ciddiyetle başını sallayıp, "Duydum," dedi.

Bayan Walpole et tezgâhına gidip, "Bayan Nash ona domuz rostosu ayırmanızı istedi. Daha sonra gelip alacakmış."

"Ben o tarafa gidiyorum," dedi Bay Kittredge'la duran adam. "Bırakırım."

"E peki," dedi Bay Kittredge.

Adam Bayan Walpole'a bakıp, "Vuracaksınız herhalde?" dedi.

"Umarım gerek kalmaz," dedi Bayan Walpole ciddiyetle. "Köpeğe ailece çok düşkünüz."

Adamla Bay Kittredge bir an bakıştı, sonra market sahibi makul bir tavırla, "Köpeğin ortalıkta dolaşıp tavukları öldürmesine göz yumamayız Bayan Walpole," dedi.

"Sonra bir bakmışsın," dedi adam, "biri içine saçma boşaltmış ve eve bir daha dönmüyor." Market sahibiyle birlikte güldüler.

"Düzeltmenin bir yolu yok mu?" diye sordu Bayan Walpole.

"Var tabii," dedi adam. "Vurmak."

"Boynuna ölü bir tavuk as," diye önerdi market sahibi. "Belki işe yarar."

"Adamın biri denemiş bunu, duymuştum," dedi diğer adam.

"İşe yaramış mı?" diye sordu Bayan Walpole bir heves.

Adam kafasını büyük bir kararlılıkla ağır ağır sağa sola salladı.

"Biliyor musunuz," dedi market sahibi. Dirseklerini tezgâha yasladı, geveze bir adamdı. "Biliyor musunuz," dedi tekrar, "babamın yumurta yiyen bir köpeği vardı. Kümese girer, yumurtaları kırıp kırıp yalardı. Yumurtalarımızın belki yarısını yerdi."

"Pis iş," dedi diğer adam. "Köpeğin yumurta yemesi."

"Pis iş," diye katıldı market sahibi. Bayan Walpole da başını yukarı aşağı salladığını fark etti. "Sonunda babamın canına tak etti. Yumurtalarının yarısı gidiyordu," dedi market sahibi. "Bir yumurta aldı ve iki gün, üç gün boyunca, iyice pişip içi dışı yanana kadar yumurtayı ocağın arka gözüne koydu, öf, amma

pis kokuyordu. Sonra -ben de oradaydım, on iki-on üç yaşlarında bir çocuktum- bir gün köpeği çağırdı, hayvan koşa koşa geldi. Ben köpeği tuttum, babam ağzını açtı ve o kor gibi yanan, leş kokan yumurtayı tıkıştırıp köpeğin ağzını kapattı ki hayvan yumurtadan kurtulabilmek için onu yutmak zorunda kalsın." Adam gülüp anıları yad edercesine başını salladı.

"Eminim hayvan ağzına bir daha yumurta koymamıştır," dedi adam.

"Bir daha yumurtaya mumurtaya dokunmadı," dedi market sahibi sertçe. "Önüne yumurta konunca kuyruğunu kıstırıp kaçar oldu."

"Peki ama size karşı nasıl hissetti?" diye sordu Bayan Walpole. "Sonrasında *sizden* kaçtı mı?"

Market sahibiyle adam ona baktılar. "Ne demek istiyorsunuz?" dedi market sahibi.

"Sonrasında sizi *sevmeye* devam etti mi?"

"Eh," dedi market sahibi düşünerek. "Hayır," dedi sonunda. "Sonrasında bizi sevdiği söylenemez. Köpeğe köpek demeye bin şahit isterdi ama."

Diğer adam aniden Bayan Walpole'a, "Denemen gereken bir şey var," dedi. "Köpeği hizaya sokmak istiyorsan denemen gereken bir şey var."

"Nedir?" diye sordu Bayan Walpole.

"Köpeği alacaksın," dedi adam, öne eğilip bir eliyle hareketler yaparak, "köpeği alıp civcivlerini korumak isteyen bir tavukla aynı kümese tıkacaksın. Tavuğun işi bittiğinde bir daha hiçbir şey kovalayamaz."

Market sahibi gülmeye başladı, Bayan Walpole'sa afallamış halde bir market sahibine bir diğer adama baktı; adam da gülümsemeden ona bakıyordu, gözleri kedi gözü gibi geniş ve sarıydı.

"Tavuk ne yapar?" diye sordu Bayan Walpole tereddütle.

"Köpeğin gözlerini oyar," dedi market sahibi kısaca. "Hayvan bir daha tavuk *göremez* bile."

Bayan Walpole fenalaşmaya başladığını hissetti. Kaba görünmemek için arkasına bakıp gülümseyerek hızla et tezgâhından uzaklaşıp dükkânın öteki ucuna gitti. Market sahibi et tezgâhının önündeki adamla konuşmayı sürdürüyordu, Bayan Walpole da birkaç dakika sonra dışarı, temiz havaya çıktı. Eve gidip öğle yemeği vakti yaklaşana dek uzanmaya, alışverişini de gün içinde yapmaya karar verdi.

Eve vardığında, sofrayı kaldırıp bulaşıkları yıkayana dek uzanamayacağını fark etti, işi bittiğindeyse yavaş yavaş öğle yemeğini hazırlamaya başlaması gerekiyordu. Kilerde raflarının önünde durmuş düşünürken kapı girişindeki güneş ışığının üstüne karanlık bir gölge düştü ve Leydi'nin eve geldiğini anladı. Bir an öylece durup onu seyretti. Köpek sessizce, zararsızca girmişti içeri, sanki sabahı dostlarıyla beraber çimlerde koşuşturarak geçirmiş gibi; ama bacaklarında kan lekeleri vardı, suyunu da kana kana içiyordu. Bayan Walpole, bilinçli bir şekilde sebep olduğu korkunç acı yüzünden, Leydi gibi güzel bir köpeğin evlerinde başarıyla gizleyebildiği kanlı vahşet yüzünden aniden onu fırçalamak, tutup dövmek istedi; sonra, Leydi'nin sessizce gidip ocağın yanındaki yerine yerleştiğini görünce çaresizlik içinde önüne döndü ve kilerde eline geçen ilk konserveleri alıp mutfak masasına götürdü.

Çocuklar öğle yemeği için paldır küldür içeri girince o âna dek ocağın yanında sessizce oturan Leydi ayağa fırlayıp üzerlerine atladı, sanki kendisi ev ahalisindenmiş de çocuklar yabancıymış gibi karşılıyordu onları. Judy, Leydi'nin kulaklarını çekip, "Merhaba anne, Leydi ne yapmış biliyor musun?" dedi. "Yaramaz köpek seni, yaramaz köpek," dedi Leydi'ye. "Seni vuracaklar."

Bayan Walpole tekrar fenalaştı ve masaya hızla bir tabak koydu. "Judy Walpole," dedi.

"Ama *öyle* anne," dedi Judy. "Vurulacak."

Çocuklar anlamıyor, diye düşündü Bayan Walpole, ölüm onlara oyun gibi geliyor. Mantıklı davranmaya çalış, diye düşündü. "Sofraya oturun çocuklar," dedi sessizce.

"Ama *anne* ya," dedi Judy, Jack de, "*Vurulacak* anne," dedi.

Şamata içinde oturdular, katlı peçetelerini açtılar ve ne yediklerine bakmadan tabaklarına saldırdılar. Heyecanla konuşuyorlardı.

"Bay Shepherd ne dedi *biliyor musun* anne?" diye sordu Jack, ağzı dolu konuşarak.

"Dur," dedi Judy, "sana ne dediğini anlatacağız."

Bay Shepherd civarda oturan, çocuklara beş sent veren ve oğlanları balık tutmaya götüren güler yüzlü bir adamdı. "Leydi'nin vurulacağını söyledi," dedi Jack.

"Ama çiviler," dedi Judy. "Ona çivileri anlat.

"*Çiviler*," dedi Jack. "Dinlesene anne. Bay Shepherd diyor ki, Leydi'ye bir tasma alacakmışsın..."

"Sağlam bir tasma," dedi Judy.

"Sonra büyük, kalın çiviler alıp tasmaya çakacakmışsın."

"Her tarafına," dedi Judy. "*Ben* anlatacağım Jack. Çivileri tasmanın tamamına öyle bir çakacakmışsın ki iç kısımda kalacaklarmış."

"Ama gevşek olacakmış," dedi Jack. "Bu kısmı *ben* anlatacağım. Gevşek olacakmış ve onu Leydi'nin boynuna takacakmışsın..."

"Sonra..." dedi Judy, elleriyle boğazını tutup boğulma sesleri çıkardı.

"Daha değil," dedi Jack. "Daha değil sersem. Önce çok, çok, çok, çok uzun bir ip alacakmışsın."

"*Gerçekten* uzun bir ip," diye vurguladı Judy.

"İpi tasmaya takacakmışsın, tasmayı da Leydi'nin boynuna," dedi Jack. Leydi yanında oturuyordu, Jack eğilip, "Sonra boynuna sivri mi sivri çivili bir tasma takıyoruz," diyerek köpeğin başını öptü, bu sırada Leydi sevgi dolu gözlerle oğlana bakıyordu.

"Sonra onu tavukların olduğu bir yere götürüyoruz," dedi Judy, "ve tavukları gösterip serbest bırakıyoruz."

"Sonra ona tavukları kovalatıyoruz," dedi Jack. "*Sonra*, sonra, tavuklara iyice yaklaşınca ipi çekiyoruuuuuuuz..."

"Ve..." Judy yine boğulma sesleri çıkarmaya başladı.

"Çiviler kafasını koparıyor," diye dramatik bir final yaptı Jack.

Birlikte gülmeye başladılar, bir Jack'e bir Judy'ye bakan Leydi de sanki gülüyormuş gibi hızla solumaya başladı.

Bayan Walpole onlara baktı; sertleşmiş elleri, esmerleşmiş suratlarıyla gülen iki çocuğuna, bacaklarında hâlâ kan lekeleriyle onlarla birlikte gülen köpeklerine. Mutfak kapısına gidip dışarıya, ferah görünen yeşil tepelere, öğleden sonranın yumuşak esintisiyle sallanan elma ağacına baktı.

"Kellen uçacak," diyordu Jack.

Güneş ışığında her şey sessiz ve güzel geliyordu göze; huzur dolu gökyüzü, tepelerin yumuşak hatları. Bayan Walpole gözlerini kapattı ve aniden onu yere bastıran haşin ellerin, boğazına giderek yaklaşan sivri şeylerin varlığını hissetti.

ÖNDEN SİZ BUYURUN SEVGİLİ ALPHONSE

Bayan Wilson fırından zencefilli keki çıkarıyordu ki Johnny'nin dışarıda biriyle konuştuğunu duydu.

"Johnny," diye seslendi, "geç kaldın. İçeri gel de öğle yemeğini ye."

"Bir dakika anne," dedi Johnny. "Önden siz buyurun sevgili Alphonse."

"Yo, önden *siz* buyurun sevgili Alphonse," dedi bir başka ses.

"Yo yo, önden *siz* buyurun sevgili Alphonse," dedi Johnny.

Bayan Wilson kapıyı açtı. "Johnny," dedi, "hemen şimdi içeri girip yemeğini yiyorsun. Oyununu yemekten sonra oyna."

Johnny annesinin arkasından yavaş yavaş içeri girdi. "Anne," dedi, "Boyd'u öğle yemeğine getirdim."

"Boyd mu?" Bayan Wilson bir an düşündü. "Galiba Boyd'la tanışmadım. İçeri al tatlım, madem davet ettin. Yemek hazır."

"Boyd!" diye bağırdı Johnny. "Pışt, Boyd, gelsene!"

"Geliyorum. Şunları bir yere koymam lazım."

"Ee, hadi ama, acele et yoksa annem kızacak."

"Johnny, arkadaşına da annene de kabalık ediyorsun," dedi Bayan Wilson. "Sofraya geç Boyd."

Boyd'a oturacağı yeri göstermek için dönünce karşısında zenci bir çocuk gördü, Johnny'den daha ufaktı ama onunla hemen hemen aynı yaştaydı. Kolları çıralarla doluydu. "Bunları nereye koyayım Johnny?" diye sordu.

Bayan Wilson, Johnny'ye döndü. "Johnny," dedi, "Boyd'a ne yaptırdın? Odun mu bu?"

"Ölü Japonlar," dedi Johnny kayıtsız bir tavırla. "Onları yere koyup tanklarla ezerek geçiyoruz."

"Nasılsınız Bayan Wilson?" dedi Boyd.

"İyiyim Boyd, sen nasılsın? Johnny'nin odunları sana taşıtmasına izin verme. Hadi oturun da öğle yemeğinizi yiyin."

"Odunu neden taşımayacakmış ki anne? Onun odunu. Onun evinden aldık."

"Johnny," dedi Bayan Wilson, "gevezelik etmeyi bırak da yemeğini ye."

"Peki," dedi Johnny. Çırpılmış yumurtayla dolu tabağı Boyd'a uzattı. "Önden siz buyurun sevgili Alphonse."

"Yo, önden *siz* buyurun sevgili Alphonse," dedi Boyd.

"Yo yo, önden *siz* buyurun sevgili Alphonse," dedi Johnny. Kıkırdamaya başladılar.

"Aç mısın Boyd?" diye sordu Bayan Wilson.

"Evet Bayan Wilson."

"Johnny yemene mani olmasın. O yemek yerken hep oyalanır, o yüzden sen karnını bir güzel doyurmaya bak. İstediğin kadar yiyebilirsin, yemeğimiz boldur."

"Teşekkürler Bayan Wilson."

"Hadi Alphonse," dedi Johnny. Çırpılmış yumurtaların yarısını Boyd'un tabağına koydu. Boyd, Bayan Wilson'ın yanına bir tabak domates kavurması koymasını seyretti.

"Boyd domates yemiyor, di mi Boyd?" dedi Johnny.

"*Değil mi*, diyeceksin Johnny. Ayrıca sen domates sevmiyorsun diye Boyd adına konuşma. Boyd *her şeyi* yer."

"İddiasına varım ki yemez," dedi Johnny çırpılmış yumurtalarına saldırarak.

"Boyd büyüyüp güçlü bir adam olmak istiyor ki çok çalışabilsin," dedi Bayan Wilson. "Eminim Boyd'un babası domates kavurması yiyordur."

"Babam ne isterse onu yer," dedi Boyd.

"Benimki de," dedi Johnny. "Bazen de hiçbir şey yemiyor. Ufak tefek bir adam ama. Karıncayı bile incitmez."

"Benimki de ufak tefek," dedi Boyd.

"Ama eminim çok güçlüdür," dedi Bayan Wilson. Duraksadı. "Baban... çalışıyor mu?"

"Tabii," dedi Johnny. "Boyd'un babası fabrikada çalışıyor."

"Bak, gördün mü?" dedi Bayan Wilson. "Bunun için güçlü olması gerek tabii, fabrikadaki tüm o şeyleri kaldırıp taşıyabilmesi için."

"Boyd'un babasının bir şey taşıması gerekmiyor ki," dedi Johnny. "Boyd'un babası ustabaşı."

Bayan Wilson bozguna uğramış gibi hissetti. "Annen ne yapıyor Boyd?"

"Annem mi?" Boyd şaşırmıştı. "Bize bakıyor."

"Hı. Çalışmıyor demek?"

"Neden çalışsın ki?" dedi Johnny, ağzı yumurta dolu. "Sen de çalışmıyorsun."

"Domates kavurması istemiyor musun gerçekten Boyd?"

"Hayır, teşekkürler Bayan Wilson," dedi Boyd.

"Hayır teşekkürler Bayan Wilson, hayır teşekkürler Bayan Wilson, hayır teşekkürler Bayan Wilson," dedi Johnny. "Boyd'un ablası çalışacak ama. Öğretmen olacak."

"Böyle azimli olması çok güzel Boyd." Bayan Wilson, Boyd'un kafasına aferin dercesine hafifçe vurmamak için kendini zor tuttu. "Hepiniz onunla gurur duyuyor olmalısınız?"

"Yani," dedi Boyd.

"Peki ya diğer kardeşlerin? Eminim hedefleriniz vardır."

"Sadece ben ve Jean varız," dedi Boyd. "Ben büyüyünce ne olmak istediğimi daha bilmiyorum."

"Biz tank şoförü olacağız, Boyd'la ben," dedi Johnny. "Vınn." Johnny'nin peçete halkası aniden tanka dönüşüp masada ağır ağır ilerlemeye başlayınca Bayan Wilson Boyd'un süt bardağını kaldırdı.

"Baksana Johnny," dedi Boyd. "Burada bir siper var. Sana ateş ediyorum."

Bayan Wilson, yılların tecrübesine dayanan bir el çabukluğuyla zencefilli keki raftan alıp tankla siper arasına dikkatle yerleştirdi.

"İstediğin kadar ye Boyd," dedi. "Karnını iyice doyur."

"Boyd çok yiyor ama benim kadar çok değil," dedi Johnny. "Ben ondan büyüğüm."

"Çok da fazla büyük değilsin," dedi Boyd. "Koşuda seni geçiyorum."

Bayan Wilson derin bir nefes aldı. "Boyd," dedi. İki çocuk da ona döndüler. "Boyd, Johnny'ye küçük gelen birkaç takım var, bir de palto. Elbette kullanılmış ama yeni sayılır. Benim de annenin ya da ablanın kullanabileceği birkaç elbisem var. Annen bunları sizler için çeşit çeşit şeye dönüştürebilir, ben de size vermekten mutluluk duyarım. Ne dersin, sen çıkmadan önce büyük bir bohça hazırlayayım, senle Johnny de hemen annene götür..." Boyd'un suratındaki şaşkınlık dolu ifadeyi görünce lafını yarıda kesti.

"Teşekkür ederim ama benim yeterince giysim var," dedi Boyd. "Hem annem dikiş dikmekten pek anlamıyor, zaten ihtiyacımız olan her şeyi satın alıyoruz. Yine de çok teşekkürler."

"O eski şeyleri taşıyacak vaktimiz yok anne," dedi Johnny. "Bugün arkadaşlarla tankçılık oynayacağız."

Bayan Wilson zencefilli keki tam da Boyd bir parça daha alacakken masadan kaldırdı. "Başka çocuklar senin yerinde olsalar birilerinin onlara giysi verme nezaketini göstermesine müteşekkir kalırlardı Boyd."

"İstiyorsan Boyd onları alır anne," dedi Johnny.

"Sizi kızdırmak istememiştim Bayan Wilson," dedi Boyd.

"Kızdığımı sanma Boyd. Sadece beni hayal kırıklığına uğrattın, o kadar. Artık bu konuyu kapatalım."

Sofradaki tabakları kaldırmaya başladı, Johnny de Boyd'un elini tutup onu kapıya doğru çekiştirdi. "Hoşça kal anne," dedi Johnny. Boyd bir an durup Bayan Wilson'ın sırtına baktı.

"Önden siz buyurun sevgili Alphonse," dedi Johnny, kapıyı açık tutup.

Bayan Wilson, Boyd'un fısıltıyla, "Annen hâlâ kızgın mı?" diye sorduğunu duydu.

"Bilmem," dedi Johnny. "Bazen kafadan çatlak davranıyor."

"Benimki de," dedi Boyd. Duraksadı. "Yo, önden *siz* buyurun sevgili Alphonse."

CHARLES

Oğlum Laurie anaokuluna başladığı gün fitilli kadife tulumlardan vazgeçti ve kot giyip kemer takmaya başladı; okulun ilk günü, yaşça büyük komşu kızla birlikte uzaklaşmasını seyrettim; yaşamımda bir dönemin kapandığı belliydi, benim kreşe giden güzel sesli süt bebeğim köşede durup bana el sallamayı unutan, uzun pantolonlar giyen fiyakalı bir şahsiyete dönmüştü.

Eve de aynı şekilde döndü, kapı çarpılarak açıldı, sesi aniden kabalaştı, "Kimse *yok* mu?" diye bağırdı.

Öğle yemeğinde babasıyla saygısızca konuştu, bebek kız kardeşinin sütünü döktü ve öğretmeninin, Tanrı'nın adını boş yere ağza almayın, dediğini söyledi.

"Okul nasıldı?" diye sordum, üstünde durmuyormuş gibi davranmaya çalışarak.

"İyiydi," dedi.

"Bir şeyler öğrendin mi?" diye sordu babası.

Laurie babasını mesafeli bir tavırla süzdü. "Hiçbir şey öğrendim," dedi.

"Doğrusu, hiçbir şey öğrenmedim olacak," dedim. "Hiçbir şey öğrenmedin."

Tereyağlı ekmeğine bakarak konuşup, "Ama öğretmen bir çocuğun kulağını çekti," dedi Laurie. "Yaramazlık yaptığı için," diye ekledi, ağzı dolu.

"Ne yapmıştı?" diye sordum. "Adı ne çocuğun?"

Laurie düşündü. "Charles," dedi. "Yaramazlık yaptı. Öğretmen kulağını çekip onu köşede ayakta bekletti. Çok yaramazdı."

"Ne yaptı?" diye sordum tekrar ama Laurie sandalyesinden aşağı kaydı, bir kurabiye aldı ve babası daha, "Bana bak genç adam," diyemeden çekti gitti.

Ertesi gün Laurie öğle yemeğine oturur oturmaz, "Charles bugün yine yaramazlık yaptı," dedi. Pişmiş kelle gibi sırıttı ve "Charles bugün öğretmene vurdu," dedi.

"Amanın," dedim, Tanrı'nın adını kullanmamaya özen göstererek. "Herhalde yine kulağını çekti öğretmen?"

"Hem de nasıl," dedi Laurie. "Yukarı bak," dedi babasına.

"Ne var?" dedi babası, yukarı bakarak.

"Aşağı bak," dedi Laurie. "Parmağıma bak. Ah, seni ahmak." Delice gülmeye başladı.

"Charles öğretmene neden vurdu?" diye sordum telaşla.

"Çünkü öğretmen ona zorla kırmızı pastel kullandırmaya çalıştı," dedi Laurie. "Charles yeşil pastelle boyama yapmak istiyordu, o yüzden öğretmene vurdu, öğretmen de kulağını çekip diğerlerinin Charles'la oynamasını yasakladı ama herkes yine de oynadı."

Üçüncü gün -birinci haftanın çarşamba günü- Charles tahterevallide küçük bir kızın kafasına vurdu ve öğretmen teneffüs boyunca dışarı çıkmasını yasakladı. Perşembe günü Charles hikâye saatinde köşede durmak zorunda kaldı çünkü ayaklarını yere vurup duruyordu. Cuma günü Charles'ın karatahtayı kullanması yasaklandı çünkü tebeşir fırlatıyordu.

Cumartesi günü kocama, "Acaba anaokulu Laurie'ye kötü mü geliyor?" diye sordum. "Tüm bu hırçınlık, yanlış dilbilgisi kullanımı, hem şu Charlie denen çocuk da üzerinde kötü bir etki bırakıyor gibi."

"Bir şey olmaz," diye teskin etti kocam beni. "Dünyada Charles gibi insanlar da var. Onlarla ha şimdi tanışmış ha sonra."

Pazartesi günü Laurie eve geç geldi, yeni havadisleri vardı. "Charles," diye bağırdı yokuşu çıkarken; ben kaygı içinde kapıda bekliyordum. "Charles," diye bağırıp durdu yokuşu çıkana dek, "Charles yine yaramazlık yaptı."

"Hadi içeri gel," dedim eve yaklaşır yaklaşmaz. "Öğle yemeği hazır."

"Charles ne yaptı biliyor musun?" diye sordu, arkamdan içeri girerek. "Charles okulda öyle çok bağırdı ki öğretmene Charles'ı susturmasını söylesin diye birinci sınıftan bir çocuğu yolladılar ve Charles dersler bittikten sonra okulda beklemek zorunda kaldı. Diğer çocuklar da kalıp onu seyretti."

"Ne yaptı?" diye sordum.

"Öylece oturdu," dedi Laurie, sofrada sandalyesine tırmanarak. "Selam peder, seni ihtiyar moruk seni."

"Charles bugün dersten sonra okulda beklemek zorunda kalmış," dedim kocama. "Herkes de onunla birlikte kalmış."

"Bu Charles neye benziyor?" diye sordu kocam Laurie'ye. "Soyadı ne?"

"Benden büyük," dedi Laurie. "Ayrıca galoşu yok ve ceket giymiyor bile."

Pazartesi gecesi ilk veli toplantısı vardı, bebek nezle diye gidemedim sadece, yoksa Charles'ın annesiyle tanışmak için can atıyordum. Salı günü Laurie aniden şöyle dedi: "Bugün öğretmenimizin bir arkadaşı onu görmeye okula geldi."

"Charles'ın annesi mi?" diye sorduk kocamla aynı anda.

"Yooo," dedi Laurie burun kıvırarak. "Bize egzersiz yaptıran bir adamdı, ayak parmaklarımıza dokunmamız gerekti. Bakın." Sandalyesinden aşağı indi, eğilip ayak parmaklarına dokundu. "İşte böyle," dedi. Ciddiyetle sandalyesine döndü, çatalı eline alırken, "Charles egzersizleri *yapmadı* bile," dedi.

"Ne güzel," dedim içtenlikle. "Charles egzersizleri yapmak istemedi mi?"

"Yooo," dedi Laurie. "Charles öğretmenin arkadaşına öyle pis davrandı ki adam egzersizleri yapmasına *izin vermedi*."

"Yine mi yaramazlık yaptı?" dedim.

"Öğretmenin arkadaşına tekme attı," dedi Laurie. "Öğretmenin arkadaşı Charles'ın az önce yaptığım gibi ayak parmaklarına dokunmasını istedi, Charles da ona tekme attı."

"Charles'a ne yapacaklar dersin?" diye sordu babası Laurie'ye.

Laurie abartılı bir hareketle omuz silkti. "Okuldan atarlar herhalde," dedi.

Çarşamba ve perşembe olağan geçti, Charles hikâye saatinde bağırdı ve bir çocuğun karnına yumruk atıp ağlattı. Cuma günü Charles yine derslerden sonra okulda kaldı, diğer çocuklar da onunla birlikte kaldı.

Anaokulunun üçüncü haftasında Charles ailemizin demirbaşı haline gelmişti; bebek tüm gün ağlayınca Charles'laşıyordu, Laurie vagonunu çamurla doldurup mutfakta gezdirince Charles'lık yapıyordu; kocam bile, dirseği ahize kablosuna dolanıp telefonu, küllüğü ve içindeki çiçeklerle vazoyu masadan devirince, "Charles'a benzedim," dedi.

Üçüncü ve dördüncü haftalarda Charles ıslah oluyor gibiydi, karalar bağlamış Laurie anaokulunun üçüncü perşembesi öğle yemeğinde, "Charles bugün o kadar uslu durdu ki öğretmen ona bir elma verdi," dedi.

"Ne?" dedim, kocam da temkinli temkinli ekledi: "Bizim Charles mı?"

"Charles," dedi Laurie. "Pastel boyaları dağıttı, sonra kitapları topladı ve öğretmen onun çok yardımsever olduğunu söyledi."

"Nasıl olabildi böyle bir şey?" diye sordum kulaklarıma inanamayarak.

"Yardımsever davrandı, o kadar," dedi Laurie omuz silkerek.

"Gerçek olabilir mi bu, Charles değişebilir mi?" diye sordum kocama o gece. "Böyle bir şey gerçekten olabilir mi?"

"Bekle de gör," dedi kocam şüpheci bir yaklaşımla. "Söz konusu Charles olduğunda bu sadece gizli işler çevirdiği anlamına da gelebilir."

Yanılıyor gibiydi. Charles bir hafta boyunca öğretmenine yardım etti, her gün bir şeyler dağıttı, bir şeyler topladı ve kimsenin okuldan sonra beklemesi gerekmedi.

"Haftaya yine veli toplantısı var," dedim kocama bir akşam. "Charles'ın annesini bulacağım."

"Ona Charles'a neler olduğunu sor," dedi kocam. "Merak ediyorum."

"Ben de merak ediyorum," dedim.

O hafta cuma günü her şey normale döndü. "Charles bugün ne yaptı biliyor musunuz?" diye sordu Laurie öğle yemeğinde, hafif büyülenmiş bir ses tonuyla. "Küçük bir kıza bir kelime söylemesini söyledi, kız söyleyince de öğretmen kızın ağzını sabunla yıkadı ve Charles güldü."

"Ne kelimesi?" diye sorma gafletinde bulundu babası, Laurie de, "Kulağına fısıldamam gerek, çok ayıp bir kelime," dedi. Laurie sandalyesinden inip babasının yanına gitti. Babası başını aşağı eğdi, Laurie de neşeyle fısıldadı. Babasının gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Charles küçük kıza *bunu mu* söylemesini söyledi?" diye sordu saygıyla.

"Kız *iki kere* söyledi," dedi Laurie. "Charles ona *iki kere* söylemesini söyledi."

"Charles'a ne oldu?" diye sordu kocam.

"Hiçbir şey," dedi Laurie. "Pastel boyaları dağıtıyordu."

Pazartesi sabahı Charles küçük kızı boş verip kötü kelimeyi kendisi üç-dört kere tekrarladı, her seferinde de ağzı sabunla yıkandı. Ayrıca sınıfta tebeşir fırlattı.

Ben o akşam veli toplantısı için çıkmaya hazırlanırken kocam beni kapıya kadar geçirdi. "Annesini toplantıdan sonra çaya çağır," dedi. "Bir görüp tartmak istiyorum."

"Oradaysa tabii," dedim, orada olması için dua ederek.

"Oradadır tabii," dedi kocam. "Charles'ın annesi olmadan veli toplantısı mı yapılır!"

Toplantıda tedirgin tedirgin oturup çevremdeki her huzur dolu, anaç yüzü yakından inceledim, hangisinde Charles sırrının gizlendiğini bulmaya çalıştım. Hiçbiri bana yeterince hırpani görünmedi. Kimse toplantıda ayağa kalkıp çocuğunun davranışlarından dolayı özür dilemedi. Kimse Charles'dan bahsetmedi.

Toplantıdan sonra Laurie'nin anaokulu öğretmenini arayıp buldum. Elinde bir fincan çayla bir tabak çikolatalı pasta vardı, benim de bir fincan çayımla bir tabak marşmelovlu pastam vardı. İnsanların arasından dikkatle geçerek buluşup birbirimize gülümsedik.

"Sizinle tanışmayı çok istiyordum," dedim. "Ben Laurie'nin annesiyim."

"Laurie'yle hepimiz yakından ilgileniyoruz," dedi.

"Eh, anaokulunu çok seviyor, orası kesin," dedim. "Hep okuldan bahsediyor."

"İlk haftalarda alışmakta biraz zorlandı," dedi resmi bir edayla. "Ama şimdi çok yardımsever. Ara sıra eskiye döndüğü oluyor tabii."

"Laurie aslında her yere hızlı uyum sağlar," dedim. "Herhalde bu sefer Charles'ın etkisidir."

"Charles mı?"

"Evet," dedim gülerek, "Charles size çok çektiriyor olmalı."

"Charles mı?" dedi. "Okulda Charles diye bir öğrenci yok ki."

KETENLER İÇİNDE GEÇEN BİR ÖĞLEDEN SONRA

Burası uzun, serin bir odaydı, rahat bir havada döşenmişti ve mutlu bir köşedeydi, geniş pencerelerin dışındaki ortanca çalılarının gölgesi tatlı tatlı yere vuruyordu. Odadaki herkes ketenlere bürünmüştü - küçük kızın üstünde pembe bir keten elbiseyle kalın bir mavi kemer vardı, Bayan Kator kahverengi keten bir takım elbise giymiş ve büyük, sarı keten bir şapka takmıştı, küçük kızın büyükannesi Bayan Lennon'ın üstünde beyaz bir keten elbise vardı, son olarak Bayan Kator'ın küçük oğlu Howard mavi keten bir gömlekle şort giymişti. *Alice Harikalar Ülkesinde: Aynanın İçinden*'deki gibi, diye düşündü küçük kız büyükannesine bakarken, beyaz kâğıt giymiş centilmen gibi. Ben pembe kâğıt giymiş bir centilmenim, diye düşündü. Bayan Lennon'la Bayan Kator'ın aynı sokakta yaşamalarına ve iki günde bir görüşmelerine rağmen bu resmi bir ziyaretti, o yüzden çay içiyorlardı.

Howard uzun odanın bir ucunda, en büyük pencerenin önünde duran piyanonun başına oturmuştu. Temkinli, tereddütlü bir tempoda "Humoresque" çalıyordu. Ben bunu geçen sene çaldım, diye düşündü küçük kız, bu sol majör. Bayan Lennon ile Bayan Kator ellerinde çay fincanlarıyla Howard'ı dinleyip seyrediyor, arada bir de birbirlerine dönüp gülümsüyorlardı. İstesem yine çalarım, diye düşündü küçük kız.

Howard "Humoresque"i çalmayı bitirdikten sonra piyano taburesinden indi ve ciddiyetle gidip küçük kızın yanına oturdu, annesi yeni bir şey çalmasını isteyecek mi diye bekliyordu. Benden iri, diye düşündü kız, ama ben daha büyüğüm. Ben on yaşındayım. Şimdi onlar için piyano çalmamı isterlerse hayır diyeceğim.

"Çok güzel çaldın Howard," dedi küçük kızın büyükannesi. Odaya birkaç dakika kurşun gibi ağır bir sessizlik çöktü. Sonra Bayan Kator, "Howard, Bayan Lennon seninle konuşuyor," dedi. Howard mırıldanıp dizlerinin üstündeki ellerine baktı.

"Bence epey gelişme kaydediyor," dedi Bayan Kator, Bayan Lennon'a. "Alıştırma yapmayı sevmiyor ama bence epey gelişme kaydediyor."

"Harriet alıştırma yapmaya bayılıyor," dedi küçük kızın büyükannesi. "Piyanonun başında saatlerce oturup küçük melodiler yazıyor, şarkı söylüyor."

"Müzik konusunda gerçekten yetenekli olsa gerek," dedi Bayan Kator. "Howard müzikten gereğince yararlanıyor mu diye hep kurt düşüyor içime."

"Harriet," dedi Bayan Lennon küçük kıza, "Bayan Kator için bir şeyler çalsana. Senin o küçük melodilerinden birini çal."

"Hiçbir şey bilmiyorum," dedi küçük kız.

"Elbette biliyorsun tatlım," dedi büyükannesi.

"Senin kendi yazdığın melodilerden birini dinlemeyi çok isterim Harriet," dedi Bayan Kator.

"Hiçbir şey bilmiyorum," dedi küçük kız.

Bayan Lennon, Bayan Kator'a bakıp omuz silkti. Bayan Kator başını salladı, konuşmadan, dudaklarıyla, "Çekiniyor," dedi ve gururla Howard'a baktı.

Küçük kızın büyükannesi dudaklarını büzüştürüp tatlı tatlı gülümsedi. "Harriet, tatlım," dedi, "küçük melodilerimizi çalmak istemesek bile bence Bayan Kator'a parladığımız tek alanın müzik sayılmayacağını söylemeliyiz. Ona asıl başka alanlardaki başarılarımızı göstermeliyiz. Harriet," diye devam etti, Bayan Kator'a dönerek, "birkaç şiir yazdı. Sana onları okumasını isteyeceğim çünkü belki ben önyargılı sayılabilirim" -ağırbaşlı bir

tavırla güldü- "hatta muhtemelen *önyargılıyım* da, yine de çok başarılı olduklarını düşünüyorum."

"Ah, inanamıyorum!" dedi Bayan Kator. Memnun bir ifadeyle Harriet'a baktı. "Ah, tatlım, böyle şeyler yazabildiğini hiç bilmiyordum! Şiirlerini duymayı *çok* isterim."

"Bayan Kator'a şiirlerinden birini oku Harriet."

Küçük kız büyükannesine, büyükannesinin tatlı tebessümüne, öne eğilmiş duran Bayan Kator'a ve ağzı açık oturmuş, gözleri sevinçten gitgide parlayan Howard'a baktı. "Hiçbir şey bilmiyorum," dedi.

"Harriet," dedi büyükannesi, "şiirlerin ezberinde yoksa bile bazılarını yazmıştın. Eminim Bayan Kator kâğıttan okumandan rahatsız olmaz."

Yavaş yavaş neşelenmeye başlayan Howard aniden coştu. "Şiir," dedi, gülmekten koltukta iki büklüm olarak. "Harriet şiir yazıyormuş." Mahalledeki çocukların hepsine söyleyecek, diye düşündü küçük kız.

"Galiba Howard seni kıskandı," dedi Bayan Kator.

"Hiç de bile," dedi Howard. "Ben asla şiir yazmam. Bana *zorla* bile şiir *yazdıramazsınız*."

"Bana da yazdıramazsınız," dedi küçük kız. "Şiirlerle ilgili şey hep yalan."

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra küçük kızın büyükannesi, "Yazıklar olsun Harriet!" dedi üzgün bir ses tonuyla. "İnsan büyükannesi hakkında böyle konuşur mu!" dedi Bayan Kator. "Bence özür dilemen gerek Harriet," dedi küçük kızın büyükannesi. Bayan Kator, "Evet, *kesinlikle* özür dilemen gerek," diye ekledi.

"Ben bir şey yapmadım ki," diye mırıldandı küçük kız. "Özür dilerim."

Büyükanne katı bir tonla konuşuyordu. "Şimdi şiirlerini çıkarıp Bayan Kator'a oku."

"Yanımda yok, gerçekten büyükanne," dedi küçük kız çaresizlik içinde çırpınarak. "Gerçekten, şiirlerden yanımda hiç yok."

"Eh, *bende* var," dedi büyükanne. "Masanın üst çekmecesinden alıp getir."

Küçük kız bir an duraksayıp büyükannesinin ifadesiz dudaklarıyla çatık kaşlarını süzdü.

"Howard getirir Bayan Lennon," dedi Bayan Kator.

"Tabii," dedi Howard. Ayağa fırlayıp masaya koştu, çekmeceyi açtı. "Hangileri?" diye bağırdı.

"Zarfın içindeler," dedi büyükanne sinirle. "Üstünde 'Harriet'ın şiirleri' yazan kahverengi zarf."

"Buldum," dedi Howard. Zarftan kâğıtlar çıkarıp bir süre inceledi. "Baksana," dedi. "Harriet'ın şiirleri – yıldızlarla ilgili." Kikirdeyerek annesinin yanına koştu, kâğıtları uzattı. "Baksana anne, Harriet yıldızlarla ilgili şiir yazmış!"

"Kâğıtları Bayan Lennon'a ver tatlım," dedi Howard'ın annesi. "Zarfı senin açman hiç kibar bir hareket olmadı."

Bayan Lennon zarfla kâğıtları alıp Harriet'a uzattı. "Sen okuyacak mısın yoksa ben mi okuyayım?" diye sordu nazikçe. Harriet başını sağa sola salladı. Büyükanne Bayan Kator'a bakıp iç çekti ve ilk kâğıdı aldı. Bayan Kator ilgiyle öne eğildi, Howard da onun ayaklarının dibine oturdu; dizlerine sarılmış, gülmemek için yüzünü bacaklarına gömmüştü. Büyükanne boğazını temizledi, Harriet'a gülümsedi ve okumaya başladı.

"'Akşam Yıldızı'," diye okudu.

"Akşam gölgeler düşünce,
Ve zifiri karanlık bastırınca,
Gecenin yaratıkları uluyunca,
Ve rüzgâr ıssız ıssız uğuldayınca,

"Beklerim çıkacak ilk yıldızı,
Gümüşi ışıltısını arayarak,
Mavi-yeşil alacakaranlık vaktinde,
O yüce, yalnız yıldızın ışıldamasını."

Howard kendini daha fazla tutamadı. "Harriet yıldızlarla ilgili şiir yazıyor!"

"İnanamıyorum Harriet, ne kadar güzel!" dedi Bayan Kator. "Gerçekten çok hoş bir şiir. Neden bu kadar çekindiğini anlayamadım."

"Gördün mü Harriet?" dedi Bayan Lennon. "Bayan Kator şiirini çok beğendi. Pireyi deve yapmaya değer miymiş hiç?"

Mahalledeki çocukların hepsine anlatacak, diye düşündü Harriet. "Ben yazmadım," dedi.

"Ah Harriet!" Büyükannesi güldü. "Bu kadar da alçakgönüllü olmana gerek yok evladım. Çok güzel şiir yazıyorsun."

"Bir kitaptan kopyaladım," dedi Harriet. "Bir kitapta gördüm ve bir kâğıda kopyaladım, sonra kendim yazmışım gibi büyükanneme verdim."

"Böyle bir şey yapabileceğine hayatta inanmam Harriet," dedi kafası karışan Bayan Kator.

"Bal gibi de yaptım," diye inatlaştı Harriet. "Kitaptan harfi harfine kopyaladım."

"Harriet, sana inanmıyorum," dedi büyükannesi.

Harriet, hayran hayran kendisini süzmekte olan Howard'a baktı. "Kitaptan kopyaladım," dedi ona. "Kütüphanedeki bir kitapta görmüştüm."

"Neden böyle bir şey yaptığını söylüyor anlamıyorum," dedi Bayan Lennon, Bayan Kator'a. Bayan Kator başını salladı.

"Kitabın adı" -Harriet bir an düşündü- "kitabın adı *Temel Mısralar Kitabı*," dedi. "Evet, adı buydu. Kelimesi kelimesine kopyaladım. *Tek bir* şiir bile yazmadım."

"Harriet, doğru mu bu?" diye sordu büyükannesi. Bayan Kator'a döndü. "Korkarım şiiri yanlış bir vaatle okuduğum için senden Harriet adına özür dilemem gerekiyor. Kırk yıl düşünsem beni kandıracağı aklıma gelmezdi."

"Ah, bazen yapıyorlar böyle," dedi Bayan Kator küçümseyici edalarda. "İlgi ve övgü istiyor, bazen bunları elde etmek için de her şeyi yapıyorlar. Eminim Harriet... eh, yalan söylemek istememiştir."

"*İstedim* ki," dedi Harriet. "Herkesin şiiri benim yazdığımı sanmasını istedim. Bilerek ben yazdım dedim." Gidip kağıtları büyükannesinin elinden aldı, kadın karşı koymadı. "Ayrıca onlara daha fazla bakamazsın," dedi ve şiirleri arkasına saklayıp herkesten uzaklaştırdı.

ÇİÇEKLİ BAHÇE

Eski bir Vermont malikânesinde neredeyse on bir yıl birlikte oturduktan sonra iki Bayan Winning, kaynana ile gelin, iyiden iyiye birbirine benzemişti; iç içe yaşayan, aynı mutfakta çalışan ve evdeki işleri aynı usullerle yapan tüm kadınlar gibi. Genç Bayan Winning eskiden bir Talbot da olsa, kısa kullandığı saçları koyu renk de olsa artık resmi olarak bir Winning'di, kasabadaki en köklü ailelerden birinin ferdi; saçları kayınvalidesinin saçlarıyla aynı noktadan, şakaklardan ağarmaya başlamıştı, ikisinin de ince ve keskin yüz hatları vardı, ikisi de her şeyi elleriyle ifade edebiliyordu; bazen birlikte bulaşık yıkar, bezelye ayıklar ya da gümüş parlatırken elleri öyle hızlı, öyle benzer hareket ederdi ki, zihin yoluyla asla mümkün olmayacak bir kolaylık ve anlayışla iletişim kurarlardı. Genç Bayan Winning kahvaltı sofrasında dibinde mama sandalyesindeki bebeğiyle kayınvalidesinin yanında otururken kendilerini New England tarzı bir duvar kâğıdının süslü kalıp baskısına benzetirdi bazen; anne, kız ve torun, arka planda da belki Plymouth Kayası ya da Concord Köprüsü.

Bunun gibi soğuk sabahlarda kahvelerini içerken oyalanıyor, kömür sobasıyla, yemek ve temizlik hissinin verdiği hoş havasıyla büyük mutfaktan ayrılmak istemiyor, bazen bebek kahvaltısını bitirdikten çok sonra bile birlikte sessizce oturuyorlardı; bu sırada kız özel bebek köşesinde, sayısız Winning çocuğunun aynı ağır ahşap sandıktan çıkan birbirinin kopyası oyuncaklarla oynadığı yerde sessiz sessiz oyun oynuyordu.

"Sanki bahar hiç gelmeyecekmiş gibi," dedi genç Bayan Winning. "Soğuktan öyle usanıyorum ki."

"Eh, havanın bazen de soğuk olması gerek," dedi kayınvalidesi. Aniden seri hareket etmeye, tabakları üst üste dizmeye

başladı; oturma süresinin bittiğini, işe koyulma vaktinin geldiğini işaret ediyordu. Hemen yardımcı olmak için ayağa fırlayan genç Bayan Winning, belki yüzüncü defa, kayınvalidesinin herkesten önce hareket edemeyecek kadar yaşlanana dek evde yetkiyi elden bırakmayacağını düşündü.

"Ayrıca keşke biri şu eski kır evine taşınsa artık," diye ekledi genç Bayan Winning. Elinde peçetelerle kilere giderken yarı yolda durup, "Keşke birileri bahardan önce taşınsa," dedi arzu dolu bir sesle. Genç Bayan Winning yıllar yıllar önce kır evini kendi satın alma hayalleri kurmuştu, kocası evi kendi elleriyle ailece yaşayabilecekleri bir yuvaya dönüştürecekti; ama kocasının ailesinin nesillerdir yaşadığı tepedeki eski, büyük eve artık o kadar alışmıştı ki küçük kır evine sadece sevecenlikle yaklaşıyor, orada mutlu, genç insanların yaşadığını görmeyi bekliyordu. Satıldığını duyunca -bugünlerde insanlar kendilerine yeni evler bulamadıklarından eski evlerin hepsi teker teker satılıyordu- her gün yeni birilerinin gelip gelmediğine bakmak için kendine izin verdi; her sabah arka verandadan bacadan duman tütüp tütmediğini gözetliyor, her gün markete gitmek için tepeden aşağı inerken evin yanında duraksayıp içeride en ufak bir hareket var mı diye dikkat kesiliyordu. Ev ocakta satılmıştı ama şimdi, aradan neredeyse iki ay geçmiş olmasına rağmen, bakımsız bahçeyi usulca örten karla ve çıplak pencerelerden sarkan buzullarla daha güzel, daha yeni görünmesine rağmen hâlâ ıssız ve harap duruyordu ve Bayan Winning, orada yaşama ümitlerinin tamamen suya düştüğü günden bu yana bu evi hor görüyordu.

Bayan Winning peçeteleri kilere kaldırdı, dönüp mutfaktaki takvimin yaprağını kopardı, sonra bir bulaşık bezi alıp lavaboya, kayınvalidesinin yanına gitti. "Mart geldi bile," dedi hayal kırıklığı içinde.

"Dün markette bana," dedi kayınvalidesi, "bu hafta kır evini boyamaya başlayacaklarını *söylediler*."

"O zaman oraya birileri geliyor *olmalı*!"

"O küçük evin boyası taş çatlasa birkaç hafta sürer," dedi büyük Bayan Winning.

Lakin yeni komşuların taşınması nisanı buldu. Karlar neredeyse tamamen erimişti, suları buz gibi soğuk, yarı donmuş dereler halinde sokaktan aşağı akıyordu. Yerler vıcık vıcıktı, yolda zar zor yürünüyordu, gökyüzü gri ve sönüktü. Bir ay sonra ağaçlarla toprakta ilk muazzam yeşillikler belirecekti ama nisan çoğunlukla soğuk yağmurlar, belki de daha fazla karla geçecekti. Kır evinin içi boyanmış, duvar kâğıtları yenilenmişti. Ön basamaklar tamir edilmiş, kırık pencerelere yeni camlar takılmıştı. Gri gökyüzüne ve kirli kar öbeklerine rağmen ev daha temiz ve sağlam duruyordu, boyacılar da hava düzelince dış cepheyi boyamaya dönecekti. Bayan Winning, eve giden patikanın başında durup şimdiki halini kendisi yıllar önce orada oturmak isterken hayallerinde olan evle kıyasladı. Verandada güller olsun istemişti, belki yine olurdu, tasarladığı güzel, renkli bahçe de. O, dış cepheyi beyaza boyardı, bu da hâlâ olabilirdi. Ev satıldığından beri içine girmemişti ama küçük odaları hatırlıyordu, bahçeye bakan pencereler renkli perdelerle, bitkilerle nasıl da aydınlık görünürdü; sarıya boyamayı planladığı küçük mutfağı da hatırlıyordu, üst kattaki, saçakların altında kalan ve tavanları eğimli iki yatak odasını da. Bayan Winning ıslak patikada durup kır evini uzun süre seyretti, sonra yavaş yavaş dükkâna inmeye başladı.

Yeni komşularına dair ilk haberi nihayet birkaç gün sonra market sahibinden aldı. Geniş Winning ailesinin tek öğünde tüketeceği bir buçuk kiloluk hamburger köftesini iple sararken

market sahibi neşeyle, "Yeni komşularla tanıştınız mı?" diye sordu.

"Taşındılar mı?" diye sordu Bayan Winning. "Kır evini alanlar?"

"Hanımefendi bu sabah dükkândaydı," dedi adam. "Hanımefendiyle bir küçükbey, tatlı insanlara benziyorlardı. Dulmuş diyorlar. Hanımefendi iyi birine benziyordu."

Bayan Winning bu kasabada doğmuştu, şimdiki market sahibi daha lisedeyken onun babası Bayan Winning'e dükkânda bonbonlar, meyankökü şekerlemeleri armağan ederdi. Kendisi on iki, şarküteri sahibinin oğlu da yirmi yaşındayken Bayan Winning bir süre gizli gizli çocuğun kendisiyle evlenmek isteyeceğinin hayalini kurmuştu. Adam şimdi orta yaşlı ve tombuldu, birbirlerine hâlâ Helen ile Tom diye hitap etseler de o artık Winning ailesinin bir ferdiydi ve et sert çıkar, tereyağı pahalı gelirse istemese dahi ona kızması gerekiyordu. Yeni komşudan "kadın" ya da "insan" yerine "hanımefendi" diye bahsetmesinin bir anlamı olduğunu biliyordu Bayan Winning. Kendisinden ve kayınvalidesinden diğer müşterilere "hanımefendiler" diye bahsettiğini biliyordu. Bir an duraksadı, sonra, "Gerçekten kalıcı olarak yerleştiler mi?" diye sordu.

"En azından bir süre kalacakmış," dedi şarküteri sahibi ifadesizce. "Bir haftalık alışveriş yaptı."

Bayan Winning torbasıyla tepeyi geri tırmanırken kır evinin yeni sakinlerine dair bir iz görebilmek için yol boyunca evi izledi. Patikaya varınca yavaşlayıp belli etmeden evi gözlemeye çalıştı. Bacadan duman çıkmıyordu, civarda mobilya falan yoktu, taşınma devam ediyormuşa benzemiyordu; ama sokakta hemen evin önünde yeni sayılmayacak bir araba duruyordu, Bayan Winning de pencerenin önünden karaltıların geçtiğini görür gibi oldu. Aniden karşı konulamaz bir dürtüyle dönüp ön verandaya kadar yürüdü, ardından, bir an ikileme düştükten

sonra kapıya çıkan basamakları tırmandı. Torbasını tek eliyle tutup kapıyı çaldı ve kapı açıldığında karşısında küçük bir çocuk belirdi, çocuğun kendi oğluyla hemen hemen yaşıt olduğunu fark edince sevindi.

"Merhaba," dedi Bayan Winning.

"Merhaba," dedi çocuk. Onu ciddi ciddi süzüyordu.

"Annen evde mi?" diye sordu Bayan Winning. "Eve yerleşmesine yardımcı olabilir miyim diye sormaya geldim."

"Yerleştik bile," dedi çocuk. Tam kapıyı kapatmak üzereydi ki evin içinden bir kadın sesi duyuldu. "Davey? Biriyle mi konuşuyorsun?"

"Bu annem," dedi küçük çocuk. Arkasından bir kadın geldi ve kapıyı biraz daha araladı. "Buyurun?" dedi.

Bayan Winning, "Ben Helen Winning," dedi. "Ötedeki üçüncü evde oturuyorum, belki yardıma ihtiyacınız vardır diye düşündüm."

"Teşekkürler," dedi kadın şüphe içinde. Benden genç, diye düşündü Bayan Winning, otuzlarında. Güzel de. Bayan Winning bir an market sahibinin ona neden hanımefendi diye hitap ettiğini anladı.

"Bu eve birilerinin taşınmış olmasına öyle sevindim ki," dedi Bayan Winning çekinerek. Kadının başının üstünden küçük koridoru, koridorun arkasındaki büyük salonu ve soldaki, mutfağa açılan kapı ile sağdaki, narin tırabzanı yeni boyanmış merdiveni görebiliyordu; koridoru açık yeşile boyamışlardı, Bayan Winning girişte duran kadına dostça gülümseyerek, olması gerektiği gibi *yapmış*, diye düşündü, ne de olsa ev böyle görünmeli, güzel evlerden gerçekten anlıyor.

Bir dakika sonra diğer kadın da gülümseyip, "İçeri buyurmaz mıydınız?" dedi.

Onu buyur etmek için geri çekilirken Bayan Winning aniden belki de dayatmacı davrandığını, kendini neredeyse zorla davet ettirdiğini düşünerek huzursuzlandı... "Umarım size rahatsızlık vermiyorumdur," dedi birden, kadına dönerek. "Aslında ben de yıllardır burada yaşamak istiyordum." Neden şimdi bunu söyledim ki, diye düşündü; genç Bayan Winning aklına ilk geleni söylemeyi bırakalı epey uzun zaman olmuştu.

"Gel de *benim* odamı gör," dedi çocuk telaşla, Bayan Winning ona bakıp gülümsedi.

"Benim de senin yaşlarında bir oğlum var," dedi. "Adın ne?"

"Davey," dedi küçük çocuk, annesine iyice yaklaşarak. "Davey William MacLane."

"Benim küçük oğlumun da," dedi Bayan Winning ciddiyetle, "adı Howard Talbot Winning."

Küçük çocuk kendinden emin olmayan bir ifadeyle başını kaldırıp annesine baktı; yıllardır sahip olmayı arzuladığı bu küçük evde kendini tuhaf ve huzursuz hisseden Bayan Winning, "Kaç yaşındasın? Benim oğlum beş yaşında," dedi.

"Beş yaşındayım," dedi küçük çocuk, yaşını ilk defa idrak ediyormuşçasına. Tekrar annesine baktı, annesi zarafetle, "İçeri gelip evi nasıl düzenlediğimizi görmek istemez misiniz?" dedi.

Bayan Winning torbasını yeşil koridordaki ince bacaklı sehpaya koyup Bayan MacLane'in peşi sıra salona geçti; Bayan Winning L şeklindeki salonun pencerelerine renkli perdelerle çiçekler koymayı planlamıştı. Odaya girerken nihayetinde her şeyin yoluna gireceğini görüp aniden rahatladı. Şöminedeki demir odunluktan sehpadaki kitaplara kadar her şey Bayan Winning'in on bir yaş genç olsa tercih edebileceği şekildeydi; belki biraz daha sade; eşyalar genç Bayan Winning'in seçecekleri kadar kaliteli değildi, yine de aklındakilere cuk oturduğu yadsınamazdı. Şömine rafında Davey'nin bir fotoğrafı vardı, yanında da Davey'nin babası olduğunu varsaydığı bir adamın fo-

toğrafı; alçak orta sehpada harikulâde bir mavi kâse duruyordu, L'nin köşesindeki bir rafta da bir sıra turuncu tabak; salonda ayrıca parlak bir akçaağaç masa ile sandalyeler vardı.

"Ne kadar güzel," dedi Bayan Winning. Burası benim olabilirdi, diye düşünüyordu; sonra kapı girişinde durup tekrar, "Çok, çok güzel," dedi.

Bayan MacLane şöminenin yanındaki alçak koltuğa geçip kolun üstünde duran mavi yumuşak kumaşı aldı. "Perde dikiyorum," dedi ve bir parmağının ucuyla mavi kâseye dokundu. "Nasıl oluyorsa mavi kâsemi her seferinde odanın odak noktası yapmayı başarıyorum," dedi. "Perdelerim de aynı maviden olacak, halım da -geldiğinde!- aynı mavi tonda bir desen içerecek."

"Davey'nin gözleriyle uyumlu," dedi Bayan Winning ve Bayan MacLane tekrar güldüğünde kadının gözleriyle de uyumlu olduğunu fark etti. Bunca büyü karşısında kendini çaresiz hisseden Bayan Winning, "Mutfağı sarıya mı *boyadınız*?" dedi.

"Evet," dedi Bayan MacLane şaşırarak. "Gelin bakın." Önden giderek L'yi döndü, turuncu tabakların yanından geçip mutfağa girdi; güneşin sabahın ilerleyen saatlerinde vurduğu, yeni boyanmış duvarlar ve parlak alüminyumlarla ışıldayan bir odaydı burası; Bayan Winning'in gözüne elektrikli kahve, waffle ve tost makineleri çarptı; yemek yapmak *onun için* zor olmasa gerek, ne de olsa sadece iki kişiler, diye düşündü.

"Bahçem olduğunda," dedi Bayan MacLane, "pencerelerin hemen hepsinden görünecek." Geniş mutfak pencerelerine işaret edip ekledi: "Bahçelere bayılıyorum. Herhalde hava açar açmaz vaktimin çoğunu buradaki bahçeyle uğraşarak geçiririm."

"Tam bahçelik bir ev," dedi Bayan Winning. "Duyduğuma göre eskiden bu civardaki en güzel bahçelerden birine sahipmiş."

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Bayan MacLane. "Evin dört bir yanını çiçeklerle çevreleyeceğim. Bilmem bilir misiniz, böyle kır evlerinde bu mümkün oluyor."

Ah, bilmez miyim, bilmez miyim, diye düşündü Bayan Winning hasretle, elinden kaçırdığı güzel, büyüleyici bahçeyi hatırlayarak; şimdiyse Winning evinin yanında bir sıra güngüzeli vardı yalnızca, Winning evinin çevresinde doğru düzgün çiçek yetişmiyordu çünkü ev yapıldığında bile uzun olan eski, geniş akçaağaçlar yüzünden bahçenin tamamı gölgede kalıyordu.

Bayan MacLane üst kattaki banyoyu da sarıya boyatmıştı, saçaklı iki küçük yatak odası yeşil ve gül pembesiydi. "Hepsi bahçe renkleri," dedi neşeyle; büyük Winning evindeki uyumsuz, haşin görünümlü yatak odalarını hatırlayan Bayan Winning iç çekip saçaklı pencerelerin altında pencere koltuklarının olmasının ne kadar hoş duracağını düşündü. Davey'nin yatak odası yeşil olandı, küçük yatağı camın yanında duruyordu. "Bu sabah," dedi Bayan Winning'e ciddiyetle, "camdan dışarı baktığımda yatağımın yanında sarkıtlar gördüm."

Bayan Winning evde fazla uzun kalmıştı, Bayan MacLane zarif ve içten davransa da ziyaretinin nezaket sınırlarını aşıp meraka girdiğine emindi. Yine de onu evden uzaklaştıran tek şey, bir buçuk kiloluk hamburger köftesiyle Winning erkeklerinin akşam yemeğini hatırlayınca duyduğu suçluluktu. Ayrılırken, evin kapısında duran Bayan MacLane ile Davey'ye el salladı; Davey'yi Howard'la oynamaya, Bayan MacLane'i çaya, ikisini de bir gün öğle yemeğine davet etmiş, üstelik tüm bunları kayınvalidesinden izinsiz yapmıştı.

Gönülsüzce büyük eve döndü ve sürgülü ön kapının yanından geçip ailenin kış boyunca kullandığı arka kapıya gitti. Mutfağa girerken kayınvalidesi başını kaldırdı ve sinirli sinirli, "Dükkânı aradım, Tom bir saat önce çıktığını söyledi," dedi.

"Eski kır evine uğradım," dedi Bayan Winning. Torbasını masaya koyup içindekileri hızlı hızlı çıkarmaya başladı, daha fazla vakit kaybetmeden çörekleri tabağa, hamburgerleri de tavaya koymak istiyordu. Üstünden paltosunu, başından şalını çıkarmadan olabildiğince hızlı hareket ediyordu; mutfak masasında ekmek dilimleyen kayınvalidesi onu sessizce izledi.

"Paltonu çıkar," dedi kayınvalidesi en sonunda. "Kocan birazdan gelir."

Saat on iki olduğunda ev gürültüyle dolmuş, mutfakta yerler çamur içinde kalmıştı. Yaşlı Howard, Bayan Winning'in kayınbabası, çiftlikten geldi, karısı ve geliniyle konuşmadan önce karanlık koridorda sessizce şapkasıyla paltosunu astı; Bayan Winning'in kocası genç Howard, kamyonu park ettikten sonra ahırdan geldi, karısını başıyla selamlayıp annesini öptü; Bayan Winning'in oğlu olan en genç Howard'sa kreşten eve dönüp fırtına gibi eserek mutfağa girdi ve "Yemek nerede?" diye bağırdı.

Bebek yemek beklentisi içinde, ilk olarak Yaşlı Howard Winning'in annesinin kullandığı gümüş kupayla mama sandalyesine vurdu. Son kişi de geldikten sonra yemek servisi başlayana dek geçen süreyi yılların tecrübesiyle saniyesi saniyesine kestirebilen Bayan Winning ile kayınvalidesi tabakları hızla masaya dizdi; böylece üç nesil Winning olabilecek en kısa sürede sofraya oturup vakit kaybetmeden sessizlik içinde yemeklerini yediler, zira hepsi de işinin başına, çiftliğe, değirmene, trene, bulaşıklara, dikişe, uykuya dönmek için can atıyordu. Bebeği beslerken bir yandan kayınvalidesinin yemek servis ederkenki hareketlerini öngörmeye çalışan Bayan Winning, bugün her zamankinden de buruk bir şekilde, onlara yemek ve yatak karşılığında en azından Winning gözüyle ağzına sahip bir Howard verebildiğini düşündü.

Yemekten sonra, erkekler işe döndükten ve çocuklar -bebek öğle uykusu, Howard da pastelleri ve boyama kitabıyla dinlen-

mek için- yataklarına girdikten sonra Bayan Winning kayınvalidesiyle dikişin başına oturdu ve ona kır evini anlatmaya çalıştı.

"Kelimenin tam anlamıyla kusursuz," dedi çırpınarak. "Her şey öyle güzel ki. Bizi tam yerleştikten sonra perdelerle falan son halini görmeye çağırdı."

"Bayan Blake'le konuşuyordum," dedi büyük Bayan Winning, gelinine katılıyormuş gibi. "Kocasının trafik kazasında öldüğünü söyledi. *Kendisinin* biraz parası varmış, herhalde çocuğun sağlığı için kırsala yerleşmeye karar vermiş. Bayan Blake çocuğun kemiklerinin sayıldığını söyledi."

"Bahçeleri çok seviyor," dedi Bayan Winning, iğnesini elinde bir an kıpırtısız tutarak. "Evin dört yanını büyük bir bahçeyle saracak."

"O zaman yardıma ihtiyacı olacaktır," dedi yaşlı kadın soğuk bir ifadeyle, "anlaşılan çok büyük bir bahçesi olacak."

"*Harikulâde* güzel bir mavi kâsesi var Winning Anne. Görseniz bayılırsınız, neredeyse gümüşi."

"Herhalde," dedi büyük Bayan Winning bir an duraksadıktan sonra, "herhalde çok eskiden ailesi bu taraflardan gelmiştir de *o yüzden* buralara yerleşmiştir."

Ertesi gün Bayan Winning kır evinin önünden geçerken adımlarını yavaşlattı, bir sonraki gün, ertesi gün ve sonraki gün de yavaş yürüdü. İkinci gün pencerede Bayan MacLane'i görüp kadına el salladı, üçüncü gün de kaldırımda Davey'yle karşılaştı. "Benim küçük oğlumu ziyarete ne zaman geliyorsun?" diye sordu çocuğa, çocuk da ona büyük bir ciddiyetle bakıp, "Yarın," dedi.

Yan komşuları Bayan Burton, oradaki üçüncü günlerinde elinde taze bir elmalı turtayla MacLane'lere koştu, sonra herkese sarı mutfakla parlak elektrikli aletleri anlattı. Eşi Bayan MacLane'in fırını takmasına yardımcı olan bir başka komşu, ka-

dının daha yeni dul kaldığını açıkladı. Kasabadan biri ya da öteki neredeyse her gün MacLane'leri ziyaret ediyordu, genç Bayan Winning evin önünden geçerken pencerede sık sık bildik simaların Bayan MacLane'le birlikte mavi perdeleri ölçtüğünü görüyor ya da artık sağlam duran ön basamaklarda dikilip Bayan MacLane'le çene çalan tanıdıklara el sallıyordu. MacLane'ler taşınalı yaklaşık bir hafta geçtikten sonra Bayan Winning bir gün onlarla markette karşılaştı; tepeyi birlikte tırmanıp Davey'yi kreşe yazdırmaktan bahsettiler. Bayan MacLane olabildiğince uzun süre evde kalmasını istiyordu, Bayan Winning, "Sürekli yanında olunca ayak bağı olmuyor mu?" diye sordu.

"Hoşuma gidiyor," dedi Bayan MacLane neşeyle, "birbirimizle dostluk ediyoruz." Bayan Winning, komşusunun dul olduğunu hatırlayınca patavatsız ve kaba konuştuğunu hissetti.

Havalar ısındıkça, ağaçlarla ıslak toprakta ilk tomurcuklar yeşermeye başladıkça Bayan Winning ile Bayan MacLane daha sıkı fıkı oldular. Neredeyse her gün markette buluşup tepeyi birlikte çıkıyorlardı, Davey iki kere Howard'ın elektrikli treniyle oynamaya geldi, bir keresinde de Bayan MacLane onu almaya gelip kahveye kaldı; Bayan Winning'in kayınvalidesi komşu ziyaretindeyken, çocuklar da masanın etrafında birbirlerini kovalarken iki kadın büyük mutfakta oturdu.

"Çok eski bir ev," dedi Bayan MacLane, başını kaldırıp karanlık tavana bakarak. "Eski evleri çok seviyorum, sıcaklar, insana güven veriyorlar, sanki bir sürü insanı mutlu etmişler de ne kadar işe yaradıklarını *biliyorlarmış* gibi. İnsan yeni bir evde hissedemiyor bunu."

"Bu kasvetli harabeye mi diyorsun?" dedi Bayan Winning. Gül rengi kazağı ve açık renk, yumuşak saçlarıyla Bayan MacLane mutfağa öyle bir renk katıyordu ki Bayan Winning bunu istese de taklit edemeyeceğini biliyordu. "Senin evinde yaşamak için neler vermezdim," dedi Bayan Winning.

"*Ben de* çok seviyorum," dedi Bayan MacLane. "Sanırım hiç bu kadar mutlu olmamıştım. Herkes çok sıcak, ev çok güzel ve dün bir sürü lale soğanı ektim." Güldü. "New York'tayken apartman dairemde oturur, tekrar lale soğanı ekmenin hayalini kurardım."

Bayan Winning çocuklara baktı; Howard'ın yarım kafa daha uzun ve daha güçlü olduğunu, Davey'ninse küçük ve sıska olduğunu, annesine de taptığını düşündü. "Davey'ye şimdiden yaradı burası," dedi. "Yanaklarına renk gelmiş."

"Davey buraya bayılıyor," diye ona katıldı Bayan MacLane. Adını duyan çocuk annesinin yanına gidip başını kucağına koydu, annesi de oğlunun kendisininki gibi açık renk saçlarına dokundu. "Artık eve dönsek iyi olacak Davey'cik," dedi.

"Belki çiçeklerimiz dünden beri biraz büyümüştür," dedi Davey.

Günler yavaş yavaş, mucizevi bir şekilde uzadı ve hava ısındı, Bayan MacLane'in bahçesi de renklenmeye, derli toplu görünmeye başladı; hâlâ körpeydi, daha tam oturmamıştı ama yaz sonuna harikulâde bir zenginlik vaat ediyordu; bir sonraki yaza ve onlarca yıl sonraki yazlara da.

Bahçe kapısında duran Bayan MacLane, "Beklediğimden de iyi oldu," dedi Bayan Winning'e. "Bitkiler burada diğer yerlere kıyasla çok daha iyi yetişiyorlar."

Davey ile Howard, okul yaz tatiline girdikten sonra Howard bütün gün boş kalınca her gün birlikte oynamaya başladılar. Bazen Howard, Davey'lerde öğle yemeğine kalıyordu ve birlikte Bayan MacLane'in arka bahçesine sebze ekiyorlardı. Bayan Winning, sabahları dükkâna giderken Bayan MacLane'i de alıyordu ve Davey ile Howard sokakta önlerinde koşturuyordu. Postaneye birlikte gidiyor, tepeyi geri tırmanırken mektuplarını okuyorlardı; Bayan Winning, dönüş yolunun neredeyse ta-

mamında Bayan MacLane'le birlikte yürüdükten sonra büyük Winning evine girerken kendini daha neşeli hissediyordu.

Bir gün Bayan Winning bebeği Howard'ın oyuncak arabasına koydu ve iki oğlanla beraber kırlarda uzun bir yürüyüşe çıktılar. Bayan MacLane akbehmen çiçekleri toplayıp arabada bebeğin yanına bıraktı, çocuklar küçük bir yılan buldular ve eve götürmek istediler. Tepeyi tırmanırken Bayan MacLane, bebeğin ve akbehmenlerin durduğu arabayı çekmeye yardımcı oldu, yolun yarısında dinlenmek için durduklarında da, "Baksana, galiba bahçem ta buradan görünüyor," dedi.

Öylece durup tepenin neredeyse doruk noktasında bir renk cümbüşünü andıran bahçeyi seyrettiler, o sırada bebek akbehmenleri arabadan attı. Bayan MacLane, "Hep burada durup bahçemi seyretmek istiyorum," dedi, sonra: "Şu *güzel* çocuk da kim?"

Bayan Winning baktı, sonra güldü. "*Gerçekten de* güzel, değil mi?" dedi. "Adı Billy Jones." Billy'yi kendisi de dikkatle süzdü, onu Bayan MacLane'in gözlerinden görmeye çalıştı. On iki yaşlarında bir çocuktu, sokağın karşısında duvarda çenesini avuçlarının arasına almış, usulca oturuyor, sessiz sessiz Davey'yle Howard'ı seyrediyordu.

"Genç bir heykel gibi," dedi Bayan MacLane. "Nasıl da kahverengi teni, ayrıca şu surata bir bakar mısın?" Onu daha iyi görebilmek için tekrar yürümeye başladı, Bayan Winning de peşinden gitti. "Annesini ya da babasını tanıyor muyum?"

"Jones çocukları yarı zenci," dedi Bayan Winning telaşla. "Ama hepsi de çok güzel çocuklar, asıl kızı görmelisin. Kasabanın hemen dışında oturuyorlar."

Howard'ın sesi yaz havasını yarıp alenen duyulacak şekilde kulaklarına ulaştı. "Zenci," diyordu, "Zenci, zenci çocuk."

"Zenci," diye tekrarladı Davey kıkırdayarak.

Bayan MacLane afalladı, sonra, Davey'nin endişeyle başını çevirmesine sebep olan bir ses tonuyla, "*Davey*," dedi. Bayan Winning arkadaşının böyle bir tonla konuştuğunu daha önce hiç duymamıştı, dönüp Bayan MacLane'e baktı.

"Davey," dedi Bayan MacLane tekrar ve Davey yavaş yavaş annesinin yanına gitti. "Ne dedin bakayım?"

"Howard," dedi Bayan Winning, "Billy'yi rahat bırak."

"Gidip o çocuktan özür dileyeceksin," dedi Bayan MacLane. "Hemen gidip özür dile."

Davey, dolmaya başlayan gözlerini hızlı hızlı kırparak annesine baktı, sonra kaldırıma gidip sokağın karşısına seslendi: "Özür dilerim."

Howard ile Bayan Winning huzursuzluk içinde bekliyordu, sokağın karşısındaki Billy Jones başını kaldırdı ve önce Davey'ye, sonra uzunca bir süre Bayan MacLane'e baktı. Sonra tekrar çenesini avuçlarına dayadı.

Bayan MacLane birden, "Genç adam, bir dakika buraya gelir misin lütfen?" diye seslendi.

Bayan Winning şaşırmıştı, Bayan MacLane'e dik dik baktı ve sokağın karşı tarafındaki çocuk kıpırdamayınca sert bir tonla, "Billy! Billy Jones! Hemen buraya gel!" dedi.

Çocuk kafasını kaldırıp onlara baktı, sonra duvardan aşağı kayıp karşıya geçmeye başladı. Karşıya geçtikten sonra, aralarında bir buçuk metre kala durup bekledi.

"Merhaba," dedi Bayan MacLane şefkatle. "Adın ne?"

Çocuk ona bir an baktı, sonra bakışlarını Bayan Winning'e çevirdi, Bayan Winning de, "Adı Billy Jones. Sana soru sorulduğunda yanıt ver Billy," dedi.

"Billy," dedi Bayan MacLane. "Küçük oğlum sana ayıp bir söz söylediği için özür dilerim ama o daha çok küçük, ne dediğini bilmiyor. O da üzgün."

"Peki," dedi Billy, Bayan Winning'i seyretmeyi sürdürerek. Üstünde eski bir mavi kot pantolon ve yırtık bir beyaz gömlek vardı, ayakları çıplaktı. Teni ile saçları aynı renkti, yoğun bir güneş yanığının altın tonları, saçları hafif kıvırcıktı ve gerçekten de bir bahçe heykelini andırıyordu.

"Billy," dedi Bayan MacLane. "Benim yanımda çalışmak ister misin? Para kazanırsın?"

"Olur," dedi Billy.

"Bahçeyle uğraşmaktan hoşlanır mısın?" diye sordu Bayan MacLane. Billy ciddiyetle başını salladı. "Çünkü," diye devam etti Bayan MacLane heyecanla, "bahçede bana yardımcı olacak birilerine ihtiyacım var, bence tam da sana göre bir iş." Bir an bekledi, sonra ekledi: "Nerede oturduğumu biliyor musun?"

"Evet," dedi Billy. Bakışlarını Bayan Winning'den ayırıp bir an için Bayan MacLane'e baktı, kahverengi gözleri ifadesizdi. Sonra tekrar Bayan Winning'e döndü, Bayan Winning'se bu sırada sokakta ilerlemekte olan Howard'ı seyrediyordu.

"Harika," dedi Bayan MacLane. "Yarın gelir misin?"

"Olur," dedi Billy. Bir an bekledi, bakışları Bayan MacLane'le Bayan Winning arasında gidip geldi, sonra koşarak karşıya geçip kısa bir süre önce oturduğu duvarın üstünden atladı. Bayan MacLane onu hayranlıkla seyretti. Sonra Bayan Winning'e gülümsedi ve yokuş yukarı yürümeye devam etmek için arabayı çekiştirdi. Nihayet konuştuğunda neredeyse evine varmışlardı. "Dayanamıyorum," dedi, "çocukların insanlara değiştiremeyecekleri şeyler yüzünden saldırmalarına dayanamıyorum."

"Jones'lar tuhaf insanlar," diye hemen yanıt verdi Bayan Winning. "Baba tamir işleri falan yapıyor, belki görmüşsündür. Durum şu ki..." sesini alçalttı, "... anne beyazdı, bu civardan bir kız. Buralı," dedi tekrar, bir yabancının durumu iyice idrak edebilmesi için. "Billy iki yaşlarındayken onları terk edip beyaz bir adamla kaçtı."

"Zavallı çocuklar," dedi Bayan MacLane.

"*Onların* durumu iyi," dedi Bayan Winning. "Kilise onlara bakıyor elbette, insanlar da bir şeyler veriyor. Hem kız artık çalışabilecek yaşta. On altı yaşında ama..."

Bayan Winning duraksayınca, "Ama ne?" dedi Bayan MacLane.

"Şey, insanlar hakkında ileri geri konuşuyor," dedi Bayan Winning. "Annesini düşününce tabii... Bir oğlan daha var, Billy'den birkaç yaş büyük."

Kır evininin önünde durdular ve Bayan MacLane, Davey'nin saçlarına dokundu. "Zavallı talihsiz çocuk," dedi.

"Çocuklar birbirlerine *hep* isim takarlar," dedi Bayan Winning. "Elimizden bir şey gelmez."

"Yine de..." dedi Bayan MacLane. "Zavallı çocuk."

Ertesi gün, Bayan Winning ile kayınvalidesi akşam yemeğinden sonra bulaşıkları yıkayıp kaldırırken büyük Bayan Winning öylesine konuşuyormuşçasına, "Bayan Blake'in dediğine göre senin arkadaşın Bayan MacLane mahallede Jones'ların oğluna nasıl ulaşabileceğini soruyormuş," dedi.

"Galiba bahçeye yardımcı olacak birilerini arıyor," dedi Bayan Winning cılız bir sesle. "Bahçesi öyle büyük ki, yardıma ihtiyacı var."

"*O tür* yardıma değil," dedi büyük Bayan Winning. "Ona aileyi anlattın mı?"

Bayan Winning, kilerin derinliklerinden, "Onlara acıdı sanırım," diye yanıt verdi. Düşüncelerini düzene sokabilmek adına tabakları eşit bir şekilde dizmek için uzun uzun uğraştı. Bunu *yapmamalıydı*, diye düşünüyordu ama zihni ona bu düşüncenin sebebini açıklamayı reddediyordu. Önce bana sormalıydı, diye düşündü sonunda.

Bayan Winning ertesi gün Bayan MacLane'le dükkân dönüşü tepeyi tırmanırken kır evine uğradı. Sarı mutfakta oturup kahve içtiler, o sırada çocuklar arka bahçede oyun oynuyordu. Elma ağaçlarının arasına hamaklar asmaktan bahsediyorlardı ki mutfak kapısı çalındı, Bayan MacLane kapıyı açınca karşısında bir adamın durduğunu gördü ve kibarca, "Buyurun?" deyip bekledi.

"Günaydın," dedi adam. Şapkasını çıkarıp başıyla Bayan MacLane'e selam verdi. "Billy bana bahçede çalışacak birine ihtiyacınız olduğunu söyledi," dedi.

"Şey..." diye konuşmaya başladı Bayan MacLane, huzursuzluk içinde yan yan Bayan Winning'e bakarak.

"Ben Billy'nin babasıyım," dedi adam. Başıyla arka bahçeye işaret etti ve Bayan MacLane, Billy Jones'un elma ağaçlarından birinin altında kollarını kavuşturup yere, ayaklarına ve çimene bakarak oturduğunu gördü.

"Nasılsınız?" dedi Bayan MacLane diyecek başka bir şey bulamayarak.

"Billy'ye gelip bahçenizde çalışmasını söylemişsiniz," dedi adam. "Eh, bence yazın çalışmak için daha çok küçük, havalar güzelken sokakta oyun oynamalı. Hem zaten ben bahçıvanlık gibi işler yapıyorum, o yüzden kendim gelip birini buldunuz mu diye sormak istedim."

İri bir adamdı, Billy'yle birbirlerine çok benziyorlardı; ama Billy'nin saçları sadece dalgalıyken babasınınki tam kıvırcıktı, alnında şapkasının sürekli durduğu noktada da bir çizgi vardı; Billy'nin teni altın rengiyken babasınınki daha koyu, neredeyse bronzdu. Billy gibi onun da hareketleri zarifti, gözleri onunla aynı uçsuz bucaksız kahverengidendi. "Bu bahçede çalışmak isterim," dedi Bay Jones etrafa bakınarak. "Çok güzel bir yer olabilir."

"Gelmekle ne iyi ettiniz," dedi Bayan MacLane. "Gerçekten de yardıma ihtiyacım var."

Bayan Winning, Bay Jones'un önünde konuşmak istemediğinden sessizlik içinde oturuyordu. Keşke önce bana sorsaydı, bu olacak iş değil, diye düşündü... Bay Jones sessizce duruyor, Bayan MacLane konuşurken onu koyu renk gözleriyle izleyip saygıyla dinliyordu. "Herhalde bu iş Billy gibi bir çocuk için ağır sayılır," dedi. "Benim bile yapamadığım bir sürü şey var, bana yardımcı olabilecek birilerini bulabileceğimi umuyordum."

"Pekâlâ o zaman," dedi Bay Jones. "Sanırım ben çoğunun altından kalkarım," dedi ve gülümsedi.

"Peki," dedi Bayan MacLane. "O zaman anlaştık sanırım. Ne zaman başlamak istersiniz?"

"Hemen şimdi?" dedi Bay Jones.

"Harikulâde," dedi Bayan MacLane heyecanla, sonra omzunun üstünden dönüp Bayan Winning'e, "Bir dakika izin verir misin?" dedi. Kapının yanındaki raftan bahçe eldivenleriyle geniş kenarlıklı hasır şapkasını aldı. "Çok güzel bir gün değil mi?" diye sordu Bay Jones'a, yanından geçip bahçeye çıkarken; Bay Jones, ona yol vermek için kenara çekilmişti.

Evin yan tarafına dönerlerken, "Sen artık eve dön Bill," diye seslendi Bay Jones oğluna.

"Ah, kalmasına izin verseniz?" dedi Bayan MacLane. Bayan Winning, görüş açısından çıkarlarken Bayan MacLane'in sesini duydu: "Bahçede oynayabilir, bence çok hoşuna..."

Bayan Winning bir anlığına öylece oturup bahçeye, Bay Jones'un Bayan MacLane'in peşinden kaybolduğu köşeye baktı, sonra kapıda Howard'ın suratı belirdi, "Merhaba, yemek saati geldi mi?" dedi.

"Howard," dedi Bayan Winning sessizce, çocuk kapıdan içeri girip annesinin yanına gitti. "Senin eve dönme vaktin geldi," dedi Bayan Winning. "Ben de birazdan geliyorum."

Howard isyan etmeye başladı ama Bayan Winning ekledi: "Hemen gitmeni istiyorum. Taşıyabileceğini düşünüyorsan torbayı da alabilirsin."

Howard annesinin onu güçlü görmesinden çok etkilenmişti, torbayı kaldırdı; babası ve büyükbabasınınkiler gibi şimdiden orantısız derecede geniş olan omuzları ağırlık karşısında zorlandı, sonra ayaklarının üstünde dengede durmayı başardı. "Ne güçlüyüm değil mi?" diye sordu muzaffer bir edayla.

"Hem de *çok*," dedi Bayan Winning. "Büyükannene hemen geleceğimi söyle. Bayan MacLane'le vedalaşacağım."

Howard evin içinde yok oldu; Bayan Winning torba yüzünden ağır adımlarla ön kapıyı açıp basamaklardan indiğini duydu. Bayan Winning ayağa kalktı, Bayan MacLane döndüğünde mutfak kapısında duruyordu.

"Hemen kalkmıyorsun ya?" diye feryat etti Bayan MacLane, Bayan Winning'in ceketini giymekte olduğunu görünce. "Daha kahveni bitirmedin."

"Howard'a yetişmem gerek," dedi Bayan Winning. "Önden gitti."

"Seni yalnız bıraktığım için özür dilerim," dedi Bayan MacLane. Kapıda Bayan Winning'in yanında durup bahçeye baktı. "Her şey *ne kadar güzel*," dedi ve neşeyle güldü.

Evin içinden birlikte geçtiler, mavi perdeler şimdi takılmıştı, deseninde ufak mavilikler olan halı da yerdeydi.

"Hoşça kal," dedi Bayan Winning ön basamaklarda.

Bayan MacLane gülümsüyordu, onun bakışlarını izleyen Bayan Winning arkasını döndü ve Bay Jones'u gördü, gömleğini çıkarmıştı, elinde tırpanla evin kenarındaki uzun çimlerin üstüne eğilirken kaslı sırtı güneşin altında parlıyordu. Billy biraz ötede yere, çalıların gölgesine uzanmış, gri bir kedi yavrusuyla oynuyordu. "Kasabadaki en güzel bahçe benimki olacak," dedi Bayan MacLane gururla.

"Onu bugünden sonra buraya çağırmayacaksın değil mi?" diye sordu Bayan Winning. "Herhalde onu bugünden sonra bir daha çalıştırmayacaksın?"

Bayan MacLane hoşgörülü bir tebessümle, "İyi ama..." diyecek oldu; bir an ona hayretler içinde bakakalan Bayan Winning döndü ve içerlemiş, utanmış bir halde tepeyi tırmanmaya başladı.

Howard torbayı sağ salim eve ulaştırmıştı ve kayınvalidesi sofrayı kurmaya başlamıştı bile.

"Howard onu MacLane'lerden eve yolladığını söyledi," dedi kayınvalidesi, Bayan Winning de kısaca yanıt verdi: "Saat geç olmaya başlamıştı."

Ertesi sabah Bayan Winning dükkâna inerken kır evine varınca Bay Jones'un ustaca hareketlerle evin yan tarafında tırpan vurduğunu gördü, Billy Jones ile Davey de ön basamaklara oturmuş, onu izliyorlardı. "Günaydın Davey," diye seslendi Bayan Winning. "Annen kasabaya inmeye hazır mı?"

"Howard nerede?" diye sordu Davey yerinden kıpırdamadan.

"Bugün büyükannesiyle evde kaldı," dedi Bayan Winning neşeyle. "Annen hazır mı?"

"Billy'yle bana limonata yapıyor," dedi Davey. "Bahçede içeceğiz."

"O zaman ona," dedi Bayan Winning telaşla, "ona acelem olduğunu ve önden gittiğimi söylersin. Onunla sonra görüşürüm." Hızla yoluna devam etti.

Dükkânda Bayan Harris'le karşılaştı, Bayan Harris'in annesi neredeyse kırk yıl önce büyük Bayan Winning için çalışmıştı. "Helen," dedi Bayan Harris. "Saçların her yıl biraz daha ağarıyor. Bu koşuşturmacaya bir son ver artık."

Haftalardır ilk defa Bayan MacLane olmadan dükkâna gelen Bayan Winning çekine çekine gülümsedi ve galiba tatile ihtiyacı olduğunu söyledi.

"Tatil mi!" dedi Bayan Harris. "Senin yapman gereken şey ev işini bir kerecik olsun kocan olacak o adama yaptırmak. Başka işi yok ya."

Bir kahkaha koyuverdi ve başını salladı. "Başka işi yok ya..." dedi. "Winning'lerin!"

Bayan Winning kaçamadan Bayan Harris devam etti, kahkahası aniden doyumsuz bir merakla bölünmüştü: "Şu iki dirhem bir çekirdek arkadaşın nereye kayboldu? Kasabaya genelde birlikte iniyordunuz değil mi?"

Bayan Winning kibarca gülümsedi, Bayan Harris de tekrar gülerek, "Ayakkabılarını ilk gördüğümde gözlerime inanamadım. O ayakkabılar yok mu!" dedi.

Bayan Harris tekrar gülerken Bayan Winning et tezgâhına kaçtı ve domuz omuzuyla neler yapılabileceğine dair market sahibiyle tutkulu bir konuşmaya girişti. Bayan Harris yalnızca başkalarının söylediklerini tekrarlar, diye düşündü, onun hakkında böyle mi konuşuyorlar acaba? Arkasından gülüyorlar mı? Bayan MacLane'i düşündüğünde aklına o sessiz ev, pastel renkler ve bahçede duran anne-oğul geliyordu, Bayan MacLane'in ayakkabıları bir çift platform topuklu yeşil-sarı sandaletti, Bayan Winning'in beyaz bağcıklı ayakkabılarının yanında tuhaf duruyorlardı tabii ama Bayan MacLane'in evine, bahçesine öyle uyuyorlardı ki... Bayan Harris arkasından geldi ve yine gülerek, "N'apmış, şu Jones'u işe mi almış seninki?" dedi.

Bayan Winning kır evinin yanından kimseyi görmeden telaşla geçip eve vardığında kayınvalidesi onu kapıda bekliyor, eve yaklaşmasını seyrediyordu. "Bugün epey erkencisin," dedi kayınvalidesi. "MacLane bir yere mi gitti?"

Bu lafa gücenen Bayan Winning, "Bayan Harris'in şakaları yüzünden dükkândan neredeyse koşarcasına kaçtım," demekle yetindi.

"Lucy Harris şu heriften bir kurtulsa hiçbir derdi kalmayacak," dedi büyük Bayan Winning. Birlikte evin etrafından arka kapıya dolaşmaya başladılar. Yürürlerken Bayan Winning ağaçların altındaki çimlerin pek güzel yeşerdiğini, evin yanındaki latinçiçeklerinin parladığını fark etti.

"Sana söyleyeceklerim var Helen," dedi büyük Bayan Winning nihayetinde.

"Efendim?" dedi gelini.

"Şu kadınla, MacLane ile ilgili. Onu iyi tanıyorsun, yanında şu siyah adamı çalıştırmasıyla ilgili ona biraz akıl versen iyi olur."

"Galiba haklısın," dedi Bayan Winning.

"Ona anlattığına *emin* misin? O insanları anlattığına?"

"Anlattım," dedi Bayan Winning.

"Her gün de orada," dedi kayınvalidesi. "Üstelik üstsüz çalışıyor. Evin içine giriyor."

O akşam, Bayan MacLane'in yan komşusu Bay Burton, değirmene yeni bir padavra söylemekle ilgili görüşmek için Howard Winning'lere uğradı; aniden ön odada, masada kayınvalidesiyle oturmuş dikiş dikmekte olan Bayan Winning'e döndü ve sesini biraz yükselerek, "Helen, arkadaşın Bayan MacLane'e şu oğlanı benim bostanımdan uzak tutmasını söyler misin lütfen?" dedi.

"Davey'yi mi?" dedi Bayan Winning istemsizce.

"Hayır," dedi Bay Burton, bütün Winning'ler genç Bayan Winning'e bakarken, "hayır, diğerini, siyah çocuğu. Arka bahçemizde at koşturuyor. Sinirimi bozuyor, gelmiş mülkümüze zarar veriyor. Haksız mıyım," diye ekledi Howard Winning'lere

dönerek, "haksız mıyım, insan sinirleniyor." Sessizlik oldu, sonra Bay Burton ağır ağır ayağa kalkarak ekledi: "Eh, artık müsaadenizi isteyeyim."

Bay Burton'ı birlikte kapıya geçirip sessizlik içinde işlerinin başına döndüler. Bir şeyler yapmam lazım, diye düşünüyordu Bayan Winning, yakında önce bana gelmeyi de bırakacaklar, bir başkasına gidip *benimle* konuşmasını söyleyecekler. Başını kaldırdı ve kayınvalidesinin kendisine bakmakta olduğunu gördü, ikisi de başlarını hemen aşağı indirdi.

Böylece Bayan Winning ertesi sabah dükkâna her zamankinden daha erken gitti ve Howard'la birlikte karşıya MacLane evinden hemen önce geçip kasabaya tepenin öteki tarafından indi.

"Davey'yi görmeye gitmiyor muyuz?" diye sordu Howard bir keresinde, Bayan Winning de fazla düşünmeden, "Bugün değil Howard. Belki baban seni bu öğleden sonra değirmene götürür," dedi.

Sokağın karşı tarafına, MacLane evine bakmamaya çalışarak Howard'a yetişmek için adımlarını hızlandırdı.

Bayan Winning bunlardan sonra Bayan MacLane'le sadece ara sıra dükkânda ya da postanede karşılaştı, her seferinde de tatlı tatlı sohbet ettiler. Bayan Winning aradan bir hafta kadar geçtikten sonra kır evinin önünden utanmadan geçebilmeye başladı, hatta bir-iki defa eve dönüp baktı. Bahçe gitgide güzelleşiyordu, Bay Jones'un geniş sırtı genelde çalıların arasında göze çarpıyordu, Billy Jones da Davey'yle birlikte ya basamaklarda oturuyor ya da çimlerde uzanıyordu.

Bayan Winning bir sabah tepeden inerken Davey MacLane ile Billy Jones'un konuşmasına kulak misafiri oldu, birlikte çalıların arasına girmişlerdi, Bayan Winning, Davey'nin o tanıdık

tiz sesiyle, "Billy, bugün benimle ev yapmak ister misin?" dediğini duydu.

"Olur," dedi Billy. Bayan Winning konuşmayı dinleyebilmek için adımlarını biraz yavaşlattı.

"Dallarla kocaman bir ev yapacağız," dedi Davey heyecanla, "bitirince de annemden öğle yemeğini orada yemek için izin isteriz."

"Sadece daldan ev yapamazsın ki," dedi Billy. "Odunlar, tahtalar da gerekir."

"Sandalyeler, masalar ve tabaklar da," diye katıldı Davey. "Duvarlar da."

"Annenden buraya iki tane sandalye getirmek için izin iste," dedi Billy. "O zaman bütün bahçe evimizmiş gibi yapabiliriz."

"Kurabiye de alacağım," dedi Davey. "Sonra benim annemle senin babanı evimize çağırırız." Bayan Winning kaldırımda ilerlerken bağrıştıklarını işitti.

Kimsenin hakkını yemek istemiyormuşçasına, kabul etmek gerekir ki, dedi kendi kendine, kabul etmek gerekir ki bahçede çok çalışıyor, bu civardaki en güzel bahçe oldu. Billy de Davey kadar buraya aitmiş gibi davranıyor.

Uzun ve boğucu yaz günlerini birbirinden ayırt etmek, yağmurun dün mü yoksa önceki gün mü serpiştirdiğini hatırlamak imkânsız hale gelince Winning'ler akşam yemeğinden sonra bahçede oturmaya başladı ve Bayan Winning sıcak karanlığın içinde bazen eşinin yanına geçip kolunu tutabilme imkânı yakaladı; Howard'a koşup başını kucağına koymayı bir türlü öğretememiş, ona Winning'lerin yüzeysel şefkatinden ötesini aşılayamamıştı ama kendini en azından bir aile, saygın ve sağlam bir şey oldukları düşüncesiyle avutuyordu.

Sıcaklar devam etti, Bayan Winning de dükkânda daha fazla vakit geçirmeye, güneşin altında tepeyi çıkmak için yapması gereken o uzun, acı verici yürüyüşü ertelemeye başladı. Durup

market sahibiyle, kasabadaki diğer genç annelerle, kayınvalidesinin yaşça büyük arkadaşlarıyla laflıyor, havadan, belediyenin bir türlü düzgün bir havuz açmamasından, sonbaharda okullar açılmadan önce yapılacak işlerden, suçiçeğinden, okul-aile birliğinden konuşuyordu. Bir sabah dükkânda Bayan Burton'la karşılaştı; eşlerinden, sıcaktan ve çocuklarının sıcaklarda neler yapabileceğinden bahsediyorlardı ki Bayan Burton şöyle dedi: "Bu arada, Johnny cumartesi günü altı yaşına giriyor, doğum günü partisi veriyoruz, Howard da gelebilir mi?"

"Harika," dedi Bayan Winning, içinden, gıcır beyaz şortu, lacivert gömleği, özenle paketlenmiş bir hediye, diye geçirerek.

"Sekiz çocuk kadar olacak," dedi Bayan Burton, çocuklarının doğum günü partilerini planlayan annelerin o sevgi dolu, kayıtsız tavrıyla. "Elbette yemeğe de kalırlar – Howard'ı üç buçuk gibi gönder."

"Ne güzel," dedi Bayan Winning. "Howard duyduğunda çok sevinecek."

"Çoğunlukla bahçede oynarlar diye düşündüm," dedi Bayan Burton. "Hava uygun. Sonra da belki içeride birkaç oyun, sonra yemek. Basit bir şeyler – *sen de* bilirsin ya." Duraksadı, parmağını bir kahve kutusunun üstünde gezdirdi. "Ne diyeceğim," dedi, "umarım haddimi aşmıyorumdur ama MacLane'lerin oğlanı çağırmasam senin için sorun olur mu?"

Bayan Winning'in bir an midesi bulandı ve hafif bir tonla konuşmaya başlamadan önce sesini toparlaması gerekti: "*Senin için* sıkıntı olmazsa benim için de olmaz, neden *bana* soruyorsun ki?"

Bayan Burton güldü. "Gelmezse senin için sorun olabileceğini düşündüm de, ondan."

Bayan Winning düşünüyordu. Kötü bir şeyler oldu, nedense insanlar benimle ilgili bir şey bildiklerini düşünüyorlar ama ne olduğunu söylemiyor, hiçbir şey yokmuş gibi davranıyorlar, bu

daha önce hiç başıma gelmemişti, ne de olsa ben Winning'lerle yaşamıyor muyum? "Lütfen," dedi, ses tonuna eski Winning evinin ağırlığını vererek, "neden sorun olacakmış ki?" Fazla mı ciddiye aldım, diye düşünüyordu, boş verip geçmeli miydim?

Bayan Burton utanmıştı, kahveyi rafa koyup diğer rafları dikkatle incelemeye başladı. "Kusura bakma, keşke bir şey demeseydim," dedi.

Bayan Winning bir şeyler daha söylemesi gerektiğini hissetti, tarafını şüpheye yer bırakmayacak bir şekilde belli edecek bir şeyler, öyle ki en azından Bayan Burton bir Winning'le böyle bir üslupla konuşmaya cüret edemesin, bir soruya "Umarım haddimi aşmıyorumdur" gibi bir girizgâhla başlama cesaretini gösteremesin... "Ne de olsa," dedi Bayan Winning dikkatle, kelimeleri tartarak, "neredeyse Billy'nin annesi gibi davranıyor."

Bayan Burton doğru mu duyduğunu anlamak için dönüp Bayan Winning'e baktı, sırıttı ve, "Tanrım, Helen!" dedi.

Bayan Winning omuz silkti, sonra gülümsedi, Bayan Burton da gülümsedi, sonra Bayan Winning, "Çocuğa çok acıyorum ama," dedi.

Bayan Burton, "Çok da tatlı bir şey," dedi.

Bayan Winning tam, "Artık *sürekli* Billy'yle beraber," diyordu ki kafasını kaldırdı ve Bayan MacLane'in koridorun öteki ucundan kendisine baktığını gördü. Onları duyup duymadığını anlamak imkânsızdı. Bayan Winning bir an gözlerini kaçırmadan Bayan MacLane'e baktı, sonra tam da ayarında bir nezaketle, "Günaydın Bayan MacLane. Oğlunuz nasıl?" dedi.

Bayan MacLane, "Günaydın Bayan Winning," diyerek koridoru geçti; Bayan Burton, Bayan Winning'in kolunu yakalayıp güç bela yüzünü saklamaya çalıştı ve iki kadın, Bayan Burton da Bayan Winning de kendilerine hâkim olamayarak kahkahalarla gülmeye başladı.

Bundan kısa bir süre sonra, Winning bahçesinde akçaağaçların altındaki çimler yumuşaklıklarını ve yeşilliklerini korurken, Bayan Winning kır evinin yanından geçtiği sırada Bayan MacLane'in bahçesinin sıcaktan etkilenmeye başladığını gördü. Çiçekler sabah güneşinin altında sönüyor, tazeliklerini ve parlaklıklarını koruyamıyordu; çimler hafiften kahverengileşmeye başlamıştı ve Bayan MacLane'in büyük bir iyimserlikle diktiği güller gözle görülür biçimde kuruyordu. Bay Jones sıcaktan hiç etkilenmiyormuş gibi düzenli bir şekilde çalışmayı sürdürüyordu, bazen yere çömelip elleriyle toprakla uğraşıyor bazen evin kenarında ayakta durup bir kafes yerleştiriyor ya da bir ağacı buduyordu; ama mavi perdeler pencerelerde daima kıpırtısız duruyordu. Bayan MacLane dükkânda Bayan Winning'e hâlâ gülümsüyordu, sonra bir gün kır evinin bahçe kapısında karşılaştılar ve Bayan MacLane bir an duraksadıktan sonra, "Bir dakikalığına içeri gelebilir misin? Vaktin varsa seninle konuşmak istiyordum," dedi.

"Tabii," dedi Bayan Winning kibarca ve Bayan MacLane'in peşi sıra eve doğru ilerledi, kapıya giden patikanın hâlâ çiçeklerle kaplı, zengin bir görüntüsü vardı ama bir şekilde büyüsünü yitirmişti, sanki canlılığı yaz sıcağıyla buharlaşıp gitmişti. O tanıdık salonda Bayan Winning sandalyelerden birine geçip kibarca dik oturdu, o sırada Bayan MacLane her zamanki koltuğuna geçmişti.

Bayan MacLane söze başlamaya niyeti yokmuş gibi göründüğünden, "Davey nasıl?" diye sordu Bayan Winning sonunda.

"Çok iyi," dedi Bayan MacLane, Davey'den her söz edişinde yaptığı gibi gülümseyerek. "Billy'yle arka tarafta."

Bir an sessizlik oldu, sonra Bayan MacLane orta sehpadaki mavi kâseye bakarak, "Sana ne olup bittiğini sormak istemiştim," dedi.

Bayan Winning bu gibi bir soru beklentisiyle kendini kasmıştı, sonunda, "Ne demek istediğini anlayamadım," dediğinde, aynı Winning Anne gibi konuşuyorum, diye düşündü ve bu durumdan tam da *onun* alacağı gibi keyif aldığını fark etti. Kendiyle ilgili ne düşünürse düşünsün şunu eklemeden duramadı: "Bir sorun mu var *ki*?"

"Elbette," dedi Bayan MacLane. Mavi kâseye baktı, sonra usulca, "Buraya ilk taşındığımda herkes çok nazikti, Davey'yle beni sevmiş gibilerdi, bize yardımcı olmak istiyor gibilerdi."

Bu çirkin bir davranış, diye düşünüyordu Bayan Winning, hiçbir zaman insanların seni sevdiğini söylememelisin, görgüsüzlük bu.

"Bahçe de öyle güzelleşiyordu ki," dedi Bayan MacLane çaresizlik içinde. "Şimdiyse bize sadece selam veriyorlar -eskiden çitin üstünden Bayan Burton'a 'Günaydın,' dediğimde yanıma gelirdi ve bahçede laflardık, şimdi sadece 'Günaydın,' deyip eve giriyor- artık bize ne gülümsüyorlar ne bir şey."

Bu feci bir hareket, diye düşündü Bayan Winning, böyle şikâyet etmek çocukluk. Ne ekersen onu biçersin, diye düşündü; gidip Bayan MacLane'in elini tutmak, tekrar iyi insanların arasına dönmesini istemek için karşı konulamaz bir arzu duyuyordu ama sandalyesinde sırtını biraz daha dikleştirmekle yetinip, "Yanılıyor olmalısın. Ben kimseden bir şey duymadım," dedi.

"*Emin* misin?" Bayan MacLane dönüp Bayan Winning'e baktı. "Bay Jones burada çalıştığı için böyle olmadığına emin misin?"

Bayan Winning çenesini biraz daha yukarı kaldırıp, "İnsanlar ne demeye sana Jones yüzünden kaba davransınlar ki?" dedi.

Bayan MacLane onu kapıya kadar geçirdi, ertesi hafta bir gün hep birlikte yüzmeye gitmek, piknik yapmak için hararetli

planlar yaptılar. Bayan Winning aşağı inerken, şu haddini bilmeze bak sen, diye düşündü, suçu siyahlara atmaya çalışıyor.

Yazın sonlarına doğru kötü bir fırtına çıktı ve sıcaklar biraz kırıldı. Fırtına, yoğun rüzgâr ve yağmur şeklinde tüm gece boyunca kasabanın üstünde etkisini gösterdi, ağaçların arasından hiç acımadan geçti, küçük çalılarla çiçekleri zorbaca söktü; kasabanın bir tarafında bir ahır yerle bir oldu, bir başka yerde teller çöktü. Bayan Winning sabah arka kapıyı açtığında Winning bahçesinin akçaağaçların küçük dallarıyla dolu olduğunu, çimlerin neredeyse yamyassı hale geldiğini gördü.

Kayınvalidesi arkasından kapıya geldi. "Büyük bir fırtınaydı," dedi. "Uyandın mı?"

"Bir kere uyanıp çocuklara bakmaya gittim," dedi Bayan Winning. "Herhalde saat üç civarıydı."

"Ben daha geç kalktım," dedi kayınvalidesi. "Ben de çocuklara baktım, ikisi de uyuyordu."

Birlikte eve dönüp kahvaltıyı hazırlamaya başladılar.

O günün ilerleyen saatlerinde Bayan Winning dükkâna gitmek için yola koyuldu; kır evine neredeyse varmıştı ki Bayan MacLane'in ön bahçede durduğunu gördü, Bay Jones yanındaydı, Billy Jones ile Dave'se ön verandanın gölgesinde duruyorlardı. Hepsi de sessizlik içinde Burton'ların ağaçlarından birinden kopan büyük dala bakıyordu; dal, bahçenin ortasında duruyor, çiçek vermek üzere olan çalıların çoğunu eziyor, göz kamaştırıcı bir lale tarhına dönüşecek yeşilliği çiğniyordu. Bayan Winning onları seyretmek için durduğunda Bayan Burton fırtınanın yol açtığı hasarı tartmak için ön verandasına çıktı; Bayan MacLane ona seslendi: "Günaydın Bayan Burton, görünüşe göre sizin ağacınızın bir parçası burada."

"Evet, öyle görünüyor," dedi Bayan Burton ve evine dönüp kapıyı çat diye kapattı.

Bayan Winning, Bayan MacLane'in bir süre sessizce durmasını izledi. Sonra kadın neredeyse ümit dolu bir ifadeyle Bay Jones'a baktı ve ikili uzun süre bakıştı. Ardından Bayan MacLane konuştu; berrak sesi, fırtınanın temizlediği yaz havasında yayıldı: "Sizce pes mi etmeliyim Bay Jones? Bir daha asla bahçe görmek zorunda kalmayacağım şehre mi dönmeliyim?"

Bay Jones ümitsizce başını salladı, Bayan MacLane omuzları çökmüş halde yavaşça gidip ön basamaklara oturdu, Davey de yanına geçti. Bay Jones büyük dalı öfkeyle tutup yerinden oynatmaya çalıştı, omuzları kullanmaya çalıştığı güçle iyice gerilene kadar salladı, çekiştirdi ama dal sadece hafifçe kıpırdadı, ardından bahçeye mıhlanıp olduğu yerde kaldı.

"Boş verin Bay Jones," dedi Bayan MacLane sonunda. "Benden sonra taşınanlar kaldırsın!"

Bay Jones yine de dalı itmeye çalıştı, sonra aniden Davey ayağa kalkıp haykırdı: "Aa, Bayan Winning! Merhaba Bayan Winning!"

Bayan MacLane'le Bay Jones birlikte döndüler, Bayan MacLane el sallayıp, "Merhaba," diye seslendi.

Bayan Winning tek kelime etmeden kafasını çevirdi ve vakur bir tavırla yukarı, eski Winning evine doğru yürümeye koyuldu.

DOROTHY, BÜYÜKANNEM VE DENİZCİLER

Eskiden San Francisco'da yılın belli bir döneminde -yanılmıyorsam martın sonlarına doğru- uzun uzun rüzgârlar eser, bütün şehrin havasına tuz ve temiz deniz kokusu sinerdi. Sonra, rüzgârlar başladıktan bir süre sonra Market Sokağı ve Van Ness ile Kearney'de etrafa baktığınızda donanmayı görürdünüz. Bu elbette bir süre önceydi ama Golden Gate civarında -o zamanlar köprü yoktu- savaş gemileri olurdu. Uçak gemileri ve destroyerler vardı belki, bir denizaltı gördüğümü de hatırlıyorum ama o zamanlar Dot'la benim için hepsi toptan savaş gemisiydi. Sessiz, ciddi bir şekilde gri, suda öylece süzülürlerdi; sokaklar dalgaların temposuyla yürüyen, vitrinlere bakan denizcilerle dolup taşardı.

Donanmanın neden geldiğini bilmiyordum, büyükannem kendinden emin bir tavırla yakıt ikmali için olduğunu söylemişti ama ilk rüzgârların başladığı andan itibaren Dot'la dikkat kesilir, birbirimize iyice sokularak yürür, fısıltıyla konuşurduk. Donanmayla aramızda elli kilometre olmasına rağmen sırtımızı okyanusa dönüp konuştuğumuzda arkamızda, ötemizde bir yerlerde savaş gemilerinin hareketini hissedebilir, gözlerimizi kısıp okyanusa baktığımızda neredeyse elli kilometre öteyi, bir denizcinin suratını görebilirdik.

Mesele denizcilerdi elbette. Annem bize denizcilerin peşinden ne tür kızların koştuğunu anlatmıştı, büyükannem de bize kızların peşinden ne tür denizcilerin koştuğunu. Dot'ın annesine donanmanın geldiğini söylediğimizde bize tüm içtenliğiyle, "Sakın denizcilerin yanına gitmeyin ha," derdi. Bir keresinde, Dot'la ben on iki yaşlarındayken ve donanma gelmişken annem bizi ayağa kaldırıp bir an ciddiyetle süzdü, sonra büyükanneme dönüp, "Genç kızların geceleri tek başına sinemaya gitmesini

tasvip etmiyorum," dedi ve büyükannem, "Saçmalama, yarımadanın bu kadar içine gelmezler, ben denizcileri *tanırım*," diye yanıt verdi.

Zaten Dot'la sinemaya haftada yalnızca bir gece gitmemize izin vardı, o zaman da on yaşındaki kardeşimi yanımızda götürmek zorundaydık. Sinemaya beraberce ilk gidişimizde annem bir bana bir Dot'a, sonra da şüpheyle kızıl kıvırcık saçlı kardeşime bakmış, ağzını açmış, ardından büyükanneme bakıp konuşmaktan vazgeçmişti.

Burlingame'de yaşıyorduk; burası San Francisco'dan bahçelerde palmiyelerin olabileceği kadar uzak ama Dot'la her yıl baharlık paltolarımızı almak için şehre, Emporium'a götürülebileceğimiz kadar yakındı. Dot'ın annesi genelde paltonun parasını Dot'a veriyor, Dot bunu anneme bırakıyordu, sonra annemin komutasında tıpatıp aynı iki palto alıyorduk. Bunun sebebi, Dot'ın annesinin kendini hiçbir zaman San Francisco'ya alışverişe gidecek kadar, özellikle de Dot ve benimle gidecek kadar iyi hissetmemesiydi. Dolayısıyla her yıl, rüzgâr başladıktan ve donanma geldikten bir süre sonra Dot'la ben, o güne özel kalın, ipek külotlu çoraplarımızla ve ellerimizde birer karton el çantasıyla -içinde bir ayna, şans için bir bozuk para ve bir kenara sıkışıp sarkan şifon bir mendil olurdu- annemin arabasının arka koltuğuna kurulur, ön tarafta annem ve büyükannemle San Francisco ile donanmaya doğru yola koyulurduk.

Paltolarımızı her zaman sabah alır, öğle yemeğine Pig'n'Whistle'a giderdik, sonra, Dot'la ben çikolata soslu ve cevizli çikolatalı dondurmamızı bitirirken de büyükannem Oliver Dayımı arar ve onunla teknede buluşmak için sözleşirdi; buradan da donanmaya geçerdik.

Oliver Dayımı yanımıza alma sebebimiz kısmen erkek olması kısmen önceki savaşta bir savaş gemisinde telsiz operatörlüğü yapması kısmen de diğer dayım, Paul Dayımın hâlâ deniz

kuvvetlerinde olması (büyükannem Santa Volita ya da Bonita, belki de Carmelita adında bir savaş gemisinde olduğunu düşünüyordu) ve Oliver Dayımın onu tanıyabilirmiş gibi duran insanlara gerçekten tanıyıp tanımadıklarını sorma konusunda işe yaramasıydı. Bir gemiye çıkar çıkmaz büyükannem, "Baksana, şuradaki adam subaya benziyor, Ollie, çaktırmadan yanına gidip bizim Paul'u tanıyor mu diye sorsana," derdi, bu fikir aklına ilk defa geliyormuş gibi.

Eskiden kendisi de denizci olan Oliver, yanımızda annem ve büyükannem olduğu sürece denizcilerin Dot'la bana bir tehlike arz etmediğini düşünüyordu ama gemilere bayıldığından bizimle gelir, gemiye çıkar çıkmaz da yanımızdan ayrılırdı; biz temiz güvertelerde dikkatli dikkatli yürür, kaygıyla filikaları süzerken Oliver Dayım gri boyayı şefkatle okşar ve telsiz düzeneğini aramaya giderdi.

Oliver Dayımla buluştuğumuzda Dot'la bana birer dondurma alır, tekneye bindikten sonra etraftaki farklı gemilere işaret edip bize adlarını sayardı. Genelde tekneyi süren denizciyle sohbete koyulur, araya er ya da geç, "Ben de 1917'de denize açılmıştım," lafını sıkıştırırdı, denizci de saygıyla başını sallardı. Tekneden inip savaş gemisinin merdiveninden çıkma vakti geldiğinde annem Dot ile benim kulağıma, "Eteğinizi tutun, açılmasın," diye fısıldardı; Dot'la gemiye çıkarken bir elimizle merdivene tutunur diğeriyle öne sardığımız eteğimizi sımsıkı tutardık. Büyükannem savaş gemisine her zaman önümüzden çıkar, annem ile Oliver Dayım da arkamızdan gelirdi. Güverteye çıktığımızda annem birimizi, büyükannem ötekimizi kolumuzdan tutardı ve gemide bize açık olan her yeri gezerdik; sadece en alt katlar hariç, büyükannem oralardan korkardı. Büyük bir ciddiyetle kamaralara, büyükannemin kıç taraf dediği güvertelere, iskele tarafında dediği ışıklara (büyükanneme göre yan tarafların ikisi de iskele tarafıydı, direk her zaman kutupyıldızını gösterdiğinden sancak tarafının yukarısı olduğunu sanıyordu)

bakardık. Genelde bir top görürdük -bütün silahlar toptu- ve Oliver Dayım, kuşkusuz zararsız bir şaka yapma amacıyla büyükannemi topların her zaman dolu tutulduğuna temin ederdi.

Savaş gemileri her zaman gezginlerle dolu olurdu, Oliver Dayım da çocuklarla genç adamlardan oluşan küçük bir grubu etrafında toplayıp telsiz sisteminin nasıl çalıştığını anlatmaktan büyük keyif alırdı. 1917'de telsiz operatörlüğü yaptığını söylediğinde gruptan biri mutlaka, "Hiç SOS gönderdin mi?" diye sorar, Oliver Dayım ağır ağır başını yukarı aşağı sallayarak, "Evet ama hâlâ ayaktayım," derdi.

Bir keresinde, Oliver Dayım 1917'yi anlatır ve annem, büyükannem ile Dot korkuluktan okyanusa bakarken anneminkine benzeyen bir elbise gördüm ve sahibini gemide uzunca bir süre takip ettim, sonunda kadın arkasını dönünce annem olmadığını anladım ama artık kaybolmuştum bile. Büyükannemin bana söylediğini, panik yapmadığım sürece her zaman güvende olduğumu hatırlayarak kıpırdamadan durdum ve etrafa bakındım, sonunda gözüme üniformasında bir sürü kordon olan uzun boylu bir adamı kestirdim. Bu kesin yüzbaşıdır, diye düşündüm, kuşkusuz benimle ilgilenir. Çok kibar bir adamdı. Ona kaybolduğumu, annemin, büyükannemin, arkadaşım Dot'ın ve Oliver Dayımın muhtemelen ileride bir yerlerde olduğunu ama tek başıma dönmeye korktuğumu anlattım. Bana onları bulmamda yardımcı olacağımı söyledi ve koluma girip beni gemide yürütmeye başladı. Kısa bir süre sonra annem ve büyükannemle karşılaştık, telaşla beni arıyorlardı, Dot da peşlerinden elinden geldiğince hızlı yürümeye çalışıyordu. Büyükannem beni görünce koştu, kolumdan tutup çekerek beni adamdan uzaklaştırdı ve sarsmaya başladı. "Ödümüzü patlattın," dedi.

"Kaybolmuştu, o kadar," dedi yüzbaşı.

"Neyse ki vaktinde bulduk," dedi büyükannem, beni anneme geri götürerek.

Yüzbaşı eğilerek selam verdi ve uzaklaştı, annem beni öteki kolumdan tutup sarstı. "Hiç utanman yok mu senin?" dedi. Dot bana ciddi ciddi bakıyordu.

"Ama yüzbaşıydı..." diye konuşmaya başladım.

"Yüzbaşıyım *demiş* olabilir," dedi büyükannem, "ama aslında piyadeydi."

"Piyade mi!" dedi annem, bizi geri götürecek tekne gelmiş mi diye kenardan aşağı bakarak. "Oliver'ı çağır, göreceğimizi gördüğümüzü söyle," dedi büyükanneme.

O akşam yaşananlar yüzünden bu, donanmayı görmemize izin verilen son yıl oldu. Oliver Dayıyı her zamanki gibi evine bıraktık, sonra annem ile büyükannem Dot ile beni akşam yemeği için Atlıkarınca'ya götürdü. Her zaman donanmadan sonra San Francisco'da akşam yemeği yer, sonra sinemaya gider, Burlingame'e gece geç dönerdik. Akşam yemeğini hep Atlıkarınca'da yerdik, burada yemekler dönen bir bandın üstünde gelirdi ve tabakları önünüzden geçerken kapardınız. Buraya Dot'la ben çok sevdiğimiz için geliyorduk ve burası savaş gemilerinden sonra San Francisco'daki en tehlikeli yerdi; çünkü alıp da bitiremediğiniz her tabak için on beş sent ödemeniz gerekiyordu ve Dot'la benim bu hataları harçlığımızdan karşılamamız bekleniyordu. Bu son gece Dot'la kırk beş sent kaybettik, esasen Dot'ın hindistancevizi dolu olduğunu bilmediği kahveli-kremalı bir tatlı yüzünden. Dot'la seçtiğimiz film doluydu, üstelik dışarıdaki yer göstericinin daha birçok koltuk olduğunu söylemesine rağmen. Annem paramızı geri almak için sırada beklemeyi reddetti, böylece büyükannem içeri girip yer açılır ümidiyle beklememiz gerektiğini söyledi. İki koltuk boşalır boşalmaz büyükannem Dot'la beni onlara ittirdi ve oturduk. Film başlayalı epey olmuştu ki Dot'ın yanındaki iki koltuk boşaldı; büyükannemle annemi bulmaya çalışıyorduk ki Dot aniden etrafa bakınıp kolumu tuttu. "Baksana," dedi inleye-

rek, iki denizci bizim sırada boş koltuklara doğru ilerliyordu. Tam annemle büyükannem sıranın öteki ucuna vardıklarında koltuklara ulaştılar, büyükannem yüksek sesle, "O kızları rahat bırakın," demişti ki birkaç sıra ötede iki koltuk açıldı ve gidip oraya oturmak zorunda kaldılar.

Dot koltuğunda iyice yanıma kayıp koluma tutundu.

"N'apıyorlar?" diye fısıldadım.

"Öylece oturuyorlar," dedi Dot. "Sence ne yapmalıyım?"

Çaktırmadan Dot'ın üstünden eğilip adamlara baktım. "Görmezden gel," dedim. "Belki kalkıp giderler."

"Sana göre hava hoş tabii," dedi Dot dramatik tavırlarla, "*senin* yanında oturmuyorlar ya."

"Ben de *senin* yanındayım," diye mantık yürüttüm, "bu da oldukça yakın sayılır."

"Şimdi n'apıyorlar?" diye sordu Dot.

Yine öne eğildim. "Filmi seyrediyorlar," dedim.

"Dayanamayacağım," dedi Dot. "Eve gitmek istiyorum."

Bir anda ikimiz de panikledik, neyse ki annemle büyükannem aradan koşa koşa çıktığımızı gördü de bizi dışarıda yakaladılar.

"Ne dediler?" diye sordu büyükannem. "Yer göstericiye söyleyeceğim."

Annem, Dot sakinleşip konuşursa bizi yandaki çayevine götürüp ikimize de birer sıcak çikolata alacağını söyledi. Çayevine girip oturduğumuzda annemle büyükanneme artık iyi olduğumuzu ve sıcak çikolata yerine çikolatalı ve krem şantili dondurma yiyeceğimizi söyledik. Dot biraz neşelenmeye bile başlamıştı ki çayevinin kapısı açıldı ve içeri iki denizci girdi. Dot bir anda büyükannemin sandalyesinin arkasına sıçradı; büyükannemin koluna yapışmış, kendini olabildiğinde küçültmeye çalışıyordu. "Beni yakalamalarına izin vermeyin," diye ağladı.

"Bizi takip etmişler," dedi annem sinirle.

Büyükannem Dot'a sarıldı. "Zavallım," dedi. "Bizimle güvendesin."

Dot'ın o gece bizde kalması gerekti. Kardeşimi Dot'ın annesine yollayıp ona Dot'ın benimle kaldığını ve etekli, gri, tüvit bir palto aldığını ilettik; içi astarlı, son derece kullanışlı bir paltoydu bu. Dot'ı bütün yıl götürdü.

III

Shaws'lu Tho. Stuart'ın, Hâkimler tarafından Cadılık suçlamasına ilişkin sorgulanan dul karısı *Margaret Jackson* İtiraflarında... İtirafçı, kırk yıl önce sırtında odunlarla Pollockshaw-croft'ta olduğunu, siyah Adamın ona yanaştığını, kendini siyah Adama teslim ettiğini, tepeden tırnağa onun olduğunu beyan eder ve bunun Vaftizinden feragat ettikten sonra vuku bulduğunu, Ruhun ona *Locas* adını verdiğini söyler. *Ocak* ayının ya 3'ünde ya da 4'ünde, o civarlarda gece uyandığını, yanında bir Adam bulduğunu, onu Kocası sandığını, oysa Kocasının yirmi yıl kadar önce öldüğünü ve bu adamın anında yok olduğunu, yok olan bu adamın Şeytan olduğunu bildirir.

Joseph Glanvil: *Sadducismus Triumphatus*

SOHBET

Doktorun becerikli ve saygın bir hali vardı. Bayan Arnold adamın görünümü karşısında kendini az da olsa rahatlamış hissetti, sinirleri biraz yatıştı. Sigarasını tuttuğu ateşe yaklaştırırken elinin titrediğini fark ettiğini biliyordu, özür dilercesine gülümsedi ama doktor ona ciddiyetle baktı.

"Sinirleriniz bozuk gibi," dedi aynı ciddiyetle.

"Sinirlerim çok bozuk," dedi Bayan Arnold. Mantıklı bir biçimde, tane tane konuşmaya çalışıyordu. "Aile doktorumuz Doktor Murphy'nin yerine size gelmemin sebeplerinden biri de bu."

Doktor hafifçe iç çekti. "Eşim," diye devam etti Bayan Arnold. "Kaygılandığımı bilsin istemiyorum, Doktor Murphy de muhtemelen ona söyleme ihtiyacı hissederdi." Doktor başını salladı, bu hareketle hiçbir fikir beyan etmediği Bayan Arnold'ın dikkatinden kaçmadı.

"Sorun nedir?"

Bayan Arnold derin bir nefes aldı. "Doktor," dedi, "insan delirip delirmediğini nasıl anlar?"

Doktor kafasını kaldırdı.

"Amma da saçmaladım ha," dedi Bayan Arnold. "Böyle ifade etmek istememiştim. Zaten açıklaması güç bir durum, dramatikleşmeye gerek yok."

"Delilik düşündüğünüzden daha karmaşıktır," dedi doktor.

"Karmaşık olduğunu *biliyorum*," dedi Bayan Arnold. "Kesin olarak *tek bildiğim* bu. Kastettiğim şeylerden biri de delilik."

"Anlayamadım?"

"Sorunum bu doktor." Bayan Arnold arkasına yaslandı, eldivenlerini el çantasının altından alıp özenle üstüne koydu. Sonra tekrar alıp el çantasının altına yerleştirdi.

"Dilerseniz baştan anlatın," dedi doktor.

Bayan Arnold iç geçirdi. "Başka herkes anlıyormuş gibi görünüyor," dedi. "Tek anlamayan benim. Bakın." Öne eğilip konuşurken tek eliyle hareketler yapıyordu. "İnsanların nasıl yaşadığını anlamıyorum. Eskiden her şey öyle basitti ki. Ben küçük bir kızken içinde başka bir sürü insanın da yaşadığı bir dünyada yaşıyordum, herkes birlikte yaşıyordu ve her şey tıkırında gidiyordu." Doktora baktı. Doktor yine kaşlarını çatmıştı; Bayan Arnold konuşmaya devam etti, sesini hafifçe yükseltmişti. "Bakın. Dün sabah eşim bürosuna giderken yolda gazete almak için durdu. Her zaman *Times*'ı alır ve her zaman aynı bayiden alır, dün bayide *Times* kalmamıştı ve akşam eve yemeğe geldiğinde balığın yandığını, tatlının fazla tatlı olduğunu söyledi, sonra bütün gece oturup kendi kendine konuştu."

"Başka bir bayiye uğrayabilirdi," dedi doktor. "Çoğunlukla şehir merkezindeki bayilere gazeteler buradakilerden daha geç gidiyor."

"Hayır," dedi Bayan Arnold yavaş yavaş ve kelimenin üzerine basa basa. "En iyisi baştan başlayayım. Ben küçük bir kızken..." dedi. Sonra durdu. "Bakın," dedi, "eskiden psikosomatik ilaç gibi kelimeler var mıydı? Ya da uluslararası karteller? Ya da bürokratik merkezileştirme?"

"Yani," diye söze başladı doktor.

"Bunların *anlamı* ne?" diye ısrar etti Bayan Arnold.

"Uluslararası kriz dönemlerinde," dedi doktor şefkatle, "örneğin kültürel düzeneklerin hızla dağıldığını gördüğünüzde..."

"Uluslararası kriz," dedi Bayan Arnold. "Düzenek." Sessizce ağlamaya başladı. "Adamın ona bir *Times* saklamak *zorunda* olduğunu söyledi," dedi isterik bir şekilde, mendil arayışıyla ce-

bini karıştırarak, "sonra yerel düzeyde toplumsal planlamadan, net ek vergi gelirinden, jeopolitik kavramlardan ve deflasyonal enflasyondan bahsetmeye başladı."

"Bayan Arnold," dedi doktor, masanın etrafından dolaşarak, "bu şekilde hiçbir şeyi çözemeyiz."

"Nasıl çözeceğiz peki?" dedi Bayan Arnold. "Benden başka herkes delirdi mi?"

"Bayan Arnold," dedi doktor sertçe, "lütfen kendinize gelin. Günümüzdeki gibi yönünü şaşırmış bir dünyada, gerçeklik karşısında yabancılaşma sık sık..."

"Yönünü şaşırmış dünya," dedi Bayan Arnold. Ayağa kalktı. "Yabancılaşma," dedi. "Gerçeklik." Doktor onu durduramadan gidip kapıyı açtı. "Gerçeklik," dedi ve çıktı.

ELIZABETH

Alarm çalmadan hemen önce sıcak, güneşli bir bahçede yatıyordu ve dört bir yanını göz alabildiğince uzanan yeşil çayırlar sarmıştı. Saatin zili sinir bozucuydu, ilgilenmesi gereken bir uyarı; yakıcı güneşin altında huzursuzca kıpırdandı ve uyanık olduğunu anladı. Gözlerini açtığında yağmur yağıyordu, gri gökyüzüne karşı duran beyaz pencereyi gördü ve dönüp yüzünü yeşil çimlere gömmeye çalıştı ama sabah olmuştu, alışkanlık onu yataktan kaldırıp yağmurlu, sıkıcı güne çekiyordu.

Saat kesinlikle sekizi geçiyordu. Hem saat öyle diyordu hem kalorifer çatırdamaya başlamıştı hem de iki kat aşağıdaki sokakta hareket eden, işe giden insanların nahoş sabah gürültülerini duyabiliyordu. Ayaklarını istemeye istemeye battaniyenin altından çıkarıp yere bastı ve hızla doğrularak yatağın kenarına oturdu. Kalkıp sabahlığını giydiğinde gün her zamanki rutinine oturmuştu bile; her sabah çalan alarma karşı o ilk, istemsiz başkaldırıdan sonra her seferinde durulup duş, makyaj, giyinme ve kahvaltıdan oluşan programa geçiyor, böylece güne başlayıp sabaha kayıyor ve yeşil çimler ile yakıcı güneşi unutup akşam yemeği ile geceyi beklemeye koyulabiliyordu.

Dışarıda yağmur yağdığı ve o gün sıradan bir gün olduğu için eline ilk geçen şeyleri giydi; fazla zayıfladığı için üstünde artık bol ve biçimsiz durduğunu bildiği gri bir tüvit takım ile içinde hiçbir zaman rahat etmediği mavi bir bluz. Kendi yüzünü makyaj sırasında uzun ve ayrıntılı bir biçimde incelemekten hoşlanmayacak kadar iyi biliyordu; öğleden sonra dört sularında solgun, zayıf yanakları kızarıp şişecek, saçlarıyla gözlerinin koyuluğuna karşı fazlaca mora çalan ruju da mavi bluzuna rağmen pembeleşecekti ama bu sabah, aynasının önünde durduğu hemen her sabah olduğu gibi, keşke sarışın olsaydım, diye dü-

şündü; bunun sebebinin saçlarına düşmeye başlayan ak teller olduğunu asla anlamıyordu.

Tek göz dairesinde, kendine güvenden ziyade alışkanlıktan gelen emin adımlarla hızlıca yürüdü, bu evde geçen dört yıldan sonra aldığı tüm şekilleri gayet iyi biliyordu; saklanmaya ihtiyaç duyduğunda nasıl yalandan sıcak ve şefkatli görünebildiğini, gece aniden uyandığında nasıl üstüne üstüne geldiğini, bu gibi sabahlarda nasıl can sıkıcı bir şekilde dağınık ve perişan durduğunu, bir an önce uykuya geri dönebilmek için onu dışarıya kovalamaya çalıştığını biliyordu. Bir gece önce okuduğu kitap komodinde ters duruyordu, yanındaki küllük tıka basa doluydu; dün çıkardığı giysiler bir sandalyenin arkasına atılmıştı ve bu sabah temizlemeye verileceklerdi.

Paltosunu giyip şapkasını taktı, örtüyü buruş buruş çarşafın üstüne çekivererek yatağı hızla kapattı, temizlemeye verilecek giysileri de dolabın dibine tıkıştırıp, bu gece toz alır, ortalığı toplarım, belki banyoyu da temizlerim, diye düşündü, eve gelince sıcak bir banyo yapar, saçımı yıkar ve tırnaklarımı törpülerim; dairenin kapısını kilitleyip merdivenden inmeye başladığında, belki bu akşam dükkâna uğrayıp koltuk örtüleriyle perdeler için canlı renklerde kumaşlar alırım, diye geçirdi içinden. Akşamları dikebilirim, böylece sabahları uyandığımda ev bu kadar iç karartıcı görünmez; sarı, sarı tabaklar alıp duvara dizebilirim. Binanın kapısında dururken, *Mademoiselle* dergisindeki falan gibi, diye düşündü alaycı bir şekilde, cevval genç işkadınının tek odalı evi. Cevval genç işadamlarını ağırlamaya müsait. Keşke katlanınca bir tarafı kitaplık diğer tarafı çalışma masası olan, açılınca da on iki kişilik yemek masasına dönüşen bir şeyim olsaydı.

Kapının tam iç tarafında durmuş, eldivenlerini takar, yağmurun bu birkaç saniye içinde durmasını ümit ederken merdivenin yanındaki kapı açıldı ve bir kadın, "Kim var orada?" dedi.

"Miss Style," dedi kadın. "Siz misiniz Bayan Anderson?"

Kapı ardına kadar açıldı ve yaşlı kadın kafasını dışarı çıkardı. "Senin hemen üstündeki çocuk sandım seni," dedi. "Onu yakalamaya çalışıyorum, kayaklarını kapısının dışında bırakıyor. Neredeyse bacağımı kıracaktım."

"Ben de dışarı çıkmamak için oyalanıyordum. Öyle kötü bir hava var ki."

Yaşlı kadın odasından çıkıp binanın kapısına gitti. Kapının perdesini çekip dışarı baktı ve kollarıyla kendini sardı. Üstünde kirli bir önlük vardı, onu görünce gri tüvit takımı bir anda Miss Style'a temiz ve sıcak geldi.

"O çocuğu iki gündür yakalamaya çalışıyorum," dedi yaşlı kadın. "Öyle sinsice girip çıkıyor ki." Yan yan Miss Style'a bakıp kıkırdadı. "Geçen gece neredeyse senin şu herifi yakalıyordum," dedi. "O da merdivenden sessiz sessiz iniyor. Kim olduğunu son anda gördüm," diyerek yine kikirdedi. "Galiba bütün erkekler merdivenden sessizce iniyor. Hepsi de bir şeylerden korkuyor."

"Eh, madem kaçışı yok, ben artık çıkayım," dedi Miss Style. Yine de kapının önünde bir an durdu ve güne, yağmura, insanlara karışmadan önce duraksadı. Oturduğu sokak sakin sayılırdı, günün ilerleyen saatlerinde dışarıda çocuklar birbirine bağırıyor, hava güzel olduğunda da bir laternacı geliyordu; ama bugün yağmurun altında her şey pis görünüyordu. Zarif, ince ayakları olduğundan kauçuk ayakkabı giymekten nefret ediyordu, böyle günlerde yavaş yavaş yürüyor, su birikintilerine basmamaya özen gösteriyordu.

Saat oldukça geçti, köşedeki büfede sadece birkaç kişi kalmıştı. Bir tabureye oturdu, gecikmiş olduğu gerçeğiyle barıştı ve garsonun portakal suyunu getirmesini sabırla bekledi. "Merhaba Tommy," dedi kasvetle.

"Günaydın Miss Style," dedi Tommy. "Ne kötü bir hava."

"Hem de nasıl," dedi. "Dışarı çıkılacak gibi değil."

"Bu sabah işe geldim," dedi Tommy. "Ama evde, yatakta kalmak için neler vermezdim. Yağmuru yasaklamak lazım."

Tommy ufak tefek, çirkin, cingöz görünümlü bir adamdı; Miss Style ona bakarken, sabahları kalkıp işe gitmek zorunda, tıpkı benim gibi, tıpkı dünyadaki diğer herkes gibi, yağmur da milyonlarca usandırıcı şeyin, kalkıp işe gitmenin rutinini bölen şeylerden biri yalnızca, diye düşündü.

"Kar sorun değil," diyordu Tommy, "sıcaktan da rahatsız olmuyorum ama yağmurdan gerçekten nefret ediyorum."

Biri ona seslenince birden döndü ve sekerek tezgâhın öteki ucuna gidip abartılı jestlerle müşterisinin önünde durdu. "Ne kötü bir hava değil mi?" dedi. "Keşke Florida'da olsaydım."

Miss Style portakal suyunu içerken rüyasını hatırladı. Rüyasındaki çiçeklerle sıcaklık tüm canlılığıyla aklına geldi, sonra dışarıda şakır şakır yağan soğuk yağmurun altında yitip gitti.

Tommy kahve ve kızarmış ekmekle döndü. "Sabahleyin kahve içince insan güne daha iyi başlıyor," dedi.

"Teşekkürler Tommy," dedi Miss Style kuru kuru. "Oyunun nasıl gidiyor bu arada?"

Tommy hevesle başını kaldırdı. "Ya," dedi, "sana söyleyecektim unuttum, bitti. Sonunda tamamen bitti, dün değil evvelsi gün de gönderdim."

Ne tuhaf, diye düşündü, büfede bir garson, sabahları kalkıyor, yemek yiyor, sokakta yürüyor ve bir oyun yazıyor, sanki gerçekmiş gibi, biz geri kalanlar gibi, benim gibi. "Ne güzel," dedi.

"Bir tanıdığımın söylediği bir ajansa yolladım, bildiği en iyi ajans olduğunu söyledi."

"Tommy," dedi, "neden doğrudan bana vermedin?"

Tommy güldü, kafasını eğip ona uzatmakta olduğu şekerliğe baktı. "Şey," dedi, "arkadaşım sizin benimki gibi şeyler iste-

mediğinizi söyledi, böyle, şehir dışından falan insanlar, yazdıklarının iyi olup olmadığını bilmeyen insanlar aradığınızı söyledi. Anlayacağınız," diye devam etti kaygıyla, "ben dergilerdeki o ilanlara inanan tiplerden değilim."

"Anladım," dedi.

Tommy tezgâhın üstünden ona doğru eğildi. "Kızma," dedi. "Ne demek istediğimi anladın, sen sektörü benden iyi biliyorsun."

"Kızmadım," dedi kadın. Tommy'nin tekrar telaşla uzaklaşmasını seyretti ve, hemen Robbie'ye söylemem lazım, diye düşündü. Garson bozuntusunun onu beş para etmez bir herif olarak gördüğünü ona söylemem lazım.

"Baksana," dedi Tommy, tezgâhın ortasından, "sence ne kadar beklerim? Bu ajansların oyunumu okuması ne kadar sürer?"

"Belki birkaç hafta," dedi. "Belki biraz daha uzun."

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi. "Biraz daha kahve ister misin?"

"Hayır, teşekkürler," dedi. Taburesinden aşağı kayıp hesabı ödemek için dükkânın öteki ucuna gitti. O oyunu muhtemelen alacaklar, diye düşünüyordu, benim de yemek yemeğe sokağın karşısındaki hamburgerciye gitmem gerekecek.

Tekrar yağmura çıktı ve otobüsünün sokağın karşısında durmak üzere olduğunu gördü. Koşmaya başladı, kırmızı ışıkta geçti ve otobüse binmekte olan kalabalığa daldı. Tommy ile Tommy'nin oyunu yüzünden duyduğu gazapla kendini insanların üstüne atınca bir kadın dönüp, "Siz kimi ittiğinizi sanıyorsunuz acaba?" dedi. Hınçla kadının kaburgalarına dirsek atıp otobüse ondan önce bindi. Parasını atıp son boş koltuğa geçti ve kadının arkasından söylendiğini duydu. "İnsanları itip kakabileceklerini sanıyorlar, kendilerini bir halt sanıyorlar." Kadının kimden bahsettiğini anlayan var mı diye etrafa bakındı; yanında, pencere kenarında oturan adam sabahın erken saatlerin-

de otobüste yolculuk edenlere has o daimi bitkinlikle doğruca önüne bakıyordu; öndeki koltuklarda oturan iki kız dışarıdan geçen bir adamı izliyordu; koridorda yanında oturan kadın da ayakta durmuş, onun hakkında konuşuyordu. "Bir tek kendi işleri önemli sanıyorlar. Önlerine geleni itip kakabileceklerini sanıyorlar." Otobüste kadını dinleyen kimse yoktu: Herkes ıslak, rahatsız ve sıkışık haldeydi ama kadın tekdüze bir tonla konuşmayı sürdürüyordu: "Otobüse bir tek kendilerinin binme hakkı var sanıyorlar."

Otobüse yığılan kalabalık kadını koridorda arkaya itene dek adamın yanından camdan dışarı baktı. İneceği durağa vardığında bir an kalabalığı ittirerek çıkmaya çekindi, kapıya vardığında kadının orada durduğunu gördü, suratını hafızasına kazımak istercesine dik dik bakıyordu ona. "Kız kurusu, n'olcak," dedi kadın yüksek sesle, otobüste yanında duranlar gülüştü.

Miss Style yüzüne küçümseme yüklü bir ifade yerleştirip dikkatle kaldırıma indi, otobüs uzaklaşırken kafasını kaldırınca kadının hâlâ pencereden onu seyretmekte olduğunu gördü. Yağmurda, ofisinin olduğu eski binaya yürüdü; o kadın bu sabah çatacak insan arıyordu, keşke bir yanıt verseydim diye düşündü.

"Günaydın Miss Style," dedi asansör görevlisi.

"Günaydın," dedi Miss Style. Demir kapılı asansöre binip sırtını duvara yasladı.

"Hava berbat," dedi görevli. Bir dakika bekledikten sonra kapıyı kapattı. "Dışarı çıkılacak gibi değil," dedi.

"Kesinlikle," dedi Miss Style. Keşke otobüsteki kadına cevap verseydim, diye düşünüyordu. Yanına kâr kalmamalıydı, güne böyle tatsız bir olayla başlamamalıydım, ona yanıtı yapıştırsaydım tatmin olur, kendimi iyi hissederdim. Güne iyi başlamış olurdum.

"İşte geldik," dedi görevli. "Artık uzun süre tekrar dışarı çıkmanız gerekmeyecek."

"Neyse ki," dedi. Asansörden inip koridorda ofisine yürüdü. İçeride ışık yanıyor, *ROBERT SHAX, Edebiyat Ajansı* yazısının kapıda dikkat çekmesine neden oluyordu. Neredeyse sevimli görünüyor, diye düşündü, Robbie erken gelmiş olmalı.

Yaklaşık on bir yıldır Robert Shax için çalışıyordu. New York'a yirmi yaşındayken Noel'de gelmişti; çantasına iki eliyle sıkı sıkı sarınan, metrodan korkan, azimli denebilecek, eli yüzü düzgün, saçı derli toplu bu kara kuru genç kız bir iş ilanı yanıtlamış ve daha kendine kalacak yer bulmadan Robert Shax'le tanışmıştı. Beklenmedik bir anda insanın karşısına çıkan ilanlardandı bu, bir edebiyat ajansına asistan aranıyordu ve insanlara çekine çekine yol soran Elizabeth Style'a işe alınmasının işin değersiz olduğu anlamına geldiğini söyleyecek kimse yoktu. Ajans, Robert Shax'le zayıf, zeki bir adamdan oluşuyordu; bu diğer adam Elizabeth'ten öyle çok nefret ediyordu ki kadın iki yıl sonra Robert Shax'i kendi ajansını kurmaya ikna etmişti. Kapıda ve çeklerin hepsinde Robert Shax'in adı geçiyordu; Elizabeth Style'sa odasında saklanıyor, mektupları yazıyor, evrakları düzenliyor, ara sıra da Robert Shax'in sergilemek için tutmasına izin verdiği belgelere bakmak üzere onun odasına geçiyordu.

Son sekiz yılda bu ofisi büyümekte olan bir şirketin ciddi ortamına, şirket sahiplerinin ancak yazarların ihtiyaçlarını karşılayacak kadar güzelleştirebildiği sefil bir yere benzetmek için çok uğraşmışlardı. Kapı daracık, küçücük bir bekleme odasına açılıyordu, kahverengi muşamba zeminli oda önceki yıl ten rengine boyanmıştı, içeride iki ucuz, kahverengi krom sandalye ile duvarda, küçük bir masanın üstünde bir çiçek vazosunun çerçeveli resmi vardı; masayı haftanın beş günü öğleden sonraları Miss Wilson adında, telefonları burnunu çeke çeke yanıtlayan

soluk tenli bir kız kullanıyordu. Miss Wilson'ın masasının ardında iki kapı vardı ki bunlar, Robert Shax'in umduğu gibi bina boyunca uzanan sayısız ofis yanılsamasını yaratmıyordu; soldaki kapıda, "Robert Shax," sağdaki kapıda da, "Elizabeth Style" yazıyor, buzlu camın ötesinde her iki ofisin dar penceresinin şekli belli belirsiz seçilebiliyordu; kapı ile duvarlara fazla yakın duran pencereler iki ofisin toplamda bekleme odasından daha geniş olmadığını belli ediyor ve Bay Shax ile Miss Style'a mahremiyet sağlayan tek şeyin duvara benzeyecek şekilde boyanmış tahta bir bölme olduğu gerçeğine göz korkutucu şekilde işaret ediyordu.

Elizabeth Style sabahları içeri girerken ofisi güzelleştirecek bir şeyler hâlâ yapılabilirmiş, ofis hâlâ bir şekilde saygın gösterilebilirmiş gibi hissederdi; belki panjurlar, tahta kaplamalar ya da kullanışlı görünen bir kitaplıkla, raflarda bir dizi klasik eser ve haklarını yayıncılara Robert Shax'in sattığı varsayılacak yeni kitaplarla. Hatta üstünde pahalı dergilerin duracağı bir sehpa. Miss Wilson bir radyo istemişti ama Robert Shax'in hayalinde halıfleks kaplı, masaların yerde sağlam durduğu ve bir bölük sekreterin olduğu pahalı bir ofis vardı.

Bu sabah ofis her zamankinden daha neşeli görünüyordu, muhtemelen dışarıda hâlâ yağmur yağdığı ya da belki ışıklar ve kalorifer çoktan yandığı için. Elizabeth Style gidip odasının kapısını açtı ve "Günaydın Robbie," dedi, ofiste başka kimse olmadığı için tahta panel duvarmış gibi davranmalarına gerek yoktu.

"Günaydın Liz," dedi Robbie, sonra, "Yanıma bir gelebilir misin?" diye ekledi.

"Üstümü çıkarıp geliyorum," dedi Elizabeth. Ofisin bir köşesinde paltosunu astığı küçücük bir dolap vardı, dolaba erişebilmek için masasının arkasından sıkışarak geçmesi gerekiyordu. Masasına bakınca postanın geldiğini gördü; dört-beş mektup, bir de kuşkusuz içinde dosya olan kalın bir zarf. Özel ilgi

gerektiren bir şey var mı diye bakmak için mektupları masaya yaydı, sonra çıkıp Robbie'nin odasının kapısını açtı.

Robbie, işine yoğun bir şekilde odaklandığını ima eden bir tavırla masasının üstüne eğilmişti; kafasının hafif kelleşmeye başlayan tepesi kadına dönüktü, geniş yuvarlak omuzları pencerenin alt kısmını tamamen kapatıyordu. Ofisi Elizabeth'inkiyle tıpatıp aynı sayılırdı; içeride küçük bir dosya dolabı ile şirketin temsil ettiği, başarılı sayılabilecek sayılı yazarlardan birinin imzalı fotoğrafı vardı. Fotoğraf, "Bob'a, derin şükranlarımla, Jim," diye imzalanmıştı ve Robert Shax hevesli yazarlarla ofisinde görüştüğünde bunu bir mutlu son örneği olarak kullanmaktan hoşlanırdı. Elizabeth kapıyı kapattığında, masanın yanında duran eğimli misafir sandalyesinden sadece bir adım uzaktaydı; sandalyeye oturup ayaklarını öne uzattı.

"Bu sabah yolda sırılsıklam oldum," dedi.

"Korkunç bir hava," dedi Robbie kafasını kaldırmadan. Elizabeth'le baş başayken sesine normalde yüklediği içten tınıyı bir kenara bırakır, yüzündeki yorgunluk ve kaygıyı gizlemezdi. O gün iyi gri takımını giymişti, daha sonra, yanında başkaları varken bir golfçü gibi görünecekti, rostosunu az pişmiş seven ve güzel kızlardan hoşlanan bir adam gibi. Kafasını kaldırıp ona baktı. "Liz," dedi, "şu lanet olası papaz yine şehre gelmiş."

"Neden bu kadar kaygılı göründüğün anlaşıldı," dedi Elizabeth. Ona yakınmaya hazırlanmıştı, otobüsteki kadından bahsetmeye, dik oturup kendine çeki düzen vermesini söylemeye ama artık diyecek bir şey yoktu. "Zavallı Robbie'cik," dedi.

"Bir not bırakmış," dedi Robbie. "Bu sabah yanına gitmem lazım. Yine şu lanet olası pansiyonda."

"Ne diyeceksin?"

Robbie ayağa kalkıp pencereye döndü. Koltuktan kalkınca tam gardırobun camına ya da dosya dolabına erişmek için dönebilecek kadar yeri vardı, Elizabeth daha keyifli bir günde ona

kilolarıyla ilgili dostça takılabilirdi. "Ne diyeceğime dair hiçbir fikrim yok," dedi Robbie. "Bir şeyler vaat ederim."

Öyle yapacağını biliyorum, diye düşündü Elizabeth. Zihninde Robbie'nin sıkıştırıldığı köşeden kaçmak için yapacağı o tanıdık manevralar canlandı: Yaşlı adamla hızlı hızlı tokalaştığını, ona "efendim" diye hitap ettiğini, dik durup yaşlı adamın şiirleri için "güzel, efendim, gerçekten harikulâde" dediğini, sırf kaçabilmek için aklına geleni çılgınca vaat ettiğini görebiliyordu. "Başını belaya sokup döneceksin," dedi usulca.

Robbie aniden neşeyle güldü. "Ama en azından bizi bir süre rahat bırakır."

"Onu arasan daha iyi. Mektup yaz," dedi Elizabeth.

"Neden?" Elizabeth, başını belaya sokup dönme, sorumsuzca, onun deyimiyle ihtiyatsız davranma fikrinin hoşuna gittiğini görebiliyordu; ihtiyatsız ve kendince yürekli olmak adına papazın ta şehrin kuzeyindeki pansiyonuna kadar metroyla gidecek, havalı bir giriş yapmak için iki sokak ötede taksiye binecek ve usandırıcı bir saat boyunca oturup yaşlı adamla konuşacaktı.

Moral ver, diye düşündü Elizabeth. Gitmesi gereken o, ben değilim. "Aslında şirketi sana emanet etmemeli," dedi. "Fazla şapşalsın."

Robbie tekrar güldü ve Elizabeth'in kafasını okşamak için masanın etrafından dolaştı. "Biz iyi anlaşıyoruz, değil mi Liz?"

"Gayet iyi anlaşıyoruz," dedi.

Şimdi ne yapacağını düşünmeye başlamıştı; kafasını kaldırmıştı, sesi tok çıkıyordu. "Ona şiirlerinden birini bir antoloji için istediklerini söylerim," dedi.

"N'aparsan yap ama ona daha fazla para verme," dedi Elizabeth. "Artık bizden çok parası var adamın."

Robbie gardırobuna dönüp paltosunu, bugüne özel olarak giydiği kaliteli paltosunu çıkarıp öylesine koluna attı. Şapkası-

nı kafasına geçirdi ve masasından evrak çantasını aldı. "İhtiyarın tüm şiirleri burada," dedi. "Şiirleri sesli okuyarak onu biraz oyalayabilirim, diye düşündüm."

"Yolun açık olsun," dedi Elizabeth.

Robbie tekrar başını okşadı, sonra kapıya uzandı. "Sen buradaki işleri halleder misin?"

"Altından kalkmaya çalışırım," dedi.

Elizabeth onunla beraber çıkıp kendi odasına yöneldi. Robbie ofisin dışında, yolun yarısında duraksadı ama arkasını dönmedi. "Liz?" dedi.

"Efendim?"

Bir an düşündü. "Sana bir şey diyecektim," dedi. "Neyse, unuttum."

"Öğle yemeğinde görüşür müyüz?" diye sordu Elizabeth.

"Yarımda dönmüş olurum," dedi.

Kapıyı kapattı, Elizabeth koridorda asansöre doğru ilerleyen ağır adımlarını duyabiliyordu; meşgul bir insanın ayak sesleri gibi, diye düşündü, bu korkunç eski binada dinleyen birileri varsa diye.

Kısa bir süre masasında öylece oturup odasının duvarlarını açık yeşile boyayabilmeyi dileyerek sigara içti. Akşam geçe kalmayı göze alırsa kendi de yapabilirdi. Böyle bir ofis yalnızca tek bir kova boyaya bakar, diye düşündü acı acı, üstüne binanın ön cephesine yetecek kadar boya bile kalır. Sonra sigarasını söndürüp, bunca zamandır burada çalışıyorum, belki bir gün milyon dolarlık bir yazar buluruz da ses geçirmez duvarları olan gerçek bir ofise taşınırız, diye düşündü.

Masasındaki mektuplarda hayırlı bir şey yoktu. Diş hekiminden fatura, Oregon'daki bir yazardan mektup, birkaç ilan, babasından bir mektup ve içinde kuşkusuz bir dosya olan kalın bir zarf. İlanlarla üstünde "Lütfen Ödeyiniz" yazan diş hekimi

faturasını çöpe attı, dosyayla diğer mektubu bir kenara koydu ve babasının mektubunu açtı.

Babasının kendine has üslubuyla yazılmış mektup, "Sevgili Kızım," diye başlıyor ve "Seni Seven Baban," diye bitiyordu; yem dükkânında işlerin kötü gittiğini, California'daki kardeşinin yine hamile olduğunu, yaşlı Bayan Gill'in geçen gün onu sorduğunu ve annesinin ölümünden sonra çok yalnız kaldığını söylüyordu. Umarım iyisindir, diyordu. Elizabeth mektubu çöpe, diş hekimi faturasının üstüne attı.

Oregon'dan yazan kişi üç ay önce yolladığı dosyanın akıbetini öğrenmek istiyordu; büyük, kalın zarfta elyazısıyla yazılmış bir dosya vardı, gönderen Allentown'lu bir genç adamdı ve haklarının hemen satılmasını, ajans ücretinin de editör çekinden düşülmesini talep ediyordu. Elizabeth dosyaya üstün körü göz gezdirdi, hızla çevirdiği sayfalarda sadece tek tük kelimeler okuyordu; yarısına gelince durup bir sayfanın tamamını okudu, sonra birkaç sayfa geri dönüp okumayı sürdürdü. Gözlerini dosyadan ayırmadan eğilip masasının en alt çekmecesine uzandı, kâğıtları karıştırıp kısmen notlarla dolu, on sentlik küçük bir defter bulup çıkardı. Boş bir sayfa açıp dosyadaki bir paragrafı kopyaladı. Burayı ters çevirip karakteri erkek yerine kadın yapabilirim, diye düşünüyordu, sonra "K. yap, Helen dışında bir ad bul," diye yeni bir not aldı; Helen hikâyedeki kadının adıydı. Ardından defteri kaldırdı ve daktiloyu yukarı çıkaran paneli çevirebilmek için dosyayı masanın kenarına koydu. Üstünde "ROBERT SHAX, Edebiyat Ajansı, Elizabeth Style, Kurgu Bölümü" yazan bir antetli kâğıt çıkarıp daktiloya yerleştirdi, tam genç adamın adı ile adresini -Allentown Postanesi- yazıyordu ki dış kapının açılıp kapandığını duydu.

"Merhaba," diye seslendi kafasını kaldırmadan.

"Günaydın."

Bu sözün üzerine kafasını kaldırdı; öyle tiz bir kız sesi duyulmuştu ki. İçeri giren kız iri ve sarışındı, küçük resepsiyonu geçerken içeride neyle karşılaşırsa karşılaşsın hayran kalmaya hazırmış gibi bir hali vardı.

"Benimle mi görüşmek istemiştiniz?" diye sordu Elizabeth, parmaklarını daktilonun tuşlarında tutarak. Tanrı bana bir yazar yolladıysa, diye düşündü, edebi görünmekten zarar gelmez.

"Bay Shax'i arıyordum," dedi kız. Elizabeth'in odasının kapısında duruyordu.

"Acil bir işi çıktı," dedi Elizabeth. "Randevunuz var mıydı?"

Kız duraksadı, Elizabeth'in yetkisini sorguluyor gibiydi. "Tam sayılmaz," dedi sonunda. "Galiba burada çalışıyorum."

Unutmuşmuş, diye düşündü Elizabeth, ödlek herif. "Demek öyle," dedi. "İçeri gir de otur."

Kız çekine çekine içeri girdi ama korkmuş gibi görünmüyordu. Bana haberi kendisinin değil, Robert'ın vermesi gerektiğini düşünüyor, dedi Elizabeth kendi kendine. "Bay Shax burada işe başlamanı mı söyledi?"

"Şey," dedi kız, Elizabeth'e güvenebileceğine karar vererek. "Pazartesi saat beş gibi bu binada her ofise iş başvurusu yapıyordum, buraya da uğradım, sonra Bay Shax bana ofisi gösterdi ve işin altından kalkabileceğimi düşündüğünü söyledi." Anlattıklarını şöyle bir düşündü. "Siz yoktunuz," diye ekledi.

"Hayır, yoktum," dedi Elizabeth. Pazartesinden beri biliyor, diye düşündü, ve ben ta, bugün günlerden ne, çarşamba haberdar oluyorum demek? Ben çarşamba günü, kız işbaşı yapmaya gelince öğreniyorum. "Adın neydi?"

"Daphne Hill," dedi kız uysalca.

Elizabeth not kâğıdına "Daphne Hill" yazdı ve harflere baktı; kısmen önemli bir karar vermek üzereymiş izlenimi vermek

kısmen de "Daphne Hill"in yazılı nasıl durduğunu görmek istediğinden.

Kız, "Bay Shax," diye konuşmaya başladı, sonra durdu. Sesi tizdi, heyecanlandığında küçük kahverengi gözlerini fal taşı gibi açıp göz kırpıyordu. Kafasını kıvır kıvır saran soluk sarı saçları haricinde kaba saba, görgüsüz bir görünümü vardı, işteki ilk günü için iki dirhem bir çekirdekti.

"Bay Shax ne dedi?" diye sordu Elizabeth, kızın devam etmeyeceğini anlayınca.

"Şu an çalışan kızdan memnun olmadığını, benim onun işini öğrenip yapacağımı, bugün gelmem gerektiğini çünkü ona geleceğimi dün haber vereceğini söyledi."

"Pekâlâ," dedi Elizabeth. "Sence daktilo kullanabilir misin?"

"Kullanırım herhalde," dedi kız.

Elizabeth masasında duran daktilodaki mektuba baktı, sonra, "Pekâlâ, dışarı çıkıp oradaki masaya otur ve telefon çalarsa yanıtla. Bir şeyler falan oku."

"Peki Miss Style," dedi kız.

"Lütfen çıkarken kapımı kapat," dedi Elizabeth. Kızın odadan çıkıp kapıyı dikkatle kapatmasını seyretti. Kıza söyleyemediği için içinde kalan şeyler vardı: Belki bir kısmını öğle yemeğinde Robbie'ye yöneltirdi.

Bu ne demek, diye düşündü aniden panik içinde, Miss Wilson burada neredeyse benim kadar eski. Robbie kendi beceriksiz usulünce ofisi güzelleştirmeye mi çalışıyor? Bir kitaplık alsa daha iyi eder; bu akıl almaz kıza telefonlara yanıt verip mektup yazmayı, hem de bunları Miss Wilson kadar iyi yapmayı kim öğretecek? Ben, diye düşündü sonunda. Robbie'yi bu sonuncu güzel ama fevri jestinden de her zamanki gibi benim kurtarmam gerekecek; ah, ofis demeye bin şahit isteyen bu acınası yer ve geçinmek için yaptıklarım. Neyse, belki Daphne beşten sonra

duvarları boyamama yardımcı olur, belki Daphne duvar boyama konusunda uzmandır.

Daktilodaki mektuba döndü. Yeni bir yazara teşvik edici bir mektup; zihninde basit bir formül oluşturdu ve duraksamadan yazdı; tuşlara sakarca, acemice basıyordu ama hızlıydı. "Saygıdeğer Bay Burton," yazdı. "Hikâyenizi ilgiyle okuduk. Kurgunun özenle oluşturulduğunu düşündük, özellikle de..." Bir an durup dosyaya döndü, rasgele bir sayfa açtı, "... Lady Montague karakterini başarılı bulduk. Doğal olarak, daha yüksek telifli pazarlara erişebilmek adına işinin ehli profesyonel bir editörün metnin üstünden geçmesi gerekiyor, satış ihtimalini kesinleştiren bu hizmeti yazarlarımıza sunmaktan memnuniyet duyuyoruz. Ücretimiz..."

"Miss Style?"

Aradaki tahta panele rağmen Elizabeth, "Benimle konuşmak istiyorsan içeri gir Miss Hill," dedi.

Bir an sonra Miss Hill kapıyı açıp içeri girdi. Elizabeth dışarıdaki masadaki el çantasını, yanında duran rujla pudrayı görebiliyordu. "Bay Shax ne zaman döner?"

"Muhtemelen öğleden sonra. Önemli bir iş için bir yazarla buluşmaya gitti," dedi Elizabeth. "Neden, birileri mi aradı?"

"Yo, sadece merak etmiştim," dedi Miss Hill. Kapıyı kapatıp ağır adımlarla masasına döndü. Elizabeth tekrar daktilodaki mektuba baktı, sonra koltukta dönüp hâlâ ıslak olan ayaklarını pencerenin altındaki kalorifere koydu. Bir süre sonra masanın alt çekmecesini tekrar açıp bu sefer cep baskı bir polisiye kitap çıkardı. Ayakları kaloriferde, kitabı okumak için kuruldu.

Dışarıda yağmur yağdığı, mutsuz ve keyifsiz olduğu, saat bire çeyrek kala da Robbie hâlâ ortalarda görünmediği için Elizabeth lokantadaki dar, rahatsız sandalyede oturup diğer sıradan insanların giriş çıkışını seyrederken kendine bir Martini

ısmarladı. Lokanta kalabalıktı, yerler içeri yağmur suyu taşıyan ayaklarla ıslanmıştı, ortam karanlık ve kasvetliydi. Elizabeth'le Robbie, yakınlardaki binada ofisi açtıklarından bu yana haftada iki-üç gün buraya öğle yemeğine gelirlerdi. İlk gelişleri bir yaz günüydü ve üstünde tüllü siyah bir elbise -dün gibi aklındaydı, artık o elbiseyi giyemeyecek kadar zayıftı- başında küçük beyaz bir şapka ve ellerinde beyaz eldivenler olan Elizabeth, karşısındaki yeni, muhteşem kariyer fırsatından dolayı heyecan ve mutluluk doluydu. Robbie'yle masanın üstünde el ele tutuşarak, coşkuyla konuşmuşlardı: Bu eski binada sadece bir, bilemedin iki yıl kalacak, o esnada şehrin yukarısına taşınmak için yeterli parayı kazanmış olacaklardı; yeni Robert Shax Ajansı'nın kapısını çalan kaliteli yazarlar dürüst, saygın insanlar olacaktı, çok satacak önemli dosyaları olan insanlar; editörler onlarla yukarı mahallelerdeki şık lokantalarda öğle yemeklerine çıkacaklardı, öğle yemeğinden önce kokteyl içmek sıradışı bir şey olmayacaktı onlar için. "ROBERT SHAX, Edebiyat Ajansı, Elizabeth Style, Kurgu Bölümü" yazan kartvizitler henüz gelmemişti; antetli kâğıtta ne yazacağına o gün karar verdiler.

Elizabeth bir Martini daha söylemeyi düşünüyordu ki Robbie'nin sabırsızlıkla masaların arasındaki insanları geçerek geldiğini gördü. Robbie odanın öteki ucundan Elizabeth'i görüp el salladı, bu köhne lokantada bile insanların kendisine, öğle yemeği randevusuna gecikmiş bir yöneticiye baktığının farkındaydı.

Masaya varıp da sırtını odaya dönünce suratı yorgunluğunu yansıtmaya başladı, sesi kısıldı. "Sonunda gelebildim," dedi. Boş Martini kadehine şaşkınlıkla baktı. "Daha kahvaltı bile etmedim," dedi.

"Papazla görüşmen kötü mü geçti?"

"Korkunçtu," dedi. "Şiir kitabının yıl içinde basılmasını istiyor." "Ne dedin?" Elizabeth bıkkınlığını sesine yansıtmamaya

çalıştı. Bana yanıt vermekten kaçınmadığında, diye düşündü, buna daha çok fırsatım olacak. "Bilmiyorum," dedi Robbie. "O bunak ihtiyara ne dediğimi nereden bileyim?" Koltuğa çöktü. "Elimizden geleni yapacağız anlamına gelecek bir şeyler."

Demek ki gerçekten yüzüne gözüne bulaştırmış, diye düşündü Elizabeth. Adamı atlatmayı başarsaydı bana ayrıntıları anlatırdı. Aniden kendini öyle yorgun hissetti ki omuzlarının kamburlaşmasına karşı koymadı ve öylece oturup kapıdan giren çıkanları seyretti. Ona şimdi ne diyeceğim, diye düşündü, Robbie hangi laftan anlar?

"Neden surat astın?" diye sordu Robbie birden. "Kimse kahvaltı bile etmeden ta şehrin öbür ucuna gitmeye mecbur bırakmadı ki seni."

"Zor bir sabah geçirdim," dedi Elizabeth. Robbie beklenti içinde kafasını kaldırdı. "Yeni bir elemana işlerin nasıl yürüdüğünü anlatmam gerekti."

Robbie hâlâ beklemedeydi, yüzü hafiften kızarmıştı, gözlerini kısmış Elizabeth'e bakıyordu; özür dilemeden ya da öfkelenmeden, belki de tüm hadiseyi harikulâde bir şakaymış gibi geçiştirmeden önce Elizabeth'in söyleyeceklerini duymayı bekliyordu.

Elizabeth ona baktı: Bu Robbie, diye düşünüyordu, onun ne yapacağını, ne diyeceğini, haftanın hangi günü hangi kravatı takacağını biliyorum, bunların hepsini on bir yıldır biliyorum ve on bir yıldır onunla anlayacağı dilden konuşmaya çalışıyorum; on bir yıl önce burada el ele tutuşup oturduk ve bana birlikte başarılı olacağımızı söyledi. "Birlikte çalışmaya ilk başladığımızda burada yediğimiz öğle yemeğini düşünüyordum," dedi usulca, Robbie neye uğradığına şaşırmış görünüyordu. "Birlikte çalışmaya ilk başladığımız gün," diye tekrarladı üzerine basa basa. "Jim Harris'i hatırlıyor musun?" Robbie başını yukarı aşağı salladı, ağzı yarı aralıktı. "Jim bütün arkadaşlarını bize

getireceği için çuvallar dolusu para kazanacaktık ama sen tutup onunla kavga ettin ve adamın yüzünü bir daha görmedik, hiçbir arkadaşı bize gelmedi ve şimdi yazar niyetine elimizde şu senin papaz ahbabın var, Jim'inse sadece güzel bir fotoğrafı ofiste duvarını süslüyor. İmzalı," dedi. "'İçten teşekkürlerimle,' diye imzalı ve eğer yeterince para kazanıyor olsaydı şu an ondan bile borç almaya çalışıyor olurduk."

"Elizabeth," dedi Robbie. İncinmiş mi görünmeli yoksa söylediklerini duyan oldu mu diye etrafa mı bakınmalı, karar veremiyordu.

"Mahallemdeki büfede çalışan çocuk bile." Elizabeth bir an Robbie'ye baktı. "Daphne Hill," dedi. "Tanrım."

"Anlıyorum," dedi Robbie, manidar bir şekilde gülümseyerek. "Affedersiniz hanımefendi," dedi sesini yükselterek, sonra Elizabeth'e: "Bence bir kadeh daha içmelisin. Keyfin azıcık yerine gelsin." Garson ona baktığında, "İki Martini," dedi, sonra Elizabeth'e dönüp tekrar tebessüm etti. "Kahvaltı niyetine içki içeceğim," dedi, sonra uzanıp Elizabeth'in elini tuttu. "Dinle," dedi, "Liz, eğer seni rahatsız eden tek şey buysa... Aptallık ettim, papazla ilgili yanlışımı anladın sandım. Dinle, Daphne iyi bir kız. Sadece ortalığa neşe katacak birilerine ihtiyacımız olduğunu düşündüm."

"Duvarları boyayabilirdin," dedi Elizabeth donuk bir tonla. Robbie'nin öylece kendisine baktığını görünce, "Yok bir şey," dedi ve Robbie ciddiyetle öne eğilip konuşmasını sürdürdü.

"Bak," dedi. "Daphne'yi sevmezsen onu hemen yollarız. Neyin ne olduğu belli sonuçta. Bu işte ikimiz birlikteyiz." Uzaklara daldı ve hatırına gelenler onu gülümsetti. "O günleri hatırlamaz mıyım! Harikalar yaratacaktık." Sesini alçaltıp sevgi dolu bakışlarla Elizabeth'e baktı. "Bence hâlâ yaratabiliriz," dedi.

Elizabeth elinde olmadan güldü. "Merdivenden daha sessiz inmen gerekecek," dedi. "Kapıcının karısı seni koridora kayak bırakan adam sanmış. Kadın neredeyse bacağını kıracaktı."

"Benimle dalga geçme," dedi Robbie. "Elizabeth, Daphne Hill gibi birinin senin keyfini kaçırması beni çok yaralıyor."

"Elbette kaçırıyor," dedi Elizabeth. Robbie bir anda gözüne çok komik göründü. Keşke hep böyle hissedebilsem, diye düşündü, ona gülmeyi sürdürürken. "İşte kahvaltın geldi, içebilirsin," dedi.

"Hanımefendi," dedi Robbie garsona. "Yemek siparişi için hazırız."

Menüyü merasimle Elizabeth'e taktim etti ve garsona, "Tavuk kroketle kızarmış patates," dedi. Elizabeth, "Aynısından lütfen," diyerek menüyü geri verdi. Garson gittikten sonra Robbie Martini'lerden birini alıp Elizabeth'e uzattı. "Şifa niyetine tatlım," dedi. Diğer Martini'yi alıp Elizabeth'e baktı, sonra sesini yine alçaltıp o şefkatli tonla, "Sana ve gelecek başarılarımıza," dedi.

Elizabeth ona tatlı tatlı gülümseyip içkisini yudumladı. Robbie'nin kadehi kafaya dikmek ile ihtiyacı yokmuş gibi yavaş yavaş yudumlamak arasında ikilemde kaldığını görebiliyordu.

"Fazla hızlı içersen hasta olursun canım," dedi. "Kahvaltı da etmedin."

Robbie içkiyi zarifçe yudumlayıp masaya koydu. "Şimdi şu Daphne meselesini konuşalım," dedi.

"Daphne gidici sanıyordum," dedi Elizabeth.

Robbie korkmuş göründü. "Elbette, eğer gitmesini istiyorsan," dedi katı bir edayla. "Ama sırf kıskanıyorsun diye bir kızı aynı gün hem işe alıp hem de kovmak bana biraz acımasızca geliyor."

"Kıskanmıyorum," dedi Elizabeth. "Kıskanıyorum demedim."

"Ofise güzel bir kız da alamayacaksam," dedi Robbie.

"Alabilirsin," dedi Elizabeth. "Ama mümkünse daktilo kullanabilsin."

"Daphne işin altından kalkabilir."

"Robbie," dedi Elizabeth, sonra durdu. Artık, diye düşündü, içimden ona gülmek gelmiyor, keşke her zaman böyle değil de bir dakika önceki gibi hissetsem. Onu dikkatle süzdü; kızarık suratını, seyrelmiş kırçıllı saçlarını, masaya abanmış kambur omuzlarını; seyredildiğinin farkında olduğu için başını geriye atmış, çenesini kaldırmıştı. Huşu içinde olduğumu zannediyor, diye düşündü, bir erkek olarak bana göz dağı verdiğini zannediyor. "Bırak kalsın," dedi Elizabeth.

"Ne de olsa," Robbie, garson önüne tabağı koyabilsin diye arkasına yaslanarak, "ne de olsa," dedi ve garson gittikten sonra, "bugüne bugün kendi şirketimde istediğim kişiyi çalıştırabilirim," diye devam etti.

"Biliyorum," dedi Elizabeth usanmış halde.

"Pireyi deve yapacaksan," dedi Robbie. Suratını asmıştı, bakışlarını Elizabeth'ten kaçırıyordu. "Şirketimi yönetmeyi biliyorum," diye tekrar etti.

"Bir gün seni bırakacağım diye ödün patlıyor," dedi Elizabeth. "Yemeğini ye."

Robbie çatalı eline aldı. "Tabii," dedi, "sırf kıskançlığın tuttu diye güzel bir ortaklığı sonlandırmak zorunda kalırsak çok yazık olur."

"Unut gitsin," dedi Elizabeth. "Bir yere gittiğim yok."

"Umarım gitmezsin," dedi Robbie. Bir süre iştahla yemeğini yedi. "Bak ne diyeceğim," dedi aniden, "onu bir hafta deneyelim, Miss Wilson'dan daha iyi bulmazsan yol veririz."

"Ama ben..." diye başladı Elizabeth. Sonra, "Peki," dedi. "Böylece bize ne kadar uyum sağlayabileceğini görmüş oluruz."

"Harika bir fikir," dedi Robbie. "Şimdi kendimi çok daha iyi hissediyorum." Elini masanın üstünden uzatıp bu sefer Elizabeth'in eline nazikçe vurdu. "Sevgili Liz," dedi.

"Biliyor musun," dedi Elizabeth. "Kendimi şu an öyle tuhaf hissediyorum ki." Kapıya bakıyordu. "Tanıdık birini gördüm sandım."

Robbie dönüp kapıya baktı. "Kimi?"

"Senin tanıdığın biri değil," dedi Elizabeth. "Bizim kasabadan bir çocuk. Sadece benzetmişim ama."

"İnsan New York'ta hep tanıdık birileriyle karşılaştığını sanıyor," dedi Robbie, çatalına dönerek.

Elizabeth, Robbie'yle geçmişi yad ettiğimiz ve iki kadeh Martini içtiğim için herhalde, diye düşünüyordu, yoksa Frank yıllardır aklıma gelmemişti. Yüksek sesle güldü, Robbie yemeğine ara vererek, "Senin neyin var yahu?" dedi. "İnsanlar bir şey oldu sanacak."

"Düşünüyordum da..." dedi Elizabeth. Bir anda Robbie'yle konuşmak geldi içinden, ona yakından tanıdığı diğer herkese davrandığı gibi, neredeyse bir eşe davranacağı gibi davranması gerektiğini hissetti. "Bu adam yıllardır aklıma gelmemişti," dedi. "Bir anda zihnime bir sürü hatıra üşüştü."

"Eski bir sevgili mi?" diye sordu Robbie ilgisizce.

Elizabeth bu soruya on beş yıl önce vereceğine benzer bir tepkiyle ürperdi ve "Yo, *hayır*," dedi. "Beni bir keresinde bir dansa götürmüştü. Annem annesini arayıp beni götürmesini rica etmişti."

"Çikolata soslu çikolatalı dondurma," dedi Robbie garsona.

"Sadece kahve," dedi Elizabeth. "Harika bir çocuktu," dedi Robbie'ye. "Neden duramıyorum?" diye düşünüyordu, "Onu yıllardır düşünmemiştim."

"Baksana," dedi Robbie. "Daphne'ye öğle yemeğine çıkabileceğini söylemiş miydin?"

"Ona hiçbir şey söylemedim," dedi Elizabeth.

"O zaman acele etsek iyi olur," dedi Robbie. "Zavallıcık açlıktan ölüyordur herhalde.

Frank, diye düşündü Elizabeth. "Gerçekten," dedi, "papazla neye karar verdiniz?"

"Sonra anlatırım," dedi Robbie. "Aklımı bir toparlayayım da. Şu an neye karar verdiğimizden ben de emin değilim."

Baklayı ağzından aniden çıkaracak ki, diye düşündü Elizabeth, sindirecek vaktim olmasın; papazın şiirlerini kendi cebinden basmayı teklif etti ya da şehir dışındayım diyecek, lütfen ilgilenebilir misin diye soracak, biri bizi mahkemeye veriyor veya. Hem Frank böyle bir yere gelmez bile, dışarıda yemek yiyorsa sessiz sakin bir mekândadır, garsonların ona "efendim" diye hitap ettiği, kadınların güzel olduğu bir yerde. "Zaten ne fark eder," dedi.

"Hiç," dedi Robbie. Anlaşılan Daphne Hill'e dönmeden önce son bir vurucu darbe yapması gerektiğini hissediyordu. "Omuz omuza durduğumuz sürece her şeyin üstesinden geliriz," dedi. "Biz iyi bir ekibiz Liz." Ayağa kalktı, paltosuyla şapkasını almak için döndü. Takımı kırışmıştı, omuzlarının zorlanmasından içinde rahat edemediği anlaşılıyordu.

Elizabeth kahvesini bitirdi. "Gün geçtikçe şişmanlıyorsun," dedi.

Robbie korku dolu gözlerle ona baktı. "Sence yine diyete mi başlamalıyım?" diye sordu.

Birlikte asansöre bindiler, ters köşelerde durup demirlerin arasından boşluğa baktılar; mahrem, gizli bir şeylere. Binaya yerleştiklerinden beri bu asansörle günde dört, altı, sekiz, on kere inip çıkmışlardı, bazen neşeli, bazen birbirlerine öfkeli ve mesafeli, bazen gülerek, bazen kudurmuş halde, şiddet dolu sözler savurup tartışarak; asansör görevlisi onları muhtemelen Elizabeth'in ev sahibesinden ya da Robbie'nin karşı dairesindeki genç çiftten daha iyi tanıyordu, yine de o asansöre her gün biniyorlardı ve her binişlerinde görevli kibarlıktan ödün vermeyip sırtı dönük duruyor, onlarla inip çıkıyor, tartışmalarına kısmen tanıklık ediyor, belki de sırtı dönükken gülümsüyordu.

Bugün, "Hava hâlâ kötü mü?" dedi, Robbie, "Her zamankinden de beter," diye yanıtladı, görevli, "Yağmuru yasaklamalı," dedi ve onları katlarında indirdi.

"Asansör görevlisi acaba hakkımızda ne düşünüyor?" dedi Elizabeth, koridorda Robbie'nin peşi sıra ilerlerken.

"Herhalde ara sıra asansörden inip bir ofiste oturabilmeyi diliyordur," dedi Robbie. Ofisin kapısını açıp, "Miss Hill?" diye seslendi.

Daphne Hill, resepsiyon masasında oturmuş, Elizabeth'in öğle yemeğine çıkarken odasında bıraktığı dedektif romanını okuyordu. "Merhaba Bay Shax," dedi.

"Onu masamdan mı aldın sen?" dedi Elizabeth, şaşkınlıktan aklına ilk geleni söyleyerek.

"Almamalı mıydım?" diye sordu Daphne. "Yapacak başka bir şeyim yoktu."

"Sana yapacak çok iş bulacağız genç hanım," dedi Robbie candan bir tavırla, tekrar enerji dolu işadamı havalarına bürünerek. "Kusura bakma, seni öğle yemeği için beklettik."

"Ben çıkıp bir şeyler yedim," dedi Daphne.

"İyi yapmışsın," dedi Robbie, göz ucuyla Elizabeth'e bakarak. "İlerisi için bir şeyler ayarlamamız gerek."

"Bundan sonra," dedi Elizabeth sertçe, "iznim olmadan odama girme."

"Tamam," dedi Daphne, şaşkınlık içinde. "Kitabınızı geri ister misiniz?"

"Sende kalsın," dedi Elizabeth. Odasına gidip kapıyı kapattı. Robbie'nin, "Miss Style eşyalarına dokunulmasından hoşlanmaz Miss Hill," dediğini duydu, sonra, "Odama gelin lütfen," diye ekledi. Sanki arada gerçek duvarlar varmış gibi, diye düşündü Elizabeth. Robbie'nin hızlıca odasına gittiğini, Daphne'nin ardından ağır adımlarla yürüdüğünü ve kapının kapandığını duydu.

İç çekti ve, gerçek bir duvarmış gibi davranacağım, diye düşündü; ne de olsa Robbie öyle yapacaktı. Bay Burton'a yazdığı yarım kalan mektubun durduğu daktilonun üstünde bir not gördü. Notu aldı, Robbie'nin bölmenin öteki tarafından gelen işveren sesini duymazdan gelebilmek için var gücüyle yoğunlaşarak okudu. Miss Wilson'dandı, şöyle yazıyordu:

"Miss Style, işe yeni bir kızın alındığını bana kimse söylemedi, bunca zamandır burada çalışıyorum, bana söylemeliydiniz. İşi kendisi öğrensin bir zahmet. Lütfen Bay Shax'e maaşımı eve yollamasını söyleyin, bildiği gibi adresim fihristte var. Sizi Bay Robert Hunt aradı, ona otelinden, Addison Evi'nden ulaşabilirsiniz. Lütfen Bay Shax'e maaşı yollamasını söyleyin, iki hafta artı bir haftalık ihbar tazminatı. Alice Wilson."

Çok sinirlenmiş olmalı, diye düşündü Elizabeth, parasını almayı beklemediğine göre öfkeden kudurmuş olmalı, herhalde ona söyleyen Daphne oldu ve kendini benim gibi hissetti; Robbie ona tek kuruş göndermez. Robbie'nin, "Çok kötü bir durum, biliyorum, çok üzücü," dediğini duyabiliyordu. Serbest yazarlıktan bahsediyor, diye düşündü, Daphne herhalde hayat hikâyesini satmak istiyor.

Çıkıp Robbie'nin odasına gitti ve kapıyı tıklattı. Robbie, "Kim o?" derse, diye düşündü, "Asansör görevlisi, biraz oturmaya geldim," diyeceğim. Sonra Robbie, "Gelsene Liz, çekinme," dedi.

"Robbie," dedi Elizabeth kapıyı açarak, "Miss Wilson gelmiş, bir not bırakmış."

"Size söylemeyi unuttum," dedi Daphne, "zaten fırsatım da olmadı daha. Bay Shax'e maaşını yollamasını söylememi istedi."

"Kusura bakma," dedi Robbie. "Ona dün söylenmesi gerekiyordu. Bu şekilde öğrenmesi çok yazık oldu." Daphne odasındaki diğer tek sandalyede oturuyordu ve Robbie bir süre tereddüt ettikten sonra, "Buraya geç Elizabeth," dedi.

Elizabeth adamın yerinden kalkmasını bekleyip, "Yok yok Robbie, ben işimin başına döneceğim," dedi.

Robbie, Miss Wilson'ın mektubunu dikkatle okudu. "Miss Hill," dedi, "not alın, Miss Wilson'a maaşı ve ek olarak istediği bir haftalık ücret yollanacak."

"Not alabileceğim bir şey yok," dedi Daphne. Elizabeth, Robbie'nin masasından bir bloknotla kurşunkalem alıp kıza uzattı, Daphne bloknotun ilk sayfasına ciddiyetle bir cümle yazdı.

"Bu Hunt kimin nesi?" diye sordu Robbie, Elizabeth'e. "Eski sevgilin mi?"

Ona söylememem gerektiğini biliyordum, diye düşündü Elizabeth. "Galiba kasabadan biri, babamın eski bir arkadaşı," dedi.

"Onu geri arasan iyi edersin," dedi Robbie, notu geri uzatarak.

"Arayacağım," dedi Elizabeth. "Sence Miss Wilson'a bizzat yazıp olanları açıklasan daha iyi olmaz mı?"

Robbie'nin canı sıkılmış gibiydi, sonra, "O işi bu öğleden sonra Miss Hill halledebilir," dedi.

Elizabeth, Daphne'ye bakmamaya özen göstererek, "İyi fikir. En azından uğraşacak bir işi olur," dedi.

Çıkarken kapıyı arkasından usulca kapattı, mahremiyet yanılsaması yaratmak için odasına girdikten sonra kendi kapısını da kapattı. Robbie'nin telefon konuşmasını dinleyeceğini biliyordu; tuhaf bir görüntü canlandı zihninde, ikili, Robbie ile Daphne masanın iki yanında sessizce oturmuş, yorgun, ciddi suratları hafifçe bölmeye dönük, düşünceli düşünceli Elizabeth'in babasının eski dostuyla görüşmesini dinliyorlar.

Rehberden otelin numarasını buldu, o esnada Robbie'nin konuştuğunu duydu: "Çok üzüldüğümüzü söyle ama elimde olmayan şartlar yüzünden falan filan de... Olabildiğince kibar ol. Burada açılacak ilk pozisyon için onu aklımızda tutacağımızı belirtmeyi unutma."

Elizabeth numarayı çevirdi, Robbie'nin odasının aniden sessizleşmesini bekledi. Oteldeki görevliden Bay Robert Hunt'ı istedi, adam telefona yanıt verince de sesini alçaltıp, "Robert Amca? Ben Beth," dedi.

Adam heyecanla yanıt verdi. "Beth! Sesini duymak ne güzel. Annecik bizi geri arayamayacak kadar meşgul olacağını düşünmüştü."

"O da yanında mı? Ne güzel," dedi Elizabeth. "Nasılsınız? Babam nasıl?"

"Her şey yolunda," dedi. "Sen nasılsın Beth?"

Elizabeth alçak sesle konuşmayı sürdürdü. "Harikayım Robert Amca, her şey öyle iyi gidiyor ki. Ne zamandır buradasınız? Ne kadar kalıyorsunuz? Ne zaman görüşebiliriz?"

Adam güldü. "Bir tarafta annecik bir tarafta sen konuşuyorsunuz," dedi. "İkinizin de ne dediğini anlamıyorum. Ee, nasılsın bakalım?"

"Çok iyiyim," dedi tekrar.

"Beth," dedi adam. "Seni görmeyi çok istiyoruz. Evden havadislerimiz var."

"Çok meşgulüm," dedi Elizabeth, "ama sizleri görmeyi çok isterim. Ne zaman dönüyorsunuz?"

"Yarın," dedi. "Sadece birkaç günlüğüne geldik."

Bir yandan sıkıntıyla, "Aa, tüh," derken bir yandan zihninin çarkları hızla dönüyordu. "*Neden* bana önceden haber vermediniz?" dedi.

"Annecik herkesin selam söylediğini iletmemi istiyor," dedi.

"Çok üzüldüm şimdi," dedi. Suçluluk hissi yüzünden kelimeleri fazla fazla vurguluyordu. "*Nasıl* görüşeceğiz bilemiyorum. Belki bir şekilde yarın sabah?"

"Şey," dedi adam yavaşça, "annecik yarın kardeşini görmek için Long Island'a gitmek istiyordu, onlar da bizi doğrudan trene bırakacak. Belki bu akşam bize katılmak istersin diye düşünmüştük."

"Ah, Tanrım," dedi Elizabeth. "Bu akşam iptal edemeyeceğim bir yemeğim var. Bir yazarla," dedi, "tahmin edersiniz ki."

"Tüh," dedi adam. "Tiyatroya gideceğiz, sen de gelirsin diye düşünmüştük. Annecik," diye seslendi, "gideceğimiz oyunun adı neydi?" Bir an bekledi, sonra, "O da hatırlamıyor. Otel bize bilet aldı," dedi.

"Çok yazık," dedi Elizabeth. "Keşke gelebilsem." Elinde olmadan, satın almayı ihmal etmedikleri üçüncü bileti düşündü; iki yaşlı insan, yabancı bir şehirde, sanki kutlamaya çıkmış gibi davranıyor. Bu akşamı bana ayırmışlar, diye düşündü. "Başka biri olsa iptal ederdim ama bu en iyi yazarlarımızdan, ertelemem mümkün değil."

"Tabii." Öyle uzun bir sessizlik oldu ki Elizabeth telaşla, "Babam nasıl bu arada?" diye sordu.

"İyi," dedi adam. "Herkes iyi. Baban galiba seni yanında istiyor."

"Yalnız kalmıştır herhalde," dedi Elizabeth, herhangi bir vaatte bulunmamaya özen göstererek. Konuşmayı sonlandırmak için, kendini Hunt'lardan ve babasından, eve dönmesi gerektiğine dair bitmek bilmez imalardan koparmak için sabırsızlanıyordu. Artık New York'ta yaşıyorum, dedi kendi kendine, adam babasına ve uzun zaman önce tanıdığı insanlara dair tekdüze bir anlatıyı sürdürürken, artık New York'ta tek başıma yaşıyorum ve bu insanları hatırlamak zorunda değilim, Robert Amca onunla konuşmaya tenezzül ettiğime şükretsin.

"Aramanıza öyle sevindim ki," dedi aniden, adamın lafını bölerek. "Ama artık işe dönmem lazım."

"Tabii," dedi adam özür dilercesine. "Eh, peki Beth, bizlere ara sıra yaz olur mu? Annecik sana sevgilerini iletiyor."

Bana tutunuyorlar, diye düşündü, mektupları ve "Seni Seven"leriyle, ilettikleri sevgileriyle beni aşağı çekiyorlar. "Hoşça kalın," dedi.

"Yakında ziyarete gel," diye devam etti adam.

"İlk fırsatta geleceğim. Hoşça kalın," dedi Elizabeth. Adam "Hoşça kal," ardından, aklına son anda gelen bir şey üzerine, "Dur, bir dakika Beth," derken telefonu kapattı. Onu kabalık etmeden daha fazla dinleyemeyecekti.

O sırada yan odada Robbie'nin tekrar konuşmaya başladığını işitti. "Herhalde telefonlara bakmaktan falan anlıyorsundur."

"Anlıyorumdur herhalde," dedi Daphne.

Elizabeth, Bay Burton'a yazdığı, daktiloda kalmaktan artık düzelemeyecek bir biçimde kıvrılmış mektuba döndü, Robbie ile Daphne Hill'in bir süre daha isimlerle, yazarlarla ve girişteki iki hatlı dahili telefonla ilgili konuştuğunu duydu, ardın-

dan da birlikte resepsiyona geçip dahili telefonu denemelerini; iki çocuk, diye düşündü, patron-sekreter oynuyorlar. Ara sıra Robbie'nin tok kahkahası çalınıyordu kulağına, sonra, bir an sonra, aklı şakaya geç basan ve şaşıran Daphne de gülüyordu. Var gücüyle Bay Burton'a vereceği fiyatlara odaklanmaya çalışmasına rağmen kendini onları dinlerken buldu, Robbie ile Daphne'nin ofis içindeki hareketlerini takip ediyordu. Bir seferinde Robbie, mırıltılı konuşmalarından daha yüksek bir sesle, "görmüş geçirmiş adam" sesiyle, "Sakin, küçük bir lokanta," dedi, ardından ses tekrar temkinli seviyeye indi ve Elizabeth kendi kendine, "Konuşabilecekleri bir yer," dedi. Araya giriyormuş izlenimi vermemek için Daphne'nin masasına tam yerleştiğini, Robbie'nin de odasına yöneldiğini duyana dek bekledi. Sonra, "Robbie?" dedi.

Bir sessizlik oldu, ardından Robbie gelip kapısını açtı. "Ofiste bağırmandan hoşlanmadığımı biliyorsun," dedi.

Dostça konuşmak istediği için Elizabeth bir an durakladı. "Bu akşam yemek yiyor muyuz?" diye sordu. Haftada dört-beş akşam birlikte yemek yiyorlardı, genelde öğleyin gittikleri lokantada ya da Robbie'nin, bazen de Elizabeth'in dairesinin yakınlarındaki küçük bir yerde. Robbie'nin suratının asıldığını ve kafasının hafifçe girişe döndüğünü görünce sesini biraz yükseltti. "Şu budalaları görmekten kurtuldum," dedi. "Seninle konuşmak istediğim bir sürü şey var."

"Doğrusu Liz," dedi Robbie, alçak sesle hızlı hızlı konuşarak, "korkarım bu akşam bir yemeğim var." Daha birkaç dakika önce Elizabeth'in telefonda sarf ettiği sözleri yinelediğinin farkında olmadan, canı sıkılmış gibi sözüne devam etti, "İptal edemeyeceğim bir akşam yemeği, bir yazarla." Elizabeth şaşırmış durunca, "Papazla, bu sabah onunla akşam görüşmek için tekrar randevulaştım. Sana söylemeye fırsatım olmamıştı," dedi.

"Elbette, papazı iptal edemezsin," dedi Elizabeth konunun üstünde durmadan. Robbie'yi seyrederek bekledi. Elizabeth'in masasının köşesine huzursuzca ilişmiş, dalgın dalgın elindeki kalemle oynuyor, kalkmak istiyor ama kaçmış gibi görünmekten korkuyordu. Nedir bu Tanrı aşkına, diye düşündü Elizabeth birden, saklambaç mı oynuyoruz burada? "Neden sinemaya falan gitmiyorsun?" dedi.

Robbie kederle güldü. "Ah, keşke," dedi.

Elizabeth uzanıp Robbie'nin elindeki kalemi aldı. "Zavallı Robbie'cik," dedi. "Nasıl da canın sıkkın. Bir yerlere gidip biraz kafa dağıtmalısın."

Robbie kaygıyla kaşlarını çattı. "Nedenmiş?" dedi. "Burası benim ofisim değil mi?"

Elizabeth şefkatle konuştu: "Buradan birkaç saatliğine uzaklaşmalısın Robbie, ciddiyim. Bugün çalışamayacaksın." Bir tanecik kindar, kinayeli yoruma göz yumdu. "Hele de bu akşam o karabasanı görmek zorundaysan."

Robbie ağzını açtı, kapattı, sonra, "Böyle kötü havalarda düşünemiyorum bile. Yağmur beni deli ediyor," dedi.

"Bilmez miyim," dedi Elizabeth. Ayağa kalktı. "Şapkanla paltonu al, çantanı mantanı burada bırak," dedi, onu kapıya ittirerek. "Git birkaç saat sinemada otur, öyle gel, papazla görüşmeye gitmeden önce kendini müthiş hissedeceksin."

"Bu havada tekrar dışarı çıkmak istemiyorum," dedi Robbie.

"Yol üstünde bir de tıraş ol," dedi Elizabeth. Kapıyı açtığında Daphne Hill'i kendisine bakarken buldu. "Saçını da kestir," dedi, Robbie'nin kafasının arkasına dokunarak. "Miss Hill'le ben sen yokken her şeyi bir güzel idare ederiz. Değil mi Miss Hill?"

"Elbette," dedi Daphne.

Robbie huzursuzca odasına gitti, bir an sonra ıslak paltosu ve şapkasıyla çıktı. "Neden gitmemi istediğini anlamış değilim," dedi.

"Ben de neden burada kalmak istediğini anlamış değilim," dedi Elizabeth, onu dış kapıya geçirerek. "Böyle hissettiğinde hiçbir işe yaramıyorsun." Kapıyı açtı, Robbie dışarı çıktı. "Hadi, görüşürüz."

"Görüşürüz," dedi Robbie, koridorda ilerlemeye başlayarak.

Elizabeth asansöre varana dek arkasından baktı, ardından kapıyı kapatıp Daphne Hill'e döndü. "Miss Wilson'ın mektubunun bitmiş olma ihtimali var mı?" diye sordu.

"Şimdi onu yazıyordum," dedi Daphne.

"Bitirdiğinde bana getir." Elizabeth odasına girip kapıyı kapattı ve masasının başına geçti. Frank, diye düşünüyordu, gördüğüm adam Frank olamaz. O olsaydı, "Merhaba" falan derdi, beni tanıyamayacağı kadar değişmedim ya. Ama Frank'se buralarda ne işi var? Boşuna yoruyorum kendimi, diye düşündü, onu bulmamın bir yolu yok ki.

Masasının köşesindeki telefon rehberini alıp Frank'in adını aradı, yoktu, ilerledi, H'lere kadar geldi, parmağıyla sayfayı aşağı doğru takip edip Harris, James'i buldu. Telefonu kendine yaklaştırıp numarayı çevirdi ve bekledi. Telefona bir adam yanıt verince, "Jim Harris'le mi görüşüyorum?" diye sordu.

"Evet, benim," dedi adam.

"Ben Elizabeth Style."

"Merhaba," dedi. "Nasılsın?"

"Beni aramanı bekliyordum," dedi. "Uzun zaman oldu."

"Evet, doğru," dedi adam. "Nedense hiç fırsat bula..."

"Seni niçin aradığımı söyleyeyim," dedi Elizabeth. "Frank Davis'i hatırlıyor musun?"

"Hatırlıyorum," dedi. "Bugünlerde neler yapıyor?"

"Ben de sana soracaktım," dedi Elizabeth.

"Ha. Şey..."

Elizabeth bir dakika bekledi, sonra konuşmayı sürdürdü. "Bir ara senin şu yemek davetini kabul edeceğim."

"Umarım edersin," dedi adam. "Seni ararım."

Yo, hayır, diye düşündü Elizabeth. "Görüşmeyeli asırlar oldu sanki. Baksana." Fikir aklına aniden gelmiş, şu beklenmedik harika buluşlardan biriymiş gibi konuşarak, "Neden bu akşam buluşmuyoruz?" dedi. Adam bir şeyler söylemeye başladı ama Elizabeth lafını sürdürdü. "Epeydir seninle görüşmek istiyordum."

"Şey, kız kardeşim burada," dedi.

"O da gelemez mi?" diye sordu Elizabeth.

"Şey," dedi. "Gelebilir herhalde."

"Harika," dedi Elizabeth. "Önce bana bir aperatif içmeye gelirsin, çocuğu da getir, eski güzel günleri yâd ederiz."

"Sonra konuşsak?" diye sordu adam.

"Şimdi ofisten çıkıyorum," diye kestirip attı Elizabeth. "Gün boyu koşturacağım. O yüzden şimdiden yedi diyelim mi?"

"Pekâlâ," dedi.

"Bu akşamı ayarlayabildiğimize çok sevindim," dedi Elizabeth. "Görüşürüz."

Telefonu kapattıktan sonra bir süre eli ahizenin üstünde durup düşündü, biricik Harris, hızlı konuştuğun müddetçe hiç şansı yok, şehirdeki tüm pis işler onun üstüne kalıyor olmalı. Kendinden memnun, güldü, sonra Daphne kapısını çalınca aniden durdu; o, "Gir," dedikten sonra Daphne kapıyı dikkatle açıp başını içeri uzattı.

"Mektubu bitirdim Miss Style," dedi.

"Buraya getir," dedi Elizabeth, sonra, "lütfen," diye ekledi.

Daphne içeri girdi, aradaki mesafeyi koruyup mektubu uzattı. "Çok iyi olmadı," dedi. "Ama tek başıma yazdığım ilk mektup."

Elizabeth metne göz attı. "Önemli değil," dedi. "Otursana Daphne."

Daphne temkinli bir şekilde sandalyenin ucuna ilişti. "Arkana yaslan," dedi Elizabeth. "Tek sandalyem bu, kırmanı istemiyorum."

Daphne sırtını yasladı ve gözlerini kocaman kocaman açtı.

Elizabeth el çantasını yavaşça açıp bir paket sigara çıkardı ve kibrit aranmaya başladı. "Bir dakika," dedi Daphne heyecanla, "bende var." Bir koşu resepsiyona gidip bir paket kibritle döndü. "Sizde kalsın," dedi, "bende daha çok var."

Elizabeth sigarasını yakıp kibriti masanın ucuna koydu. "Pekâlâ," dedi ve Daphne öne eğildi. "Burada işe girmeden önce nerede çalışıyordun?"

"Bu benim ilk işim," dedi Daphne. "New York'a daha yeni geldim."

"Nerelisin?"

"Buffalo," dedi Daphne.

"Ve New York'a kariyer yapmak için geldin, öyle mi?" diye sordu Elizabeth. Daphne'nin karşısındaki kozum bu, diye düşünüyordu, ben kariyerimi yaptım bile.

"Bilmem," dedi Daphne. "Amcamın işinde babama ihtiyacı olduğu için geldik. Daha birkaç ay önce taşındık."

Benim bana bakacak bir ailem olsa, diye düşündü Elizabeth, Robert Shax'in yanında işim olmazdı. "Eğitim durumun ne?"

"Liseyi Buffalo'da okudum," dedi. "Bir süre işletme okuluna gittim."

"Yazar mı olmak istiyorsun?"

"Hayır," dedi Daphne. "Bay Shax gibi ajans olmak istiyorum. Ve sizin gibi," diye ekledi.

"Güzel bir sektördür," dedi Elizabeth. "İyi para var."

"Bay Shax de öyle dedi. Çok nazikti."

Daphne yavaş yavaş cesaretini topluyordu. Gözü Elizabeth'in sigarasındaydı, koltuğa da rahatça yayılmıştı.

Elizabeth aniden kendini çok yorgun hissetti; Daphne hiç eğlenceli değildi. "Bay Shax'le öğle yemeğinde seni konuşuyorduk," dedi özellikle.

Daphne gülümsedi. Gülümsediği zaman ve oturduğu zaman, yani o kırılgan küçücük ayakların üstünde yükselen iri vücudu görünmediğinde hoş bir havası vardı. Küçük kahverengi gözlerine, çalı süpürgesini andıran saçlarına rağmen çekiciydi Daphne. Ben çelimsizim, diye düşündü Elizabeth ve büyük bir keyif alarak, "Miss Wilson'ın şu mektubunu baştan yazsan iyi olacak sanırım Daphne," dedi.

"Tabii," dedi Daphne.

"Ona," diye devam etti Elizabeth, "bir an önce işe dönmesini söyle."

"Buraya mı?" diye sordu Daphne, ufaktan panik belirtileri göstermeye başlamıştı.

"Buraya," dedi Elizabeth. Gülümsedi. "Korkarım Bay Shax sana söyleyecek cesareti kendinde bulamadı," dedi. "Bay Shax'le ben, iş ortağı olmanın dışında," dedi, "çok da yakın arkadaşız. Sık sık dostluğumuzdan yararlanıp nahoş görevleri bana yıkar."

"Bana hiçbir şey söylemedi," dedi Daphne.

"Ben de," dedi Elizabeth, "sanki burada kalacakmışsın gibi çalıştığını görünce öyle düşünmüştüm."

Daphne korku içindeydi. Ağlamayacak kadar aptal, diye düşündü Elizabeth, ona her şeyi tane tane açıklamak gerekecek. "Tabii," diye devam etti, "bunu yapmak hoşuma gitmiyor. Belki

başka bir iş bulmana yardımcı olmaya çalışarak bu geçişi senin için biraz kolaylaştırabilirim."

Daphne başını yukarı aşağı salladı.

"Bu öneri işine yarayabilir," dedi Elizabeth, "çünkü Bay Shax daha önce bu konuyu bana çıtlattı, erkeklerin önem verdiği bir şey bu sonuçta. Görünümün."

Daphne başını eğip elbisesinin geniş eteğine baktı.

"Bunun," dedi Elizabeth, "herhalde zaten farkındasındır, bu konuda yorum yapmak haddim değil ama bence ofise ipek elbise dışında bir şeyle gelirsen insanların üstünde daha iyi bir izlenim bırakırsın ve olur da bir gün iş bulursan daha rahat çalışırsın. İpek elbise nedense Buffalo'dan daha dün geldiğini düşündürüyor."

"Takım falan mı giymemi istiyorsunuz?" diye sordu Daphne. Yavaş yavaş konuşuyordu ve sözleri herhangi bir art niyet içermiyordu.

"Her halükârda daha az dikkat çekici bir şeyler," dedi Elizabeth.

Daphne onu yukarıdan aşağı süzdü. "Sizinki gibi bir takım mı?" diye sordu.

"Takım olur," dedi Elizabeth. "Saçını da tara."

Daphne nazikçe başının tepesine dokundu.

"Genel olarak daha tertipli olmaya çalış," dedi Elizabeth. "Çok güzel saçların var Daphne ama biraz daha basit bir model iş ortamı için daha uygun olacaktır."

"Sizinki gibi mi?" diye sordu Daphne, Elizabeth'in kır saçlarına bakarak.

"Nasıl istersen," dedi Elizabeth. "Yeter ki çalı süpürgesine benzemesin." Anlamlı tavırlarla masasına döndü, bir an sonra Daphne ayağa kalktı. "Bunu al," dedi Elizabeth, Miss Wilson'ın mektubunu uzatarak, "ve sana söylediğim şekilde baştan yaz."

"Peki Miss Style," dedi Daphne.

"Yazmayı bitirdikten hemen sonra çıkabilirsin," dedi Elizabeth. "Mektubu masaya bırak, adınla adresini yaz, Bay Shax sana günlük ücretini gönderecektir."

"Gönderip göndermemesi umurumda değil," dedi Daphne birdenbire.

Elizabeth bir an başını kaldırıp dik dik Daphne'ye baktı. "Bay Shax'in kararlarını sorgulamak sana mı kaldı?" dedi.

Elizabeth, Daphne'nin ne yapacağını görmek için bir süre masasında oturup bekledi; kız kapıyı ardından sessizce kapatıp masasına döndükten sonra ofise ağır bir sessizlik çökmüştü. Orada masasında oturdu, diye düşündü Elizabeth, meseleyi kafasında tartıyor. Sonra aniden Daphne'nin el çantasından cılız bir ses, kilidin açılırken çıkardığı klik sesi çıktı, eller anahtarların, kâğıtların arasında bir şeyler aradı. Pudrasını çıkaracak, diye düşündü Elizabeth, görünümüyle ilgili söylediklerim doğru mu diye bakmak için; Robbie gerçekten bir şey dedi mi, dediyse nasıl söyledi, ben yorumlarını abarttım mı yoksa yumuşattım mı, merak ediyor. Şişko bir domuzcuk ya da hayatında gördüğü en çirkin kadın olduğunu söyledi demeliydim, bunu bile yutardı belki. Şimdi ne yapıyor?

Daphne alenen, "Lanet olsun," dedi ve Elizabeth kızın hiçbir hareketini kaçırmamak için koltuğunda öne eğildi. Sonra daktilonun usul sesi duyuldu, Daphne, Miss Wilson'ın mektubunu yazıyordu. Elizabeth başını yavaş yavaş sağa sola sallayıp güldü. Daphne'nin hâlâ masanın kenarında duran kibritlerinden biriyle sigara yaktı ve Bay Burton'ın hâlâ daktiloda duran mektubuna baktı. Bir kolunu koltuğun sırtından arkaya atıp ağzında sigarayla oturarak tek parmakla, yavaş yavaş, "Canın cehenneme Burton," yazdı, sonra sayfayı daktilodan çıkarıp çöpe attı. Bugün yaptığım tek iş bu oldu, dedi kendi kendine, ama

Daphne'ye kovulduğunu söylerken yüzündeki ifadeyi gördüm ya, o bana yeter. Masasına, yanıt bekleyen mektuplara, yazılmayı bekleyen tecrübeli editör yorumlarına, karşılık verilmesi gereken şikâyetlere baktı ve eve gideceğim, diye düşündü. Banyo yaparım, ortalığı toplarım ve Jim'le kız kardeşi için bir şeyler alırım, Daphne gider gitmez çıkacağım.

"Daphne?" diye seslendi.

Duraksamadan sonra: "Efendim Miss Style?"

"Daha işin bitmedi mi?" dedi Elizabeth; artık kibarca konuşabilirdi. "Miss Wilson'ın mektubunun iki dakikada bitmesi gerekirdi."

"Tam çıkmaya hazırlanıyordum," dedi Daphne.

"Tam adınla adresini bırakmayı unutma."

İçeride sessizlik oldu, Elizabeth sesini tekrar yükselterek kapalı kapısına, "Duydun mu?" dedi.

"Bay Shax adımla adresimi biliyor," dedi Daphne. Ofis kapısı açıldı ve Daphne, "Hoşça kalın," dedi.

"Güle güle," dedi Elizabeth.

Taksiden sokağının köşesinde indi, taksicinin parasını verdikten sonra çantasında bir onluk, biraz da bozuk para kalıyordu; Robbie'den daha fazlasını isteyebilene kadar elindeki tek para bu ve evindeki yirmi dolardı. Hızlı bir hesap yaparak akşam için evdeki paradan on dolar almaya karar verdi, yemeği Jim Harris'in ısmarlaması gerekecekti, taksi ve acil durumlar için geriye on doları kalıyordu bu durumda, yarın Robbie'den para isteyecekti. Şimdi çantasındaki para içkiye ve kokteyl malzemelerine gidecekti; köşedeki içki dükkânında durup bir şişe viski aldı, 75'lik aldı ki bir sonraki ziyaretinde Robbie'ye de ikram edebilsin. Şişeyi kolunun altına sıkıştırıp şarküteriye geçti ve zencefilli soda satın aldı; tereddütle bir paket cips, ardından

bir kutu kraker, bir de krakerlere sürmek için ciğer sosisi ezmesi seçti.

Konuk ağırlamaya alışkın değildi; Robbie'yle akşamlar sakin geçiyordu; ara sıra bir yazar, bazen de onları dışarı davet eden eski bir dost harici pek kimseyle görüştükleri söylenemezdi. Evli olmadıklarından Robbie onu varlığından utanç duyma ihtimali olan bir yere götürmeye çekiniyordu. Yemeklerini küçük lokantalarda yiyor, içkiyi nadiren evde ya da köşedeki barda içiyor, sinemaya evlerinin yakınında gidiyorlardı. Elizabeth'in eve birilerini davet etmesi gerektiğinde Robbie gelmezdi; bir seferinde güzel bir haberi, muhtemelen yeni bir yazarı falan kutlamak için Robbie'nin daha geniş dairesinde parti vermişlerdi; öyle acınası bir parti olmuştu, konuklar öyle huzursuzlanmıştı ki bir daha parti vermeye kalkmamış, kendileri de taş çatlasa bir-iki davete çağrılmışlardı.

Bu yüzden öyle cıvıl cıvıl, "bana bir aperatif içmeye gelirsin," demesine rağmen Elizabeth aslında insanlar gelince ne yapılması gerektiğinden bihaberdi. Koluyla çenesinin arasına sıkıştırdığı paketlerle dairesine çıkan merdiveni tırmanırken bir aperatif içmenin, krakerleri uzatmanın, paltoları almanın işleyişini kafasında tekrar tekrar evirip çeviriyordu.

Evinin hali karşısında dehşete kapıldı, sabah nasıl alelacele çıktığını, ortalığı nasıl bıraktığını unutmuştu; ayrıca daire Elizabeth için tasarlanıp düzenlenmişti, yani ortamı zarif gösterme becerisi yok denecek kadar az olan, çaresiz sayılabilecek mutsuz bir genç kadının her sabahki alelacele çıkışı için; tek koltukta tek kitabı ve tek küllüğüyle geçirdiği yalnız, çirkin akşamlar için, sıcak çimler ile parlak güneş ışığı rüyalarıyla geçen geceler için. Burada üç-dört kişinin doğal bir biçimde gruplaşmasını, ellerinde kadehlerle oturup havadan sudan sohbet etmesini sağlayacak bir düzen kurma ihtimali yoktu. Akşamın erken saatlerinde, lambalardan biri yanar, köşeler gölge içinde kalırken

oda sıcak ve tatlı dururdu ama bir koltuğa oturur oturmaz ya da parlak görünen gri ahşap sehpaya dokunur dokunmaz koltuğun sert ve ucuz olduğunu fark eder, gri boyanın soyulduğunu görürdünüz.

Elizabeth bir an elinde torbalarla öylece kapıda dikilerek sevgi dolu bir elin odayı nasıl düzelteceğini zihninde canlandırmaya çalıştı ama merdivenden inen ayak seslerini duyunca içeri girip kapıyı ardından kapattı ve odanın içine bir kere girdikten sonra zihninde herhangi bir imge kalmadı; ayakları cilasız parkeye değiyordu, iç taraftaki kapı kolunda pis bir parmak izi vardı. Robbie'ninki, diye düşündü Elizabeth.

Küçük mutfağı gizleyen camlı Fransız kapılarını açıp torbaları içeri bıraktı; mutfak bir duvarın tamamını bile kaplamıyordu, dolaplardan birinin altında minik bir ankastre ocak, buzdolabının üstünde lavabo, lavabonun üstünde iki raf, raflarda da kap kacak: iki tabak, iki fincan ile altlıkları, dört bardak. Ayrıca küçük bir tenceresi, bir tavası, bir de kahve demliği vardı. Evdeki bütün eşyaları birkaç yıl önce ucuzcudan almıştı, kendine tam takım, küçük bir mutfak tasarlamıştı, Robbie'yle kendisine minik rostolar yapacak, hatta sarı bir önlükle küçük bir turta ya da kurabiye bile pişirecek, başlarda komik komik hatalar yapacaktı. New York'a ilk geldiğinde gayet becerikli bir aşçıydı, pirzola ve patates kızartabiliyordu ama uzun yıllar boyunca gerçek bir ocak görmeyince neredeyse tüm bilgisini yitirmişti, sadece ara sıra kendi keyfi için çikolatalı şekerleme yapıyordu. Yemek pişirmek, öğrendiği diğer tüm şeyler gibi, onu becerikli ve mutlu bir kadın yapacak düzgün, şerefli bir beceriydi (annesi tüm ciddiyetiyle, "erkeğin kalbine giden yol," derdi) ve günlük hayatının geri kalanıyla beraber ancak ender durumlarda bir hoşluk olarak kullanabildiği bir teferruata dönüşmüştü.

Dört bardağı indirip yıkaması gerekti, açık rafta uzun süre kullanılmadan durduklarından tozlanmışlardı. Buzdolabını

kontrol etti. Bir süre buzdolabında tereyağı ile yumurta, dolapta da ekmek ile kahve bulundurmuştu ama kahvaltı için daha bir kere kullandıktan sonra bayatlayıp küflenmişlerdi; zira sık sık gecikiyor, kendi kahvaltısını hazırlamak da neredeyse hiç içinden gelmiyordu.

Saat daha dört buçuktu, ortalığı toplamaya, yıkanmaya ve giyinmeye vakti vardı. Önce evdeki kolay işleri halletti, sehpaların tozunu aldı, küllüğü boşalttı; arada toz bezini bir kenara koyup yatak örtüsünü düzeltti, eliyle üstünden geçip her tarafını eşitledi. Üç küçük kilimi alıp silkelemek, sonra da yerleri silmek istedi ama banyoya bakınca vazgeçti, banyoya kesin girip çıkacaklardı ve yerler, küvet, hatta duvarların acil yıkanması gerekiyordu. Muslukta sıcak suyla ıslattığı toz bezini kullanarak yerleri büyük bir uğraş sonucu temizleyebildi, az sayıdaki stokundan temiz havlu çıkardı ve büyük odayı bitirmeye geçmeden önce küveti doldurmaya başladı.

Gelişigüzel temizliğinden sonra odanın görünümü zerre değişmemişti; yağmurlu günün karanlığında hâlâ gri, hâlâ donuktu. Bir an açık renk çiçekler almak için bir koşu gidip gelmeyi düşündü ama sonra parasının o kadarına yetmeyeceğine karar verdi, zaten odada az kalacaklardı, hem biraz içki biraz da yiyecekle her oda sıcak görünürdü.

Banyosu bittiğinde saat altı olmak üzereydi, hava sehpadaki lambayı yakmasını gerektirecek kadar kararmıştı. Çıplak ayak odada yürüdü, kendini temiz ve zinde hissediyordu, sürdüğü kolonyanın kokusu burnuna çarpıyordu, saçları sıcak sudan hafifçe kıvrılmıştı. Temizlik hissi beraberinde heyecanı getirdi, bu akşam mutlu olacaktı, başarılı olacaktı, tüm hayatını değiştirecek harikulâde bir şey yaşayacaktı. Bu hissin etkisi altında dolabından koyu kırmızı, ipek bir elbise seçti, genç işi bir modeldi, saçlarındaki kırlar olmasa otuzlarında değil de yirmilerinde gösteriyordu. Elbisenin üstüne takmak için ağır bir altın zincir

seçti ve iyi siyah paltomu giyebilirim, diye düşündü, yağmur durmasa bile kendimi güzel hissetmek için onu giyeceğim.

Giyinirken evini düşündü. Dürüst olması gerekirse bu daireden bir şey çıkmazdı, ne sarı perdeler ne de resimler kurtarabilirdi burayı. Yeni bir daireye ihtiyacı vardı; açık renk eşyalarla döşeli, geniş pencereli, tüm gün güneş gören hoş, açık bir alana. Yeni bir ev için daha çok paraya ihtiyacı vardı, yeni bir işe ihtiyacı vardı ve Jim Harris ona bu konuda yardımcı olmak zorundaydı; bu akşam yemeği birlikte geçirecekleri birçok heyecan verici gecenin ilki olacaktı sadece, harikulâde bir dostluk kuracaklardı ve Elizabeth bu sayede iş bulacak, güneşli bir daireye taşınacaktı; yeni yaşantısını tasarlarken Jim Harris'i, onun geniş suratını, tiz sesini unuttu; o, bir yabancıydı artık; Elizabeth'i odanın bir köşesinden ruhuna işleyen bakışlarla seyreden cesur, esmer bir adam, onu seven bir adam; güneş ışığına, sıcak bir bahçeye ve yeşil çimlere ihtiyaç duyan sessiz, dertli bir adam...

KÖKLÜ BİR FİRMA

Bayan Concord'la büyük kızı, Helen, salonlarında oturmuş, bir yandan dikiş dikip bir yandan sohbet ediyor, bir yandan da ısınmaya çalışıyorlardı. Helen yamadığı naylon çorapları bir kenara koymuş, bahçeye açılan Fransız kapılarına gitmişti. Tam, "Ah, artık bir an önce bahar gelse," diyordu ki kapı zili çaldı.

"Yüce Tanrım," dedi Bayan Concord. "Sakın misafir gelmiş olmasın! Halı iplik parçalarıyla doldu." Koltuğunda eğilip etrafındaki çerçöpü toplamaya başladı, o sırada Helen da kapıya bakmaya gitti. Kapıyı açtı ve dışarıdaki kadın elini uzatıp hızla konuşmaya başladığında durup gülümsedi. "Helen mısınız? Ben Bayan Friedman," dedi kadın. "Böyle çat kapı geldim ama sizinle ve annenizle tanışmak için sabırsızlanıyordum."

"Nasılsınız?" dedi Helen. "İçeri buyurmaz mıydınız?" Kapıyı biraz daha araladı ve Bayan Friedman içeri girdi. Ufak tefek, esmer tenli bir kadındı, üzerinde son derece şık bir leopar palto vardı. "Anneniz evde mi?" diye sordu Helen'a, tam da Bayan Concord salondan çıkarken.

"Ben Bayan Concord," dedi Helen'ın annesi.

"Ben Bayan Friedman," dedi Bayan Friedman. "Bob Friedman'ın annesi."

"Bob Friedman," diye tekrarladı Bayan Concord.

Bayan Friedman özür dilercesine gülümsedi. "Oğlunuz Bobby'den kesin bahsetmiştir, diye düşünmüştüm."

"Elbette bahsetti," dedi Helen birden. "Charlie'nin mektuplarında *sürekli* bahsettiği çocuk, anne. İnsan ilişkiyi hemen kuramıyor," dedi Bayan Friedman'a, "Charlie o kadar uzaktaymış gibi geliyor ki."

Bayan Concord onaylarcasına başını sallıyordu. "Tabii, doğru ya," dedi. "İçeri buyurmaz mıydınız?"

Bayan Friedman, Concord'ların peşi sıra salona girdi ve dikiş nakışla dolu olmayan koltuklardan birine oturdu. Bayan Concord elini sallayarak odayı gösterdi. "Ortalık darmadağın oluyor," dedi, "ama ara sıra Helen'la kolları sıvayıp bir şeyler dikiyoruz. Bunlar mutfak perdesi," diye ekledi, üstünde çalıştığı kumaşı eline alarak.

"Çok güzeller," dedi Bayan Friedman kibarca.

"Hadi bize oğlunuzdan bahsedin," diye devam etti Bayan Concord. "Adınızı nasıl hemen hatırlayamadım, hayret, ama Bob Friedman'ı Charles'la ve orduyla bağdaştırdığım için annesini burada görmek biraz garip geldi."

Bayan Friedman güldü. "Ben de öyle hissetmiştim," dedi. "Bobby yolladığı mektupta arkadaşının annesinin bizden sadece birkaç sokak ötede oturduğunu yazmış, bir uğrayıp selam vermemi önermiş."

"Gelmenize çok memnun oldum," dedi Bayan Concord.

"Artık Bob'u sizin kadar iyi tanıyoruz sanırım," dedi Helen. "Charlie hep ondan bahsediyor."

Bayan Friedman çantasını açtı. "Bende Charlie'den bir mektup bile var," dedi. "Siz de okumak istersiniz diye düşündüm."

"Charles size mi yazdı?" diye sordu Bayan Concord.

"Kısa bir not. Bobby'ye yolladığım pipo tütününü seviyor," diye açıkladı Bayan Friedman. "Ben de Bobby'ye paket gönderirken onun için de küçük bir kutu tütün koydum." Mektubu Bayan Concord'a verdi ve Helen'a dönüp, "Sizleri çok iyi tanıyormuş gibi hissediyorum, Bobby hepinizden o kadar çok bahsetti ki."

"Ben de," dedi Helen, "Bob'un size Noel için bir Japon kılıcı aldığını biliyorum. Ağacın altında harikulâde durmuştur.

Charlie onun kılıcı sahibinden satın almasına yardımcı olmuş - o hikâyeyi duydunuz mu, çocukların neredeyse kavgaya tutuştuklarını?"

"*Bobby* neredeyse kavgaya tutuşmuş," dedi Bayan Friedman. "Charlie akıllıca davranıp olaya karışmamış."

"Yo, biz başını belaya sokanın *Charlie* olduğunu duyduk," dedi Helen. Bayan Friedman'la karşılıklı gülüştüler.

"Belki de mektupları karşılaştırmamalıyız," dedi Bayan Friedman. "Hikâyeler birbirini tutmuyor." Bayan Concord'a döndü, Bayan Concord mektubu bitirmiş, Helen'a uzatıyordu. "Az önce kızınıza sizin hakkınızda ne kadar harikulâde şeyler duyduğumu anlatıyordum."

"Biz de sizin hakkınızda çok şey duyduk," dedi Bayan Concord.

"Charlie, Bob'a sizin ve iki kızınızın fotoğrafını göstermiş. Küçük kızınızın adı Nancy'ydi değil mi?"

"Evet, Nancy," dedi Bayan Concord.

"Charlie ailesine çok düşkün," dedi Bayan Friedman. "Bana mektup göndermesi çok hoş değil mi?" diye sordu Helen'a.

"Yolladığınız tütün çok iyi olmalı," dedi Helen. Bir an duraksadı, sonra mektubu geri uzattı, Bayan Friedman mektubu çantasına koydu.

"Charlie'yle tanışmayı çok isterim," dedi Bayan Friedman. "Onu şimdiden çok iyi tanıyor gibiyim."

"Eminim döndüğünde sizinle tanışmak ister," dedi Bayan Concord.

"Umarım artık tez vakitte dönerler," dedi Bayan Friedman. Bir an üçü de sessizliğe gömüldü, sonra Bayan Friedman heyecanla konuşmayı sürdürdü. "Ne tuhaf, aynı kasabada yaşıyoruz ama bizi ta uzaklardaki oğullarımız tanıştırdı."

"Bu kasabada insanlarla tanışmak çok zor," dedi Bayan Concord.

"Uzun zamandır mı buradasınız?" Bayan Friedman özür dilercesine gülümsedi. "Elbette eşinizin adını duydum," diye ekledi. "Kız kardeşimin çocukları eşinizin lisesinde, onu öyle methediyorlar ki."

"Öyle mi?" dedi Bayan Concord. "Eşim hayatı boyunca burada yaşadı. Ben evlendiğimde Batı'dan geldim."

"O zaman sizin için buraya yerleşip arkadaş edinmek zor olmamıştır," dedi Bayan Friedman.

"Evet, hiç sıkıntı çekmedim," dedi Bayan Concord. "Elbette çevremizdekilerin çoğu eşimin okul arkadaşları."

"Bobby'nin Bay Concord'la okuma fırsatı olmamasına üzülüyorum," dedi Bayan Friedman. "Eh..." Ayağa kalktı. "Sonunda tanışabildiğimize çok memnun oldum."

"Ne iyi ettiniz de uğradınız," dedi Bayan Concord. "Charles'dan mektup almak gibi oldu."

"O mektupların insana nasıl iyi geldiğini bilirim, ben de Bobby'ninkileri dört gözle bekliyorum," dedi Bayan Friedman. Bayan Concord'la beraber kapıya yöneldiler, Helen da ayağa kalkıp onları izledi. "Bu arada eşim Charlie'yle yakından ilgileniyor. Orduya yazıldığı sırada hukuk okuduğunu öğrendiğinden beri."

"Eşiniz avukat mı?" diye sordu Bayan Concord.

"Grunewald, Friedman ve White'taki Friedman benim kocam," dedi kadın. "Charlie çalışmaya başlayacağı zaman belki eşim ona bir iş ayarlayabilir."

"Ne kadar naziksiniz," dedi Bayan Concord. "Charles bunu duyunca çok üzülecek. Çünkü eşimin en eski arkadaşı Charles Satterthwaite'in yanına gireceğine hep kesin gözüyle bakılmıştır. Satterthwaite ve Harris'e."

"Galiba eşim o firmayı biliyor," dedi Bayan Friedman.

"Köklü bir firma," dedi Bayan Concord. "Bay Concord'un büyükbabası ortaklarındandı."

"Bob'a yazdığınızda selamlarımızı iletin," dedi Helen.

"İleteceğim," dedi Bayan Friedman. "Ona sizinle tanıştığımı anlatacağım. Ne güzel oldu," dedi elini Bayan Concord'a uzatarak.

"Çok hoştu," dedi Bayan Concord.

"Charlie'ye, ona biraz daha tütün yollayacağımı söyleyin," dedi Bayan Friedman, Helen'a.

"Mutlaka söyleyeceğim," dedi Helen.

"Eh pekâlâ, hoşça kalın o zaman," dedi Bayan Friedman.

"Güle güle," dedi Bayan Concord.

KUKLA

Burası iyi bir şefi olan saygın, lüks bir lokantaydı, kendilerine gösteri grubu diyen çeşitli şovmenler de vardı; buraya gelenler sessizce güler, afiyetle yemeklere gömülür, gelen hesabın da lokantaya, gösteriye ve ortama değmeyeceği gerçeğini baştan kabul ederlerdi; saygın, hoş bir lokantaydı burası ve iki kadının buraya baş başa gelmesi yakışıksız kaçmazdı, heyecan verici sayılacak bir yemek bile yiyebilirlerdi. Bayan Wilkins ile Bayan Straw, halı kaplı merdivenden çıt çıkarmadan lokantaya indiklerinde garsonlar sadece bir kere başlarını kaldırıp hızlıca baktılar, misafirlerin sadece birkaçı onlara döndü; şef garson sessizce yanlarına gelip kibarlıkla önlerinde eğildi, sonra salona ve arkalarda kalan tek tük boş masaya döndü.

"Bu kadar uzakta oturmamızın senin için bir *mahsuru* var mı Alice?" dedi Bayan Wilkins; Bayan Straw o akşam onun misafiriydi. "Dilersen başka bir masanın kalkmasını bekleyebiliriz. Ya da başka bir yere gidebiliriz?"

"Elbette bir mahsuru yok." Çiçeklerle süslü bir şapka takmış olan Bayan Straw oldukça iri bir kadındı ve etraftaki zengin sofralara tutkuyla bakıyordu. "Nereye oturduğumuz benim için hiç fark etmez, burası gerçekten pek hoş."

"Her yer olur," dedi Bayan Wilkins şef garsona. "Mümkünse *çok* geride olmasın."

Şef garson Bayan Wilkins'i pürdikkat dinleyip anladığını belirtmek için başını salladı, sonra masaların arasından ihtiyatla geçip en arkalara, göstericilerin çıktıkları kapının yanında, lokanta sahibi kadının bira içtiği masa ile mutfak kapısının arasında bir masaya vardı. Bayan Wilkins kaşlarını çatarak, "Daha önlerde bir yer yok muydu?" dedi şef garsona.

Şef garson omuz silkip diğer boş masalara işaret etti. Biri bir sütunun arkasındaydı, diğeri kalabalık bir grup için ayrılmıştı, üçüncüsü küçük orkestranın gerisinde kalıyordu.

"Burası gayet güzel Jen," dedi Bayan Straw. "Hemen oturalım."

Bayan Wilkins hâlâ bocalıyordu ama Bayan Straw masanın bir kenarındaki sandalyeyi çekip derin bir nefes vererek oturdu, eldivenleriyle el çantasını yanındaki boş sandalyeye koydu ve paltosunun yakasını açmaya koyuldu.

"Bunun *hoşuma gittiğini* söyleyemeyeceğim," dedi Bayan Wilkins, onun karşısındaki sandalyeye geçerek. "Hiçbir şey göremeyeceğiz sanki."

"Elbette göreceğiz," dedi Bayan Straw. "Her şeyi görebileceğiz, elbette duyacağız da. Yer değişmek ister misin?" diye çekine çekine sorarak bitirdi konuşmasını.

"Elbette hayır Alice," dedi Bayan Wilkins. Garsonun uzattığı menüyü alıp masaya koydu ve hızla taradı. "Buranın yemekleri iyidir," dedi.

"Karides güveç," dedi Bayan Straw. "Kızarmış tavuk." İçini çekti. "Çok acıktım."

Bayan Wilkins fazla düşünmeden hızla sipariş verdi, ardından Bayan Straw'un yemek seçimine yardımcı oldu. Garson gittikten sonra Bayan Straw keyifle sandalyeye yaslandı ve tüm lokantayı görebilmek için arkasına döndü. "Çok güzel bir yer," dedi.

"İnsanlar çok hoş görünüyor," dedi Bayan Wilkins. "Buranın sahibi kadın şurada, arkanda oturuyor. Çok temiz ve düzgün göründüğünü düşünmüşümdür hep."

"Kadehlerin gerçekten yıkandığını kontrol ediyordur herhalde," dedi Bayan Straw. Tekrar masaya dönüp el çantasını aldı, içini karıştırıp bir paket sigara ile bir kutu kibrit çıkardı

ve bunları masaya koydu. "Yemek servisi yapan yerlerin derli toplu ve temiz tutulması hoşuma gidiyor," dedi.

"Buradan iyi para kazanıyorlar," dedi Bayan Wilkins. "Tom'la buraya yıllar önce gelirdik, büyümeden önce. O zaman da çok hoştu ama artık daha üst düzey insanları çekiyor."

Bayan Straw şimdi önlerinde duran yengeç kokteyline büyük bir memnuniyetle bakıyordu. "Tabii tabii," dedi.

Bayan Wilkins, Bayan Straw'u seyrederek, lakayıt bir edayla çatalını aldı. "Dün Walter'dan mektup geldi," dedi.

"Neler yapıyormuş?" diye sordu Bayan Straw.

"İyi galiba," dedi Bayan Wilkins. "Bize birçok şeyi anlatmıyormuş gibi geliyor bana."

"Walter iyi bir çocuk," dedi Bayan Straw. "Fazla endişeleniyorsun."

Orkestra aniden şiddetle çalmaya başladı, ışıklar söndü ve sahnede bir spot yandı.

"Karanlıkta yemek yemekten nefret ediyorum," dedi Bayan Wilkins.

"Arkada bu kapılardan bize bolca ışık gelir," dedi Bayan Straw. Çatalını masaya bırakıp orkestrayı seyretmek için döndü.

"Walter'ı sınav gözetmeni yapmışlar," dedi Bayan Wilkins.

"Sınıfın birincisi olacak," dedi Bayan Straw. "Şu kızın elbisesine bak."

Bayan Wilkins çaktırmadan dönüp Bayan Straw'un başıyla işaret ettiği kıza baktı. Kız, göstericilerin odalarına çıkan kapıdan girmişti içeri, uzun boylu ve kopkoyu tenliydi, gür, siyah saçları ve kalın kaşları vardı, söz konusu elbiseyse cart yeşil ipekten derin dekolteli bir elbiseydi ve bir omzunda parlak turuncu bir çiçek vardı. "Hayatımda böyle elbise görmedim," dedi Bayan Wilkins. "Herhalde dans falan edecek."

"Pek güzel bir kız sayılmaz," dedi Bayan Straw. "Ay, şu yanındaki adama bak!"

Bayan Wilkins tekrar döndü ve başını çevirip Bayan Straw'a gülümsedi. "Maymuna benziyor," dedi.

"Nasıl da ufak tefek bir şey," dedi Bayan Straw. "Böyle çelimsiz, ufak, sarışın adamları hiç sevmem."

"Eskiden burada çok güzel sahne gösterileri olurdu," dedi Bayan Wilkins. "Müzik, dansçılar, bazen seyircilerden istek parça söyleyen güzel bir delikanlı. Bir seferinde org çalan biri de vardı galiba."

"İşte bizim yemekler geliyor," dedi Bayan Straw. Müziğin sesi azalmıştı, sunucu olarak da görev yapan orkestra şefi ilk gösteriyi, bir çift salon dansçısını takdim etti. Alkışlar başlayınca uzun boylu bir genç adam ile uzun boylu bir genç kadın gösterici lerin kapısından çıkıp masaların arasından geçerek dans pistine gittiler; yolda da cart yeşil elbiseli kızla yanındaki adamı başlarıyla selamladılar.

"Ne kadar zarifler değil mi?" dedi Bayan Wilkins dans başlayınca. "Bu tarz dansçılar hep çok güzel görünüyor."

"Kilolarına dikkat etmek zorundalar," dedi Bayan Straw eleştirel bir gözle. "Şu yeşilli kızın vücuduna bak."

Bayan Wilkins tekrar döndü. "Umarım komedyen değillerdir."

"Şu an pek de komik göründükleri söylenemez," dedi Bayan Straw. Tabağında ne kadar tereyağı kaldığını tarttı. "Ne zaman güzel bir akşam yemeği yesem," dedi, "aklıma Walter ve eskiden okulda yediklerimiz geliyor."

"Walter yemeklerin gayet iyi olduğunu yazıyor," dedi Bayan Wilkins. "Bir buçuk kilo mu ne almış."

Bayan Straw'un gözleri fal taşı gibi açıldı. "Tanrı aşkına!"

"Ne oldu?"

"Galiba bir vantrilok," dedi Bayan Straw. "Evet, öyle."

"Vantriloklar şu sıralar pek moda," dedi Bayan Wilkins.

"Çocukluğumdan beri görmemiştim," dedi Bayan Straw. "Şuradaki kutuda küçük bir adamı -ne diyorduk onlara?- var." Ağzı hafif açık, adamı seyretmeye devam etti. "Baksana Jen."

Yeşilli kız ile adam, göstericilerin kapısına yakın bir masaya oturmuştu. Kız öne eğilmiş, adamın kucağında oturan kuklayı seyrediyordu. Adamın ürkütücü bir kopyasıydı bu tahta kukla - adam sarışınken kuklanın saçları civciv sarısıydı, tahta bukleleri ve favorileri vardı; adam ufak tefek ve çirkinken kukla daha da ufak, daha da çirkindi, aynı geniş ağza, aynı bön bakışlı gözlere sahipti, üstündeki giysiler, minik siyah ayakkabılara kadar adamın smokin namına giydiği korkunç gülünçlüğün kopyasıydı.

"Acaba bir vantriloğun *burada* ne işi var?" dedi Bayan Wilkins.

Yeşilli kız masada kuklaya doğru eğilmiş, bağcığını bağlıyor, kravatıyla paltosunun omuzlarını düzeltiyordu. Kız arkasına yaslandı ve adam ona bir şeyler dediğinde umursamaz bir tavırla omuz silkti.

"Gözlerimi şu yeşil elbiseden alamıyorum," dedi Bayan Straw. Garson menüyle usulca yanına yaklaşınca irkildi; adam huzursuzca tatlı siparişlerini bekliyor, yan gözle de orkestranın iki gösteri arası çaldığı parçalardan birini bitirmesini seyrediyordu. Bayan Straw elmalı turta, yanında da çikolatalı dondurmaya karar verdiğinde sunucu vantriloğu takdim ediyordu. "... ve hık demiş babasının burnundan düşmüş bir çocuk, Marmaduke!"

"Umarım fazla uzun sürmez," dedi Bayan Wilkins. "Zaten buradan duyamayacağız."

Vantrilok ile kukla spot ışığının altında oturmuş, pişmiş kelle gibi sırıtıyor, hızlı hızlı konuşuyorlardı; sarışın adamın ince suratı kuklanın fal taşı gibi açık gözleri ile sırıtışına çok

yakın duruyor, siyah omuzları birbirlerine değiyordu. Hızlı konuşuyorlardı, seyirciler sevgiyle gülüyor, kukla daha lafını bitirmeden gelecek espriyi anlayarak bir an ilgiyle sessiz kaldıktan sonra o daha konuşmadan tekrar gülmeye başlıyordu.

Bayan Wilkins, o kahkaha tufanlarından birinin ortasında, "Bence çok kötü," dedi Bayan Straw'a. "Bu gösteriler hep böyle bayağı oluyor."

"Yeşil elbiseli dostumuza baksana," dedi Bayan Straw. Kız heyecanla öne eğilerek kasılmış, adamın ağzından çıkan kelimeleri kaçırmamaya çalışıyordu. Yüzündeki o aksi ifade bir anlığına kaybolmuştu; herkesle birlikte gülüyor, gözleri parlıyordu. "*O* komik buluyor," dedi Bayan Straw.

Bayan Wilkins omuzlarını büzüp titredi. Resmiyeti bozmadan dondurmasına saldırdı.

"Hep merak etmişimdir," dedi bir an sonra, "böyle yerler, yani demek istediğim yemekleri çok iyi olan yerler neden hiç tatlıya önem vermez? Hep dondurmalı bir şeyler oluyor sadece."

"En sevdiğim tatlıdır dondurma," dedi Bayan Straw.

"İnsan hamur işi bir şeyler bekliyor ya da güzel bir muhallebi," dedi Bayan Wilkins. "Hiç *üstüne düşmüyor* gibiler."

"Senin incir ve hurmalı muhallebinden daha harikulâde bir şey görmedim Jen," dedi Bayan Straw.

"Walter her zaman onun en iyi..." diye konuşmaya başladı Bayan Wilkins ama orkestranın bağırtısından sözü yarıda kaldı. Vantrilok ile kukla selam veriyordu, adam belinden aşağıya kadar eğilirken kukla nazik bir şekilde kafasını sallıyordu, orkestra hızlı bir dans parçasına geçti ve adamla kukla dönüp sahneden hızla uzaklaştı.

"Tanrı'ya şükürler olsun," dedi Bayan Wilkins.

"Vantrilok izlemeyeli yıllar olmuştu," dedi Bayan Straw.

Yeşilli kız ayağa kalmış, adamla kuklanın masaya dönmesini bekliyordu. Adam kendini tüm ağırlığıyla sandalyeye bıraktı, kukla hâlâ kucağındaydı; kız da sandalyenin ucuna geri otururak adama hemen bir şey sordu.

"*Sence*?" dedi adam bağırarak, kızın yüzüne bakmadan. Garsona işaret etti; garson, adamın arkasındaki masada tek başına oturan lokanta sahibine bakarak duraksadı. Bir an sonra adama yaklaştı, o sırada kız, "Daha fazla içme Joey, gidip bir yerlerde yemek yiyelim," dedi. Sesi orkestranın çaldığı yavaş valsın üstünden açık seçik duyuluyordu.

Adam, kızın koluna dokunmasını görmezden gelerek garsonla konuştu. Kuklaya dönüp usulca bir şeyler dedi ve kuklanın o geniş geniş sırıtan yüzü önce kıza sonra tekrar adama döndü. Kız arkasına yaslanıp göz ucuyla lokanta sahibine baktı.

"Böyle bir adamla evli olmayı hiç istemezdim," dedi Bayan Straw.

"İyi bir komedyen olmadığı kesin," dedi Bayan Wilkins.

Kız tekrar öne eğilmiş, tartışmaya başlamıştı; adam kuklayla konuşuyor, kuklanın başını onu onaylayacak şekilde sallıyordu. Kız adamın omzuna dokununca adam dönüp bakmadan omzunu silkti. Kızın sesi tekrar yükseldi. "Beni dinle Joey," diyordu.

"Bir dakika," dedi adam. "Sadece şu bir kadehi içeceğim."

"Evet ya, adamı rahat bırakşana," dedi kukla.

"Bir kadehe daha ihtiyacın yok Joey," dedi kız. "Sonra içersin."

Adam, "Bana bak tatlım, içkiyi sipariş ettim. Gelmeden kalkamam."

"Şu sıkıcı karıyı sustursana ya," dedi kukla adama. "Ne zaman birilerinin eğlendiğini görse ortalığı velveleye veriyor. Çenesini kapatmasını söyle."

"Böyle konuşmamalısın," dedi adam kuklaya. "Çok ayıp."

"*Ben* istediğim gibi konuşurum," dedi kukla. "O *beni* susturamaz."

"Joey," dedi kız, "seninle konuşmak istiyorum. Hadi, gidip bir yerlerde konuşalım."

"İki dakika sussana ya," dedi kukla kıza. "Tanrı aşkına, iki dakika susar mısın lütfen?"

Yan masalarda oturanlar dönüp onlara bakmaya başlamıştı, kuklanın bağrışları dikkatlerini çekmişti, onu dinledikçe şimdiden gülüyorlardı bile. "*Lütfen* biraz sessiz ol," dedi kız.

"Evet, bu kadar yaygara koparma," dedi adam kuklaya. "Sadece bir kadehcik içeceğim. O dert etmiyor."

"Sana içki falan getirmeyecek," dedi kız sabırsızlıkla. "Ona getirmemesini söylediler. Böyle davrandığın müddetçe burada sana içki vermezler."

"Ben gayet düzgün davranıyorum," dedi adam.

"Yaygara koparan *benim*," dedi kukla. "Gerçekleri duymanın vakti gelmişti tatlım, sürekli oyunbozanlık yaparsan başın belaya girer. Sonsuza dek seni çekecek değil ya bu adamcağız."

"Sessiz ol," dedi kız, kaygıyla etrafına bakınarak. "Herkes duyuyor."

"Duysunlar," dedi kukla. Sırıtan suratını seyircilere döndürüp sesini yükseltti. "Bizimki güzel vakit geçirmek istiyor ama kız soğuk nevaleye dönüyor."

"Bana bak Marmaduke," dedi adam kuklaya. "Annene daha nazik davranmalısın."

"Aman, o moruğa ağzının payını bildirmeye her zaman hazırım ben," dedi kukla. "Burayı beğenmiyorsa sokaklara dönsün."

Bayan Wilkins ağzını açtı, sonra tekrar kapattı, peçetesini masaya koydu ve ayağa kalktı. Bayan Straw, arkadaşının diğer masaya yürüyüp kuklanın suratına tokadı yapıştırmasını şaşkın şaşkın seyretti.

Bayan Wilkins kendi masalarına döndüğünde Bayan Straw paltosunu giymiş, ayakta bekliyordu.

"Çıkışta öderiz," dedi Bayan Wilkins asabi bir tavırla.

Paltosunu aldı. İki arkadaş vakarla kapıya yürüdü. Adamla kız yamulmuş kafasıyla yan yatan kuklaya bakakaldı, sonra kız uzandı ve tahta kafayı düzeltti.

BELİRSİZLİĞİN YEDİ TÜRÜ

Kitapçının bodrum katı devasa görünüyordu; kitap sıraları odanın her iki yanında loşluğa doğru uzuyordu, kitaplar hem duvarlardaki yüksek kitaplıklara sıralanmıştı hem de yere, oraya buraya istiflenmişti. Üst kattaki derli toplu, küçük dükkândan aşağı inen yılankavi merdivenin ayağında, kitapçının sahibi ve tezgâhtarı Bay Harris'in ufak masası vardı, masanın üstü kataloglarla karman çorman haldeydi ve sadece yukarıdaki kirli lambayla aydınlanıyordu. Aynı lamba Bay Harris'in masasının etrafını saran rafları da aydınlatmaya yarıyordu; daha ileride, sıra sıra kitap masalarının yanında başka kirli lambalar asılıydı, müşteriler bunları bir ipi çekerek yakıyor, işleri bittikten sonra karanlıkta el yordamıyla Bay Harris'in masasına dönmeye ve ödeme yapıp kitapların poşetlenmesini beklemeye hazır olduklarında da söndürüyorlardı. Tıklım tıkış dolu raflarda her yazarın ve her eserin yerini ezbere bilen Bay Harris'in o anda tek bir müşterisi vardı, on sekizlerinde bir delikanlı, uzun odanın uç noktasında lambalardan birinin tam altında durmuş, raftan aldığı bir kitabı karıştırıyordu. Geniş bodrum katı soğuktu, Bay Harris de oğlan da paltoyla duruyorlardı. Bay Harris ara sıra masasından kalkıp merdivenin kıvrıldığı noktada duran küçük demir sobaya yarım kürek dolusu kömür atıyordu. Bay Harris'in kalktığı ya da çocuğun elindeki kitabı rafa geri koyup yeni bir kitap aldığı zamanlar hariç odaya sessizlik hâkimdi, kitaplar loş ışıkta suskun suskun duruyordu.

Sonra üst kattaki küçük kitapçının kapısının açılmasıyla sessizlik bozuldu; Bay Harris yukarıda çok satanlar ile sanat kitaplarını sergiliyordu. Konuşma sesleri geldi, Bay Harris de çocuk da yukarıya kulak verdiler, sonra üst kattaki kitapçıyla

ilgilenen kız, "Lütfen aşağı buyurun," dedi. "Bay Harris size yardımcı olacaktır."

Bay Harris kalkıp merdivenin ayağına gitti ve yeni müşterinin önünü görebilmesi için lambalardan birini daha yaktı. Çocuk elindeki kitabı rafa geri koydu ve eli kitabın sırtında, konuşmaları dinlemeyi sürdürdü.

Bay Harris merdivenden bir kadının inmekte olduğunu görünce nezaketen geri çekilip, "Son basamağa dikkat edin. İnsanlar onu hep atlıyor," dedi. Kadın dikkatle aşağı indi ve durup etrafa bakındı. Kadın öylece dururken bir adam merdivenin kıvrımından dikkatle inmeye başladı ve alçak tavana çarpmamak için kafasını eğdi. "Son basamağa dikkat et," dedi kadın berrak, yumuşak bir sesle. Adam kadının yanında durdu ve kafasını kaldırıp onun gibi etrafa bakmaya başladı.

"Ne kadar çok kitap var böyle," dedi.

Bay Harris profesyonelce gülümsedi. "Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Kadın adama baktı, adam bir an duraksadıktan sonra, "Kitap almak istiyoruz. Yüklü adet kitap," dedi. Tüm kitaplara işaret ederek elini salladı. "Kitap setleri."

"Aradığınız kitapsa doğru yere geldiniz," dedi Bay Harris tekrar gülümseyerek. "Belki hanımefendi oturmak ister?" Masaya gitti; kadın onu izlerken adam kitaplarla dolu masaların arasında tedirgin bir şekilde ilerliyor, bir şeyleri kırmaktan korkuyormuşçasına kollarını vücuduna yapışık tutuyordu. Bay Harris sandalyesini hanımefendiye verdi ve bir yığın kataloğu kenara iterek masanın ucuna ilişti.

"Ne ilginç bir yer burası," dedi hanımefendi, daha önce konuşurken kullandığı aynı yumuşak tonla. Orta yaşlıydı, şıktı, giysileri yeniydi ama sönük sayılırdı, yaşına ve çekingen havasına uygun düşüyordu. Adam iri yarı, zinde görünümlüydü,

yüzü soğuk havadan kızarmıştı ve geniş ellerinde huzursuz bir havayla bir çift yün eldiven tutuyordu.

"Kitaplarınızdan satın almak istiyoruz," dedi adam. "İyi kitaplar."

"Özellikle aradığınız bir şey var mı?" diye sordu Bay Harris.

Adam utancından gürültülü bir biçimde güldü. "Doğrusu," dedi, "biraz aptalca bulacaksınız. Ama ben kitaplar falan hakkında pek bir şey bilmiyorum." Eşinin yumuşak sesiyle Bay Harris'in konuşmasının ardından sesi geniş, sessiz dükkânda adeta yankılanıyordu. "*Sizin* bize tavsiyede bulunabileceğinizi umuyorduk," dedi. "Bugünlerde yazılan zırvalıklardan olmasın." Boğazını temizledi. "Dickens gibi bir şeyler," dedi.

"Dickens," dedi Bay Harris.

"Çocukken Dickens okurdum," dedi adam. "İşte öyle kitaplar, iyi kitaplar olsun." Kitapların arasında dikilen çocuk yanlarına yaklaşınca kafasını kaldırdı. "Tekrar Dickens okumak istiyorum," dedi iri yarı adam.

"Bay Harris," dedi çocuk usulca.

Bay Harris başını kaldırdı. "Efendim Bay Clark?" dedi.

Çocuk masaya yaklaştı, Bay Harris'le müşterilerini rahatsız etmekten çekiniyor gibiydi. "Empson'a tekrar bakmak isterim," dedi.

Bay Harris masanın hemen arkasında duran cam kapılı kitaplığa dönüp bir kitap seçti. "Buyur," dedi. "Bu gidişle satın almadan önce tamamını okumuş olacaksın." İri yarı adamla eşine gülümsedi. "Bir gün buraya gelip o kitabı satın alacak," dedi, "ben de şoka uğrayıp dükkânı kapatacağım."

Çocuk, elinde kitap, arkasını döndü, iri yarı adam da Bay Harris'e doğru eğildi. "İki set alırız diye düşündüm, büyük setler, Dickens gibi," dedi, "birkaç tane de küçük set."

"Bir kopya da *Jane Eyre*," dedi eşi yumuşak sesiyle. "Eskiden o kitaba bayılırdım," dedi Bay Harris'e.

"Size Brontë'lerden çok iyi bir set verebilirim," dedi Bay Harris. "Ciltleri çok hoş."

"Güzel durmalarını istiyorum," dedi adam, "ama okunabilecek kadar da sağlam olmalılar. Dickens'ları baştan okuyacağım."

Çocuk masaya dönüp kitabı Bay Harris'e uzattı. "Hâlâ iyi görünüyor," dedi.

"Satın almak istediğin zaman burada seni bekliyor olacak," dedi Bay Harris, elinde kitapla kitaplığa dönerek. "Nadir bulunan bir kitap."

"Herhalde burada bir süre daha kalır," dedi çocuk.

"Adı ne?" diye sordu iri yarı adam merakla.

"*Belirsizliğin Yedi Türü*," dedi çocuk. "Çok iyi bir kitap."

"Güzel bir kitap adı," dedi iri yarı adam Bay Harris'e. "Ne zeki bir delikanlıymış bu, böyle kitaplar okuyor."

"İyi kitap," diye tekrar etti çocuk.

"Ben de kitap almaya çalışıyorum," dedi iri yarı adam çocuğa. "Atladığım bazı kitapları okumak istiyorum. Dickens, Dickens'ın eserlerini hep sevmişimdir."

"Meredith de iyidir," dedi çocuk. "Hiç Meredith okudunuz mu?"

"Meredith," dedi iri adam. "Hadi biraz kitaplarınızı karıştıralım," dedi Bay Harris'e. "Hoşuma gidenlerden seçmek istiyorum."

"Beyefendiyi şuraya götürebilir miyim?" dedi çocuk Bay Harris'e. "Zaten şapkamı almak için tekrar gitmek zorundayım."

"Delikanlıyla gidip kitaplara bakacağım annecik," dedi iri yarı adam eşine. "Sen burada kal, üşüme."

"Pekâlâ," dedi Bay Harris. "Kitapların yerini o da benim kadar iyi biliyor," dedi iri yarı adama.

Çocuk kitaplarla dolu masaların arasından ilerlemeye başladı, hâlâ dikkatli yürüyen ve hiçbir şeye değmemeye çalışan adam da peşi sıra gidiyordu. Çocuğun şapkasıyla eldivenlerini bıraktığı, lambanın hâlâ yandığı yere gittiler ve çocuk daha da ileride bir lamba yaktı. "Bay Harris setlerinin çoğunu burada tutuyor," dedi çocuk. "Bakalım neler var." Kitaplıkların önünde çömelip sıra sıra kitapların sırtlarına usulca dokundu. "Bütçeniz ne kadar?" diye sordu.

"Aklımdaki kitaplar için belli bir meblağ harcamaya hazırım," dedi iri adam. Önünde duran kitaba deneme amacıyla, tek parmakla dokundu. "Toplam yüz elli-iki yüz dolar."

Çocuk kafasını kaldırıp adama bakarak güldü. "O paraya güzel kitaplar alabilirsiniz," dedi.

"Hayatımda bu kadar kitabı bir arada görmemiştim," dedi iri yarı adam. "Bir gün bir kitapçıya girip hep okumak istediğim tüm kitapları alabileceğim hayatta aklıma gelmezdi."

"Güzel bir his."

"Bugüne kadar pek okuma fırsatım olmadı," dedi adam. "Senden daha küçükken doğruca babamın çalıştığı makine atölyesine girdim, o günden beri de çalışıyorum. Şimdi birden elimde alışık olmadığım kadar çok para var ve annecikle kendimize hep istediğimiz şeyleri almaya karar verdik."

"Eşiniz Brontë'lerle ilgileniyordu," dedi çocuk. "İşte çok iyi bir set."

Adam eğilip çocuğun gösterdiği kitaplara baktı. "Bu işlerden fazla anlamıyorum," dedi. "Güzel görünüyorlar, hepsi birbirine benziyor. Yanındaki set ne?"

"Carlyle," dedi çocuk. "Onu geçebilirsiniz. Tam sizin aradığınız türde değil. Meredith iyidir. Thackeray de öyle. Thackeray'i isteyebileceğinizi düşünüyorum, çok iyi bir yazardır."

Adam oğlanın uzattığı kitaplardan birini alıp geniş ellerinin sadece ikişer parmağını kullanarak özenle açtı. "Güzel görünüyor," dedi.

"Sizin için not edeyim," dedi çocuk. Paltosunun cebinden bir kurşunkalemle not defteri çıkardı. "Brontë'ler," dedi. "Dickens, Meredith, Thackeray." Adlarını okurken elini her bir setin üstünde gezdirdi.

İri yarı adam gözlerini kıstı. "Bir tane daha almalıyım," dedi. "Bunlar evdeki kitaplığı doldurmaya yetmeyecek."

"Jane Austen," dedi çocuk. "Eşinizin hoşuna gider."

"Bu kitapların hepsini okudun mu?" diye sordu adam.

"Çoğunu," dedi çocuk.

Adam bir an sessiz kaldıktan sonra konuşmaya devam etti. "Benim herhangi bir şey okumaya pek fırsatım olmadı, işe o kadar erken yaşta başlayınca tabii. Kapatmam gereken büyük bir açık var."

"Çok hoş vakit geçireceksiniz," dedi çocuk.

"Az önce baktığın kitap," dedi adam. "O kitap neydi?"

"Estetik," dedi çocuk. "Edebiyatla ilgili. Nadir bir kitap. Ne zamandır almaya çalışıyorum ama param yok."

"Üniversiteye mi gidiyorsun?" diye sordu adam.

"Evet."

"Ah, işte tekrar okumam gereken bir yazar," dedi adam. "Mark Twain. Çocukken bir-iki kitabını okumuştum. Ama sanırım başlangıç için yeterince kitabım oldu şimdi." Ayağa kalktı.

Çocuk da gülümseyerek ayağa kalktı. "Çok okumanız gerekecek."

"Okumayı seviyorum," dedi adam. "Gerçekten seviyorum."

Koridorda geri, doğruca Bay Harris'in masasına yürümeye başladı. Çocuk da lambaları söndürüp adamı izledi, şapkasıyla eldivenlerini almak için durdu sadece. İri yarı adam Bay

Harris'in masasına varınca eşine, "Çok zeki bir çocuk. Kitapları ezbere biliyor," dedi.

"İstediklerini seçtin mi?" diye sordu eşi.

"Çocuk benim için güzel bir liste çıkardı." Bay Harris'e dönüp devam etti. "Böyle bir çocuğun kitapları bu kadar sevdiğini görmek çok hoş. Ben onun yaşındayken çalışmaya başlayalı dört beş yıl olmuştu."

Çocuk elinde not kâğıdıyla masaya yaklaştı. "Bunlar onlara bir süre yeter," dedi Bay Harris'e.

Bay Harris listeye bakıp onaylarcasına başını salladı. "Thackeray'ler gerçekten güzel," dedi.

Çocuk şapkasını takmış, merdivenin ayağında duruyordu. "Umarım keyifle okursunuz," dedi. "Şu Empson'a tekrar bakmak için döneceğim Bay Harris."

"Senin için tutmaya çalışırım," dedi Bay Harris. "Ama ayıramayacağımı biliyorsun."

"Kalacağını umuyorum," dedi çocuk.

"Teşekkürler evlat," diye seslendi iri yarı adam, çocuk merdivenden çıkmaya başlarken. "Yardımın için teşekkürler."

"Rica ederim," dedi oğlan.

"Gerçekten zeki çocuk," dedi adam Bay Harris'e. "Böyle bir eğitimle geleceği çok parlak."

"İyi bir delikanlı," dedi Bay Harris. "O kitabı da gerçekten istiyor."

"Sizce günün birinde alabilecek mi?" diye sordu iri yarı adam.

"Sanmam," dedi Bay Harris. "Adınızla adresinizi yazarsanız, ben de o sırada toplamı hesaplayayım."

Bay Harris, çocuğun temiz listesinden kopyaladığı kitapların fiyatlarını not düşmeye başladı. İri yarı adam adıyla adresini yazdıktan sonra bir süre öylece durup parmaklarıyla masaya vurdu, ardından, "Şu kitaba tekrar bakabilir miyim?" dedi.

"Empson'a mı?" dedi Bay Harris kafasını kaldırarak.

"Çocuğun ilgilendiği kitaba." Bay Harris arkasındaki kitaplığa uzanıp kitabı çıkardı. Adam kitabı elinde diğerlerini tuttuğu gibi, nazikçe tuttu, sayfaları çevirirken kaşlarını çattı. Sonra kitabı Bay Harris'in masasına koydu.

"O almayacaksa bunu da listeye ekleyebilir miyiz?" diye sordu.

Bay Harris bir an için başını hesabından kaldırıp adama baktı, sonra kitabı listeye ekledi. Rakamları hızla ekleyip toplamı yazdı ve kâğıdı iri yarı adama uzattı. Adam rakamları kontrol ederken Bay Harris kadına dönüp, "Eşiniz keyifle okunacak kitaplar aldı," dedi.

"Pek memnun oldum," dedi kadın. "Bugünü uzun zamandır bekliyorduk."

İri yarı adam parayı dikkatle sayıp Bay Harris'e uzattı. Bay Harris parayı masasının üst çekmecesine koyup, "Sizin için de uygunsa bunları haftanın sonunda göndermiş olacağız," dedi.

"Peki," dedi adam. "Hazır mısın annecik?"

Kadın ayağa kalktı, iri yarı adam geri çekilip kadına yol verdi. Bay Harris peşlerinden gitti, merdivenin yanında durup kadına, "Son basamağa dikkat edin," dedi.

Merdivenden yukarı çıkmaya başladılar. Bay Harris durup merdivenin kıvrımından kaybolana dek arkalarından baktı. Sonra kirli lambayı söndürdü ve masasına döndü.

GEL DE DANS ET BENİMLE İRLANDA'DA

Genç Bayan Archer, Kathy Valentine ve Bayan Corn'la birlikte yatakta oturuyor, bebekle oynayıp dedikodu yapıyordu ki kapı zili çaldı. Bayan Archer, "Öff!" diyerek apartman kapısını açan otomata basmaya gitti. "Giriş katında oturmasak *olmazdı* sanki," diye seslendi Kathy'yle Bayan Corn'a. "Herkes her işi için bizim zili çalıyor."

Daire zili de çalınca kapıyı açtı ve koridorda yaşlı bir adamın durduğunu gördü. Adam uzun, eski püskü, siyah bir palto giymişti, kare şeklinde beyaz bir sakalı vardı. Kadına bir avuç bağcık uzattı.

"Ah," dedi Bayan Archer. "Şey, çok üzgünüm ama..."

"Madam," dedi adam. "Rica etsem. Tanesi beş kuruş."

Bayan Archer hayır anlamında başını sallayıp geri adım attı. "Korkarım alamam," dedi.

"Yine de teşekkürler madam," dedi adam, "nezaketiniz için. Bu sokakta biçare bir yaşlıya düzgün davranan ilk kişi sizsiniz."

Bayan Archer kapının kulpunu kaygıyla ileri geri çeviriyordu. "Çok özür dilerim," dedi. Sonra, adam gitmek için dönünce, "Bir dakika," diyerek yatak odasına koşturdu. "Bağcık satan yaşlı bir adam," diye fısıldadı. Şifonyerin üst çekmecesini açtı, çantasını çıkardı ve bozukluk kesesini karıştırdı. "Çeyreklik," dedi. "Sizce yeter mi?"

"Tabii," dedi Kathy. "Muhtemelen gün boyu kazandığından fazladır." Kathy, Bayan Archer'la yaşıt ve bekârdı. Bayan Corn ellilerinin ortasında, tıknaz bir kadındı. İkisi de aynı binada yaşıyor ve bebekten dolayı Bayan Archer'ın evinde epey vakit geçiriyordu.

Bayan Archer kapıya döndü. "Buyurun," dedi çeyrekliği uzatarak. "Herkesin size kaba davranması çok üzücü."

Yaşlı adam kadına bağcık uzatacak oldu ama eli titredi ve bağcıklar yere döküldü. Adam duvara yaslandı. Bayan Archer dehşet içinde olanları seyrediyordu. "Yüce Tanrım," diyerek elini uzattı. Parmakları eski ve pis paltoya değerken duraksadı, sonra dudaklarını büzüştürerek kolunu kendinden emin bir edayla adamın koluna geçirdi ve kapıdan içeri girmesine yardımcı olmaya çalıştı. "Kızlar," diye seslendi. "Çabuk yardıma koşun!"

Kathy yatak odasından, "Bir şey mi dedin Jean?" diyerek koşarak çıktı, durumu görünce donup onlara bakakaldı.

"Ne yapacağım?" dedi Bayan Archer, kolu yaşlı adamın kolunda. Adamın gözleri kapalıydı, kadının yardımıyla zar zor ayakta durabiliyordu. "Tanrı aşkına, diğer koluna girsene."

"Onu koltuğa moltuğa oturtalım," dedi Kathy. Koridor üçünün birlikte geçemeyeceği kadar dardı, o yüzden Kathy yaşlı adamın diğer koluna girip onunla Bayan Archer'ı salona doğru kısmen sürükledi. "İyi koltuğa değil," diye feryat etti Bayan Archer. "Deriye, eski olana." Yaşlı adamı deri koltuğa bırakıp geri çekildiler. "Şimdi ne yapacağız?" dedi Bayan Archer.

"Viskin var mı?" diye sordu Kathy.

Bayan Archer hayır anlamında başını salladı. "Biraz şarabım var," dedi şüpheyle.

Bayan Corn, kucağında bebekle salona girdi. "Üstüme iyilik sağlık!" dedi. "Adam sarhoş!"

"Saçmalama," dedi Kathy. "Sarhoş olsaydı Jean'in onu içeri getirmesine izin vermezdim."

"Bebeğe dikkat et Blanche," dedi Bayan Archer.

"E herhalde edeceğim," dedi Bayan Corn. "Yatak odasına dönüyoruz tatlım," dedi bebeğe. "Sonra güzel beşiğimize yatıp mışıl mışıl uyuyacağız."

Yaşlı adam kıpırdanıp gözlerini açtı. Ayağa kalkmaya çalıştı.

"Olduğunuz yerde kalın," diye buyurdu Kathy. "Bayan Archer size biraz şarap getirecek. Şarap hoşunuza gider değil mi?"

Yaşlı adam kafasını kaldırıp Kathy'ye baktı. "Teşekkürler," dedi.

Bayan Archer mutfağa gitti. Bir an düşündükten sonra lavabodan bir kadeh aldı, çalkaladı ve biraz şeri doldurdu. Şeri kadehini salona götürüp Kathy'ye verdi.

"Sizin için tutmamı ister misiniz yoksa kendiniz içebilir misiniz?" diye sordu Kathy yaşlı adama.

"Çok naziksiniz," diyerek kadehe uzandı adam. Şarabı yudumlarken Kathy onun için bardağı tuttu, sonra adam kadehi itti.

"Bu kadarı yeterli, teşekkürler," dedi. "Kendime geldim." Ayağa kalkmaya çalıştı. "Teşekkürler," dedi Bayan Archer'a, "*size de* teşekkürler," dedi Kathy'ye. "Artık gitsem iyi olacak."

"İki ayağınızın üstünde sapasağlam durabilene kadar katiyen olmaz," dedi Kathy. "İnsan böyle durumlarda işi şansa bırakmamalı."

Yaşlı adam gülümsedi. "*Benim* hayatım işi şansa bırakmakla geçiyor," dedi.

Bayan Corn salona döndü. "Bebek beşikte," dedi, "uyumak üzere. *Şu* kendini iyi hissediyor mu artık? Herhalde sadece sarhoştu ya da açtı, öyle bir şeyler."

"Tabii ya," dedi Kathy, aklına gelen fikirler fırlayarak. "Açtı. Sorunu aslında buydu Jean. Nasıl da budalalık ettik. Zavallı yaşlı beyefendi!" dedi adama. "Bayan Archer karnınızı bir güzel doyurmadan gitmenize izin vermeyecek."

Bayan Archer bu fikre şüpheyle yaklaşmış gibiydi. "Yumurtam var," dedi.

"Harika!" dedi Kathy. "Tam aradığımız şey. Sindirimi kolay," dedi yaşlı adama, "özellikle de" -duraksadı- "bir süredir yemek yemediyseniz iyi gelir."

"Sade kahve," dedi Bayan Corn, "bana sorarsanız gereken bu. Ellerinin titremesine baksanıza."

"Yorgunluktan sinirleri boşalmış," dedi Kathy katı bir edayla. "Şöyle güzel, sıcak bir kâse et suyu içsin, hemen kendine gelir, ayrıca midesi yemeğe tekrar alışana kadar yavaş yavaş içmeli. Mide," dedi Bayan Archer'la Bayan Corn'a, "uzun süre boş kalınca küçülüyor."

"Size zahmet vermek istemem," dedi yaşlı adam Bayan Archer'a.

"O nasıl söz öyle," dedi Kathy. "Yola çıkmadan önce doyurucu, sıcak bir yemek yedirmemiz lazım size." Bayan Archer'ı kolundan tutup mutfağa sürükledi. "Biraz yumurta," dedi. "Yağda dört-beş tane kır. Sana sonra yarım kutu alırım. Herhalde domuz pastırman yoktur. Bak ne diyeceğim, birkaç tane de patates kızart. Biraz çiğ kalmalarını önemsemez. Böyle insanlar tabaklar dolusu kızarmış patates, yumurta ve..."

"Öğle yemeğinden konserve incir kalmıştı," dedi Bayan Archer. "Ben de onlarla ne yapacağımı düşünüyordum."

"Ben gidip başında durayım," dedi Kathy. "Neme lazım, tekrar bayılabilir. Gelmek isterse Blanche'ı yanına yollarım."

Bayan Archer iki fincana yetecek kadar kahve ölçüp demliği ocağa koydu. Sonra tavasını çıkardı. "Kathy," dedi. "Biraz endişeliyim. Ya gerçekten sarhoşsa, yani, Jim bir duysa, evde bebek falan da varken..."

"İnanamıyorum Jean!" dedi Kathy. "Bir süre gidip kırsalda yaşamalısın galiba. Orada kadınlar aç adamlara her zaman ye-

mek veriyor. Hem Jim'e *söylemek* zorunda değilsin. Blanche'la benden laf çıkmaz."

"Peki," dedi Bayan Archer, "sarhoş olmadığına emin misin?"

"Bir adamın aç olduğunu gözlerinden anlarım ben," dedi Kathy. "Böyle yaşlı bir adam ayakta duramıyorsa, elleri titriyorsa, böyle tuhaf görünüyorsa açlıktan ölmek üzere demektir. Kelimenin gerçek anlamıyla ölmek üzere."

"Ah, Tanrım!" dedi Bayan Archer. Telaşla lavabonun altındaki dolaba koşup iki patates çıkardı. "İki tane yeter mi sence? Galiba gerçekten adama hayrımız dokunuyor."

Kathy kikirdedi. "İyilik perisiyiz resmen," dedi. Mutfaktan çıkmaya koyuldu, sonra durup geri döndü. "Turtan var mı? Bunlar hep turta yerler."

"Ama akşam yemeğine ayırmıştım," dedi Bayan Archer.

"Aman, adama ver gitsin," dedi Kathy. "O çıktıktan sonra bir tane daha alırız."

Patatesler kızarırken Bayan Archer mutfak masasına bir tabak, bir fincan ile altlık, çatal bıçak ve kaşık koydu. Sonra, aklına yeni gelmiş gibi sofrayı kaldırdı, dolaptan bir kâğıt poşet çıkarıp ikiye böldü, olabildiğince muntazam bir şekilde masaya serdi ve sofrayı yeniden düzenledi. Bir bardak alıp buzdolabından su doldurdu, ekmek dilimleyip üç dilimi bir tabağa dizdi, sonra kare şeklinde küçük bir parça tereyağı kesip ekmeklerin yanına bıraktı. Ardından dolaptaki kutudan kâğıt peçete çıkarıp tabağın yanına yerleştirdi, bir an sonra geri alıp üçgen şekilde katladı ve geri koydu. Nihayetinde masaya tuzlukla karabiberliği de koyup bir kutu yumurta çıkardı. "Kathy! Yumurtalarını nasıl istiyormuş, sorsana."

Salondan mırıltılar geldi ve Kathy seslendi. "Göz yumurta istiyor!"

Bayan Archer dört tane yumurta çıkardı, ardından bir tane daha aldı ve hepsini teker teker tavaya kırdı. Piştiklerinde, "Tamamdır kızlar! Getirin!" diye seslendi.

Bayan Corn mutfağa girdi, patates ve yumurtaları inceledi, sonra tek kelime etmeden Bayan Archer'a baktı. Ardından Kathy geldi, yaşlı adamın koluna girmişti. Onu masaya götürüp sandalyeye oturttu. "İşte," dedi. "Bakın, Bayan Archer size ne güzel sıcak bir yemek hazırladı."

Yaşlı adam Bayan Archer'a baktı. "Minnettarım," dedi.

"Ne güzel!" dedi Kathy. Bayan Archer'ı beğenircesine başını salladı. Yaşlı adam yumurtalarla patateslere baktı. "Hadi yumulun," dedi Kathy. "Oturun kızlar. Ben yatak odasından bir sandalye getiririm."

Yaşlı adam tuzu alıp nazikçe yumurtaları tuzladı. "Çok lezzetli görünüyor," dedi sonunda.

"Hadi hemen yemeğe başlayın," dedi Kathy, elinde sandalyeyle tekrar çıkagelerek. "Karnınızın iyice doyduğunu görmek istiyoruz. Ona kahve doldursana Jean."

Bayan Archer ocağa gidip kahveyi aldı.

"Lütfen zahmet etmeyin," dedi adam.

"Sorun değil," dedi Bayan Archer, yaşlı adamın fincanını doldurarak. Masaya oturdu. Yaşlı adam çatalı aldı, ardından tekrar masaya koydu ve kâğıt peçeteyi özenle dizlerinin üzerine serdi.

"Adınız nedir?" diye sordu Kathy.

"O'Flaherty, madam. John O'Flaherty."

"Pekâlâ John," dedi Kathy. "Ben Miss Valentine, bu hanımefendi Bayan Archer, diğeri de Bayan Corn."

"Memnun oldum," dedi yaşlı adam.

"Anladığım kadarıyla eski dünyadansın," dedi Kathy.

"Af buyurun?"

"İrlandalısın, değil mi?" dedi Kathy.

"Evet madam." Yaşlı adam çatalı yumurtalardan birine batırıp yumurtanın sarısının tabağa akmasını seyretti. "Yeats'i tanırdım," dedi birden.

"Gerçekten mi?" dedi Kathy, öne eğilerek. "Dur bakalım - Yeats şu yazardı, değil mi?"

"'Hayrına gel, gel de dans et benimle İrlanda'da,'" dedi yaşlı adam. Ayağa kalktı ve sandalyenin arkasına tutunarak Bayan Archer'a ciddiyetle eğildi. "Misafirperverliğiniz için tekrar teşekkürler madam." Dönüp kapıya ilerledi. Üç kadın ayağa kalkıp peşinden gittiler.

"Ama yemeğinizi bitirmediniz," dedi Bayan Corn.

"Mide," dedi yaşlı adam, "hanımefendinin dediği gibi küçülüyor. Evet, doğru," dedi eskileri yâd eden bir edayla, "Yeats'i tanırdım."

Kapıya gelince dönüp Bayan Archer'a, "İyi yürekliliğinize bir karşılık vermeliyim," dedi. Yerdeki bağcıkları işaret etti. "Bunlar," dedi, "sizde kalsın. İyi yürekliliğiniz için. Diğer hanımefendilerle aranızda bölüşürsünüz."

"Ama katiyen kabul..." diye söze başladı Bayan Archer.

"Israr ediyorum," dedi yaşlı adam kapıyı açarak. "Çok küçük bir şey ama elimde size sunabileceğim bir tek bu var. Yerden kendiniz kaldırırsınız," dedi aniden. Sonra dönüp Bayan Corn'a nanik yaptı. "Yaşlı kadınlardan nefret ederim," dedi.

"Üstüme iyilik sağlık!" dedi Bayan Corn sessizce.

"Fazla içmiş olabilirim," dedi yaşlı adam Bayan Archer'a, "ama hayatımda asla misafirlerime kötü şeri ikram etmedim. Biz ayrı dünyaların insanlarıyız madam."

"Dememiş miydim?" diyordu Bayan Corn. "Size başından beri demedim mi ben?"

Bakışları Kathy'nin üstünde olan Bayan Archer yaşlı adamı kapıdan dışarı itmek için belli belirsiz bir hareket yapmaya yeltendi ama adam daha hızlı davranıp onu engelledi.

"'Gel de dans et benimle İrlanda'da,'" dedi. Duvardan destek alarak dış kapıya uzandı ve açtı. "Zamansa akıp geçiyor," dedi.

IV

Alçak *Yaradılışımız ve Eğilimlerimiz* yüzünden iyi Ruhların *koruyucu* Bakım ve *İdarelerinden* yoksun kalınca, işte o zaman aldatılır, suistimal ediliriz; bu iyi Ruhlar çoğu zaman şeytani *Meleklerin* Şer ve Şiddetinden korur, sakınır bizi, amma velakin *Hayatla Doğaya* aykırı olan *Şer, Kıskançlık ve İntikam Tutkusuyla* dolup taşan insanları Zaman gelir terk eder, onları bu *kötü Ruhların*, böylesine nefret edilesi *Özelliklerin* peşine düşen *kötü* Ruhların *Saldırı ve Tacizlerine* karşı korunmasız bırakırlar.

Joseph Glanvil: *Sadducismus Triumphatus*

TABİİ

Sabahleyin işi başından aşkın olan Bayan Tylor ön verandaya çıkıp onları alenen seyretmeyecek kadar kibardı ama pencereden kaçınmak için de bir gerekçe göremiyordu; evi süpürür ya da bulaşık yıkarken, hatta üst katta yatakları toplarken evin güney tarafındaki pencerelere yaklaşınca perdeyi hafifçe kaldırıyor ya da kenara geçip storu aralıyordu. Aslında tek görebildiği evin önünde duran kamyon ile taşımacıların ufak tefek hareketleriydi; görebildiği kadarıyla mobilyalar kaliteliydi.

Bayan Tylor yatakları topladı ve öğle yemeğini hazırlamak için aşağı indi, ön taraftaki yatak odasının camından mutfak camına geçtiği süre zarfında yan evin önünde bir taksi durmuştu ve küçük bir çocuk kaldırımda hopluyordu. Bayan Tylor çocuğu tarttı, yaşına göre kısa kalmamışsa herhalde dört yaşındaydı, kendi küçük kızıyla yaşıt sayılırdı. Bakışlarını taksiden inmekte olan kadına çevirdi ve içi iyice rahatladı. Hoş görünümlü, ten rengi bir takım, hafif eskimiş ve belki taşınma günü için rengi biraz *fazla* açık ama kaliteli bir kesim; Bayan Tylor havuçları soyarken takdir edercesine başını salladı. Belli ki *iyi* insanlardı.

Bayan Tylor'ın küçük kızı Carol, Tylor evinin önündeki çitlere yaslanmış, yan evdeki çocuğu izliyordu. Küçük çocuk hoplamayı bırakınca Carol, "Merhaba," dedi. Çocuk kafasını kaldırdı, bir adım geriledi ve "Merhaba," dedi. Çocuğun annesi Carol'a, Tylor evine ve dönüp oğluna baktı. Sonra Carol'a, "Merhaba," dedi. Bayan Tylor mutfakta gülümsedi. Sonra, ani bir içgüdüyle ellerini kâğıt havluyla kuruladı, önlüğünü çıkardı ve kapıya gitti. "Carol," diye seslendi hafifçe. "Carol, tatlım." Carol çite yaslanmayı sürdürerek döndü. "Ne?" dedi annesine yardımcı olmayı reddedercesine.

"Ah, merhaba," dedi Bayan Tylor, hâlâ oğluyla kaldırımda durmakta olan kadına. "Carol'ın biriyle konuştuğunu duydum da..."

"Çocuklar birbirleriyle tanışıyordu," dedi hanımefendi çekingence.

Bayan Tylor basamaklardan inip çitte Carol'a yaklaştı. "Siz yeni komşumuz musunuz?"

"Nihayet taşınabilirsek, evet," dedi hanımefendi. Güldü. "Bugün taşınma günü," dedi manalı bir şekilde.

"Evet. Biz Tylor'larız," dedi Bayan Tylor. "Bu Carol."

"*Biz* Harris'leriz," dedi hanımefendi. "Bu da küçük James."

"James'e merhaba de," dedi Bayan Tylor.

"*Sen de* Carol'a merhaba de," dedi Bayan Harris.

Carol inatla dudaklarını büzdü, küçük çocuk da annesinin arkasına saklandı. Kadınlar güldüler. "Ah şu çocuklar!" dedi biri, "İlahi!" dedi öteki.

Ardından Bayan Tylor, kamyona ve sandalyeler, masalar, yataklar, lambalarla içeri girip çıkan iki adama işaret ederek, "Ah, nasıl da zor iş, değil mi?" dedi.

Bayan Harris içini çekti. "Sanırım çıldıracağım."

"Yardımcı olabileceğimiz herhangi bir şey var mı?" diye sordu Bayan Tylor. James'e bakıp gülümsedi. "Belki James günü bizimle geçirmek ister?"

"Bu *gerçekten de* çok iyi olur," diye katıldı Bayan Harris. Arkasında duran James'e bakmak için döndü. "Bugün Carol'la oynamak ister misin tatlım?" James çıt çıkarmadan başını sağa sola salladı ve Bayan Tylor ona dönüp neşeyle, "Carol'ın iki ablası *belki de* seni sinemaya götürür James. *Hoşuna gider* değil mi?"

"Korkarım ki olmaz," diye kestirip attı Bayan Harris. "James sinemaya gitmiyor."

"Ah, şey, tabii," dedi Bayan Tylor. "Birçok anne çocuğunu *göndermiyor* tabii ama insanın iki büyük çocuğu..."

"Yok, ondan değil," dedi Bayan Harris. "Biz hiçbirimiz sinemaya gitmiyoruz."

Bayan Tylor "hiçbirimiz" sözcüğünden Bay Harris'in hâlâ işin içinde olduğu anlamını çıkardı, ardından kendine geldi ve şaşkınca, "Sinemaya gitmiyor musunuz?" dedi.

"Bay Harris," dedi Bayan Harris sözlerini özenle seçerek, "sinemanın insanı aptallaştırdığını düşünüyor. Biz sinemaya gitmiyoruz."

"Doğru," dedi Bayan Tylor. "Eh, eminim bu öğleden sonra evde kalmanın Carol için bir sakıncası olmaz. James'le oynamayı çok ister. Bay Harris," diye ekledi tedirginlikle, "kum havuzuna karşı çıkmaz değil mi?"

"Ben sinemaya gitmek istiyorum," dedi Carol.

Bayan Tylor hızla konuştu. "Neden James'le birlikte bir süre gelip bizim evde dinlenmiyorsunuz? Herhalde tüm sabah koşuşturmuşsunuzdur."

Bayan Harris taşımacılara bakıp duraksadı. "Teşekkürler," dedi nihayetinde. James peşinde, Tylor'ların çit kapısından girdi, o sırada Bayan Tylor, "Arka bahçede otururşak taşımacılara göz kulak da olabiliriz," dedi. Carol'ı hafifçe itekledi. "James'e kum havuzunu göster tatlım," dedi katı bir tonla.

Carol asık suratla James'i elinden tutup kum havuzuna doğru çekiştirdi. "Bak, gördün mü?" dedi, sonra gidip dikkat çekmek istercesine çitin kazıklarını tekmelemeye başladı. Bayan Tylor, Bayan Harris'i bahçe sandalyelerinden birine oturttu, sonra James'in kumu kazabilmesi için bir kürek bulmaya gitti.

"Oturmak gerçekten de iyi geldi," dedi Bayan Harris. Derin bir nefes aldı. "Bazen taşınmanın yapmam gereken en korkunç şey olduğunu düşünüyorum."

"Bu evi tutabildiğiniz için şanlısınız," dedi Bayan Tylor, Bayan Harris de başını sallayarak onu onayladı. "Güzel komşularımız olacağı için çok mutluyuz," diye devam etti Bayan Tylor. "İnsanın yanı başında kafa dengi birilerinin olması çok hoş. Şeker ödünç almak için hep sizin kapınızı çalacağım," diye şakayla karışık bitirdi sözünü.

"Umarım çalarsınız," dedi Bayan Harris. "Eski evimizdeki kapı komşularımız çok nahoş insanlardı. Ufak şeyler, bilirsiniz ya, insanın öyle sinirine dokunuyor ki." Bayan Tylor empatiyle iç çekti. "Örneğin radyo," diye devam etti Bayan Harris, "sabahtan akşama kadar, öyle de *yüksek sesle*."

Bayan Tylor bir an ne diyeceğini bilemedi. "Biz fazla yüksek sesle çalarsak lütfen bizi uyarın."

"Bay Harris radyoya tahammül edemiyor," dedi Bayan Harris. "Bizim radyomuz yok tabii."

"Tabii," dedi Bayan Tylor. "Radyo yok."

Bayan Harris ona bakıp tedirgince güldü. "Kocamın deli olduğunu düşüneceksiniz."

"Olur mu öyle şey," dedi Bayan Tylor. "Birçok insan radyodan hoşlanmıyor, en büyük yeğenim mesela, o tam *tersi*..."

"Şey," dedi Bayan Harris, "kocam gazeteleri de sevmiyor."

Bayan Tylor yakasına yapışan hafif huzursuzluk hissini sonunda tanımlayabildi, işler tehlikeli derecede çığırından çıktığı zaman duyduğu histi bu: örneğin buzlu bir sokakta araba sürdüğünde ya da Virginia'nın patenlerini taktığında... Bayan Harris dalgın dalgın eve girip çıkan taşımacıları seyrediyor, bir yandan da konuşuyordu. "Yani, gazete *görmediğimiz* söylenemez tabii, sinema gibi değil, Bay Harris gazeteleri estetiğin kitlesel yozlaşması olarak görüyor sadece. Biliyor musunuz, aslında gazete okumak *zorunda* değilsiniz," dedi endişeyle Bayan Tylor'a bakarak.

"Benim tek okuduğum..."

"*The New Republic*'e de *yıllarca* aboneydik," dedi Bayan Harris. "İlk evlendiğimizde tabii. James doğmadan önce."

"Eşiniz ne iş yapıyor?" diye sordu Bayan Tylor çekinerek.

Bayan Harris gururla başını kaldırdı. "Akademisyen," dedi. "Monograflar yazıyor."

Bayan Tylor konuşmak için ağzını açtı ama Bayan Harris eğilip elini uzatarak, "Hakikaten huzurlu bir hayat sürme arzusunu insanlar *hiç* anlamıyor," dedi.

"Eşiniz," dedi Bayan Tylor, "dinlenmek istediğinde ne yapıyor?"

"Oyun okuyor," dedi Bayan Harris. Şüpheyle James'e baktı. "Elizabeth Çağı öncesi olanları tabii."

"Tabii," dedi Bayan Tylor, endişeyle James'e bakarak, James o sırada bir kovaya kum doldurmaktaydı.

"İnsanlar gerçekten çok kaba," dedi Bayan Harris. "Size az önce bahsettiğim insanlar, yan komşular. Mesele sadece radyo değildi. *New York Times*'larını *bile bile* üç kere bizim kapının önüne bıraktılar. Bir keresinde az kalsın James alıyordu."

"Aman Tanrım," dedi Bayan Tylor. Ayağa kalktı. "Carol," diye seslendi sertçe, "uzaklaşma. Öğle yemeği vakti gelmek üzere canım."

"Eh," dedi Bayan Harris. "Ben gidip taşımacılar herhangi bir şeyi doğru yere koymuş mu bir bakayım."

Kadına kaba davranmış gibi hisseden Bayan Tylor, "Bay Harris şimdi nerede?" diye sordu.

"Annesinde," dedi Bayan Harris. "Tüm taşınmalarda orada kalıyor."

"Tabii," dedi Bayan Tylor, o sabah ağzından başka kelime çıkmamış gibi hissederek.

"O gittiğinde radyoyu açmıyorlar," diye açıkladı Bayan Harris.

"Tabii," dedi Bayan Tylor.

Bayan Harris elini uzattı, Bayan Tylor da tokalaştı. "Umarım iyi dost oluruz," dedi Bayan Harris. "Dediğiniz gibi, düşünceli komşularının olması insanı öyle mutlu ediyor ki. Biz de bugüne kadar çok talihsizlik yaşadık."

"Tabii," dedi Bayan Tylor, sonra aniden kendine geldi. "Belki bir akşam hep birlikte briç oynarız?" Bayan Harris'in suratını görünce, "Yok. Neyse, her halükârda bir akşam bir araya gelmeliyiz," dedi. Gülüştüler.

"Kulağa gerçekten çok saçma geliyor değil mi?" dedi Bayan Harris. "Bu sabahki nezaketiniz için çok teşekkürler."

"Her zaman," dedi Bayan Tylor. "James'i bugün bize yollamak isterseniz..."

"Belki yollarım," dedi Bayan Harris. "Gerçekten rahatsızlık vermeyecekse."

"Tabii," dedi Bayan Tylor. "Carol, tatlım."

Carol'a sarılarak evin ön kapısına çıktı ve Bayan Harris'le James'in kendi evlerine girmelerini seyretti. Anne oğul kapıda durup onlara el salladılar, Bayan Tylor'la Carol da el sallayarak cevap verdi.

"Sinemaya gidebilir miyim," dedi Carol, "*n'olur* anne?"

Bayan Tylor, "Birlikte gidelim tatlım," dedi.

TUZDAN SÜTUNLAR

New York seyahati için kocasıyla beraber New Hampshire'dan trene bindiklerinde nedense aklına bir melodi takılmıştı, New York'a son gidişlerinden bu yana neredeyse bir yıl geçmişti ama melodi daha eski bir tarihe dayanıyordu. On beş-on altı yaşlarında olduğu ve New York'u sadece filmlerden bildiği, şehrin onun için Noël Coward tarzı kişilerle dolu çatı katı dairelerinden oluştuğu günlerden kalmaydı; New York gibi bir şehrin temel taşı olan yüksekliğin, hızın, lüksün ve gösterişin, erişilemeyecek kadar uzakta ve sadece filmlerde olan güzelliğin on beş yaşında olmanın sıkıcılığıyla ayırt edilemeyecek şekilde karıştığı zamandan.

"*Neydi* bu melodi?" dedi eşine, mırıldanarak. "Galiba eski bir filmden."

"Tanıdım," dedi eşi, kendi de mırıldanarak. "Sözlerini hatırlamıyorum ama."

Adam rahatça arkasına yaslandı. Paltolarını asmış, bavullarını yukarı kaldırmış, dergisini çıkarmıştı. "Eninde sonunda aklıma gelir," dedi.

Kadın önce camdan dışarıya baktı, hareket halinde bir trende olmanın harikulâde keyfini neredeyse gizlice hissedip tadını çıkardı; altı saat boyunca kitap okumak, uyuklamak ve yemekli vagona gitmekten başka yapması gereken bir şeyin olmamasının, çocuklardan ve mutfak zemininden her geçen saniye biraz daha uzaklaşmanın, tepelerin bile geride kalmasının ve yerlerini evden her gün görülemeyecek kadar uzak olan tarlalarla ağaçların almasının keyfiydi bu. "Trenleri çok seviyorum," dedi, eşi de bakışlarını dergisinden ayırmaksızın ona katıldığını belli edercesine başını salladı.

İki hafta, iki inanılmaz hafta; her şey ayarlanmıştı, gidilecek oyunların, gidilecek lokantaların seçiminden başka planlanacak hiçbir şey yoktu. Şehirde dairesi olan bir arkadaş şansa tatile gitmişti, bankada da hem New York seyahatini hem çocuklara yeni kar tulumlarını karşılayabilecek kadar para vardı, ilk pürüzler ortadan kalktıktan sonra hiçbir engelle karşılaşmadan, sorunsuzca ayarlanmıştı her şey; sanki gitmeyi bir kere kafaya koyduktan sonra hiçbir şey yollarını kesemezdi. Bebeğin boğaz ağrısı geçmişti. Tesisatçı gelmiş, işini iki günde halledip gitmişti. Elbiselerin boyu vaktinde alınmıştı, şehirdeki yeni ürünlere bakma bahanesi de bulunduktan sonra hırdavatçı dükkânı gözleri arkada kalmadan bırakılabilmişti. New York yanıp kül olmamış, karantinaya alınmamıştı, arkadaşları planlanan zamanda gitmişti ve dairesinin anahtarı Brad'in cebindeydi. Herkes herkese hangi numaradan ulaşılacağını biliyordu, kaçırılmaması gereken oyunlar ve dükkânlarda göz atılacak şeylerin listesi -bebek bezleri, kumaşlar, lüks konserveler, kararma önleyici gümüş kutuları- hazırdı. Ve nihayet tren de oradaydı, işlevini yerine getiriyor, gün içinde istikrarlı bir hızla ilerliyor, onları büyük bir kararlılıkla, resmen New York'a taşıyordu.

Margaret, günün ortasında trende kıpırtısız oturan eşini ve diğer talihli yolcuları merakla süzdü, dışarıdaki güneşli çayırlara baktı, orada durduklarından emin olmak için tekrar baktı, ardından kitabını açtı. Melodi hâlâ aklındaydı, mırıldanmaya başladı, eşinin de dergisinin sayfasını çevirirken usulca ona katıldığını duydu.

Yemekli vagonda rozbif yedi; evde bir lokantaya gitseydi seçeceği yiyecekti bu, zira yeni, iştah açıcı tatil yemeklerine fazla hızlı geçiş yapmak istemiyordu. Tatlı olarak dondurma yedi ama kahvesini içerken huzursuzlanmaya başladı çünkü New York'a varmalarına bir saat kalmıştı ve daha her ânının tadına vara vara paltosunu giyip şapkasını takacaktı, Brad'in de çantaları indirip dergileri kaldırması lazımdı. Tren yeraltında sanki

yolun sonu gelmeyecekmişçesine ilerlerken vagonun ucunda durdular, çantalarını ellerine alıp alıp geri yere koydular, huzursuzca adım adım yürüdüler.

İstasyon kısa süreli bir sığınaktı; ziyaretçileri insan, ses ve ışık dolu bir dünyadan yavaş yavaş geçirip dışarıdaki sokağın baş döndürücü gerçeğine hazırlıyordu. Sokağı kaldırımdan bir anlığına gördü, sonra kendini yolun ortasında ilerleyen bir taksinin içinde buldu; ne olduğunu anlayamadan tutulup şehrin yukarısına götürüldüler ve bir başka kaldırıma fırlatıldılar; Brad taksicinin parasını ödeyip binaya bakmak için başını geriye eğdi. "Evet, işte geldik," dedi, sanki taksicinin verilen basit bina numarasını bulmayı beceremeyeceğinden şüphelenmiş gibi. Üst kata asansörle çıkıldı, anahtar kilide oturdu. Arkadaşlarının dairesini daha önce hiç görmemişlerdi ama tanıdık sayılırdı - New Hampshire'dan New York'a taşınan bir arkadaş yanında eski evinin silinmesi birkaç yılı bulacak özel izlerini taşır; bu daire de yeterli derecede tanıdıktı ki Brad doğruca koltuğa yöneldi, kadın da çarşaflarla battaniyeleri görünce içgüdüsel olarak güvende hissederek rahatladı.

"Önümüzdeki iki hafta boyunca evimiz burası," diyerek gerindi Brad. Birkaç dakika geçtikten sonra ikisi de istem dışı pencerelere gitti; New York planladıkları gibi ayaklarının altındaydı ve karşı binalar tanımadıkları insanlarla doluydu.

"Ne harika," dedi kadın. Aşağıdan arabalar geçiyordu, insanlar geçiyordu, aşağıda gürültü vardı. "Öyle mutluyum ki," dedi kadın ve kocasını öptü.

İlk gün New York'u gezmeye çıktılar, kahvaltıyı otomatla yiyecek satan bir dükkânda yaptılar ve Empire State Binası'nın tepesine çıktılar. "Tamamen tamir etmişler," dedi Brad tepede. "Acaba uçak nereye çarpmıştı?"

Binanın dört tarafından aşağı bakmaya çalıştılar ama birilerine sormaya çekindiler. Bir köşede kikirdeyen kadın, "Ne

de olsa," dedi mantıklı bir şekilde, "benim bir şeyim kırılsa insanların özel hayatıma burunlarını sokup parçaları sormalarını istemem."

"Empire State Binası'na sahip olsan kimin ne sorduğunu umursamazsın," dedi Brad.

İlk birkaç gün sadece taksiyle dolaştılar; bindikleri taksilerden birinin kapısı araca sadece bir ip parçasıyla tutturulmuştu, üçüncü günlerinde de bindikleri taksinin lastiği patlayınca Broadway'de inip başka bir araç bulmaları gerekti.

"Sadece on bir günümüz kaldı," dedi kadın bir gün ve ona dakikalarca gibi gelen bir aradan sonra ekledi: "Altı gündür buradayız."

Haberleşmeyi kararlaştırdıkları arkadaşlarıyla haberleşmişlerdi, hafta sonu Long Island'daki bir yazlığa gideceklerdi. "Şu anda hava hiç iyi değil," dedi ev sahibesi telefonda neşeyle, "biz de bir hafta içinde ayrılıyoruz ama buraya kadar gelmişken *bir kez olsun* uğramazsanız sizi asla *affetmem*." Hava açık ama serindi, sonbahar kendini yadsınamaz bir biçimde hissettiriyordu, vitrinlerdeki giysiler koyu renkti ve kürkler ile kadifeler şimdiden boy göstermeye başlamıştı. Kadın her gün palto giyiyor, çoğunlukla da takım elbise tercih ediyordu. Yanında getirdiği ince elbiseler dairede, dolapta asılı duruyordu, şimdi de kendine büyük dükkânların birinden bir kazak almayı düşünüyordu; New Hampshire için kullanışsız ama Long Island için muhtemelen yararlı olacak bir şey.

"En azından bir gün alışverişe çıkmam gerek," deyince Brad homurdandı.

"Benden torba taşımamı isteme," dedi.

"Şöyle uzun uzun alışveriş yapacak halin yok senin," dedi kadın, "bütün gün bunca yürüdükten sonra hele. Sinemaya falan gitsene."

"Benim de biraz alışverişim var," dedi adam gizemli edalarla. Belki de eşine Noel hediyesi alacaktı, kadın da New York'ta bu tür işleri halletmeyi şöyle bir düşünmüştü, çocuklar şehirden alınan, evdeki dükkânlarda satılmayan yeni oyuncaklarla mutlu olurdu. Yine de, "Toptancına nihayet gidebileceksin galiba," dedi.

Bir başka arkadaşlarını ziyarete gidiyorlardı, bu adam evini bir mucize eseri bulmuştu, dolayısıyla onları binanın, merdivenin ve mahallenin görünüşüne aldırmamaları konusunda uyardı. Bunların üçü de kötüydü, üstelik daire üçüncü kattaydı, merdiven de dar ve karanlıktı ama ucunda yaşanacak bir daire bulunuyordu. Arkadaşları New York'a yeni taşınmış sayılırdı ama iki odalı bir evde tek başına yaşıyordu ve ince sehpa ve alçak kitaplık furyasına kendini hemencecik kaptırmıştı; bunlar odaları evin bir kısmında eşyaya göre fazla geniş, diğer kısmında fazla sıkışık ve rahatsız gösteriyordu.

"Ne hoş bir ev," dedi kadın içeri girerken ve ev sahibi, "Bir gün bu lanet olası durum düzelecek ve adam gibi bir yere taşınabileceğim," deyince üzüldü.

Evde başkaları da vardı, oturup o sırada New Hampshire'da da gündem olan konulardan tatlı tatlı konuştular ama evde içeceklerinden daha fazla içtiler ve tuhaf bir biçimde içkiden daha az etkilendiler; daha yüksek sesle konuşuyor, daha gösterişli kelimeler kullanıyorlardı, öte yandan ellerini kollarını daha az hareket ettiriyor, New Hampshire'da kollarını sallayacakları yerde burada sadece parmak oynatıyorlardı. Margaret sürekli, "Sadece birkaç haftalığına buradayız, tatile geldik," diyordu, "Harikulâde, müthiş *heyecan* verici," diyordu, "*Çok* şanslıydık, arkadaşımız tam da zamanında şehir dışına..."

Sonunda ev tıklım tıkış doldu, gürültü iyice arttı ve Margaret soluklanmak için bir köşeye, pencerenin yanına çekildi. Yanında duran kişinin iki elinin de boş olup olmamasına bağlı

biçimde pencere bütün gece bir açılıp bir kapanmıştı ve şimdi yine kapalıydı, dışarıda gökyüzü bulutsuzdu. Biri gelip yanında durdu ve Margaret, "Dışarıdaki gürültüyü bir dinlesenize. İçerisi kadar kötü," dedi.

"Böyle mahallelerde hep cinayet işleniyor," dedi adam.

Margaret kaşlarını çattı. "Daha öncekinden farklı geliyor kulağa. Demek istediğim farklı bir ses var."

"İçkiciler," dedi adam. "Sokaklardaki ayyaşlar. Karşıda kavga var." Elinde içkisiyle uzaklaştı.

Kadın pencereyi açıp dışarı eğildi, karşıdaki pencerelerden insanlar sarkmış, bağırıyordu; sokakta da insanlar durmuş, yukarı bakıp bağırıyordu, ötede birinin açıkça, "Bayan, bayan," dediğini duydu. Bana sesleniyor herhalde, diye düşündü, hepsi de buraya bakıyor. Daha da eğildi ve insanların şamatası bir şekilde seçilir hale geldi. "Bayan, evinde yangın var bayan, bayan."

Pencereyi sertçe kapatıp odadakilere döndü ve sesini biraz yükseltti. "Dinleyin," dedi, "evde yangın çıktığını söylüyorlar." Ona gülmelerinden ölesiye korkuyordu, Brad odanın diğer ucundan yüzünün kızarmasını seyrederken aptal gibi görünmekten korkuyordu. Tekrar, "*Yangın var*," dedi ve abartmış görünmek korkusuyla, "Öyle diyorlar," diye ekledi. Yanındaki insanlar döndü ve biri, "Evde yangın olduğunu söylüyor," dedi.

Brad'in yanına gitmek istedi ama onu göremedi, ev sahibi de görünürlerde yoktu, etrafındaki herkes yabancıydı. Beni duymuyorlar, diye düşündü, burada yokmuşum gibi; sonra gidip evin kapısını açtı. Görünürde ne duman ne de alev vardı ama kendi kendine, burada yokmuşum gibi, diyordu, böylece panik içinde Brad'i arkada bıraktı ve şapkasıyla paltosunu almadan merdivenden aşağı koştu, bir elinde kadeh, bir elinde kibrit kutusu vardı. Merdivenler bitmek bilmiyordu ama üstlerinde herhangi bir engel yoktu ve sağlam duruyorlardı, Margaret bi-

nanın kapısını açıp kendini sokağa attı. Bir adam kolunu tutup, "Herkes çıktı mı?" diye sorunca, "Hayır, Brad hâlâ içeride," dedi. İtfaiye araçları köşeyi dönüp geldi, insanlar pencerelerden çıkmış onları seyrediyordu, kolunu tutan adam, "Bu taraftan," diyerek onu yalnız bıraktı. Yangın iki yan binadaydı, üst kattaki pencerelerin ardında alevler görünüyor, duman gece göğüne karışıyordu; ama on dakika içinde her şey bitti ve itfaiyeciler, on dakikalık bir yangını söndürmek için tüm alet edevatlarını çıkardılar diye büyük bir fedakârlık edasıyla uzaklaştılar.

Margaret utanç içinde ağır ağır yukarı çıktı, Brad'i bulup eve götürdü.

"Öyle korktum ki," dedi sağ salim yatağa girdiklerinde. "Kendimi kaybettim."

"Birilerine haber vermeye çalışmalıydın," dedi Brad.

"Kimse beni dinlemedi," diye ısrar etti kadın. "Söylemeye çalıştım ama kimse beni dinlemedi, o zaman yanıldığımı düşünmeye başladım. Sonra aşağı inip neler olduğuna bakmaya karar verdim."

"Ucuz atlatıldı," dedi Brad uykulu uykulu.

"Kapana kısılmış gibi hissettim," dedi Margaret. "Yanan o eski binanın tepesinde, kâbus gibi. Üstelik yabancı bir şehirde."

"Hadi hadi, geçti artık," dedi Brad.

O belli belirsiz tekinsizlik hissi ertesi gün de yakasını bırakmadı. Margaret tek başına alışverişe çıktı, Brad de nihayetinde gerçekten hırdavatçı dükkânına gitti. Margaret şehir merkezine inmek için otobüse bindi, durağına vardığında otobüs kolunu kıpırdatamayacağı kadar kalabalıktı. Ayakta sıkış tıkış dururken, "İnecek var," ve "Pardon, affedersiniz," dedi ama güruhun arasından kurtulup kapıya yaklaştığında otobüs tekrar hareket etmeye başlamıştı bile, o da bir sonraki durakta indi. "Kimse beni *duymuyor*," dedi kendine. "Belki fazla kibar olduğumdandır." Dükkânlarda fiyatlar hep fazla yüksekti, kazaklar da

şüphe uyandırıcı derecede New Hampshire'dakilere benziyordu. Çocuk oyuncakları Margaret'ın içini kararttı, New York'lu çocuklara özgü oldukları o kadar belliydi ki: yetişkin hayatının iğrenç taklitleri; yazar kasalar, yapay meyveyle dolu minik alışveriş arabaları, gerçekten çalışan telefonlar (sanki New York'ta yeterince gerçekten çalışan telefon yokmuş gibi), taşıma sepetinin içinde minyatür süt şişeleri. "Bizim sütümüz ineklerden sağılıyor," dedi Margaret satıcı kıza. "Çocuklarım bu şişelerin ne olduğunu anlamaz bile." Abartıyordu, kendini bir an suçlu hissetti ama etrafta yalanını yakalayacak kimse yoktu.

Zihninde canlanan resimde şehirli küçük çocuklar bir örnek giyindikleri ana babalarının peşlerinden gidiyordu; ellerinde medeniyetin mekanik ürünlerinin minyatürleri, gitgide büyüyerek onları gerçeğine hazırlayan oyuncak yazar kasalar; anne babalarının oynadığı işlevsiz büyük oyuncaklara geçmeleri için onları bir güzel hazırlayan, sallanıp tıkırdayan milyonlarca minik taklit eşya. Oğluna, New Hampshire kışında yetersiz kalacağını gayet iyi bildiği bir çift kayak aldı, kızına da Brad'in evde bir saatte yapabileceğinden daha uyduruk bir vagon. Oyuncak posta kutularını, özel küçük plaklarla satılan küçük pikapları, çocuklara özel kozmetik ürünlerini görmezden gelerek dükkândan çıkıp eve yollandı.

Doğrusu artık otobüse binmeye korkuyordu, bir köşede durup taksi bekledi. Bakışları ayaklarına kayınca kaldırımda on sent gördü, eğilip almaya çalıştı ama etrafı fazla kalabalıktı ve kendine yer açmak için insanları ittirirse dikkatleri üstüne toplayacağından çekinmişti. On sentin üstüne bastı, sonra yanında yirmi beş sent gördü, bir tane de beş sent. Biri cüzdanını düşürmüş, diye düşündü ve doğal görünmek için hızlı hızlı hareket ederek diğer ayağıyla da yirmi beş sentin üstüne bastı; sonra bir beş sent ile bir tane daha on sent gördü, oluğun içinde de üçüncü bir beş sent. İnsanlar hiç durmadan önünden bir o yana bir bu yana geçiyor, telaşla yürüyor, onu itiyor, yüzüne hiç bak-

mıyordu ve Margaret parayı almak için eğilmeye çekiniyordu. Başkaları da parayı görüp geçiyordu, kimsenin almak için eğilmediğini fark etti. Hepsi çekiniyordu, vakitleri yoktu ya da belki de sokak fazla kalabalıktı. Müşterisini indirmek için duran bir taksiyi çağırdı. Ayaklarını on ve yirmi beş sentin üstünden kaldırdı ve taksiye binerken bozuklukları oldukları yerde bıraktı. Bu taksi yavaş ilerliyor ve sürekli hopluyordu; Margaret zaman içinde dökülenlerin sadece taksiler olmadığını fark etti. Otobüslerin de hayati önem taşımayan kaynak noktaları ayrılmaya başlamıştı, deri koltukları kırılmış ve lekelenmişti. Binalar da çöküşteydi - en güzel dükkânlardan birinin antresindeki yer karolarında kocaman bir boşluk vardı, etrafından yürümek gerekiyordu. Binaların köşeleri incecik toza dönüşüp aşağı kayıyordu sanki, granit kimse fark etmeden aşınıyordu. Şehir merkezinden uzaklaşırken gördüğü her pencere kırıkmış gibi göründü gözüne, belki de her sokak köşesine bozukluklar serpiştirilmişti. İnsanlar her zamankinden daha hızlı ilerliyordu; kırmızı şapkalı bir kız taksi camının üst köşesinde belirdi ve Margaret daha şapkayı göremeden altta gözden yok oldu; vitrinleri sadece bir salise görebildiğiniz için feci göz alıyorlardı. İnsanlar öyle hummalı bir telaş içinde hareket ediyordu ki sanki her saat kırk beş dakikaya, her gün dokuz saate, her yıl on dört güne sıkışmıştı. Yemekler öyle hızlı yeniyordu ki tabaklar ne zaman geldi ne zaman gitti anlayamıyor ve hep aç kalıyor, hep yeni birileriyle yeni bir yemeğe koşturuyordunuz. Her şey her geçen dakika belli belirsiz biçimde hızlanıyordu. Margaret taksiye bir taraftan bindi, eve varınca öteki taraftan indi, asansörde beşinci kata basmıştı ki duşunu almış, giyinmiş bir halde Brad'le yemeğe çıkmak için tekrar aşağı inerken buldu kendini. Yemeğe gitmişlerdi ki tekrar eve dönüyorlardı, açlardı ve kahvaltı yapmak, sonrasında da öğle yemeği yemek için telaşla yatağa giriyorlardı. Dokuz gündür New York'taydılar, ertesi gün cumartesiydi, Long Island'a gideceklerdi, pazar günü eve dönecek, çarşamba da eve, gerçek

evlerine gideceklerdi. Margaret bunları düşünene kadar kendini Long Island treninde buldu, tren bozuktu, koltuklar yırtık, yerler pisti, kapılardan biri açılmıyor, pencerelerden biri kapanmıyordu. Şehrin dış mahallelerinden geçerken, "Sanki her şey o kadar hızlı gidiyor ki katı cisimler baskıya dayanamayıp dağılıyor, kornişler rüzgârda uçuyor, pencereler içe göçüyor," diye düşündü. Gerçekleri telaffuz etmekten, bu ölümcül hızın kasti olduğu bilgisiyle yüzleşmekten korktuğunun farkındaydı - insanlar kasten fırıl fırıl dönüyor, hızlanarak, hızlanarak yıkıma gidiyordu.

Long Island'da ev sahibeleri onlara New York'tan yepyeni bir kesit sundu; New York eşyalarıyla dolu bir ev sanki lastik bantlarla iyice gerilerek buralara kadar çekilmişti de eşya kapı açılıp peşin ödenen kira süresi dolduğu anda şehre, bir apartman dairesine geri fırlamaya hazır bekliyordu. "Burayı ben kendimi bildim bileli her yıl tutuyoruz," dedi ev sahibesi. "Yoksa bu yıl tutmamız *imkânsız* olurdu."

"Çok hoş bir ev," dedi Brad. "Neden yıl boyunca burada yaşamıyorsunuz, anlayamadım."

"Eh, *bir noktada* şehre dönmek lazım," dedi ev sahibesi gülerek.

"New Hampshire'a pek benzemiyor," dedi Brad. Ufaktan evi özlemeye başladı, diye düşündü Margaret, bir kerecik olsun feryat etmek istiyor. Margaret yangın paniğinden sonra kalabalık toplaşmalarda evhamlanmaya başlamıştı, akşam yemeğinin üstüne dostlar ziyarete gelmeye koyulunca bir süre bekledi, kendi kendine giriş katta olduklarını, hemencecik dışarı çıkabileceğini, tüm pencerelerin açık durduğunu söyledi; sonra izin isteyip yatmaya gitti. Brad uzun bir süre sonra yatağa geldiğinde uyandı, adam sinirle, "Kelime bulma oyunu oynadık. Çok deliler," dedi. Margaret uyku mahmuru bir halde, "Kazandın mı?" diye sordu ve yanıtı duyamadan tekrar uyuyakaldı.

Ertesi sabah ev sahipleri pazar gazetelerini okurken Margaret'la Brad yürüyüşe çıktı. "Kapıdan çıkınca sağa dönüp," dedi ev sahibeleri teşvik edici bir ses tonuyla, "üç sokak kadar yürürseniz kumsalımıza varırsınız."

"Kumsalda ne işleri var?" dedi ev sahibi. "Bu soğukta ne yapacaklar orada?"

"*Suya* bakabilirler," dedi ev sahibesi.

Sahile yürüdüler, bu mevsimde rüzgârlı ve bomboştu, yine de yazlık postundan arta kalanların altından çirkin çirkin göz kırpıyordu onlara, kendini hâlâ sıcak, davetkâr sanıyordu sanki. Örneğin sahile çıkan yoldaki evler doluydu; ıssız bir büfe öğle yemeği için açıktı, cesurca hot dog ve kök birası reklamı yapıyordu. Büfedeki adam, soğuk ve düşmanca bakışlarla önlerinden geçmelerini seyretti. Büfeyi iyice arkalarında bıraktılar, evleri göremez oldular ve gri taşlı kumsala çıktılar; bir tarafta gri sular, diğer tarafta gri kumullar uzuyordu.

"Burada yüzdüğünü düşünsene," dedi Margaret ürpererek. Kumsal hoşuna gitmişti, tuhaf bir şekilde tanıdık ve huzur verici geliyordu; bunu fark ettiği anda kısa melodi tekrar aklına geldi ve zihninde iki farklı anı canlandı. Hayallerindeki kumsaldı burası, esas kadının vahşi dalgaların yanında yürüdüğü, aşk acılarıyla dolu kederli hikâyelerinin geçtiği yer; kısa melodi de kumsalla ilgili bunaltıcı hikâyeler yazmasına sebep olan gündelik hayatın kasvetinden kurtulmak için kaçtığı yaldızlı dünyanın sembolüydü. Margaret yüksek sesle güldü, Brad, "Bu kuş uçmaz kervan geçmez yerde komik ne buldun yahu?" dedi.

"İnsana şehirden nasıl da uzak geldiğini düşünüyordum," diye kıvırdı Margaret.

Gökyüzü, deniz ve kum sabah değil de akşamüzeriymiş izlenimi verecek derecede griydi, Margaret yorulmuştu, geri dönmek istiyordu ama Brad aniden, "Şuna bak," deyince arkasına

döndü ve bir kızın kumulların üzerinde koştuğunu gördü; şapkası elindeydi, saçları ardında uçuşuyordu.

Brad, "Böyle bir günde kendini sıcak tutmanın tek yolu," diye değerlendirdi durumu ama Margaret, "Korkmuş görünüyor," dedi.

Kız onları görünce yanlarına geldi, yaklaşınca yavaşladı. Onlara bir an önce ulaşmak istiyormuş gibi bir hali vardı ama sesini duyurabilecek mesafeye geldiğinde o tanıdık çekingenlik, aptal gibi görünme korkusu yüzünden duraksadı, huzursuzluk içinde bir kadına bir adama baktı.

"Polisi nerede bulabilirim biliyor musunuz?" diye sordu sonunda.

Brad ıssız, taşlık kumsalı boydan boya süzdü ve ciddiyetle, "Görünürde hiç polis yok gibi. Bizim yardımcı olabileceğimiz bir şey var mı?" dedi.

"Sanmıyorum," dedi kız. "Gerçekten polisi bulmam lazım."

Her şey için de polise gidiyorlar, diye düşündü Margaret, bu insanlar, bu New York'lular, sanki nüfusun belli bir bölümünü sorun çözücü olarak tayin etmişler gibi, bu yüzden ne olursa olsun polise gidiyorlar.

"Elimizden geldiğince yardımcı olmaktan memnuniyet duyarız," dedi Brad.

Kız tekrar duraksadı. "Şey, *illa ki* merak ediyorsanız," diye tersleyerek konuştu, "yukarıda bir bacak var."

Kızın bir açıklama yapması için kibarca beklediler ama o sadece, "E *hadi* o zaman," diyerek peşinden gelmeleri için elini salladı. Onları kumulların tepesinden küçük bir koya götürdü, burada kumullar iç taraflara uzayan suyun ağzıyla aniden kesiliyordu. Suyun yanında, kumda bir bacak duruyordu ve kız bacağa işaret edip, "İşte," dedi, sanki kendi malıymış da Margaret ve Brad ısrarla bir parçasını istemiş gibi.

Bacağın yanına gittiler, Brad ihtiyatla eğildi. "Evet, gerçekten de bir bacak," dedi. Balmumu bir heykelin parçasıymış gibi duruyordu; bir kalçadan bir de ayak bileğinin hemen üstünden muntazamca kesilmiş, dizi rahatça kıvrılmış, kumda yatan kireç beyazı, balmumu bir bacak. "Gerçek," dedi Brad, ses tonu hafifçe değişmişti. "Polis konusunda haklısın."

Hep beraber büfeye yürüdüler, Brad polisi ararken büfeci ilgisizce onu dinledi. Polis geldiğinde hep birlikte tekrar bacağın durduğu yere yürüdüler, Brad polise isimlerini ve adreslerini verdi, sonra, "Biz artık eve dönebilir miyiz?" dedi.

"Ne diye kalasınız ki?" diye sordu polis abartılı bir mizahla. "Geri kalanını mı bekleyeceksiniz?"

Ev sahiplerinin yanına geri döndüler, bacağı anlattılar, ev sahibi özür diledi, sanki konuklarının bir insan bacağıyla karşılaşmasına göz yumarak görgüsüzlük etmiş gibi, ev sahibeleriyse ilgiyle, "Bensonhurst'te de kıyıya bir kol vurmuş, gazetede okumuştum," dedi.

"Şu malum cinayetlerden biri işte," dedi ev sahibi.

Üst katta Margaret aniden, "Herhalde önce banliyöden başlıyor," dedi ve Brad, "Ne başlıyor?" diye sorunca isterik bir şekilde, "İnsanlar parçalanıyor," diye yanıt verdi.

Ev sahiplerine bacağı dert etmediklerini göstermek için New York'a öğleden sonra kalkan son trenle gittiler. Daireye döndüklerinde binanın girişindeki mermer Margaret'a biraz eskimiş gibi göründü, aradan geçen iki günde bile gözle görünür yeni çatlaklar oluşmuştu. Asansör hafif paslanmış gibiydi, dairede her şeyin üstünü ince bir toz tabakası kaplamıştı. Yatağa huzursuzluk içinde girdiler ve ertesi sabah Margaret hemen, "Bugün evde kalacağım," dedi.

"Dün olanlar yüzünden keyfin mi kaçtı yoksa?"

"Yo, katiyen," dedi Margaret. "Sadece evde kalıp dinlenmek istiyorum."

Bir süre tartıştıktan sonra Brad yine kendi başına çıkmaya karar verdi, kalan birkaç günde görmesi gereken insanlar, gitmesi gereken yerler vardı hâlâ. Otomatta kahvaltı ettikten sonra Margaret tek başına daireye döndü; yolda yanına bir polisiye almıştı. Paltosuyla şapkasını atıp pencere kenarına geçti, gürültü ve insanlar ta aşağıda, uzaklarda kalmıştı. Dışarıya, karşıdaki evlerin arkasında uzayan gri gökyüzüne baktı.

Kaygılanmayacağım, dedi içinden, böyle şeyleri kafaya takıp tatili hem kendine hem Brad'e zehir etmenin âlemi yok. Kaygılanmanın âlemi yok, insanlar böyle tuhaf düşüncelere takılıp boşuna kaygılanıyor.

O pis melodi yine aklına takılmıştı, beraberinde zarafetin ve pahalı parfümün ağırlığını getiriyordu. Sokağın karşısındaki evler sessiz, belki de günün bu saatinde ıssızdı, Margaret'ın bakışları melodinin ritmiyle kat boyunca pencerelerde dolaştı. Pencerelerin arasını hızlı geçince melodinin bir satırıyla tek kattaki tüm pencereleri bitirip kısa bir espasla alt kata indi; buradaki pencere sayısı da melodinin vuruş sayısıyla aynıydı; sonra bir alt kat ve bir alt kat daha. Bir saniye önce baktığı pencere pervazı ona sessizce dağılıp incecik kum tanelerine dönüşmüş gibi gelince aniden durdu, tekrar baktığında yerli yerinde durduğunu gördü ama o sırada aynı şey sağ üstteki pencere pervazına olmuş gibi geldi ona, en sonunda da çatının bir köşesine.

Kaygılanmanın âlemi yok, dedi kendi kendine, bakışlarını zorla sokağa çevirerek, kafana takmayı bırak. Uzun süre sokağa bakınca başı döndü, o da ayağa kalkıp küçük yatak odasına geçti. Kahvaltıya çıkmadan önce iyi bir ev hanımı gibi yatağı toplamıştı ama şimdi özellikle dağıttı, battaniyelerle çarşafları teker teker söküp yatağı baştan yaptı, köşeleri sıkıştırmak ve çarşafı pürüzsüz hale getirmek için itinayla uğraştı. "*Bu da* tamamdır," dedi işini bitirince, sonra pencereye döndü. Karşıya bakınca melodi tekrar başladı, pencereden pencereye, pervaz-

lar hâlâ dağılıp aşağı dökülüyordu. Eğilip kendi penceresine, pervaza baktı, bunu yapmak daha önce hiç aklına gelmemişti. Kısmen dağılmıştı, taşa dokunduğunda birkaç parça yuvarlanıp aşağı düştü.

Saat on birdi, Brad şu an pürmüzlere bakıyor olmalıydı ve en erken birde dönecekti, daha geçe bile kalabilirdi. Eve mektup yazmayı düşündü ama daha kâğıt kalem bulamadan vazgeçti. Sonra kestirebileceği geldi aklına, hayatında hiç gündüz uyumamıştı, gidip yatağa uzandı. Uzanınca bina sallanıyormuş gibi hissetti.

Kaygılanmanın âlemi yok, diye tekrarladı, sanki cadılara karşı sihirli bir söz sarf ediyormuş gibi; sonra ayağa kalktı, paltosuyla şapkasını buldu ve giyindi. Gidip sigara ve mektup kâğıdı alayım, diye düşündü, hemen köşeden. Aşağı inerken paniklemeye başladı, asansör fazla hızlıydı; inerken koşmamasının tek sebebi lobideki insanlardı. Koşmadan olabildiğince hızlı bir şekilde binadan çıkıp kendini sokağa attı. Bir an duraksadı, geri içeri dönmek istedi. Otomobiller önünden müthiş bir hızla geçiyor, insanlar da her zamanki gibi telaşla ilerliyordu; ama asansörde yaşadığı paniği hatırlayınca kesin kararını verdi. Köşeye gitti, önünde uçarcasına ilerleyen insanların peşi sıra kendini sokağa attı ve neredeyse tepesinde bir korna, arkasından da bağrışmalarla fren sesi duydu. Körü körüne koşmayı sürdürüp karşı kaldırıma vardı, orada durup etrafa bakındı. Kamyon köşeyi dönmüş, yolunda devam ediyordu, kalabalık onun durduğu yerde bölünüp her iki yanından oluk oluk akıyordu.

Kimse beni fark etmedi bile, diye düşünerek kendini teselli etti, beni görenler çoktan uzaklaştı. Karşısındaki markete girip tezgâhtardan sigara istedi, daire şimdi ona sokaktan daha güvenli geliyordu – merdivenden çıkabilirdi. Dükkândan ayrıldıktan sonra köşeye giderken mümkün olduğunca binalara yakın yürüdü, kapılardan çıkan öncelikli insan trafiğine hiç yol ver-

medi. Köşede ışığa dikkatlice baktı, yeşildi ama değişecekmiş gibi duruyordu. Beklemek her zaman daha güvenlidir, diye düşündü, tekrar bir kamyonun önüne atlamak istemiyorum.

İnsanlar onu ittirerek ilerlemeyi sürdürdü ve kırmızı yandığında bir kısmı sokağın ortasında kaldı. Diğerlerinden daha korkak olan bir kadın dönüp kaldırıma geri koştu ama geri kalanlar araçların hangi taraftan geçtiğine göre bir öne bir arkaya eğilerek sokağın ortasında durmayı sürdürdü. Biri, otomobil sırasındaki kısa bir boşluktan yararlanıp karşı kaldırıma geçti, diğerleri bir saniyelik gecikmeyle beklemeye devam etti. Sonra tekrar yeşil yandı, otomobiller yavaşlarken Margaret ilerlemek için sokağa adım attı ama durduğu köşeden süratle sağa dönen bir taksi onu korkutunca tekrar kaldırıma döndü. Taksi geçtiğinde kırmızının yanmasına az kalmıştı, bir kez daha bekleyebilirim, sokağın ortasında kalmanın âlemi yok, diye düşündü. Yanındaki bir adam yeşili beklerken sabırsızlıkla ayağını yere vurdu, iki kız yanından geçip beklemek için sokağa indi; araçlar fazla yaklaşınca biraz geriliyor, hiç durmadan konuşuyorlardı. Onların yanında durmalıyım, diye düşündü Margaret ama o sırada gerileyip üstüne geldiler, yeşil yandı, Margaret'ın yanındaki adam sokağa atıldı, öndeki iki kız bir an bekledi, sonra konuşmaya ara vermeden yavaş yavaş ilerlediler; Margaret arkalarından gitmeye başladı, sonra beklemeye karar verdi. Aniden etrafını bir kalabalık sardı, otobüsten inenlerdi bunlar ve bu noktada karşıya geçiyorlardı; Margaret birden ortada sıkışıp kaldı ve ışık yanarken onlarla birlikte sokağa savrulduğunu hissetti, çaresizce kalabalığı yardı ve bir binaya yaslanıp beklemeye başladı. Artık yanından geçenler ona bakıyordu sanki. Hakkımda ne düşünüyorlar acaba, diye merak etti ve birini bekliyormuşçasına sırtını dikleştirdi. Saatine bakıp kaşlarını çattı, sonra, nasıl da aptal gibi görünüyorum kim bilir, diye düşündü, buradaki kimse beni daha önce görmedi, hepsi uçarcasına geçiyor. Tekrar kaldırıma döndü ama tam o sırada kırmızı ışık

yanmaktaydı. Yine markete gidip bir kola içeyim, diye düşündü, daireye dönmenin âlemi yok.

Markette adam onu gördüğüne şaşırmadı, Margaret oturup kola sipariş etti ama içerken yine paniklemeye başladı, ilk karşıya geçmeye çalıştığı zaman yanında olan insanları düşündü, şimdi sokaklarca ötedeydiler, o daha ilkinde duraksarken onlarca ışıkta geçmeye çalışmış, belki de başarmışlardı; artık şehrin merkezine bir-iki kilometre daha yakındı bu insanlar çünkü o cesaretini toplamaya çalışırken istikrarlı bir şekilde ilerliyorlardı. Margaret hızla hesabı ödedi, kolada bir sorun olmadığını, sadece geri dönmesi gerektiğini belirtme içgüdüsüne engel oldu ve yine köşeye koşturdu.

Yeşil yandığı anda, dedi kendine sertçe, hiçbir âlemi yok. O hazırlanamadan yeşil yandı ve kendini toparlayana kadar sağa sapan araçlar yüzünden şaşkına dönerek kaldırıma sindi. Karşı köşedeki puro dükkânına, ötedeki binasına özlemle baktı. İnsanlar oraya varmayı nasıl başarıyor, diye düşündü ve bunu düşünerek, şüphesini kabullenerek tamamen yittiğini anladı. Tekrar kırmızıya dönen ışığa nefretle baktı, aptal şey, bir yeşil bir kırmızı, bir yeşil bir kırmızı, hiçbir amacı, hiçbir anlamı olmadan yanıp duruyor. Ona bakan birileri olup olmadığını görmek için etrafını kolaçan ederek usul usul geri adım attı, bir adım, iki adım, ta ki kaldırımın kenarından iyice uzaklaşana dek. Yine markete girdi ve tezgâhtarın kendisini tanıdığını bir şekilde belli etmesini bekledi ama herhangi bir işaret göremedi, adam onu ilk seferki gibi ilgisizlikle karşıladı. Lakayt bir tavırla telefona işaret etti; umursamıyor, diye düşündü Margaret, kimi aradığımın onun için zerre kadar önemi yok.

Kendini aptal gibi hissedecek vakti olmadı çünkü telefona anında, dostça yanıt verdiler ve Brad'i hemen buldular. Ahizeyi aldığında Brad'in sesi şaşkın ve hissizdi, Margaret acınası bir halde sadece, "Köşedeki marketteyim. Gelip beni al," diyebildi.

"Neyin var?" Brad gelmeye pek de meraklı değildi.

"Ne olur gelip beni al," dedi Margaret, sözlerini Brad'e ileteceğinden emin olamadığı siyah ahizeye, "ne olur gelip beni al Brad. *Ne olur.*"

ŞU KOCA AYAKLI ERKEKLER

Genç Bayan Hart'ın sayfiyedeki ilk yazıydı, evlenip evinin hanımı oluşunun da ilk yılıydı, ilk bebeğinin doğumuna az kalmıştı ve hizmetçi tanımına uzaktan yakından uyan birini ilk defa tutuyor ya da tutmayı düşünüyordu. Genç Bayan Hart gündüzleri doktorun dediği gibi dinlenirken huşu içinde yaşamından ne kadar memnun olduğunu düşünerek saatler geçiriyordu. Ön verandadaki sallanan sandalyeye oturduğunda ağaçlarla, bahçelerle, önünden geçerken ona gülümseyen nazik insanlarla dolu sessiz sokağı seyredebiliyor ya da başını çevirip geniş pencerelerin içine, kendi evine, desenli perdeleri ile aynı desendeki koltuk kılıfları ve akçaağaç mobilyalarıyla güzel salonuna bakabiliyor, bakışlarını azıcık kaldırdığında yatak odası pencerelerindeki fırfırlı beyaz perdeleri görebiliyordu. Gerçek bir evdi burası: Sütçü her sabah kapıya süt bırakıyordu, verandanın korkuluğuna sıralanmış açık renkli saksılarda büyüyen ve düzenli olarak su isteyen gerçek bitkiler vardı, mutfaktaki gerçek ocağın üstünde yemek yapılabiliyordu ve Bayan Anderson tıpkı gerçek bir hizmetçi gibi sürekli temiz zeminlerdeki ayakkabı izlerinden şikâyet ediyordu.

"Yerleri pisleten hep erkekler," diyordu Bayan Anderson, topuk izini inceleyerek. "Kadınlara bir bak, ayaklarını hep hafif basarlar. Ah şu koca ayaklı erkekler yok mu!"

Bayan Hart, Bayan Anderson'dan anlaşılmaz bir şekilde korksa da bugünlerde ev hanımlarının yardımcılarından çekinmelerine dair o kadar çok şey duymuş ve okumuştu ki kendi çekingenliği ve huzursuzluğu onu en başta bile şaşırtmamıştı; üstelik Bayan Anderson'ın saldırgan otoritesi turşu kurma, karamelli sos yapma ve mayalı ruloların kabarmasını bekleme bilgisinin doğal bir uzantısıydı. Saçı nahoş derecede sıkı bir şe-

kilde toplanmış Bayan Anderson kırmızı suratıyla paldır küldür arka kapıda belirip işe talip olduğunda Bayan Hart teklifi gözü kapalı kabul etmişti, yeni eve yerleşmenin dağınıklığıyla henüz silinmemiş camlar ve tozun ortasında kalakalmış haldeydi; Bayan Anderson gayet doğru bir hareketle önce mutfağa girişmiş ve ilk iş Bayan Hart'a sıcak bir fincan çay yapmıştı. "Kendinizi fazla yormamalısınız," demişti Bayan Hart'ın karnına bakarak, "çok dikkatli olmalısınız."

Bayan Hart, Bayan Anderson'ın hiçbir şeyi tam temizlediğini, hiçbir şeyi tam doğru yerine koyamadığını fark ettiğinde duruma müdahale etmek için iş işten geçmişti bile. Pencereler Bayan Anderson'ın parmak izleriyle doluydu ve Bayan Hart'ın sabah çayı bir alışkanlığa dönüşmüştü, Bayan Hart kahvaltıdan hemen sonra su koyuyordu, Bayan Anderson da saat dokuzda gelince ikisine çay yapıyordu. "Güne iyi başlayabilmek için sıcak bir fincan çaya ihtiyacın var," diyordu her sabah sıcakkanlılıkla, "mideye altlık olarak."

Bayan Hart, tüm ev işlerini onun için yapacak birini tutmuş olmanın iç rahatlatıcı gururu dışında ("bulunmaz bir *nimet*," diye yazıyordu New York'taki kız arkadaşlarına, "sanki ben *onun* bebeğiymişim gibi üstüme titriyor!") Bayan Anderson'a pek kafa yormuyordu. Bayan Anderson düzenli olarak gelmeye başlayalı ancak bir ayı geçtikten sonra Bayan Hart içindeki o belli belirsiz huzursuzluk hissinin haklı bir gerekçeye dayandığından emin oldu.

Sıcak, güneşli bir sabahtı, yağmurlu bir haftadan sonra ilk defa güneş açmıştı; Bayan Hart üzerine ona çok yakışan -Bayan Anderson tarafından yıkanıp ütülenmiş- bir ev giysisi giymiş, kahvaltıda kocasına rafadan yumurta yapmış ve sokağın köşesine, otobüse varana dek arkasından el sallamak için onunla kaldırıma kadar yürümüştü; kocası işe, komşu kasabadaki bankaya otobüsle gidiyordu. Bayan Hart evine geri yürürken yeşil

kepenklere vuran güneş ışığını hayranlıkla seyretti ve çoktan verandasını süpürmeye başlamış olan komşusuyla dostça sohbet etti. Yakında bebeğim bahçede çocuk alanında oyun oynayacak, diye düşündü ve güneşin içeri, yerlere vurması için kapıyı arkasında açık bıraktı. Mutfağa girdiğinde Bayan Anderson çoktan masaya oturmuş, çaylar doldurulmuştu.

"Günaydın," dedi Bayan Hart. "Çok güzel bir gün değil mi?"

"Günaydın," dedi Bayan Anderson. Elini sallayarak çayı işaret etti. "Ön tarafta olduğunu bildiğimden her şeyi hazırladım. Güne çaysız başlayamazsın."

"Bir daha hiç güneş açmayacak diye korkmaya başlamıştım," dedi Bayan Hart. Oturup fincanı önüne çekti. "Ortalığın tekrar kuru ve sıcak olması çok hoş."

"Çay mideyi yatıştırır," dedi Bayan Anderson. "Şekerini attım. Miden ağrımaya başlamıştır şimdi."

"Biliyor musun," dedi Bayan Hart neşeyle, "geçen yaz bugünlerde hâlâ New York'ta çalışıyordum ve Bill'le *asla* evlenmeyeceğimizi sanıyordum. Oysa *şimdi* halime bak," diye ekledi ve güldü.

"İnsanın başına ne zaman ne geleceği belli olmaz," dedi Bayan Anderson. "İşler sarpa sardığında ya düşersin ya yükselirsin. Hep böyle diyen bir komşum vardı." İçini çekip ayağa kalktı, fincanını lavaboya götürdü. "Tabii bazılarımız hiç gün yüzü göremedik," dedi.

"Sonra her şey iki hafta içinde oldu bitti," dedi Bayan Hart. "Bill buradaki işi buldu, ofisteki kızlar da bize bir waffle makinesi hediye etti."

"Rafta duruyor," dedi Bayan Anderson. Bayan Hart'ın fincanını almak için uzandı. "Sen kıpırdama," dedi. "Bir daha böyle dinlenme fırsatı bulamayacaksın."

"Kıpırdamamam gerektiğini unutuyorum," dedi Bayan Hart. "Her şey öyle heyecan verici ki."

"Sağlığın için," dedi Bayan Anderson. "Ben sadece senin iyiliğini düşünüyorum."

"Zaten bana çok iyiliğiniz dokundu," dedi Bayan Hart görev duygusuyla, "her sabah böyle gelip yardımcı oluyorsunuz. Bana öyle iyi bakıyorsunuz ki."

"Teşekküre gerek yok," dedi Bayan Anderson "Sağlıklı bir şekilde atlat şu günleri bana yeter."

"Ama gerçekten siz olmasanız ne yapardım bilmiyorum," dedi Bayan Hart. Bugün bu kadar yeter, diye düşündü aniden, sonra şükranlarını Bayan Anderson'a her sabah parça parça sunma fikrine yüksek sesle güldü, saat başı aldığı ücretten avans vermek gibi. Ama doğru, diye düşündü, er ya da geç her gün ifade etmem gerekecek.

"Neye gülüyorsun?" dedi Anderson, sert, kırmızı bileklerini lavaboya yaslayıp hafifçe geri dönerek. "Komik bir şey mi dedim?"

"Aklıma bir şey geldi de," dedi Bayan Hart hızlıca, "çalıştığım ofisteki kızlar geldi. Şimdiki halimi görseler beni öyle kıskanırlardı ki."

"İnsan elindekinin kıymetini bilmiyor," dedi Bayan Anderson.

Bayan Hart uzanıp yanındaki pencerenin sarı perdesine dokundu, New York'taki tek odalı daireleri ve karanlık ofisi düşünüyordu. "Keşke bugünlerde *ben de* neşeli olabilseydim," diye sürdürdü sözünü Bayan Anderson.

Bayan Hart elini hemen perdeden çekti ve anlayışla gülümsemek için Bayan Anderson'a döndü. "Evet, keşke," diye mırıldandı.

"Nasıl kötü olduğunu tahmin edemezsin," dedi Bayan Anderson. Kafasını arka kapıya doğru salladı. "*Bizimki* dün yine başladı. Tüm gece durmadı." Bayan Hart artık "*bizimki*"nin Bay Anderson mı yoksa Bay Hart mı olduğunu ayırt edebiliyordu,

Bayan Anderson kafasını arka kapıya, her gün evine dönmek için kullandığı yola doğru sallarsa Bay Anderson'dan bahsediyordu, aynı hareketi Bayan Hart'ın her gece eşini karşıladığı ön kapıya doğru yapıyorsa Bay Hart'ı kastediyordu. "Gözüme *zerre* uyku girmedi," diyordu Bayan Anderson.

"Tüh, çok üzüldüm," dedi Bayan Hart. Hızla ayağa kalkıp arka kapıya doğru atıldı. "Mutfak bezleri ipte," diye açıkladı.

"Ben sonra alırım," dedi Bayan Anderson. "Küfretti, bağırıp çağırdı," diye devam etti sözüne, "çıldıracağım sandım. 'Neden defolup gitmiyorsun?' dedi bana. Gidip kapıyı sonuna kadar açtı ve öyle bir bağırdı ki duymayan kalmamıştır. 'Defolup gitsene,' dedi."

"Ne korkunç," dedi Bayan Hart, eli kapı kolunda.

"Otuz yedi yıl," dedi Bayan Anderson. Başını sağa sola salladı. "Ve bana defolup gitmemi söylüyor." Bayan Hart'ın sigara yakmasını seyretti, "Sigara içmemelisin," dedi. "Böyle sigara içmeye devam edersen çok pişman olursun. Ben bu yüzden hiç çocuk yapmadım," diye devam etti. "Herif çocukların yanında böyle bağırıp çağırsaydı ne yapardım?"

Bayan Hart ocağa gidip çaydanlığın içine baktı. "Bir fincan daha içeceğim," dedi. "Siz de bir fincan çay daha ister misiniz Bayan Anderson?"

"Midemi yakıyor," dedi Bayan Anderson. Yeni yıkadığı fincanı masaya geri koydu. "Daha yeni yıkamıştım," dedi, "ama senin fincanın. Burası da senin evin. Paşa gönlün ne isterse onu yaparsın."

Bayan Hart gülüp çaydanlığı masaya götürdü. Bayan Anderson onun fincanına çay doldurmasını izledi, sonra çaydanlığı kaldırdı. "Bunu hemen yıkayayım da," dedi, "daha fazla çay içmeye kalkma." Sesini alçalttı. "Fazla sıvı böbrekleri zorlar."

"Ben her zaman çok çay ve kahve içerim," dedi Bayan Hart.

Bayan Anderson damlalıkta duran kuru bulaşıklara baktı, sonra her iki geniş eline üç tane bardağı aldı. "Bu sabah bir sürü kirli bardağın vardı."

"Dün gece ortalığı toplayamayacak kadar yorulmuştum," dedi Bayan Hart. Zaten, diye düşündü, ortalığı toplasın diye *ona* para veriyorum. Sesini alçaltarak ekledi: "Ben de her şeyi sana bıraktım."

"İnsanların arkasını toplamak benim işim," dedi Bayan Anderson. "İnsanların pis işlerini illa birilerinin yapması lazım. Misafirin çok muydu?"

"Eşimin kasabadan tanıdıkları," dedi Bayan Hart. "Altı kişi."

"Sen *bu haldeyken* eve arkadaş falan getirmemeli," dedi Bayan Anderson.

Bayan Hart, New York tiyatroları ve yakında hep birlikte dansa gitmeyi planladıkları yerel barla ilgili hoş sohbetleri, ev hakkındaki iltifatları ve diğer genç hanımlardan bir-ikisine bebek eşyalarını göstermesini hatırlayıp içini çekti. Bayan Anderson'ı duymaz olmuştu.

"... Hem de karısının önünde," diye sözünü bitirdi Bayan Anderson ve başını imalı imalı ön kapıya uzattı. "*Bizimki* çok içti mi?

"Yo, çok içmedi," dedi Bayan Hart.

Bayan Anderson evet anlamında başını salladı. "Ne demek istediğini anlıyorum," dedi. "İçkileri birbiri ardına yuvarlamalarını izliyorsun ve onlara nasıl dur diyeceğini bilemiyorsun. Sonra bir şeye öfkeleniyorlar ve bir de bakmışsın, sana defolup gitmeni söylüyorlar." Yine başını salladı. "Bir kadının yapabileceği tek şey, defolacağı zaman geldiğinde gidecek bir yeri bulunduğundan emin olmak."

Bayan Hart dikkatle konuşmaya başladı. "Yani, Bayan Anderson, tüm kocaların da aynı..."

"Sen daha bir yıldır evlisin," dedi Bayan Anderson karamsarca, "sana gerçekleri anlatacak bir büyüğün yok hem."

Bayan Hart ilk sigarasının izmaritiyle ikinci bir sigara yaktı. "Kocamın içki içmesi beni endişelendirmiyor," dedi resmi bir edayla.

Bayan Anderson elinde temiz tabak yığınıyla durdu. "Başka kadınlar?" dedi. "Mesele *başka kadınlar* mı?"

"Bunu da *nereden çıkardınız* Tanrı aşkına?" dedi Bayan Hart sertçe. "Bill'in *gözü* asla..."

"Böyle zamanlarda seni kollayacak biri lazım," dedi Bayan Anderson. "Anlamadım sanma, içini dökecek birilerini arıyorsun. Galiba her erkek karısına aynı muameleyi yapıyor, sadece bazıları ayyaş, bazıları paraları kumarda yiyor, bazılarıysa gördükleri her çıtırın peşinde koşuyor." O ani kahkahasından patlattı. "Tabii karılarına sorarsan hepsi de çıtır değil," dedi. "Kadınların çoğu kocalarının neye benzeyeceğini önceden bilseydi insanlar bu kadar çok evlenmezdi."

"Bence başarılı bir evlilik kadının sorumluluğudur," dedi Bayan Hart.

"Mesela Bayan Martin, marketteki, bana geçen gün rahmetli kocasının ölümünden önce neler yaptığını biraz anlattı," dedi Bayan Anderson. "Bazı erkeklerin yaptıklarına insan kırk yıl düşünse akıl sır erdiremez." Düşünceli düşünceli arka kapıyı süzdü. "Bazıları diğerlerinden beterdir ama. Bayan Martin senin çok tatlı biri olduğunu düşünüyor."

"Sağ olsun," dedi Bayan Hart.

"*Bizimkinden* hiç bahsetmedim," dedi Bayan Anderson, başıyla ön kapıyı işaret ederek. "Tanıdık birileri çıkma ihtimali varsa isim hiç vermiyorum."

Bayan Hart, başkalarının alışveriş torbalarını süzen ("Bugün iki buğday ekmeği mi alıyoruz Bayan Hart? Akşama misafir mi var yoksa?") keskin bakışlı, tiz sesli Bayan Martin'i düşündü.

"Bence çok iyi biri," dedi, Böyle dediğimi ona söyle, diye eklemek isteyerek.

"Ben kötüdür demiyorum," dedi Bayan Anderson karanlık havalarla. "Ama bir sorun olduğunu anlamasını istemezsin."

"Ama..." diye başladı Bayan Hart.

"Ona *söyledim*," dedi Bayan Anderson, "ona bildiğim kadarıyla Bay Hart'ın gözünün dışarıda olmadığını söyledim. Başkaları gibi kendini içkiye vermediğini. Seni öz kızım gibi gördüğümü ve ben varken hiçbir erkeğin sana kötü davranamayacağını söyledim."

"Keşke," diye konuşmaya başladı Bayan Hart, aniden korkuya kapılarak. Kibar komşuları samimiyet maskesinin altında, perdelerin ardından gizlice onu mu seyrediyordu, Bill'i mi seyrediyordu yoksa? "Bence insanlar başka insanlar hakkında konuşmamalı," dedi çaresizlik içinde, "yani, bence kesin olarak *bilemeyeceğin* şeyler hakkında konuşmak pek doğru değil."

Bayan Anderson aniden güldü ve süpürge dolabını açmaya gitti. "Bu sıralar," dedi, "seni hiçbir şeyin korkutmasına izin vermemelisin. Bu sabah salonu temizleyeyim mi? Kilimleri havalansınlar diye güneşe çıkarabilirim. Sorun *bizimkinin*..." -arka kapı- "... sinirlerimi alt üst etmiş olması. Her zamanki gibi."

"Çok üzüldüm," dedi Bayan Hart. "Ne yazık."

"Bayan Martin neden gelip sizinle yaşamadığımı sordu," dedi Bayan Anderson, süpürge dolabını hışımla karıştırarak; sesi uzaktan, boğuk geliyordu. "Bayan Martin hayata yeni atılan senin gibi genç bir kadının yanında her zaman bir dosta ihtiyacı olduğunu söyledi."

Bayan Hart, fincanın kulpunu evirip çeviren parmaklarına baktı, çayının daha yarısını içmişti. Kalkıp başka bir odaya geçmek için geç kaldım, diye düşündü, Bill'in asla izin vermeyeceğini de söyleyebilirim tabii. "Bayan Martin'i birkaç gün önce kasabada gördüm," dedi. "Harikulâde şık mavi bir palto giymiş-

ti." Eliyle ev elbisesini düzeltip sinirle ekledi: "Keşke düzgün bir elbiseye sığabilsem yine."

"'Defolup gitsene,' diyor bana." Bayan Anderson bir elinde faraş, bir elinde temizlik beziyle süpürge dolabından çıktı. "Sarhoş olmuş, el âlemin duyacağı kadar yüksek sesle bağırıyor. 'Defolup gitsene!' Sesini ta buradan duyacağınıza emindim."

"Eminim öyle demek istememiştir," dedi Bayan Hart, sesine tartışmayı kapatmak istediğini belli eden bir tını eklemeye çalışarak.

"*Sen* olsan izin vermezdin," dedi Bayan Anderson. Faraşla bezi bir kenara koydu, gidip masada Bayan Hart'ın karşısına geçti. "Bayan Martin, eğer istersen boş odanıza geçebileceğimi düşündü. Size yemek yapabileceğimi."

"Olabilirdi tabii," dedi Bayan Hart tatlılıkla, "ama orayı bebek odası yapacağım."

"Bebeği senin yanına koyarız," dedi Bayan Anderson. Gülüp Bayan Hart'ın elini ittirdi. "Merak etme," dedi, "ayak altında dolaşmam. Eh, bebeği benim yanıma koymak istersen de senin için geceleri kalkıp süt verebilirim. Bir bebeğe bakabilirim herhalde."

Bayan Hart neşeyle Bayan Anderson'a gülümsedi. "Çok isterim tabii," dedi. "Günün birinde. *Tabii* şu anda Bill asla izin vermez."

"Tabii vermez," dedi Bayan Anderson. "Erkekler izin vermezler değil mi? Bayan Martin'e markette söyledim, o dünya tatlısı bir kadın, dedim, ama kocası ayakçının evlerinde yaşamasına asla izin vermez."

"A aa, Bayan Anderson," dedi Bayan Hart dehşete kapılmış bir halde, "kendiniz hakkında nasıl konuşuyorsunuz böyle!"

"Hem de başka bir kadının, yaşça büyük, görmüş geçirmiş bir kadının gelmesini istemez," dedi Bayan Anderson. "O zaman eşinin de gözü açılmaya başlar belki."

Fincanı sıkı sıkı tutan Bayan Hart'ın zihninde Bayan Martin'in geniş geniş tezgâha yaslanışı canlandı ("Evinize yeni bir gözde misafir gelmiş diye duydum Bayan Hart. Bayan Anderson size çok iyi bakacak!") Ardından, Bill'i durakta karşılamak için yürürken donuk suratlarıyla onu süzen komşuları; New York'taki kızlar, mektuplarını bir arada okuyup ona imrenmeleri ("Bulunmaz bir *nimet* - yatılı kalacak ve *her işi* yapacak!") Masanın karşısında bir bildiği varmış gibi gülümseyen Bayan Anderson'a bakan Bayan Hart ani bir kesinlikle kayıp olduğunu kavradı.

DİŞ

Otobüs, küçük otobüs terminalinin önündeki kaldırımda durmuş, ağır hırıltılar çıkararak beklerken kocaman mavi-gümüş gövdesi ay ışığında ışıldıyordu. Otobüsle ilgilenen sadece birkaç kişi vardı ve gecenin bu saatinde yoldan kimse geçmiyordu: Kasabadaki tek sinema salonundaki gösterim bir saat önce bitmiş, sinemanın kapıları kapanmıştı, seyircilerin hepsi dondurma yemek için lokantaya uğrayıp evlerine dönmüşlerdi; şimdi lokanta da kapalı ve karanlıktı, gece yarısı uzun sokaktaki ıssız kapı kirişlerinden biriydi orası yalnızca. Kasabada yanan yegâne ışıklar sokak lambaları, sokağın karşısındaki yirmi dört saat açık büfenin ışığı ve terminalde yanık kalan masa lambasıydı; bu sonuncusu bilet gişesindeydi, gişeci kız şapkasını takıp paltosunu giymiş halde burada oturuyor, evine yatmaya gitmek için New York otobüsünün kalkmasını bekliyordu.

Otobüsün açık kapısının önünde, kaldırımda duran Clara Spencer gerginlik içinde kocasının kolunu tuttu. "Kendimi çok tuhaf hissediyorum," dedi.

"İyi misin?" diye sordu adam. "Seninle gelmemi ister misin?"

"Yo, elbette hayır," dedi. "İyiyim." Şiş çenesi yüzünden konuşmakta zorlanıyordu ve yüzüne bir mendil bastırmıştı, kocasına sıkı sıkı tutunuyordu. "*Sen* iyi olacağına emin misin?" diye sordu. "En geç yarın akşam dönmüş olurum. Gecikirsem ararım."

"Her şey düzelecek," dedi adam içtenlikle. "Yarın öğlen hepsi geçmiş olacak. Dişçiye bir sorun çıkarsa hemen gelebileceğimi söyle."

"Kendimi çok tuhaf hissediyorum," dedi. "İçim geçiyor sanki, başım dönüyor gibi."

"Aldığın ilaçlardandır o," dedi. "Tüm o ağrı kesicilerle viski, üstelik gün boyu hiçbir şey yemedin."

Clara gergin gergin güldü. "Ellerim öyle titriyordu ki saçımı bile tarayamadım. Neyse ki hava karanlık."

"Otobüste uyumaya çalış," dedi eşi. "Uyku hapı aldın mı?"

"Evet," dedi. Kaptanın büfede kahvesini bitirmesini bekliyor, adamın hiç telaş etmeden tezgâhta oturduğunu camdan görebiliyorlardı. "Çok *tuhaf* hissediyorum," dedi.

"Bak ne diyeceğim Clara," dedi adam manalı bir ses tonuyla, sanki daha ciddi bir şekilde konuşursa sözleri daha ikna edici, dolayısıyla da daha teskin edici olurmuş gibi, "bak ne diyeceğim, bu işi Zimmerman'ın halletmesi için New York'a gidiyor olmana çok seviniyorum. Buradaki kasaba gitmene göz yumsaydım, sonra da ciddi bir şey olduğu anlaşılsaydı kendimi asla affetmezdim."

"Sadece *diş ağrısı*," dedi Clara huzursuzca, "*diş ağrısının* ciddi bir yanı yok."

"Belli olmaz," dedi adam. "İltihaplanmış falan olabilir, bence kesin çekilmesi gerekecek."

"Ağzından yel alsın," dedi kadın ve ürperdi.

"Ama çok kötü görünüyor," dedi adam, önceki gibi ciddiyet dolu bir sesle. "Yüzünün şişi falan. Endişelenme."

"Endişelendiğim yok," dedi kadın. "Sadece dişten ibaretmişim gibi hissediyorum. Bir tek diş."

Kaptan taburesinden kalkıp hesabı ödemeye gitti. Clara otobüse doğru ilerledi, eşi, "Acele etmene gerek yok, daha çok vaktin var," dedi.

"Çok tuhaf hissediyorum," dedi Clara.

"Yani," dedi eşi ve "o diş seni yıllardır ara ara yokluyor, seni tanıdığımdan bu yana en az altı-yedi kez o dişinden şikâyet ettin. Artık baktırmanın vakti gelmişti. Balayımızda bile dişin ağrıyordu," diye, onu suçlayarak sözünü bitirdi.

"Öyle mi olmuştu?" dedi Clara. "Ah, baksana," diye devam etti gülerek, "öyle telaş ettim ki düzgün giyinemedim bile. Eski çoraplarımı giymişim, her şeyi de iyi el çantama tıkmışım."

"Yeterince paran olduğuna emin misin?" dedi adam.

"Neredeyse yirmi beş dolarım var," dedi Clara. "Yarın dönmüş olurum."

"Daha fazla gerekirse telgraf çek," dedi adam. Kaptan büfenin kapısında belirdi. "Merak etme," dedi adam.

"Baksana sen," dedi Clara aniden, "sen iyi olacağına *emin* misin? Bayan Lang yarın sabah kahvaltıyı hazırlamak için erkenden gelecek, ortalık çok karışırsa Johnny okula gitmese de olur."

"Biliyorum," dedi adam.

"Bayan Lang," dedi kadın parmaklarıyla sayarak. "Bayan Lang'i aradım, alışveriş listesini mutfak masasına koydum, öğle yemeğinde dil fümeyi yiyebilirsin, ben vaktinde dönmezsem de akşam yemeğini Bayan Lang hazırlayacak. Kuru temizlemeci dört gibi gelir, ben daha dönmüş olmam, o yüzden kahverengi takımını sen ver, unutursan önemli değil ama verirsen cepleri boşalttığına emin ol."

"Daha fazla para gerekirse telgraf çek," dedi adam. "Ya da ara. Yarın evde kalırım ki beni evden arayabilesin."

"Bebeğe Bayan Lang bakacak," dedi.

"Telgraf da çekebilirsin," dedi adam.

Şoför karşıya geçip otobüsün kapısında durdu.

"Tamam mısınız?" dedi.

"Hoşça kal," dedi Clara eşine.

"Yarın kendini çok daha iyi hissedeceksin," dedi eşi. "Önemsiz bir diş ağrısı sadece."

"Ben iyiyim," dedi Clara. "Merak etme." Otobüse bindi, sonra durdu, şoför arkasında bekliyordu. "Sütçü," dedi eşine. "Sütçüye not bırak, yumurta istediğimizi söyle."

"Tamam," dedi eşi. "Güle güle."

"Hoşça kal," dedi Clara. Otobüsün içinde ilerlerken şoför de arkasında kendini koltuğuna attı. Otobüs neredeyse tamamen boştu, Clara en arkaya gidip dışarıda eşinin durduğu pencerenin kenarına oturdu. "Hoşça kal," dedi camın ardından, "kendine iyi bak."

"Güle güle," dedi adam, hararetle el sallayarak.

Otobüs sallandı, hırıldadı ve ileri atıldı. Clara bir kez daha el sallamak için başını çevirdi, sonra kendini kalın döşemeli, yumuşak koltuğa bıraktı. Yüce Tanrım, diye düşündü, şu yaptığım işe bak! Dışarıda tanıdık sokak kayıp gidiyordu ve bu beklenmedik açıdan, kasabadan ayrılırken otobüsle uzaklaşan kişinin eşsiz bakış açısından tuhaf ve karanlık görünüyordu. New York'a ilk gidişim değil ya, diye düşündü Clara sinirlenerek, viskiyle ağrı kesici, uyku hapı ve diş ağrım yüzünden böyle. Telaşla ağrı kesicinin çantasında olup olmadığını kontrol etti; aspirin ve bir bardak suyla beraber salondaki büfede duruyordu ama evden delice bir koşuşturmaca içinde çıkarken almış olmalıydı zira şu an yirmi küsur dolar, pudrası, tarağı ve rujuyla çantasındaydı. Ruja dokununca iki buçuk dolara aldığı, rengi daha koyu olan yeni ruj yerine eski, neredeyse bitmiş olanı getirdiğini fark etti. Çorabı kaçmıştı; başparmak kısmında da evde ayağında eski, rahat ayakkabıları varken fark etmediği ama şimdi, en iyi yürüyüş ayakkabılarında kendini tatsız tatsız hissettiren bir delik vardı. Eh, diye düşündü, yarın dişim düzeldikten, her şey yoluna girdikten sonra New York'ta kendime yeni çorap alabilirim.

Dilini dikkatle dişinin üstüne koydu ve karşılığında vücuduna anlık bir acı yayıldı.

Otobüs kırmızı ışıkta durdu, şoför koltuğundan kalkıp arkaya, Clara'nın yanına geldi. "Biletinize bakmayı unuttum," dedi.

"Son dakikada koşuşturdum tabii," dedi Clara. Biletini paltosunun cebinden çıkarıp adama uzattı. "New York'a ne zaman varıyoruz?" diye sordu.

"Beşi çeyrek geçe," dedi şoför. "Kahvaltı yapacak bol bol vaktiniz olur. Tek yön bilet mi?"

"Trenle döneceğim," yanıtını verdi. Ona neden açıklama yapmak zorunda olduğunu anlamamıştı; tek sebebi geç saatlerde otobüs gibi tuhaf bir hapishanede baş başa kalan insanların başka zamanlara nazaran daha sıcak, daha konuşkan olmalarının gerekmesiydi.

"Bense otobüsle dönüyorum," dedi adam; karşılıklı gülüştüler, Clara şiş çenesi yüzünden gülerken acı çekiyordu. Şoför öne, koltuğuna döndüğünde Clara huzur içinde arkasına yaslandı. Uyku hapının onu etkisi altına aldığını hissedebiliyordu; dişinin sızısı uzaklarda kalmış, otobüsün sarsıntısına karışmış, gecenin içinde giderek yükselen sesiyle nabız misali atıyordu. Başını geriye bıraktı, ayaklarını uzatıp eteğiyle mütevazı bir şekilde örttü ve kasabayla vedalaşmadan uykuya daldı.

Gözleri bir kere açıldı, karanlığın içinden neredeyse hiç ses çıkarmadan ilerliyorlardı. Dişi yine sızım sızım sızlıyordu, bıkkın halde kadere küserek başını çevirip yanağını soğuk koltuğa yasladı. Otobüsün tavanındaki ince ışık dizisi dışında bir ışık yoktu. Otobüsün ilerisinde başka insanların oturduğunu görebiliyordu, teleskobun ucundaki küçücük bir figürü andıracak kadar uzakta kalan şoför direksiyonun başında görünürde pürdikkat uyanık oturuyordu. Clara tekrar olağanüstü uykusuna daldı.

Daha sonra otobüs durduğu için uyandı, karanlıkta süregiden o sessiz hareketin kesilmesi bünyesinde öyle büyük bir şok etkisi yaratmıştı ki afallamış haldeydi, ağrısının tekrar başlamasıysa bir dakika aldı. İnsanlar koridorda ilerliyordu, şoför arkasına dönüp, "On beş dakika," dedi. Clara ayağa kalkıp diğer yolcularla beraber dışarı çıktı, gözleri açıktı ama aslında ayakta uyuyor, bilinçsizce hareket ediyordu. Yirmi dört saat açık olan aydınlık bir lokantanın önündeydiler, boş yolun kenarında bir başına duruyordu lokanta. İçerisi sıcak, kalabalık ve yoğundu. Clara tezgâhın ucunda boş bir yer görüp oturdu ve tekrar uyuyakaldığını ancak biri yanına geçip koluna dokununca fark etti. Buğulu gözlerle bakınca adam, "Yolun uzun mu?" diye sordu.

"Evet," dedi Clara.

Adamın üzerinde mavi bir takım vardı, uzun boyluya benziyordu, daha fazla ayrıntı seçebilecek kadar odaklanamadı Clara.

"Kahve ister misin?" diye sordu adam.

Clara evet anlamında başını sallayınca adam tezgâhı gösterdi, Clara'nın önünde dumanı tüten bir fincan kahve duruyordu.

"Çabuk iç," dedi adam.

Clara kahveyi dikkatle yudumladı, belki de fincanı kaldırmadan, yüzünü eğerek içmişti. Yabancı adam konuşuyordu.

"Semerkant'tan bile uzakta," diyordu, "dalgalar kıyıya vurunca çan gibi çınlıyor."

"Pekâlâ millet," dedi otobüs şoförü. Clara kahveyi kafasına dikti, otobüse dönmesine yardımcı olacak kadar içmişti.

Tekrar koltuğuna geçtiğinde yabancı adam yanına oturdu. Otobüs öyle karanlıktı ki lokantanın ışıkları göz alıcı derecede parlak geliyordu, Clara da gözlerini kapattı. Gözleri kapalıyken, uykuya dalmadan önce diş ağrısıyla baş başa kaldı.

"Tüm gece flüt çalıyor," dedi yabancı adam, "yıldızlar ay kadar büyük, ay da bir göl kadar."

Otobüs tekrar hareket edince bir kez daha karanlığa gömüldüler; aracı bir arada tutan sadece tavandaki ince ışık şeridi kalmıştı, Clara'nın oturduğu arka tarafla şoförün durduğu ve insanların kendisinden uzak oturduğu ön tarafı bir araya getiriyordu. Işıklar hepsini birleştiriyordu, yanındaki yabancı adam, "Gün boyu ağaçların altında uzanmaktan başka yapacak bir iş yok," diyordu.

Otobüste seyir halindeyken hiçbir şeydi Clara; ağaçların, ara sıra da uykuya gömülmüş evlerin önünden geçiyordu, otobüsteydi ama orası ile burasının arasındaydı; otobüs şoförüne ışık şeridiyle hayal meyal bağlı, hiçbir çaba sarf etmeden taşınıyordu.

"Adım Jim," dedi yabancı adam.

Clara öyle derin bir uykudaydı ki farkında olmadan huzursuzca kıpırdadı, alnını cama yaslamıştı ve karanlık yanından akıp geçiyordu.

Sonra yine o aynı afallatıcı şok; istem dışı uyandı, korku içinde, "Ne oldu?" diye sordu.

"Bir şey yok," dedi yabancı adam -Jim- hemencecik. "Hadi gel."

Onu otobüsten aşağı izledi, görünürde aynı lokantaya girdiler ama Clara tezgâhın ucundaki aynı tabureye yöneldiğinde Jim elinden tutup onu bir masaya götürdü. "Git de yüzünü yıka," dedi. "Sonra buraya dön."

Kadınlar tuvaletine gitti, içeride bir kız durmuş burnunu pudralıyordu. Kız arkasına bakmadan, "Tuvalet beş sent. Kapıyı çıkarken kapatma ki bir sonra gelen ödemek zorunda kalmasın," dedi.

Kapı kapanmasın diye diline bir kürdan kutusunun yarısı sıkıştırılmıştı. Clara da kapıyı olduğu gibi bırakıp Jim'in oturduğu masaya döndü.

"Ne istersin?" diye sordu Clara, Jim de başka bir masadaki kahve ile sandviçe işaret etti. "Hadi," dedi.

Clara sandviçini yerken onun melodik, yumuşak sesini duymaya başladı. "Yelkenliyle adanın yanından geçerken de bir sesin bize seslendiğini..."

Otobüse döndüklerinde Jim, "Başını omzuma yasla da uyu," dedi.

"Böyle iyiyim," dedi Clara.

"Hayır," dedi Jim. "Önceden başın cama çarpıyordu."

Clara bir kez daha uyudu, otobüs bir kez daha durunca bir kez daha korkuyla uyandı, Jim onu bir kez daha lokantaya götürdü ve bir kez daha kahve içtiler. O zaman dişi yine alevlendi, eliyle yanağına bastıran Clara önce paltosunun ceplerini, sonra çantasını karıştırıp küçük ağrı kesici kutusunu buldu ve Jim onu seyrederken iki tane hap aldı.

Otobüsün motorunun çalıştığını duyduğunda kahvesini bitirmek üzereydi, aceleyle kalkıp koşturdu ve Jim kolunu tutarken loş, koruyucu koltuğuna gömüldü. Ağrı kesici kutusunu lokantada, masada unuttuğunu fark ettiğinde otobüs harekete geçmişti bile; şimdi dişinin insafına kalmıştı. Bir an camdan dışarı, lokantanın ışıklarına baktı, sonra başını Jim'in omzuna yasladı, Clara uykuya dalarken Jim, "Kum öyle beyaz ki kara benziyor ama sıcacık, geceleri bile insanın ayaklarını yakıyor."

Sonra son kez durdular, Jim onu otobüsten indirdi; bir anlığına New York'ta birliktelerdi. İstasyonda yanlarından geçen bir kadın, valizlerle peşinden gelen adama, "Tam vaktinde vardık, saat beşi çeyrek geçiyor," dedi.

"Dişçiye gidiyorum," dedi Clara, Jim'e.

"Biliyorum," dedi Jim. "Gözüm sende olacak."

Böyle diyerek gitti, gerçi Clara uzaklaştığını görmedi. Kapıdan çıkanlar arasında mavi takımını görmeye çalıştı ama yoktu.

Ona teşekkür etmeliydim, diye düşündü bön bön, sonra ağır adımlarla istasyon lokantasına gitti ve bir kahve daha sipariş etti. Tezgâhtaki adam, insanların otobüslerden inip otobüslere binmesini izleyerek uzun bir gece geçirmiş birinin bıkkınca ilgisiyle ona baktı. "Uykulu musun?" diye sordu.

"Evet," dedi Clara.

Bir süre sonra otobüs terminalinin Pennsylvania İstasyonu'na bağlantılı olduğunu keşfetti, ana bekleme salonuna gidip sıralarda kendine bir yer buldu ve tekrar uykuya daldı.

Biri omzunu kabaca sarsıp, "Hangi treni bekliyorsun hanımefendi, saat neredeyse yedi oldu," dedi. Clara doğruldu; el çantasının kucağında olduğunu, bacaklarını kibarca üst üste attığını ve gözünün önünde bir saatin durduğunu gördü. "Teşekkürler," deyip ayağa kalktı, sıraları körü körüne geçip yürüyen merdivene bindi. Biri hemen arkasına binip koluna dokundu, döndüğünde Jim'i gördü. "Çimler yemyeşil ve öyle yumuşak ki," dedi adam gülümseyerek, "nehrin suyu da buz gibi."

Clara yorgun yorgun ona baktı. Üst kata varınca merdivenden indi ve karşıdaki sokağa doğru yürümeye başladı. Jim de yanında yürüyor, konuşmayı sürdürüyordu. "Gökyüzü hayatında gördüğün en parlak mavi, türkülerse..."

Ondan hemen uzaklaştı, yanından geçerken insanların kendisine baktığını hissetti. Köşede durmuş yeşil ışığı bekliyordu ki Jim hızla arkasından gelip uzaklaştı. "Bak," dedi yanından geçerken, bir avuç dolusu inci tutuyordu.

Sokağın karşı tarafında yeni açılan bir lokanta vardı. İçeri girip bir masaya geçti. Garson kadın kaşlarını çatmış, başında dikiliyordu. "Uyudun," dedi suçlayıcı bir tonla.

"Çok özür dilerim," dedi Clara. Sabah olmuştu. "Poşe yumurta ve kahve lütfen."

Lokantadan çıktığında saat sekize çeyrek vardı. Otobüse binip hemen şehir merkezine inersem muayenehanenin karşısındaki büfede sekiz buçuğa kadar kahve içebilirim, muayenehane açıldığında da hemen girerim, böylece dişçi ilk beni alır, diye düşündü.

Otobüsler kalabalıklaşıyordu, ilk gelene bindi ve ayakta kaldı. 23. Sokak'a gitmek istiyordu ve tam 26. Sokak'ı geçerlerken oturabildi; uyandığında o kadar aşağı inmişti ki tekrar 23. Sokak'a dönecek otobüsü bulması neredeyse yarım saatini aldı.

23. Sokak'ın köşesinde yeşilin yanmasını beklerken kalabalığın arasına karıştı, hep birlikte sokağı geçip farklı yönlere dağıldıklarında biri onunla aynı hizada yürümeye başladı. Dişi sızlayan Clara bir süre başını önünde tutarak küskün küskün kaldırıma baktı, sonra kafasını kaldırdığında her iki yanında onu sıkıştıran insanların arasında mavi takımlı birini göremedi.

Muayenehanenin olduğu binaya girerken saat hâlâ çok erkendi. Binadaki kapı görevlisi daha yeni tıraş olmuş, saçlarını taramıştı, kapıyı dinç bir hareketle açtı; saat beşte hantallaşacak, saçları hafif dağılacaktı. Clara kapıdan muzaffer bir edayla geçti; bir yerden bir yere ulaşmayı başarmıştı, burası yolculuğunun hedefi, varış noktasıydı.

Muayenehanedeki giriş masasında beyazlara bürünmüş pürüpak bir hemşire oturuyordu, bakışları Clara'nın şişik suratına, yorgunluktan çökmüş omuzlarına kaydı ve, "Zavallıcık, nasıl da bitap görünüyorsun," dedi.

"Dişim ağrıyor." Hemşire hafifçe tebessüm etti, sanki birinin içeri girip, "Ayağım ağrıyor," diyeceği günü bekliyordu. Ayağa kalkıp profesyonelce parlayan güneş ışığının altında durdu. "Hemen içeri gel," dedi. "Seni bekletmeyeceğiz."

Dişçi koltuğunun başına, yuvarlak beyaz sehpaya, pürüzsüz krom başlığı kıvrık duran matkaba güneş vuruyordu. Doktor, tıpkı hemşire gibi hoşgörüyle gülümsedi; belki de insanlığın

tüm sıkıntıları dişlerde saklıydı ve insanlar vaktinde geldiği sürece hepsini çözebiliyordu. Hemşire, "Dosyasını getireceğim doktor. Onu bekletmeden almamızın daha iyi olacağını düşündük," dedi yumuşakça.

Röntgen çekilirken, zihninde cihazın kötücül lensini durduracak hiçbir şey yokmuş gibi hissetti; sanki cihaz onu doğrudan geçip yan duvardaki çivileri, dişçinin kol düğmelerini ya da dişçi aletlerinin küçük, ince iskeletlerini fotoğraflayacakmış gibi; dişçi müteessir bir edayla hemşireye, "Çekilecek," dedi, hemşire de, "Peki doktor bey, onları hemen arıyorum," diye yanıt verdi.

Onu doğruca buraya getiren dişi şimdi herhangi bir kişiliğe sahip tek parçası gibiydi. Röntgen fotoğrafını Clara olmadan çektirmişti sanki; kayda geçmesi, incelenmesi, hoşnut tutulması gereken önemli varlık oydu, Clara onu mecburen taşıyan araçtan ibaretti ve dişçi ile hemşirenin nazarında onu değerli kılan tek sebep buydu, sadece dişi taşıyan kişi olduğu için onların acil profesyonel yardımına layıktı. Dişçi ona, üzerinde otuz iki diş resmi olan bir kâğıt parçası verdi, ağrıyan dişinin üstü siyahla çizilmişti, kâğıtta da, "Alt azı dişi, çekilecek," yazıyordu.

"Bu kâğıdı al," dedi diş doktoru, "burada yazan adrese git; çene cerrahisi. Orada seninle ilgilenecekler."

"Ne yapacaklar?" diye sordu Clara. Sormak istediği soru bu değildi; "Peki ya ben?" ya da "Kökleri ne kadar derine iniyor?" diye sormamıştı.

"Dişi çekecekler," diye terslendi dişçi, arkasını dönerek. "Yıllar önce çekilmeliymiş."

Fazla kaldım, diye düşündü Clara, dişimden sıkıldı. Koltuktan kalkıp, "Teşekkür ederim. Hoşça kalın," dedi.

"Güle güle," dedi dişçi. Son anda muntazaman sıralanmış otuz iki inci dişini göstererek ona gülümsedi.

"İyi misin? Çok ağrın var mı?" diye sordu hemşire.

"İyiyim."

"Ağrı kesici verebilirim," dedi hemşire. "Elbette şu an ilaç kullanmamanı tercih ederiz ama dişin çok ağrıyorsa sanırım bir-iki tane verebilirim."

"Gerek yok," dedi Clara, burası ile orası arasındaki bir lokantada unuttuğu küçük ağrı kesici kutusunu düşünerek. "Hayır, çok ağrımıyor."

"Peki o zaman," dedi hemşire, "şimdiden geçmiş olsun."

Clara merdivenden inip kapı görevlisinin yanından geçti, yukarıda kaldığı on beş dakika içinde adamın sabahki parlaklığı sönmüş, papyonu bir gıdım küçülmüştü.

"Taksi?" diye sordu ve 23. Sokak otobüsünü hatırlayan Clara, "Lütfen," diye yanıt verdi.

Kapı görevlisi, taksiyi kendisi icat etmiş gibi tavırlarla bir aracın önünde eğilirken Clara karşı kaldırımda, kalabalığın içinde biri kendisine el sallıyor sandı.

Dişçinin verdiği karttaki adresi okuyup dikkatle taksiciye söyledi. Elinde kart ile "Alt azı dişi" yazan ve dişinin açıkça işaretlenmiş olduğu küçük kâğıdı sıkı sıkı tutmayı sürdürerek kıpırtısız halde oturdu, gözlerini zor açık tutuyordu. Taksi aniden durunca tekrar uyuduğunu düşündü, şoför kapıyı açmak için arkasını dönüp uzanarak, "İşte geldik hanımefendi," dedi. Onu merakla süzüyordu.

"Diş çektirmeye geldim," dedi Clara.

"Tanrım," dedi taksici. Clara parayı ödedi, adam, "Geçmiş olsun," diyerek kapıyı çarptı.

Garip bir binaydı burası, girişte her yer taşa kazınmış tıbbi tabelalarla doluydu, buradaki kapı görevlisi profesyonel bir hava takınmıştı, sanki Clara yukarı çıkmak istemezse kendisi de reçete yazabilirmiş gibi. Adamın yanından geçti, kapıları açılan bir asansör görene kadar dümdüz ilerledi. Asansördeki görevliye kartı gösterdi, adam, "Yedinci kat," dedi.

Yaşlı bir kadını iten hemşirenin tekerlekli sandalyeyle asansöre binebilmesi için geriledi. Yaşlı kadın sakin ve huzurluydu, bacaklarında bir örtüyle asansörde öylece oturuyordu; görevliye, "Ne güzel bir gün," dedi, adam da, "Güneş insanı mutlu ediyor," diye yanıt verdi, sonra yaşlı kadın sandalyesinde arkasına yaslandı, hemşire de dizlerinin üstündeki örtüyü düzeltip, "Kaygılanacak hiçbir şey yok," dedi. Yaşlı kadın, "Kaygılanan kim?" diye terslendi.

İki kadın dördüncü katta indiler. Asansör yukarı çıkmayı sürdürdü, görevli, "Yedinci kat," dedi, asansör durdu ve kapı açıldı.

"Koridorun sonunda, solda," dedi asansör görevlisi.

Koridorun her iki yanı kapalı kapılarla doluydu. Bazılarında "Çene Cerrahisi" bazılarında "Klinik" bazılarında "Röntgen" yazıyordu. Aralarında en düzgün, en dost canlısı ve tuhaf bir şekilde en anlaşılır olanının üstünde "Bayan" yazıyordu. Clara sola döndü ve üstünde karttaki ismin yazdığı bir kapı buldu, kapıyı açıp içeri girdi. Banka veznelerini andıran bir cam bölmenin arkasında bir hemşire oturuyordu, bekleme odasının köşelerinde saksıda palmiyeler, ortada yeni dergiler ve rahat koltuklar vardı. Cam bölmenin arkasındaki hemşire, "Buyurun?" dedi, sanki dişçiyle olan hesabı eksiye düşmüş de ona iki diş borcu varmış gibi.

Camın altından küçük kâğıdını uzattı ve hemşire ona bakıp, "Alt azı dişi, evet. Aramışlardı. Hemen içeri gelebilir misiniz lütfen? Soldaki kapıdan."

Az kalsın, kasa dairesine mi, diye soracaktı, onun yerine kapıyı sessizce açıp içeri girdi. Bir başka hemşire onu bekliyordu, gülümseyip arkasını döndü, peşinden gitmesini bekliyordu, yol gösterme hakkının kendisinde olduğuna dair en ufak bir şüphe yoktu zihninde.

Yine röntgen çekildi, hemşire bir başka hemşireye, "Alt azı dişi," dedi, diğer hemşire de, "Bu taraftan lütfen," dedi.

Labirentimsi koridorlardan geçtiler, sanki muayenehanenin kalbine doğru ilerliyorlardı, Clara sonunda küçük bir odacığa alındı, içeride bir yastık, lavabo ve sandalye vardı.

"Burada bekleyin," dedi hemşire. "Rahatlamaya çalışın."

"Büyük ihtimalle uyurum," dedi Clara.

"Pekâlâ," dedi hemşire. "Fazla beklemeniz gerekmeyecek."

Muhtemelen bir saatten uzun süre bekledi ama bu süreyi yarı uyuklayarak geçirdi, sadece biri kapının önünden geçerken uyanıyordu, hemşire ara sıra içeri bakıp gülümsüyordu, bir keresinde, "Az kaldı," dedi. Sonra aniden geri geldi, artık ne gülüyor ne de kibar ev sahibesi gibi davranıyordu, hareketleri hızlı ve pratikti. "Beni izleyin," dedi ve hedefe kilitlenmiş gibi küçük odadan tekrar koridora çıktı.

Sonra Clara bir anda, daha ne olduğunu anlayamadan kendini dişçinin koltuğunda otururken buldu, kafasının ve çenesinin altına birer havlu konmuştu ve hemşire omzuna dokunuyordu.

"Acıyacak mı?" diye sordu.

"Hayır," dedi hemşire gülümseyerek. "Acımayacağını biliyorsun değil mi?"

"Evet," dedi Clara.

Dişçi içeri girdi, tepesinde durup ona gülümsedi. "Eveet," dedi.

"Acıyacak mı?" diye sordu Clara.

"Aa," dedi dişçi neşeyle, "insanların canını acıtsaydık iflas ederdik." Konuşurken bir yandan da havlunun altında kalan bir metalle uğraşıyordu, tekerlekli büyük bir cihaz neredeyse sessizce arkasına çekildi. "Çoktan iflas etmiştik bile," dedi. "İlla bir şeyi kafaya takacaksan baygınken tüm kirli çamaşırlarını ortaya dökmemeye bak. Böyle bir ihtimal var çünkü. Alt azı dişi mi?" dedi hemşireye.

"Alt azı dişi doktor bey," dedi hemşire.

Sonra suratına metal gibi kokan plastik bir maske taktılar ve dişçi, iki-üç sefer dalgın dalgın, "Ya," dedi, Clara bu sırada onu henüz maskenin üstünden görebiliyordu. Hemşire, "Ellerini rahat bırak tatlım," dedi ve Clara uzun bir müddet sonra parmaklarının gevşediğini hissetti.

İlk olarak her şey uzaklaşıyor, diye düşündü, bunu unutma. Tüm sürecin metalik sesini, metal tadını unutma. Öfkeyi de.

Sonra baş döndüren bir müzik, afallatıcı derecede yüksek sesli, çınlayan, hiç durmadan, döne döne çalan müzik; Clara her iki yanında kapıların olduğu korkutucu ölçüde boş, uzun bir koridor boyunca son sürat koşuyordu; koridorun sonunda Jim durmuş, ellerini uzatmış gülüyor, Clara'nın yüksek sesli müzik yüzünden asla seçemeyeceği bir şeyler söylüyordu; sonra Clara, "Korkmuyorum," dedi ve yandaki kapıdan biri onu kolundan tutup çekmeye başladı; sonra dünya ürkütücü bir hal alarak genişledi, asla durmayacakmış gibi genişliyordu, sonra dişçinin tepeden ona bakan suratıyla durdu, pencere önündeki yerine oturdu, hemşire kolunu tuttu.

"Beni neden geri çektiniz?" dedi, ağzı kan doluydu. "Devam etmek istiyordum."

"Seni çektiğim falan yok," diye söylendi hemşire ama dişçi, "Hâlâ ayılamadı," diyordu.

Clara kıpırdamadan ağlamaya başladı, gözyaşlarının yanaklarından aktığını hissetti, hemşire yaşları bir havluyla sildi. Kan sadece ağzının içindeydi, etraf önceki gibi temizdi. Dişçi aniden kayboldu, hemşire kolunu uzatıp Clara'nın koltuktan kalkmasına yardımcı oldu. "Konuştum mu?" diye sordu Clara aniden endişe içinde. "Bir şey dedim mi?"

"'Korkmuyorum,' dedin," dedi hemşire teskin edici bir sesle. "Tam ayılırken."

"Hayır," dedi Clara, kendisi tutan kolu çekiştirmek için durarak. "Herhangi bir şey *söyledim* mi? Onun nerede olduğunu söyledim mi?"

"*Hiçbir şey* demedin," dedi hemşire. "Doktor bey sadece takılıyordu."

"Dişim nerede?" diye sordu Clara aniden, hemşire gülüp, "Gitti. Bir daha başını ağrıtmayacak," dedi.

Clara küçük odacığa döndü, koltuğa uzanıp ağladı, hemşire ona bir kâğıt bardakta viski getirdi ve lavabonun kenarına koydu.

"Tanrı bana içmem için kan verdi," dedi hemşireye, hemşire de, "Ağzını çalkalama yoksa yaran kapanmaz," diye yanıtladı.

Uzun bir süre sonra hemşire döndü ve kapıda durup gülümseyerek, "Bakıyorum da uyanmışsın," dedi.

"Niye ki?" dedi Clara.

"Uyuyordun," dedi hemşire. "Seni uyandırmak istemedim."

Clara kalkıp oturdu, başı dönüyordu ve bu odacıkta bir ömür geçirmiş gibi hissediyordu.

"Artık kalkmak ister misin?" dedi hemşire, yine nazikçe. Tekrar aynı kolunu uzattı; her aksak adımı destekleyecek kadar güçlüydü bu kol, bu sefer uzun koridorda banka veznesinde oturan hemşirenin yanına geri gittiler.

"Bitti mi?" dedi bu hemşire neşeyle. "Bir dakika otur o zaman." Camın yanındaki sandalyeye işaret etti ve dönüp harıl harıl bir şeyler yazmaya başladı. "Ağzını iki saat çalkalama," dedi dönmeden. "Bu akşam bir laksatif al, ağrın olursa da iki aspirin. Ağrı ya da kanama artarsa hemen bu muayenehaneyi ara. Tamam mı?" dedi yine neşeyle gülerek.

Clara'ya yeni bir kâğıt parçası uzatıldı, bu seferkinde, "Diş çekimi," altında da, "Ağzı çalkalama. Hafif bir laksatif al. Ağrı için iki aspirin. Ağrı artar ya da kanama başlarsa muayenehaneyi ara," yazıyordu.

"Güle güle," dedi hemşire tatlı tatlı.

"Hoşça kalın," dedi Clara.

Elinde küçük kâğıt parçasıyla cam kapıdan çıktı ve yine uyurgezer halde köşeyi dönüp koridorda ilerlemeye başladı. Gözlerini araladığında buranın her iki yanda kapıların olduğu uzun bir koridor olduğunu gördü; durdu, sonra üstünde "Bayan" yazan bir kapı gördü ve içeri girdi. Burası pencereleri geniş bir odaydı, içeride hasır sandalyeler, ışıltılı gümüş musluklar, yerlerde göz alıcı beyaz taşlar vardı; lavaboların etrafında dört-beş kadın saçlarını tarıyor, ruj sürüyordu. Clara doğrudan üç lavabodan kendisine en yakın olana gitti, bir kâğıt peçete aldı, çantasıyla küçük kâğıt parçasını yere bıraktı ve muslukla cebelleşerek kâğıt havluyu sırılsıklam olana kadar ıslattı. Sonra kâğıt havluyu sertçe yüzüne vurmaya başladı. Gözleri biraz açıldı, kendini ferahlamış hissetti, bu yüzden kâğıt havluyu tekrar ıslatıp yüzünü sildi. El yordamıyla yeni bir kâğıt havlu aradı ve yanında duran kişi ona bir tane uzattı; kadının kahkaha attığını duyabiliyordu ama gözleri ıslak olduğu için bir şey göremiyordu. Kadınlardan birinin, "Öğle yemeğine nereye gidiyoruz?" dediğini, bir başkasının da, "Aşağı ineriz herhalde. Benim mankafa sadece yarım saatim olduğunu söylüyor," yanıtını verdiğini duydu.

O esnada lavaboda durarak acelesi olan kadınların önünü kestiğini fark etti, böylece yüzünü hızla kuruladı. Bir başkasına yol vermek için hafifçe kenara çekildi, dikleşip aynaya şöyle bir baktı ve o anda tüm vücudunu ürperten bir şokla aynada kendi yüzünü tanıyamadığını anladı!

Aynayı bir grup yabancıya bakıyormuş gibi süzdü, hepsi ya ona ya da onun etrafında bir yere bakıyordu, gruptan kimse tanıdık değildi, kimse ona gülümsemiyor ya da onu tanımış gibi bakmıyordu. İnsan en azından suratının kendisini tanıyacağını düşünüyor, dedi kendi kendine; boğazına tuhaf bir yumru oturmuştu. Açık sarı saçlı, açık tenli, küçük çeneli bir surat vardı; tüllü, kırmızı bir şapkanın altında duran keskin hatlı bir surat vardı;

kahverengi saçları sıkıca toplanmış, beti benzi atmış, gergin duran bir surat vardı; saçları kare kesilmiş, pembe, kare bir surat vardı; itişip aynaya yaklaşan, kıpraşan, kendilerine bakan iki-üç surat daha vardı. Belki bu bir ayna değil, diye düşündü Clara, belki bu bir pencere ve ben öteki tarafta kendilerine çeki düzen veren kadınlara bakıyorum. Ama saçlarını tarayıp aynaya bakan kadınlar vardı, bu grup onun tarafındaydı, umarım sarışın olan değilimdir, diye düşündü ve elini kaldırıp yanağına dokundu.

Saçları toplanmış, beti benzi atmış, gergin duran kadındı, bunu fark ettiği anda öfkelendi ve telaşla kadın kalabalığının arkasına geçti; ama bu haksızlık, benim yüzümün rengi neden çekilmiş, diye düşünüyordu. Arada güzel yüzler vardı, ben neden onlardan birini almadım? Vaktim yoktu, diye somurttu, bana düşünecek fırsat tanımadılar yoksa o güzellerinden birini seçebilirdim, sarışın bile bundan daha iyi olurdu.

Gerileyip hasır sandalyelerden birine oturdu. Bu acımasızlık, diye düşünüyordu. Eliyle saçlarına dokundu, uyurken gevşemişti ama belli ki normal saç modeli buydu, tüm teller sımsıkı bir şekilde ensesinde toplanmış, geniş, sıkı bir klipsli tokayla tutturulmuştu. Öğrenci gibi, diye düşündü, ama -aynadaki kül rengi suratı hatırladı- öğrenci olamayacak kadar yaşlıyım tabii. Tokayı güçlükle açtı ve bakmak için önüne tuttu. Saçları usulca yüzüne döküldü, sıcacıktı ve omuzlarına kadar uzuyordu. Toka gümüş rengiydi, üstünde adı, "Clara," yazıyordu.

"Clara," dedi yüksek sesle. "*Clara* mı?" Tuvaletten çıkmakta olan iki kadın dönüp arkalarına bakarak ona gülümsediler, artık kadınların neredeyse hepsi tuvaletten çıkıyordu, saçlarını güzelce taramış, rujlarını tazelemişlerdi, sohbet ede ede hızla yürüyorlardı. Birkaç saniye içinde, ağaç dallarından uçan kuşlar misali hepsi yok oldu, Clara tuvalette tek başına kaldı. Tokayı sandalyenin yanındaki ayaklı küllüğe attı; derin bir küllüktü bu, metal, toka içine düşerken tatmin edici bir sesle çınladı. Saçları omuzlarından dökülüyordu, bu halde çantasını açtı, içindekileri çıka-

rıp kucağına dizmeye başladı. Mendil; düz, beyaz, üzerinde baş-harfleri yok. Kahverengi bağa pudralık, içinde bir pudra bölümü, bir allık bölümü var, allık bölümüne belli ki hiç dokunulmamıştı ama pudranın ancak yarısı kalmıştı. Demek bu yüzden bu kadar solgunum, diye düşündü ve pudrayı bir kenara koydu. Gül rengi bir ruj, bitmek üzere. Bir tarak, açık bir sigara paketi, bir kutu kibrit, bozuk para çantası ve cüzdan. Bozuk para çantası kırmızı suni deriydi, üstünde bir fermuar vardı; fermuarı açıp bozuklukları avucuna döktü. Beş kuruşlar, on kuruşlar, bir kuruşlar, bir tane de çeyreklik. Doksan yedi sent. Bu hiçbir işe yaramaz, diye düşünüp kahverengi deri cüzdanı açtı, içinde para vardı, önce herhangi bir belge aradı ama bir şey bulamadı. Cüzdandaki tek şey paraydı. Saydı, on dokuz dolar vardı. *Bu* biraz işe yarayabilir, diye düşündü.

Çantada başka hiçbir şey yoktu. Ne bir anahtar -anahtarlarımın olması gerekmez miydi? diye merak etti- ne bir kâğıt ne bir adres defteri ne bir kimlik. Çantanın kendisi açık gri renkte suni deriydi, başını eğip üstüne bakınca kendisinin de koyu gri flanel bir takım ile boynu fırfırlı, somon pembesi bir bluz giydiğini gördü. Ayakkabıları sağlam duruyordu, siyahtı, alçak topukluydu ve bağcıklıydı, bağcıklardan biri çözülmüştü. Bej rengi çorabının sağ dizi şekilsiz bir biçimde yırtılıp kaçmıştı, kaçık bacağı boyunca iniyor ve başparmağında, ayakkabının içinde hissedebildiği bir delikle son buluyordu. Ceketinin yakasında bir broş vardı, çevirip baktığında plastikten mavi bir C harfi olduğunu gördü. Broşu çıkarıp küllüğe attı, broş takır tukur düşüp madeni bir takırtıyla alttaki tokaya çarptı. Elleri küçük, parmakları kalındı, oje sürmemişti, sol elinde ince, altın bir alyans vardı, başka takı takmamıştı.

Kadınlar tuvaletindeki hasır sandalyede tek başına otururken, en azından şu yırtık çoraptan kurtulabilirim, diye düşündü. Etrafta kimse olmadığından ayakkabılarını çıkarıp çorabı sıyırdı, başparmağı delikten kurtulunca büyük bir rahatlama hissetti. En

iyisi saklamak, diye düşündü, kâğıt havlu çöpüne. Ayağa kalktığında aynada kendini daha yakından gördü, sandığından da kötü bir haldeydi: Gri takımın kalça kısmı bollaşmıştı, bacakları çok cılızdı, omuzları çöküktü. Elli yaşında gösteriyorum, diye düşündü, sonra, yüzünü yakından inceleyince, ama en fazla otuzumda olmalıyım. Saçları solgun yüzünü dağınık bir biçimde çevreliyordu, aniden öfkelenerek çantasının içini karıştırıp ruju buldu, solgun yüzünün ortasına bastıra bastıra gül rengi bir dudak çizdi, bir yandan da bu işte usta olmadığını fark ediyordu; kendisine bakan kırmızı dudaklı surat ona eskisinden bir şekilde daha iyi geldiği için pudralığı açıp allıkla yanaklarını pembeye boyadı. Yanaklar fazla boyalıydı ve renkleri eşit değildi, kırmızı dudakları göze batıyordu ama en azından yüzü artık solgun ve gergin görünmüyordu.

Çorabı çöpe atıp çıplak bacaklarla tekrar koridora çıktı, hedefe odaklanarak asansöre yürüdü. Asansör görevlisi onu görünce, "Aşağı mı?" diye sordu; bindi ve asansör onu sessizce aşağı taşıdı. Ciddi, profesyonel kapı görevlisinin yanından geçip sokağa çıktı; önünden insanlar geçiyordu, binanın önünde durup bekledi. Birkaç dakika sonra Jim yürüyen insan kalabalığının içinden çıkıp yanına geldi ve elini tuttu.

Burası ile orası arasında bir yerde ağrı kesici kutusu duruyordu; yukarıda, kadınlar tuvaletinde, üstünde "Diş çekimi" yazan küçük kâğıdı yere bırakmıştı; şimdi yedi kat aşağıda, kaldırımdan sert adımlarla geçen insanlardan bihaber, ara sıra kendilerine yönlendirilen merak dolu bakışları fark etmez halde Jim'in elini tuttu ve saçları omuzlarından dökülürken çıplak ayakla sıcacık kumlarda koştu.

JIMMY'DEN MEKTUP GELDİ

Bazen, diye düşündü, mutfakta bulaşıkları üst üste koyarken, bazen erkeklerin akıl sağlığından şüpheleniyorum, hepsinin. Belki hepsi de delidir ve bunu benden başka her kadın biliyordur; annem bana hiç söylemedi, ev arkadaşım hiç bahsetmedi, diğer eşlerin hepsi de zaten bildiğimi sanıyor...

"Bugün Jimmy'den mektup geldi," dedi adam peçetesini açarken.

Nihayet, diye düşündü kadın, demek nihayet pes edip sana yazdı, belki artık her şey düzelir, her şey yoluna girer ve dostluk tekrar başlar... "Ne diyor?" diye sordu üstünde durmadan.

"Bilmem," dedi adam, "açmadım."

Tanrım, diye düşündü, tam o anda olacakları açık bir şekilde görerek. Bekledi.

"Yarın açmadan geri göndereceğim."

Böyle yapacağını tahmin etmeliydim, diye düşündü. Ben olsam o mektubu açmadan beş dakika dayanamazdım. Yırtıp minik parçalar halinde geri yollamak ya da birinden benim için ters bir yanıt yazmasını istemek gibi pis bir şey planlayabilirdim belki ama açmadan beş dakika duramazdım.

"Bugün Tom'la öğle yemeği yedim," dedi konu kapanmış gibi, tam da sanki konu kapanmış gibi, diye düşündü kadın, sanki bir daha asla bu konu üstüne düşünmeyi beklemiyormuş gibi. Belki de beklemiyor, diye düşündü kadın, Tanrım.

"Bence Jimmy'nin mektubunu açmalısın," dedi. Belki bu kadar kolay çözülür, diye düşündü, belki pekâlâ der ve gidip mektubu açar, belki evine gidip bir süre annesiyle kalır.

"Neden?" dedi.

Başta sakin ol, diye düşündü. Sakin olmazsan yenilirsin. "Ah, merak ediyorum da, ne yazdığını okumazsam meraktan öleceğim, o yüzden sanırım," dedi.

"Aç o zaman," dedi adam.

Bir hamle yapayım da gör o zaman, diye düşündü. "Ciddiyim," dedi, "bir mektuba kin gütmek çok saçma. Jimmy'ye karşı tamam. Ama bir kin yüzünden mektup okumamak çok saçma." Tanrım, diye düşündü, saçma dedim. İki kere saçma dedim. Buraya kadarmış. Onun saçmaladığını söylediğimi duyarsa biterim, istersem bütün gece konuşayım.

"Neden okuyacakmışım ki?" dedi. "Söylemiş olabileceği hiçbir şeyi merak etmiyorum."

"Ben ediyorum."

"Aç o zaman," dedi.

Ah, Tanrım, diye düşündü, ah, Tanrım, ah, Tanrım, çantasından çalarım, yarın çırpıp yumurtalarının içine karıştırırım ama bu meydan okumaya karşılık veremem, kolumu kırar.

"Peki, öyle olsun," dedi, "ben de merak etmiyorum o zaman." Konuyu kapattığını sansın, bırak koltuğuna bir güzel kurulsun, bırak limonlu turtasını yesin, başka konulara geçsin.

"Bugün Tom'la öğle yemeği yedim," dedi.

Mutfakta bulaşıkları toplarken, belki de doğru söylüyordur, diye düşündü, belki açmaktansa kendini öldürmeyi yeğliyordur, belki gerçekten de ne yazdığını merak etmiyordur ya da etse bile tuvalete kapanıp mektubu zarfın dışından okumaya çalışarak hezeyanlar geçirecektir. Ya da belki alınca, ah, Jimmy'denmiş, deyip mektubu çantasına atmış ve tamamen unutmuştur. Böyle yaptıysa onu öldürürüm, diye düşündü, onu bodruma gömerim.

Daha sonra, adam kahvesini içerken, "John'a gösterecek misin?" dedi. John da meraktan ölecek, diye düşündü, John da benim gibi temkinli yaklaşacak.

"Neyi John'a gösterecek miyim?" dedi.

"Jimmy'nin mektubunu."

"Ha," dedi. "Gösteririm tabii."

Harikulâde bir şekilde muzaffer hissetti kendini. Demek aslında John'a göstermek istiyor, diye düşündü, demek kendisinin hâlâ kızgın olduğunu görmek istiyor, John'un ona, gerçekten mi, Jimmy'ye hâlâ kızgın mısın, demesini istiyor. Buna evet cevabını verebilmek istiyor. Bu büyük zaferinin ortasında, o da bunca zamandır hep mektubu düşünmüş, diye düşündü ve kendine engel olamadan ağzından şu sözcükler döküldü:

"Hani açmadan geri gönderecektin?"

Adam kafasını kaldırdı. "Unutmuşum," dedi. "Öyle yapacağım."

Çenemi tutamadım, diye düşündü. Unutmuşmuş. Ne yazık ki, diye düşündü, gerçekten de unutmuştu. Aklından tamamen çıkmıştı, bir an bile tekrar düşünmemişti, burnunun dibinde dursa görmezdi. Bodrumdaki merdivenin altına, diye düşündü, kafatası parçalanmış vaziyette, lanet olası mektubu da katlı duran ellerinde ve değer, diye düşündü, of, hem de nasıl değer.

PİYANGO

27 Haziran sabahı hava açık ve güneşliydi, yaz günlerine özgü ferahlatıcı bir sıcaklık hissediliyordu, her yer çiçek açmıştı, çimler yemyeşildi. Kasabalılar saat ona doğru meydanda, postaneyle bankanın arasında toplaşmaya başladı; bazı kasabalar öyle kalabalıktı ki olay iki gün sürüyor ve mecburen 26 Haziran'da başlıyordu ama buranın nüfusu sadece üç yüz kişi olduğundan piyango hepi topu iki saat alıyordu, bu yüzden sabah onda başlasalar bile bittiğinde kasabalılar öğle yemeğine evlerine dönebiliyordu.

Önce çocuklar toplaştı pek tabii. Okul yaz tatiline yeni girmişti ve özgürlük hissine çoğu henüz alışamamıştı; şamatalı bir oyuna başlamadan önce genelde bir süre birlikte sessiz sessiz duruyor, hâlâ sınıftan, öğretmenden, kitaplardan ve aldıkları cezalardan konuşuyorlardı. Bobby Martin ceplerini çoktan taşlarla doldurmuştu bile, diğer çocuklar da hemen onu örnek aldı ve en pürüzsüz, en yuvarlak taşları seçtiler; Bobby, Harry Jones ve Dickie Delacroix -kasabalılar bu adı "Dellakroy" olarak telaffuz ediyordu- sonunda meydanın bir köşesinde kocaman bir taş yığını oluşturdular ve onu diğer çocukların yağmalarına karşı korumaya başladılar. Kızlar bir kenarda durmuş kendi aralarında konuşuyor, arkalarına bakıp bakıp oğlanları süzüyordu; yaşı çok küçük olan çocuklarsa ya tozların içinde yuvarlanıyor ya da abileriyle ablalarının ellerinden tutuyordu.

Kısa süre sonra erkekler de toplanmaya başladı, çocuklarını yokluyor, ekinden ve yağmurdan, traktörlerden ve vergilerden bahsediyorlardı. Köşedeki taş yığınından uzakta, grup halinde duruyorlardı; küçük espriler yapıyor, kahkaha atmak yerine gülümsemekle yetiniyorlardı. Solgun renkli ev elbiseleriyle kazaklar giymiş kadınlar erkeklerden hemen sonra geldi. Birbirleriyle selamlaşıp ayak üstü dedikodu yaparak kocalarına katıldılar. Az

sonra kocalarının yanlarında duran kadınlar çocuklarını çağırmaya başladı; çocuklar istemeye istemeye, ancak dört-beş kez çağrıldıktan sonra yanlarına toplandı. Bobby Martin annesinin onu tutan elinin altından kaçıp gülerek taş yığına geri koştu. Babası sertçe çıkıştı, Bobby de hızla dönüp babası ve abisi arasındaki yerini aldı.

Meydan dansları, gençler kulübü ve Cadılar Bayramı programı gibi piyango da sosyal faaliyetleri düzenleyecek zamanı ve enerjisi olan Bay Summers tarafından yönetiliyordu. Yuvarlak suratlı, şen şakrak bir adamdı, kömür işinin başındaydı, hiç çocuğu olmadığı, karısı da cadalozun teki olduğundan insanlar ona acırdı. Bay Summers elinde siyah, tahta kutuyla meydana vardığında kasabalılar uğultuyla sohbet ediyordu, adam elini sallayıp, "Bugün biraz geciktim arkadaşlar," dedi. Postane müdürü Bay Graves, elinde üç bacaklı bir tabureyle peşinden geliyordu; tabure meydanın ortasına yerleştirildi, Bay Summers da siyah kutuyu üstünde koydu. Kasabalılar mesafeyi koruyup tabureyle aralarında boşluk bıraktılar. Bay Summers, "Bir el atın beyler," dediğinde bir duraksama oldu, sonra iki adam, Bay Martin'le büyük oğlu Baxter, Bay Summers kâğıtları karıştırırken kutuyu taburede sabit tutmak için öne çıktı.

Piyangonun özgün araç gereçleri uzun süre önce kaybolmuştu, şimdi taburede duran siyah kutuysa İhtiyar Warner'ın, kasabadaki en yaşlı adamın doğumundan bile önce kullanılmaya başlanmıştı. Bay Summers kasabalılara sık sık yeni bir kutu yaptırmaktan söz ediyordu ama sadece siyah kutudan ibaret olsa bile kimse geleneğin bozulmasını istemiyordu. Şimdiki kutunun bir önceki kutudan, kasabaya insanlar ilk yerleşmeye başladığında inşa edilen kutudan parçalarla yapıldığına dair bir rivayet vardı. Her yıl çekilişten sonra Bay Summers bir kez daha yeni bir kutu yaptırmaktan söz açıyor ama her yıl mevzu havada kalıyordu. Siyah kutu her yıl biraz daha yıpranıyordu, artık tamamen siyah bile değildi, bir tarafı öyle fena aşınmıştı

ki tahtanın asıl rengi görünüyordu, diğer kısımları da ya solmuş ya da lekelenmişti.

Bay Summers eliyle kâğıtları iyice karıştırırken Bay Martin ile büyük oğlu Baxter kutuyu taburenin üzerinde sabit tuttu. Törenin büyük kısmı unutulmuş ya da uygulamadan kalkmış olduğundan Bay Summers nesillerdir kullanılan tahta parçalarını kâğıtla değiştirebilmişti. Tahta parçaları, diye önerisini savunmuştu Bay Summers, kasaba küçükken gayet iyi iş görüyordu, fakat nüfusları artık üç yüzü geçmişti ve sayı artmaya devam edecek gibiydi, siyah kutuya daha rahat sığacak bir şey kullanmaları şarttı. Piyangodan önceki gece Bay Summers'la Bay Graves kâğıt parçalarını hazırlayıp kutuya koyuyordu, sonra kutu Bay Summers'ın kömür şirketindeki bir kasaya yerleştiriliyor ve ertesi sabah Bay Summers tarafından meydana götürülünceye değin orada kalıyordu. Yılın geri kalan zamanında kutu bazen oraya bazen buraya kaldırılıyordu; bir yıl Bay Graves'in ahırında bir başka yıl postanede ayak altında kalmıştı, bazen de Martin'in marketindeki bir rafa konup orada bırakılırdı.

Bay Summers çekilişin başladığını ilan etmeden önce yapılacak bin tane iş vardı. Listelerin hazırlanması lazımdı - aile reislerinin, her ailenin yaşadığı hanenin reislerinin, her ailenin her hanesinin üyelerinin listeleri. Bay Summers'ın piyango memuru olarak postane müdürü tarafından resmi bir yeminle göreve atanması gerekiyordu; kimileri eskiden bir şey okunduğunu hatırlıyordu, görev icabı her yıl ağır aksak okunan ve piyango memuru tarafından yönetilen, tekdüze, baştan savma bir tür ilahi; bazıları piyango memurunun ilahiyi söyler ya da okurken dimdik durduğuna inanıyor, bazıları insanların arasında yürümesi gerektiğini düşünüyordu ama bu törenden yıllar önce vazgeçilmişti. Eskiden törensel bir selamlaşma da yapılırdı, piyango memuru çekiliş için kutuya yaklaşan herkesi bu şekilde selamlamak zorundaydı ama zaman içinde bu da değişmişti, artık memurun kutuya gelenlerle konuşması kâfiydi. Bay Summers bu konuda pek becerikliydi, bir eli lakayt bir edayla

siyah kutuda, üstünde beyaz gömleği ve mavi kotu, Bay Graves ve Martin'lerle konuşurken işinin ehli, önemli bir kişi gibi duruyordu.

Bay Summers sohbeti bırakıp meydanda toplanmış kasabalılara dönerken Bayan Hutchinson, kazağı omuzlarının üstünde, meydan yolundan koşturarak gelip kalabalığın arkasında yerini aldı. "Hangi gün olduğu tamamen aklımdan çıkmış," dedi yanında duran Bayan Delacroix'a ve usulca gülüştüler. "Benim herif arka tarafta odun yığıyor sandım," diye devam etti Bayan Hutchinson, "sonra camdan bakıp da çocukları göremeyince ayın 27'si olduğunu hatırladım ve koşup geldim." Ellerini önlüğüne kuruladı, Bayan Delacroix, "Gecikmedin ama," dedi. "Daha hâlâ konuşuyorlar."

Bayan Hutchinson kalabalığa bakmak için boynunu uzattı ve eşiyle çocuklarının ön tarafta durduklarını gördü. Bayan Delacroix'un koluna hoşça kal dercesine dokunup kalabalığı yararak ilerlemeye başladı. İnsanlar geçmesi için güler yüzle yol verdiler. İki-üç kişi, kalabalığın duyabileceği kadar yüksek sesle, "Senin hatun geliyor Hutchinson," ve "Bill, bak sonunda geldi," dedi. Bayan Hutchinson eşinin yanına ulaştı ve onu bekleyen Bay Summers neşeyle, "Sensiz başlamak zorunda kalacağız sanmıştım Tessie," dedi. Bayan Hutchinson sırıtarak, "Aa, bulaşıkları lavaboda kirli kirli bırakamazdım ya Joe!" dedi, Bayan Hutchinson geçtikten sonra yerlerine dönen kalabalık usulca güldü.

"Pekâlâ," dedi Bay Summers ciddiyetle. "Artık başlayalım o zaman, herkesin işi gücü var. Eksiğimiz var mı?"

"Dunbar," dedi birkaç kişi. "Dunbar, Dunbar."

Bay Summers listeye baktı. "Clyde Dunbar," dedi. "Doğru. Bacağı kırıktı değil mi? Onun yerine kim çekecek?"

"Ben galiba," dedi bir kadın, Bay Summers ona döndü. "Kocası adına eşi çekiyor," dedi Bay Summers. "Babası adına çekecek yetişkin oğlun yok mu Janey?" Bay Summers da diğer

kasabalılar da bu sorunun yanıtını gayet iyi bilse de piyango memurunun bunları resmi olarak sorması gerekiyordu. Bay Summers, Bayan Dunbar'ın yanıtını kibar bir ilgiyle bekledi.

"Horace daha on altısına basmadı," dedi Bayan Dunbar esefle. "Bizim adamın yerine katılmaya mecburum sanırım."

"Pekâlâ," dedi Bay Summers. Elindeki listeye bir not yazdı. Sonra, "Watson'ların delikanlısı bu yıl katılıyor mu?" diye sordu.

Kalabalığın içinde uzun boylu bir çocuk elini kaldırdı. "Buradayım," dedi. "Annemle kendim için katılıyorum." İnsanlar, "Aferin Jack," ve "Erkek adam, annen adına katılıyorsun," derken gözlerini gergin gergin kırpıp başını eğdi.

"Pekâlâ," dedi Bay Summers, "sanırım herkes burada. İhtiyar Warner gelebildi mi?"

"Buradayım," dedi bir ses ve Bay Summers başını salladı.

Bay Summers boğazını temizleyip listeye bakarken kalabalık aniden sessizleşti. "Hazır mıyız?" dedi Bay Summers. "Evet, şimdi isimleri okuyacağım, önce aile reislerini, erkekler öne çıkıp kutudan birer kâğıt alsın. Herkes çekene kadar kâğıtları elinizde katlı tutun ve sakın bakmayın. Anlaşıldı mı?"

İnsanlar çekilişe o kadar çok katılmışlardı ki kuralları yarım yamalak dinliyorlardı; çoğu sessizdi, dudaklarını ıslatıyor, önlerine bakıyorlardı. Sonra Bay Summers bir kolunu yukarı kaldırıp, "Adams," dedi. Bir adam kalabalığın içinden öne çıktı. "Merhaba Steve," dedi Bay Summers, Bay Adams da, "Selam Joe," diye yanıt verdi. Birbirlerine gergin bir edayla kuru kuru gülümsediler. Sonra Bay Adams siyah kutuya uzanıp katlanmış bir kâğıt aldı. Kâğıdı bir ucundan sıkı sıkı tutup telaşla kalabalıktaki yerine döndü, ailesinden biraz uzak durdu, eline bakmıyordu.

"Allen," dedi Bay Summers. "Anderson... Bentham."

"Artık bir piyangodan diğerine zaman öyle hızlı geçiyor ki," dedi arka sıradaki Bayan Delacroix, Bayan Graves'e. "Sanki daha geçen hafta çekiliş yapmıştık."

"Zaman gerçekten çok hızlı geçiyor," dedi Bayan Graves.

"Clark... Delacroix."

"İşte benimki gidiyor," dedi Bayan Delacroix. Kocası ilerlerken nefesini tuttu.

"Dunbar," dedi Bay Summers, Bayan Dunbar sağlam adımlarla kutuya giderken kadınlardan biri, "Hadi bakalım Janey," dedi, bir başkası, "İşte gidiyor."

"Sıra bizde," dedi Bayan Graves. Bay Graves kutunun yanından çıkıp Bay Summers'ı ağır ağır selamlar ve kutudan bir kâğıt seçerken onu izledi. Artık kabalalık, küçük katlı kâğıtları ellerinde evirip çeviren gergin adamlarla doluydu. Bayan Dunbar'la iki oğlu yan yana duruyordu ve kâğıt Bayan Dunbar'ın elindeydi.

"Harburt... Hutchinson."

"Git bakalım Bill," dedi Bayan Hutchinson, yanındakiler gülüştü.

"Jones."

"Diyorlar ki," dedi Bay Adams yanında duran İhtiyar Warner'a, "kuzeydeki kasabada piyangodan vazgeçmekten bahsediyorlarmış."

İhtiyar Warner homurdandı. "Delilik, zır delilik," dedi. "Gençlere sorarsan zaten *onlar* hiçbir şeyi beğenmiyor. Bir bakmışsın, yine mağaralarda yaşayalım, kimse çalışmasın, bir süre de *böyle* gitsin, diyecekler. Eskilerin bir lafı vardı, 'Piyango haziranda, mısırlar koçanlarda.' Bir bakmışsın hepimiz haşlanmış kuşotuyla meşe palamudu yiyoruz. Piyango *evvel eski* vardı," diye ekledi somurtarak. "Genç Joe Summers'ın orada herkesle şakalaşması yeterince kötü."

"Bazı yerler piyangoyu bırakmış bile," dedi Bayan Adams.

"Başlarına *bela* alırlar," diye bastırdı İhtiyar Warner. "Zır delilik bu."

"Martin." Bobby Martin babasının öne çıkmasını izledi. "Overdyke... Percy."

"Ellerini çabuk tutsalar bari," dedi Bayan Dunbar büyük oğluna. "Ellerini çabuk tutsalar keşke."

"Bitmek üzere," dedi oğlu.

"Sen koşup babana haber vermeye hazırlan," dedi Bayan Dunbar.

Bay Summers kendi adını okudu, sonra dosdoğru öne çıkarak kutudan bir kâğıt seçti. Ardından, "Warner," diye seslendi.

"Yetmiş yedinci piyangom," dedi İhtiyar Warner kalabalığın arasından geçerken. "Yetmiş yedinci."

"Watson." Uzun boylu çocuk gergin hareketlerle kalabalığın arasından çıktı. Biri, "Heyecanlanmana gerek yok Jack," dedi, Bay Summers da, "Rahat rahat seç evlat," diye ekledi.

"Zanini."

Bundan sonra uzun bir duraksama oldu, nefeslerin tutulduğu bir duraksama; sonunda Bay Summers kendi kâğıdını havaya kaldırıp, "Pekâlâ beyler," dedi. Bir an kimse kıpırdamadı, sonra tüm kâğıtlar açıldı. Kadınlar hemen bir ağızdan konuşmaya başladı, "Kimde?", "Kime çıktı?", "Dunbar'lar mı?", "Watson'lar mı?" diyorlardı. Sonra sesler, "Hutchinson'lar. Bill," "Bill Hutchinson'a çıktı," demeye başladı.

"Git babana söyle," dedi Bayan Dunbar büyük oğluna.

İnsanlar Hutchinson'ları görmeye çalışıyordu. Bill Hutchinson elindeki kâğıda bakarak sessiz sessiz duruyordu. Tessie Hutchinson aniden Bay Summers'a bağırdı. "Ona istediği kâğıdı seçmesi için vakit tanımadın. Gördüm seni. Haksızlık bu!"

"Mızmızlık yapma Tessie," dedi Bayan Delacroix, Bayan Graves de, "Hepimizin şansı eşitti."

"Kes sesini Tessie," dedi Bill Hutchinson.

"Pekâlâ millet," dedi Bay Summers. "Çekilişi çabucak tamamladık sayılır, şimdi vaktinde bitirmek için biraz hızlanmamız gerekiyor." Bir sonraki listeye geçti. "Bill," dedi, "sen Hutchinson ailesi adına çektin. Hutchinson ailesinde başka hane var mı?"

"Don'la Eva var," diye bağırdı Bayan Hutchinson. "*Onlar da* çeksinler!"

"Kız çocukları çekilişe kocalarının ailesiyle katılıyor Tessie," dedi Bay Summers şefkatle. "Bunu çok iyi biliyorsun."

"*Adaletsiz* bir çekilişti," dedi Tessie.

"Yok sanırım Joe," dedi Bill Hutchinson üzüntüyle. "Kızım eşinin ailesiyle çekiyor, doğrusu bu. Benim de çocuklardan başka ailem yok."

"Pekâlâ, aileler için çekilişe katılan sen varsın," diye açıklama yaptı Bay Summers, "haneler açısından çekilişe katılan da sensin. Doğru mu?"

"Evet," dedi Bill Hutchinson.

"Kaç çocuğun var Bill?" diye sordu Bay Summers resmi bir tavırla.

"Üç," dedi Bill Hutchinson. "Bill, Jr., Nancy ve küçük Dave. Bir de Tessie'yle ben."

"Pekâlâ o zaman," dedi Bay Summers. "Harry, kâğıtlarını geri aldın mı?"

Bay Graves başını evet dercesine sallayıp kâğıt parçalarını havaya kaldırdı. "Kutuya at o zaman," dedi Bay Summers. "Bill'inkini de alıp koy."

"Bence baştan başlamamız gerekiyor," dedi Bayan Hutchinson, olabildiğince kısık bir ses tonuyla. "*Haksızlık* yapıldı. Ona istediğini seçmesi için yeterince vakit tanımadın. *Herkes* gördü."

Bay Graves beş tane kâğıt seçip kutuya atmıştı, bunlar hariç geri kalan hepsini yere bıraktı, kâğıtlar rüzgârda uçuştu.

"Beni dinleyin," diyordu Bayan Hutchinson etrafındakilere.

"Hazır mısın Bill?" diye sordu Bay Summers; eşine ve çocuklarına hızla son kez bakan Bill Hutchinson evet anlamında başını salladı.

"Unutmayın," dedi Bay Summers. "Kâğıdınızı aldıktan sonra herkes bir tane seçene kadar katlı tutun. Harry, sen küçük Dave'e yardımcı ol." Bay Graves küçük çocuğun elini tuttu, çocuk adamla beraber hevesle kutuya gitti. "Kutudan bir kâğıt seç Davy," dedi Bay Summers. Davy elini kutuya sokup güldü. "Sadece *bir* tane seç," dedi Bay Summers. "Harry, onun kâğıdını sen tut." Bay Graves çocuğun sıkı sıkı yumruk yaptığı elini tutup katlı kâğıdı aldı ve küçük Dave yanında durup hayranlık içinde onu seyrederken kâğıdı tuttu.

"Sırada Nancy var," dedi Bay Summers. Nancy on iki yaşındaydı, ileri çıktı, eteğini düzeltip kutudan zarif bir hareketle kâğıt seçerken okul arkadaşları burunlarından ağır ağır soludular. "Bill, Jr.," dedi Bay Summers; koca ayaklı, kırmızı suratlı Billy kâğıdını seçerken neredeyse kutuyu deviriyordu. "Tessie," dedi Bay Summers. Bayan Hutchinson bir an duraksadı, meydan okurcasına etrafına bakındı, sonra dudaklarını büzüştürüp kutuya gitti. Bir kâğıt alıp arkasında tuttu.

"Bill," dedi Bay Summers, Bill Hutchinson da kutuya uzanıp içini karıştırdı ve nihayet bir kâğıt parçası tutarak elini çıkardı.

Kalabalıktan çıt çıkmıyordu. Bir kız, "Umarım Nancy değildir," diye fısıldadı, fısıltı kalabalığın en uç köşelerinde dahi duyuldu.

"Nerede o eski günler," dedi İhtiyar Warner duyulacak bir sesle. "Nerede o eski insanlar."

"Pekâlâ," dedi Bay Summers. "Kâğıtları açın. Harry, küçük Dave'inkini sen aç."

Bay Graves kâğıdı açtı, yukarı tuttuğunda boş olduğunu görünce herkes rahat bir nefes aldı. Nancy ile Bill, Jr. kendininkileri aynı anda açtılar, ikisinin de yüzü aydınlandı, güldüler, kalabalığa dönüp kâğıtlarını başlarının üstüne kaldırdılar.

"Tessie," dedi Bay Summers. Bir duraksama oldu, sonra Bay Summers, Bill Hutchinson'a baktı, Bill kâğıdı açıp gösterdi. Boştu.

"Tessie'de," dedi Bay Summers sükûnet dolu bir sesle. "Bize Tessie'nin kâğıdını göster Bill."

Bill Hutchinson karısının yanına gidip kâğıdı zorla elinden aldı. Üstünde siyah bir daire vardı, Bay Summers'ın bir önceki gece kömür şirketinde kalın uçlu bir kurşunkalemle çizdiği siyah daire. Bill Hutchinson kâğıdı yukarı tuttu, kalabalık kıpırdanmaya başladı.

"Pekâlâ millet," dedi Bay Summers. "Bir an önce bitirelim şu işi."

Kasabalılar töreni unutmuş, ilk siyah kutuyu kaybetmiş de olsalar taş kullanmaları gerektiğini hâlâ hatırlıyorlardı. Çocukların önceden yaptığı taş yığını hazırdı; yerde, kutudan çıkan, şimdi rüzgârda uçuşan kâğıtların arasında taşlar vardı. Bayan Delacroix öyle büyük bir taş seçti ki kaldırmak için iki elini kullanması gerekti, sonra Bayan Dunbar'a döndü. "Hadi," dedi. "Çabuk ol."

Bayan Dunbar'ın ellerinde küçük taşlar vardı, nefes nefese, "Ben hiç koşamıyorum," dedi. "Sen önden git, ben yetişirim."

Çocuklar taşları çoktan almıştı, biri Davy Hutchinson'a birkaç küçük çakıltaşı verdi.

Tessie Hutchinson şimdi boşaltılan bir alanın ortasında kalmıştı, kasabalılar üstüne yürürken ellerini çaresizlik içinde havaya kaldırdı. "Bu haksızlık," dedi. Bir taş yandan kafasına çarptı.

İhtiyar Warner, "Hadi, hadi ahali," diyordu. Steve Adams kasabalı güruhunun en önünde duruyordu, yanında Bayan Graves vardı.

"Bu haksızlık, bu haksızlık," diye çığlık attı Bayan Hutchinson, o anda üzerine çullandılar.

V

Sonsöz

Kadın ayak bastı gemiye,
Tek denizci yoktu görünürde,
Ama saf ipektendi yelkenler,
Oymalı altındı direkler.

Bir fersah, bir fersah bile yol almamıştı ki,
Ne bir fersah ne de iki,
Adamın yüzü çarpılmaya başladı.
Buğulandı gözleri.

Bir fersah, bir fersah bile yol almamışlardı ki,
Ne bir fersah ne de iki,
Gözüne çarptı adamın çatal tırnaklı ayakları,
Ve oturup hüngür hüngür ağlamaya başladı.

"Öf, bırak mızıldanmayı," dedi adam,
"Yetti de arttı bu kadarı,
Birazdan göstereceğim sana,
İtalya kıyılarında büyüyen zambakları."

"Ah, ne tepesi şuradakiler, şuradaki güzel tepeler,
Güneşin tatlı tatlı aydınlattığı?"
"Cennetin tepeleri onlar," dedi adam,
"Kapısından içeri adım atamayacağın."

"Ah, ne biçim bir dağ şuradaki," dedi kadın,
"Kasvet içinde böylesine puslu ve karlı?"
"Cehennemin dağı o," dedi adam.
"Benimle birlikte tepesine çıkacağın."

Adam eliyle vurdu gabyaya,
Diziyle çarptı pruvaya,
Böylece bölerek heybetli gemiyi ikiye,
Batırdı kadını denizin derinliklerine.

James Harris'in *İfrit Sevgili*'sinden
(Çocuk Balladı, No. 243)

Bir kadın, deli gibi o gün evleneceği adamı arıyor, okunmamış bir mektup, bir ilişkinin en dehşetli yanlarını ortaya çıkarıyor ve mavi takım elbiseli, uzunca boylu bir adam, sinsice sayfalar arasında dolaşıyor... Bu kitap, modern edebiyat tarihine geçmiş en iyi öykülerden biri olarak anılan Piyango'yu çoğunlukla kadın kahramanlara, gündelik yaşamda üzerinde pek durulmayan gerginlik ve teslimiyet anlarına odaklanan diğer Shirley Jackson öyküleriyle bir araya getiriyor.

İlk yayımlandığı *The New Yorker* dergisine rekor sayıda okur mektubu gelmesine yol açan, kışkırtıcı unsurları olduğu gerekçesiyle pek çok yerde yasaklanan Piyango, diğer öykülerle birleşerek Shirley Jackson'ın karamsar, karanlık ve karanlığıyla büyüleyen dünyasının, dünyamızın kapılarını aralıyor.

THG
0272388
RHE

ISBN: 978-605-5903-83-1

SİREN YAYINLARI | ZAMANIN RUHU